

Uprava: Kopitar-
jeva ulica, štey. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

München, 12. novembra. AA. Reuter: Število aretiranih Judov v Münchenu znaša zdaj 1400. Nad polovico so jih odvedli v koncentracijsko taborišče v Dachau.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bližnjih izprememb

Minister dr. Korošec v svojem volivnem okraju

Veličasten sprejem dr. Korošca v št. Jurju pri Grosupljem in na Ježici

Ljubljana, 12. novembra.

Minister za notranje zadeve dr. Anton Korošec je davi dospel iz Belgrada v spremstvu svojega kabinetnega šefa g. Relje Jovanovića ter je današnji dan prebil v agitaciji v svojem volivnem okraju Ljubljana - okolica.

Danes ob 15 je imel dr. Korošec sestanek v št. Jurju pri Grosupljem. Ko se je prikazal avto dr. Korošca in so ga vaščani zagledali že iz daljave, so pričeli pokati možnarji, zvonovi pa so ubrano zazvonili. Ves kraj je bil v zastavah. Ko se je avto ustavil, so ga pozdravili: okrajni glavar dr. Maršič, domači župan J. Perme, župnika g. Viktor Švigelj in Janez Zupancič, domače učiteljstvo s šolskim upraviteljem g. Jos. Trobišem na čelu ter vsa šolska mladina in veliko število prebivalstva. Dve deklici sta voditelj slovenskega naroda deklarirali ljubko pozdravno pesem ter mu izročili dva lepa sopka. Nato je bil sestanek v dvorani Prosvetnega doma, ki je bila nabito polna.

Ko je vstopil v dvorano notranji minister dr. Korošec, so ga vsi burno pozdravljali in

mu vzklikali. Voditelja Slovencev je pozdravil župan Jože Perme in mu dal takoj besedo.

Dr. Korošec je v svojem govoru razložil naš zunanji in notranji politični položaj. Govoril je o uspešnem delu sedanjih vlade, o njeni obnovitveni politiki in o njenem delovanju na kulturnem in gospodarskem polju. Govor dr. Korošca so prekinjali z burnimi vzkliki in medklici. Razen dr. Korošca sta govorila tudi Rud. Smersu in Miloš Stare. Na koncu sestanka so navzoči priredili govornikom burne ovacije.

Nocoj ob 8 je imel dr. Korošec sestanek na Ježici. Ježiški prosvetni dom je bil lepo okrašen. Dvorana je bila nabito polna. Dr. A. Korošca je pozdravil podpredsednik tamonjske JRZ Jerom Jer. Pozdravni govor je imel tudi ježiški župan Janez Sever. Nato je spregovoril, burno pozdravljen od vseh navzočih, dr. Korošec. Njegov govor so neprestano prekinjali z vzkliki »Živio naš narodni voditelj!«. Za njim sta govorila še Rudolf Smersu in Miloš Stare.

JRZ zmagovito prodira med volivce

Danes velikanski shod JRZ v Novem Sadu

Belgrad, 12. novembra. m. Današnji dan je v Belgradu potekel v glavnem v pripravi za jutrišnji shod in sestanke, ki so jih sklicale vse politične skupine.

JRZ, posebno njena propagandna sekcija, je pod vodstvom svojega predsednika ministra Cvetkovića tekoma dneva izdala še zadnja navodila za jutrišnji veliki manifestacijski shod v Novem Sadu, na katerem bo imel svoj četrti volivni govor predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Za ta shod, posebno pa za govor dr. Stojadinovića vlada v tujakih političnih krogih veliko zanimanje ter je že danes odpotovala v Novi Sad večina belgrajskih dopisnikov domačega in inozemskega časopisa. Shod sam bo po dosedanjih poročilih iz Novog Sada zelo dobro obiskan. Poleg tega shoda, ki bo nekakša revija strankine moči v srednjem in spodnjem delu donavske banovine, bo imela stranka jutri še polno drugih shodov, na katerih bodo govorili člani kraljevske vlade, senatorji in poslanski kandidati. Zato je danes ostalo v Belgradu samo nekaj ministrov. Iz Belgrada sta odpotovala oba slovenska ministra dr. Korošec in dr. Krek v Slovenijo, kjer bosta imela več shodov in sestankov s pristaši JRZ.

Volivna borba JRZ med volivci deluje brezhibno. Stranka je v volivno borbo vrgla vse svoje razpoložljive moči. Zaradi tega je stranka tudi povsod gospodar položaja ter med volivci absolutno vodi. To se opaža povsod na prvi pogled. Vsi dosedanja strankini shodi v Nišu, Negotinu, Požarevcu, Kumanovem, Leskovcu, Petrogradu in velike manifestacije naroda do sedaj po večini opozicijsko usmerjene Mačve, ki jih je prirejela nosilcu vladne liste JRZ dr. Stojadinoviću, so neovrgljivi dokazi, da se je stranka močno ukoreninila tudi med srbskim ljudstvom ter ima danes resnično večino naroda za seboj. Vlada je pridobila ljudstvo s svojo pametno in premišljeno politiko, ki je takoj ob nastopu odprla do sedaj zaprte ventile, da se je dolje potlačeno in potlačeno notranje politično življenje moglo bohotno razmahati na vse strani.

Na drugi strani pa je tudi zunanja politika sedanjih vlade, ki je prva od vseh dosedanjih jugoslovanskih vlad, usmerila res jugoslovansko zunanjo politiko in je zavrgla politični pravce prejšnjih vlad, ki so nemoteno pritrjevale tej ali oni veseliti v njeni zahtevi, ne oziroma se na to, če je bila taka politika za Jugoslavijo dobra ali ne. Zunanja politika naše sedanjih vlade je še pravi trenutek v zadnjih mednarodnih političnih zapletih po besedah samega predsednika vlade očevala Jugoslavijo. Ni ga danes pametnega človeka v državi, ki bi se ne zavedal, da bi zunanje-politični kurz prejšnjih političnih vlad Jugoslavijo v sedanjih težkih časih pognal v še večjo katastrofo, v kakršno je prišla českoslovaška država. Zunanja politika dr. Stojadinovića, pametna pomir-

ljiva notranja politika voditelja dr. Korošca sta ustvarili trdno podlago za vsestranski razmah našega gospodarskega življenja ter omogočili še rešitev številnih še nesešenih socialnih vprašanj. Vse to je ljudstvo samo občutilo in doživelo in daje priznanje stranki, ki je prinesla v državo nov mladostni plamen življenja. Pa še en važen trenutek je bil odločen za političen preobrat srbskega ljudstva.

Stare stranke s svojimi starimi programi so se preživele. Nov čas z novim programom jih je pregazil in žel zmagovito čeznje. Zato o teh strankah danes ni mogoče več govoriti, temveč samo še o osebah, ki so jih vodile in še danes zbirajo okrog sebe poedince, ki ne predstavljajo nobene pokreta več. To so sami ljudje, ki bi se radi rešili politične smrti s tem, da se trudijo na vso moč, da bi prišli čimprej na oblast. V tem pa je tudi ves njihov program.

Zato ni prav nobenega dvoma, da bi tudi srbsko ljudstvo v ogromni večini ne odobrilo obnovitvene politike sedanjih vlade, ker se v polni meri zaveda izredne važnosti bližnjih državoborskih volitev. Iz teh volitev bo stranka prišla zmagovito ter se bo še z večjim elanom lahko vrgla na rešitev še neresenih notranje-političnih vprašanj. To bo storila tem lažje, ker bosta pri volitvah prišli v poštev samo dve močni politični skupini in to

stranka JRZ, na drugi strani pa dr. Maček. Vse manjše politične skupine bodo pri decembrskih volitvah zbrisane s političnega odra. Na ta način se bo naše notranje politično življenje še bolj pomenostavilo — zllilo se bo v prave politične tokove.

Kandidati

Številni kandidati JRZ prihajajo vsak dan v Belgrad in izročajo dr. Kreku od sodišča potrjene kandidatne liste.

Kandidaturo imajo potrjeno že tudi člani kraljevske vlade. Do sedaj so znani volilni okraji za naslednje ministre: notranji minister dr. Korošec bo kandidiral v Ljubljani in ljubljanski okolici, minister dr. Krek v krškem okraju, prometni minister dr. Spaho v Sarajevu in tuzlovskem okraju, socialni minister Cvetković v niškem in aleksi-načkem okraju, prosvetni minister Magarašević v Rumi in Bački Topoli, gradbeni minister Stošević v dobričkom in prokuplanskem okraju, pravosodni minister Simonović v kruševackem in zegl-govskem okraju, kmetijski minister Stanković v starobežejskem okraju, trgovinski minister Kaba-lin ima ponujeno kandidaturu v Zagrebu, Jelovar-ju in Osijeku. V Zagrebu je kandidatno listo že potrdil. Finančni minister ima do sedaj potrjeno listo za slunski in korenikiški okraj. Minister Voja Djordjević bo kandidiral v požarevačkem okraju in v Kočanih. Ministra Maštrović in Novaković bosta kandidirala v svojih dosedanjih okrajih. Ho-džera ima prav tako ponujeno kandidaturu v več okrajih.

Tudi somišljeniki Demetroviča z JRZ

Po doseženem sporazumu bodo na listi JRZ kandidirali tudi somišljeniki Jurija Demetroviča v Zagrebu, ki so preje pripadali JNS ter so iz nje izstopili zaradi skupnega nastopa JNS z dr. Mačkom. Znano je že, da bodo kandidirali Josip Cvetić v Gospiću, Ante Kovač v Bjelovaru, Dobrovoljac v Krapini, bivši minister za telesno vzgojo ljudstva Hanžek v Prelogu in Križevcih, Dušan Ivančević v Gračcu, bivši minister Vasa Jovanović v Kruševcu in še nekaj drugih. Sam Demetrovič, vodja te politične skupine, ne bo kandidiral. Vsem kandidatom je pa dovolil na razpolago svoj list »Jugoslovanske novine«.

Težave opozicije

Opozicijske politične skupine so zaradi se-stave kandidatne liste v vedno večjih težavah. V nekaterih okrajih bo opozicija zelo težko postavila svojo kandidaturu. To pa ne zaradi tega, da bi naletela na kakšne ovire, ampak zato, ker je izgu-bila svoje ljudi. Tako poročajo iz Cetinja, da je večeraj delavstvo v cetinjski okolici napadlo vodjo tako imenovane črnogorske stranke dr. Sekolo Drlijeviča z besedami: »Vlada nam je dala delo in kruh. Za njeno listo bomo tudi glasovali«.

Še bolj v skrbeh in v stiski pa je JNS. Zlv-kovića in Banjanina v njihovih okrajih ljudje sploh niso pustili govoriti in sta se vrnila danes v Bel-grad zelo poparjena.

Zapiski iz volivnega boja

Nekaj in sedaj

Sarajevska »Pravda«, glasilo ministra dr. Spa-he, voditelja bosanskih muslimanov, v svoji šte-vilki od 11. novembra piše o sedanjih volitvah med drugim takole:

»V zadnjih 20 letih smo v naši državi videli na delu razne ljudi, ki so imeli v vodstvu države nekateri več, nekateri pa manj uspeha. Vendar ga ni bilo, ki bi se mogel izkazati s takim uspehom, s kakršnim se lahko izkaže sedanja vlada. To je tudi vzrok, da sedaj pred volitvami nikjer ni nobenih posebnih ukrepov, da sedanja vlada ni prav nič nervozna. Ko bi ne bilo velikanskih zho-rovanj, na katera prihaja ogromno in kar never-jetno mnogo volivcev, bi človek niti ne vedel, da je samo še mesec dni do volitev. Kakšna razlika med tem mirom in pa vznemirjenostjo na-sprotnikov, ki sami ne vedo, kaj bi ljudem po-vedali.«

»Če se spomnimo, kaj se je v naši državi do-gajalo pred petomajskimi volitvami, in tiste do-godke vzporejamo z današnjimi, vidimo velikansko razliko. Tedaj: na stotine prvih političnih ljudi

po internacijah in zaporih. Danes: niti eden! Te-daj: nezakonsen pritisk oblasti in teroristični tolp, brezskarbno. Danes: red in mir! Tedaj: splošna ne-varnost, beda in pomanjkanje. Danes: postave se spoštojejo, blagostanje se dviga in se boljše. Ali naj še naštevamo? Zato naj še nihče ne čudi, da vlada in JRZ tako hladnokrvno čakata volitev. Saj je to docela naravno. Kdo ne bi bil gotov svoje zmage, ko pa lahko pokaže toliko uspehov za ljudsko dobroto!

Posodite nam vsaj podpise!

Belgrajska »Samouprava« piše, kako je hliša združene opozicije zgrajena na pesku, ker nobena izmed opozicijskih strank na listi dr. Mačka nima prav nobenih pristašev. Izjema je kajpada dr. Maček, ki edini izmed vseh zaveznikov nekaj pred-stavlja. Nato pa pravi omenjeni list: »Niti v sam-em Belgradu opozicija ni mogla postaviti ene liste, čeprav je tukaj dovolj političnih profesional-cev. Na deželi v Srbiji pa, kjer celokupna opozicija skoraj nima nikogar, se gode že kar smešne stvari. V nekem okraju, kjer je le družba Miše Trifunovi-ća mogla zbrati 30 podpisov bivših radikalov, ki so podpisali listo, tamkaj žele postaviti svojo posebno listo tudi bivši zemljoradniki, sodrugi Živka Topalovića in prijatelji Lube Davidovića. Ker pa te skupine vse skupaj v tem okraju ni-majo prav nikogar in zaradi tega ne morejo dobiti za svojo posebno listo niti 30 podpisov, so ti go-spodje prosili nekdanje radikale, naj jim posodi-t svoje podpise. Ti pa razen tistih 30 podpisnikov, ki so že podpisali, nimajo tudi nikogar več, zaradi česar niso mogli ustreči. Iz tega je nastal hud prepri, ki je prav zanimiv. Podozben je tudi po drugih krajih naše države, razen v Savski in Primorski banovini. Zato uvidevni člani tega vo-livnega bloka že sedaj uvidevajo, da jih 11. decem-bra čaka le poraz.«

Zloglasna trojka v Mačkovem taboru

»Samouprava« piše: »Malo časa je sicer tra-jala tista doba, ki pa ne bo ostala pozabljena za-radi nespretnosti, neuspeha in terorja, ko je zlo-glasna trojka Jeftić-Kojić-Popović držala oblast v svojih rokah. Naše ljudstvo tedaj ni trepetalo le za politične, gospodarske, finančne, prosvetne in druge blagore našega neroda in države, tedaj se lu-dem koža ni ježila le zgolj zaradi neuspehov na vseh področjih narodnega in državnega življenja, marveč je ljudstvo trepetalo tudi zase, ker ni bilo nikjer več niti osebne varnosti. Na vseh straneh so naše ljudi brez razlike vere, naroda in poklica preganjali, zapirali in šikanirali, če so le na-mignili, kako grdo se gospodari z ljudskim in državnim premoženjem, če so le namignili, da se krši javna morala in krši postava. Tedaj je bilo gorje kmetu, delavcu, trgovcu, industriji, izobra-ženecu, zlasti pa javnim delavcem in politikom... Vsi so si to dobro zapomnili, le nekateri politični ljudje nimajo niti čuta za napredek in blaginjo svojega naroda, niti čuta za svojo čast... To so ljudje iz današnje opozicije, katere je nekdanj ome-njena trojka preganjala. Ti o vse to pozabili, ko je šlo za njihov osebni interes. Ti borec za demo-kracijo, ki so stokali ter to trojko prekinjali, so vse pozabili, ko se jim je zdelo, da je ta pozaba zanje rentabilna. Ali je še kaj logike, če na isti fronti stoji drug zvraten drugoga Maček, Pižon in Luba Davidovič poleg Jeftića, Popovića in Kojića? Ali je tukaj še kaj iskrenosti in dobre volje?«

Belgrad, 12. nov. AA. Preiskava o atentatu na senatorja vladne stranke Hadži Ristića, je do-vedla do rezultata, da tu ne gre za političen atentat, temveč za posledice prejšnjih osebnih pre-pirov v zvezi z likvidacijo južnoarabske tobačne zadruge, katere predsednik je bil ubiti senator.

Stanje kraljice Marije dobro

Belgrad, 12. nov. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je prebila noč dobro. Bolečine v predelu operira-nih mest so manjše. Obstoji le močnejša utruje-nost, kot posledica operacije. Čreva so začela de-lovati. Splošno stanje je zadovoljivo. Temperatura 37,9, bitje žile 94. — Prof. dr. Clermont, dr. Lj. Zdravković.

Minister dr. Korošec na shodih v ptujskem okraju

Prihodno nedeljo, dne 20. novembra 1938 bo-do veliki volivni shodi JRZ v ptujskem okraju: v Ptuj ob 10 v Društvenem domu, v Ormožu ob 8 popoldne v dvorani Kletarskega društva in v Središču ob 6 zvečer v Društvenem domu. Na vseh treh shodih bo govoril naš voditelj g. min. dr. Korošec. Prijatelji dr. Korošca pridite!

Dr. Štepinac pri papežu

Rim, 12. nov. b. Sv. oče Pij XI. je danes sprejel v avdienci zagrebškega nadškofa in hrvaškega metropolit dr. Alojzija Štepinca, križevskega vladiko Dionizija Njaradija, djakovskega škofa Akšamovića in ljubljanskega škofa dr. G. Rožmana.

Poljski narodni praznik v Belgradu

Belgrad, 11. novembra. AA. O priliki poljskega državnega praznika, dneva, ko je 1918. leta namestniški svet izročil oblast na Poljskem neumrlemu maršalu Jožefu Piłsudskemu, je jugo-slovanska liga priredila v svojih novih prostorih svečano akademijo. Navzočni so bili člani poljsko-jugoslovanske lige, veliko število uglednih oseb-nosti, zastopnik Nj. Vel. kralja pa je bil na tej svečanosti polkovnik Kokalj. Prosvetnega ministra je zastopal Janković, zunanjega ministra pa Gjor-gjević. Akademiji se je udeležil tudi rektor uni-verze dr. Jovanović, razen tega pa še večje število političnih osebnosti, med njimi senator Franc Smodej. Govor je imel predsednik poljsko-jugo-slovanske lige prof. inž. Milan Nešić. Za njim je govoril poljski poslanik na našem dvoru Roman Dembićki, ki je končal svoj govor z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. in Jugoslaviji. Nato je bil koncertni del večera. Ga. Vladislava Grom-kovska je zapela tri poljske pesmi, gđ. Gordana Milojević pa je izvedla nekaj umetniških točk na klavirju. Umetniški spored je zaključil dijaški zbor. Ob 19 je bil prirejen na poljskem poslaništvu svečan sprejem.

Ureditev obale na Hvaru

Belgrad, 12. novembra. AA. Prometni minister dr. Mehmed Spaho je odobril znesek 499.000 din za podaljšanje obale na Hvaru ter odredil, naj se takoj razpiše licitacija za ta dela. Prav tako je odobril kredit 148.000 din za podaljšanje obale v Milni pri Braču, dalje znesek 147.000 din za zgraditev obale v Rabču na otoku Soli, 147.000 din za grad-njo luških naprav v Podgori pri Makarski. Za vsa ta dela se bodo takoj razpisale licitacije. Prav tako je minister Spaho odobril za popravilo pristanišča Roča v Boki Kotorski znesek 78.000 din.

Osebnosti novice

Belgrad, 12. nov. AA. Na predlog pravosod-nega ministra sta bila upokojena: dr. Milko Krennik, sodnik okrož. sodišča v Ljubljani, in Miško Cizelj, učitelj v kazenskem zav., Maribor.

Belgrad, 12. novembra. m. Prestavljen je sod-nik okrajnega sodišča iz Valandrova v vardarske banovine Oton Vičić na okrajno sodišče v Mursko Sobotu. Upokojen je g. dr. Mirko Krennik, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani.

Belgrajske novice

Belgrad, 12. novembra. m. V prosto... nek-škega poslanstva bo jutri odprta razstava nemškega časopisa.

Belgrad, 12. novembra. m. Klub slovenskih ka-toliških akademikov, ki je svoje vrste letos zelo pomnožil z novimi člani, priredi dne 17. novembra ob 9 zvečer »Brucovski večer«. Prireditelj, ki bo v dvorani Češkega doma v Garašanovici ulici 39, bo pod pokroviteljstvom soproge g. ministra Kreka in častnega damskega komiteja.

Boji v Španiji

Salamanca, 12. novembra. AA. DNB: Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Nacionalisti so v petek nadaljevali s prodoranjem na bojišču pri Ebru. Zlomili so sovražni odpor v bližini Venta de los Campesinos, ter ujeli nad 900 republikancev. Na bojišču ob Segri je sovražnik izvršil več brez-uspešnih napadov na utrdbе, ki varujejo most čez reko. Pri tem je izgubil 200 ljudi. Napad republi-kancev na castelonski fronti je bil brezuspešen. Tam so rdeče čete izgubile 600 vojakov. Nacionali-etično letalstvo je bombardiralo valencijsko prišta-nišče. Ugotovljen je požar v nekem skladišču mu-nicije.

Cerbere, 12. nov. b. Danes je prišel na mejo vlak s 1500 francoskih in belgijskih dobrovoljcev. Vlak je bil takoj prepuščen dalje. S tem vlakom so se vrnili francoski in belgijski dobrovoljci iz republikanske Španije.

Kitajci napadajo pri Kantonu

Cing-Cing, 12. novembra. AA. Reuter: Kitajske čete so začele s protiofenzivo v velikem obsegu na Južnem Kitajskem. Kakor pravijo kitajska po-ročila, so Kitajci odbili nekatere japonske oddelke, ki so se jim zoperstavljali, in napredujejo v smeri Kantona. Prva kitajska divizija prodira v smeri proti zahodu, druga pa vzdolž slemena Cinghauja proti jugu, dočim tretji oddelki vodijo operacije 13 milj jugovzhodno od Kantona. Kitajska poročila pravijo, da so guerilni oddelki zelo delavni, poseb-no ob progi Kanton-Kaulun. Zvedelo se je, da je 80 japonskih bojnih ladij zbranih pri Fučuu. Ob priliki večernjega napada, ki ga je izvedlo 18 ja-ponskih letal na Lijunjang, je bilo tisoč smrtnih žrtev.

Tokio, 12. novembra. AA. Havaa: Japonci pro-dirajo dalje ob železniški progi Hankov-Kanton ter so zavzeli utrjeno mesto Jojang ob Jangceju, ki leži približno 25 milj severno od Hankova ob se-verni obali jezera Tungting.

Windsorski vojvoda se vrne v Anglijo

London, 12. nov. b. Ob priliki današnjega se-stanka vojvode Windsorskega in vojvode Clouceskega je bil dosežen popoln sporazum. Voj-voda Windsorski se bo vrnil v Anglijo in si je že izbral dvorec »Belvedere«, kjer bo imel svoj sedež, odkoder je bil pred leti sporočil, da se odpoveduje prestolu.

»S komunisti ne bomo več sedeli pri isti mizi«

Dramatičen konec ljudske fronte v Franciji

Pariz, 12. novembra. TG. Na zadnji — zares zadnji — seji parlamentarnih in strankinih zastop-nikov ljudske fronte, kjer so hoteli zašiti razpoke, ki so se po izjavah ministrskega predsednika Da-ladiera na radikalnem kongresu v Marseillu poja-vile v ljudski fronti, je prišlo do končnoveljavne razkola. Ljudska fronta je pokopana. Glavni govornik za radikale je bil poslanec Anxionnaz, ki je v dolgem, srditem govoru napadel komuniste, ki da so s svojim podtalnim in javnim rovarjenjem izpod-jedli temelje ljudske fronte in so v glavnem krivi, da je Francija prišla na notranjem in zunanjem po-lju na položaj, ki ji ne dela časti. Po tem govoru je radikalni zastopnik prebral resolucijo, ki jo ra-dikalna stranka predlaga. Resolucija zopet napada komuniste, kot še niso bili napadeni od nobene des-ničarske stranke. »Komunisti niso hoteli lojalno so-delovati. Komunisti so z demagogijo in onemogočili treniti ohromili narodovo življenje in onemogočili vladi vsako delo. Komunisti so kompromitirali Francijo tudi na zunanje-političnem polju in oslabil-i njeno moč med pogajenji za blagor države. Komu-nisti so proti miru in so se z vsemi silami trudili, da bi zenetili vojni požar. Komunisti se nikoli niso držali programa ljudske fronte. Radikali so mislje-nja, da jim je nemogoče sodelovati s stranko, ki je Francijo izdala in s tem storila nad lastnim na-

rodom najgrši zločin. Ker nam je blagor domovine nad vse, pravi resolucija radikalov, izjavljamo, da si prepovedujemo, da bi se še kdaj usedli k isti mizi, kjer sedite tudi vi, komunisti.

Ljudska fronta je umrla, ko so rezko odjeknili vrata, ki so jih radikalni zastopniki zaloputnili za seboj, ko so odhajali iz dvorane.

Francoski minister za prelom s Sovjetijo

Pariz, 12. novembra. c. Danes je v Vichyju na-sestanku krajne radikalne organizacije govoril minister Lamoureux. V svojem govoru je obširno razlagal tudi mednarodni položaj in izjavil:

Francoska zunanja politika se naj popolnoma preokrene, in sicer naj Francija takoj od-pove svojo pogodbo s sovjetskimi Rusijo. Prav tako naj se Francija odpove vsem svojim ob-vezam v vzhodni Evropi. Lamoureux je izjavil, da je Poljska že odšla v drug tabor. Pač pa se naj Francija odloči za iskreno politiko sodelovanja z vsemi sosedi, posebno pa z Nemčijo in Italijo. Ko pa bo Francija uredila razmere s tema dvema dr-žavama, bo morala vse svoje sile posvetiti svoje-mu kolonialnemu imperiju.

Italijanska revija o odnošajih med Italijo in Jugoslavijo

Rim, 12. nov. TG. Revija »Relazioni Inter-nazionali«, ki je poluradno glasilo italijanskega zunanjega ministrstva, objavlja članek o trenut-nem mednarodno-političnem položaju Italije z ozi-rom na vzhodno in balkansko Evropo. Govorec o odnosih Italije do Jugoslavije piše članar zunanjega ministrstva sledeče:

»Delovanje dr. Stojadinovića je priborilo nje-govi državi tisto odlično mesto, ki tej državi v družini narodov tudi pripada. Njegovo politiko notranje pomiritev ter njegovo daljnogovno zuna-njo politiko vodijo jasni pogledi na potrebe nie-gove domovine. Oni, ki so v zasedi kot zarotniki pričakovali, da se bodo jugoslovansko-italijanski odnošaji ahladili in da bo jugoslovansko stališče

napram madžarski objestnosti vplivalo na odnošaje z Italijo, so bili razočarani. Jugoslavija, ki je v svoji politiki neodvisna, prav dobro ve, kako ne-preocenljiva važnost so belgrajski protokoli (po-godba med Italijo in Jugoslavijo) za prijatelstvo, ki ima to poslanstvo, da postane ne samo močan doprinos za obrambo interesov obeh narodov, am-pak tudi močan doprinos k tvorni ureditvi Bal-kana in sploh vse Evrope. Obisk dr. Stojadinovića v Rimu decembra meseca lanskega leta, kakor tudi sestanek med dr. Stojadinovićem in grofom Ciano v Benetkah dne 13. junija 1938, sta jasno in nedvoumno podčrtala popoln sporazum med obema stališči, jugoslovanskim in italijanskim.«

Lep napredek banovinskih zdravilišč

Ko začare gozdovi v čudovitih barvah jesenske narave, se začne poslati od naših zdravilišč in letovišč številni tuji, ki so iskali v njih zdravja in odmora. Poletna tujsko-prometna sezona je končana. Uprave zdravilišč in letovišč začne sestavljati račune o uspehih in neuspehih preteklih sezon, o izkušnjah, katere so napravile z novo ureditvijo posameznih obratov in naprav, o zadovoljnosti in nezadovoljnosti gostov z upravo, na katero pade skrb, da do bodoče sezone odstrani vse nedostatkne in po možnosti dopolni, kar še manjka. Bolj kot povsod drugje velja za naša zdravilišča načelo, da pomeni vsak zastoj nazadovanje. Če pride stari gost v zdravilišče in ne opazi nič novega, je razočaran.

Kakor v mnogem drugem oziru, tako so se po svetovni vojni tudi nazorji o upravljanju zdravilišč v veliki meri spremenili. Pri iskanju upravitelja se ne vprašuje več, če je kandidat dober družabnik, plesalec itd., temveč ali je predvsem dober gospodar, če pozna vsaj najkopičljivejše zahteve tujeskega prometa, če ima razumevanje za razne obrate zdravilišč, čut za red, disciplino in čistočo in če ima vse druge številne lastnosti, ki ga usposablja za tako odgovorno mesto. Biti mora dober poznavalec ljudi, postrežljiv, vljuden in skrajno potrpečljiv. Vztrajen v delu mora svojo udobnost povsem žrtvovati službi in njenim zahtevam. Svojim nameščencem mora služiti kot dober zgled v vseh teh lastnostih, zakaj kakršen je šef, tak je uslužbenec. Nobena strogost ali drugo sredstvo ne more nadomestiti te večne resnice.

Ce pregledujemo statistiko obeh naših banovinskih zdravilišč, ki ju smemo danes še smatrati kot vodilni zdravilišči v državi, vidimo, da sta v zadnjih letih stalno napredovali. Rogaška Slatina je imela prva leta po vojski okroglo 3000 gostov in je napredovala do leta 1931, ki je bilo do tedaj najuspešnejše leto v tujsko-prometnem oziru, do 7770. v letošnjem letu pa je že dosegla 8065 gostov.

Drugo banovinsko zdravilišče Dobrna zaznamuje po svetovni vojni okrog 1000 gostov, v letu 1931 je doseglo 2774, v letošnjem letu pa že 3932 gostov.

Iz teh številk je razvidno, da sta naši banovinski zdravilišči, ki se zanju predvsem zanima naša javnost, pod upravo naše države neprimerno hitreje napredovali kakor pod upravo bivše Avstrije. Četudi so vplivale v posameznih letih zunanje razmere na obisk zdravilišč, kar moremo trditi zlasti o dogodkih v pretekli sezoni, vendar nam dokazuje stalno napredovanje obeh naših banovinskih zdravilišč sposobnost za nadaljnji na-

predek. Prirodna lepota obeh zdravilišč in njune zdravilne vode so znane že po vsem svetu in to je glavni temelj, na katerem se more graditi njih budočnost. Pri tem pa se mora skrbno zasledovati razvoj tujeskega prometa v splošnem in napredek v razvoju ostalih zdravilišč. Vsaka pogreška se težko mašuje nad upravami, ki v tem oziru ne opravljajo svojih dolžnosti.

Kdor je poznal Rogaško Slatino in Dobrno v prvi povojni dobi in jo pozna danes, bo edini mogel presojudati, če sta upravi teh zdravilišč pravilno razumevali svoje naloge.

Rogaška Slatina in Dobrna sta v povojni dobi mnogo milijonov iz svojih lastnih dohodkov uporabljali za smotrni napredek svojih zdravilišč. Ne samo večje zgradbe, nove ceste, vodovodi, večje preureditve posameznih obratov itd. prihajajo danes o delovanju njih uprav, treba je bilo poleg tega odstraniti še številne nedostatkne, ki so tako v upravnem, predvsem pa higienskem oziru ovirali razvoj in napredek teh zdravilišč.

Tako je Dobrna v zadnjih letih morala prevzeti ogromne žrtve, da je uredila in modernizirala kopališče in njega naprave, ki so bile v nevarnem stanju in so, tako zastoj v napredovanju obiska kot upravičene stalne pritožbe gostov, že vidno ogrožale budočnost zdravilišča. Kako potrebne so bile te žrtve, pa nam dokazuje razmeroma visoko napredovanje v številu obiska, ki znaša v teh letih več, kot je kdaj pred svetovno vojno znašalo število celotnega obiska. Mnogo potreb še izkazuje to zdravilišče, med katere spada tudi povišanje števila stanovanj, katerih pomanjkanje je v glavni sezoni posebno občutljivo. Vendar se pa mora rešitev tega vprašanja odložiti do tedaj, ko bodo ustvarjeni predpogoji za vsestransko zadovoljitev gostov, kajti najlepše palače bi nam poleg zanemarjenih in današnjim higienskimi zahtevam ne odgovarjajočih naprav več škodovala kot koristile. Razvajanega gosta moremo šele potem vabiti v zdravilišče, če se mu morejo nuditi tudi sodobne udobnosti, ker bi sicer tak gost ne podpiral osebne reklame, ki je najučinkovitejša od vseh drugih.

Dobrna je v letošnji sezoni zaradi znanih svetovnih dogodkov izgubila precej inozemskih gostov, predvsem iz bivše Avstrije, pridobila je pa tem več domačih gostov, ki so bili z bivanjem v zdravilišču zelo zadovoljni.

Zeleti je, da bi se naša banovinska zdravilišča, ki sta gotovo zelo odlični podjetji dravske banovine, tudi v bodoče nudili vsi pogoji za nadaljnji ugodni razvoj in napredek.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki boleajo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa dostej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUNLMANN & Co., BERLIN 615, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socijalne politike, sanitno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

Visoko priznanje delu

Ljubljana, 12. novembra. Davi je ban g. ar. Marko Natlačen ob pol 11 dopoldne izročil ob navzočnosti rektorja ljubljanske univerze dr. Kušaja Rada in namestnika načelnika prosvetnega oddelka inšp. Marka Bajuka g. univ. prof. dr. Lukmanu Francu visoko odlikovanje jugoslovanske krone II. razreda. G. ban je bo tej priliki poudaril, da mu je prijetna dolžnost, izročiti to odlikovanje znanstvenemu in kulturnemu delavcu, ki so ga v imenu kralja tako visoko odlikovali kraljevi namestniki v priznanje za obsežno znanstveno delo in požrtvovalne dolgoletne napore na polju ljudske prosvete. To odlikovanje je hkrati tudi visoko priznanje Prosvetni zvezi ob njeni 40letnici, saj je g. profesor že dolga leta njen predsednik. Prav tako pa je s tem dobila priznanje naša univerza, zaradi česar čestita tudi rektorju naše najvišje znanstvene ustanove. G. profesor dr. Lukman se je za visoko odlikovanje zahvalil in prosil g. bana, naj tolači njegovo zahvalo na najvišjem mestu, ter mu je zagotovil, da bo tudi v bodoče vse sile posvetil delu, za katerega je prejel tako visoko priznanje.

Danes ob 11 je bilo tudi izročeno odlikovanje sv. Save II. razreda univ. prof. in predsedniku Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani dr. Alešu Ušeničniku.

Ob pol 12 pa je g. ban dr. Marko Natlačen izročil odlikovanje sv. Save II. razreda ob navzočnosti načelnika oddelka za obrt in industrijo dr. Rataja in tajnika zbornice za TOI dr. Plessa predsedniku zbornice g. Ivanu Jelačinu. G. ban je podčrtal dejstvo, da je s tem odlikovanjem dobil predsednik Zbornice priznanje za uspešno dolgoletno delo na gospodarskem polju in priznanje za številne uspehe, ki si jih je priboril kot predsednik Zbornice za TOI, kateri načeljuje že 10 let. Iskreno želi, da bi mogel še dolgo let v sreči in zadovoljstvu uživati sadove svojega dela in še naprej tako požrtvovalno delati za prosep našega gospodarstva. Predsednik Zbornice g. Ivan Jelačin se je g. banu zahvalil s prošnjo, naj sporoči njegovo zahvalo na najvišjem mestu, hkrati z zagotovilo, da smatra, da ni bila odlikovana oseba, ampak delo, kateremu bo tudi v bodoče posvetil vse svoje zmožnosti in sile.

Volivni shod JRZ v Ptuj

bo v nedeljo, dne 20. novembra, ob 10 dopoldne v »Društvenem domu«. Za glavnega govornika je naprošen voditelj slovenskega naroda g. minister dr. Anton Korošec, ki se bo po vsej verjetnosti vabilu tudi odzval.

Govorili bodo še gg.: senatorja Smedej in dr. Schaubach ter kandidat Marko Kranjc. Vsi, ki odobravate gospodarsko delo Stojadnovi-Korošecove vlade, pridite! Komur je za red v državi in mir s sosedi, naj se nam pridruži! — Kdor hoče srečno samoupravno Slovenijo, naj gre z namil Okrajni odbor JRZ Ptuj.

Drž. nameščenci za povišanje svojih prejemkov

Težo gospodarske depresije občutijo danes več ali manj vsi stanovi, največ pa trpe naši državni nameščenci, upokojenci in delavci v državnih podjetjih.

Zlasti težak pa je njihov materialni položaj danes, ko cene tudi najnujnejšim življenjskim potrebam dan na dan naraščajo in so za najmanj 25—30 odstotkov višje od onih v letu 1935, ko so bili prejemniki državnim nameščencem znižani. Umevno je zato, da si nameščenci vseh strok in položajev nenehoma prizadevajo potom svojih organizacij doseči

Spremenjene meje župnije št. Vid pri Stični

Št. Vid pri Stični, 12. novembra.

Župnija št. Vid je imela 20 podružnic. Sedaj ima pa št. Vid pri Stični samo še 19 podružnic. S 1. novembrom 1938 se je odcepila podružnica sv. Lamberta na Pristavi in se priključila samostanski župniji Stična. Vasi Pristava, Poljane in Obolno spadajo pod občino Stična. Tjakaj hodijo tudi otroci v šolo, ker je bližje nego v št. Vid. Le od 5 hiš vasi Obolno, ki je zelo raztresena, hodijo otroci v šolo na Javorje, kamor imajo bližje kakor v Stično. Zato je škofjski ordinariat ukrenil: vasi Pristava in Poljane in 2 številki od vasi Obolno naj pripadajo župniji Stična. K župniji Javorje se pa naj priključi ostalih 5 hiš vasi Obolno.

Cerkev sv. Lamberta na Pristavi stoji na 643 metrov visokem z drevjem poraslem hribu. Razen s slamo krite mežnarje ni precej daleč nobene hiše. Od cerkve je krasen razgled proti severu tja do Kamniških planin in do Storžice. Pod hribom je na severni strani dolina Polok; po tej dolini teče Bukovščica, ki je dotok Temenice. Na severno zapadni strani je Obolno, 768 m visok hrib, na katerem je stala planinska koča, ki je lani pogorela.

Cerkvica stoji na prostoru srednjeveškega gradiča. Dobijo se še sledovi starega gradu. V tem od narave utrjenem gradu je preživel svoja vdovska leta Virida, hči milanskega vojvode Barnaba Visconti in soproga pri Sempahu I. 1386 padlega avstrijskega vojvoda Leopolda III. in mati vojvoda Ernesta Železnega, ki je bil zadnji koroški vojvoda, ki se je dal na Gosposvetskem polju po starem obredu umestiti. Zgodilo se je to na nedeljo 16. marca 1414. Istega leta je tudi umrla vojvodinja Virida. Bila je pokopana v samostanski cerkvi v Stični. Saj je bila velika dobrotnica samostanu.

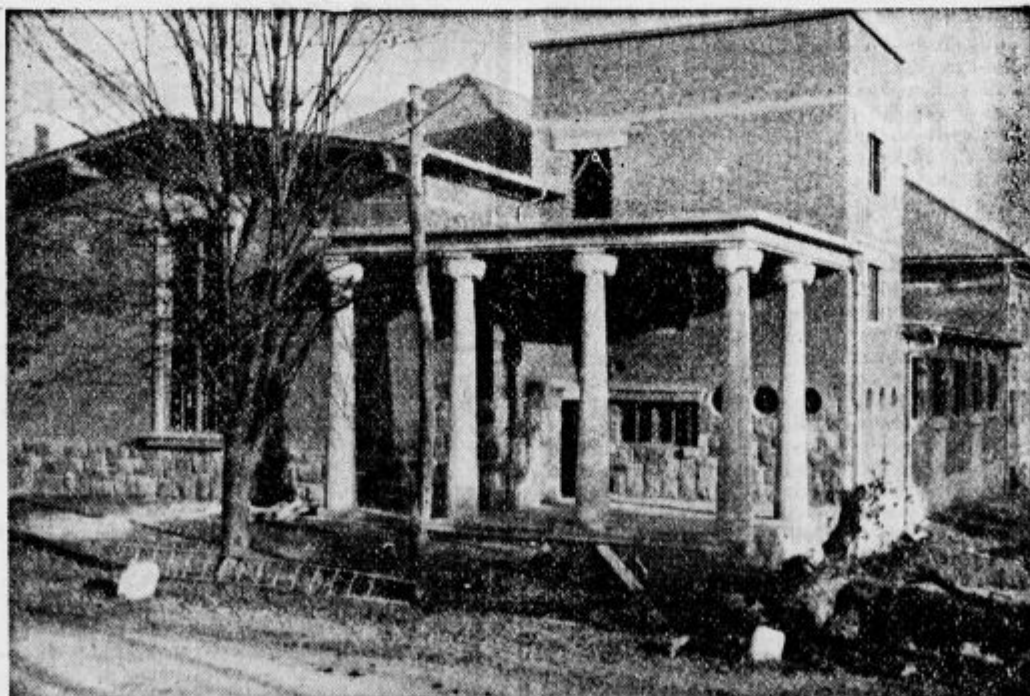
Dva požiga na en dan Obakrat je iz maščevanja zažgala 19 letna služkinja

V noči od 6. na 7. november je pogorelo gospodarsko poslopje posestnice Okoren Franciške v Vel. Gabru št. 18 in pozneje še Hribarja Ignacija v Vel. Gabru št. 25. Sentiški orožniki so takoj začeli zasledovanje požigalca, ker je bilo jasno, da je oba požara zanelo zločinska roka. — Naključje pa je samo opravljalo požigalko v roke pravice. 19-letna služkinja Kralj Rozalija p. d. Štrukleova je služila za dekle pri posestniku Hribarju Nacetu v Vel. Gabru, kamor je prišla avgusta meseca, ko jo je zaradi opravljanja odlovlila posestnica Gliha Rozalija. V poletju je bila Kralj Rozalija zaradi vlačugarstva izgnana iz Ljubljane in odpravljena v svojo domovno občino Vel. Gaber. Ko je Kraljeva zapustila službo pri Glihovi gospodinjji, ja je ta za njeno opravljanje še malo oklofutala, zaradi česar je Kraljeva sklenila maščevanje. Orožniška patrulja je dohčala, da je 6. novembra Kraljeva zgodaj jutraj malo po 8 odšla na gospodarjev skedenj, kjer prav za prav ni imela nikakega opravka, ter od tam prinesla šop slame ter skatlo cikorie, v kateri je bilo nekaj ugaše žerjavice in tresk. Začela je kričati, da je hotel zopet nekdo zažgati skedenj, ter pri tem trdila, da je slama ožgana. Gospodinja Terezija Hribar in drugi ljudje, ki so prihitali na vpitje Kraljeve, pa so videli, da slama ni prav nič ožgana, kar je vzbudilo pri sosedi prvi sum na Kraljevo. Okrog polnočnega je gospodar Nacete Hribar na skedenju mlatil ajdo, ko je prišla Kraljeva do njega, segla z roko v seno nad vrati ter privlekla iz sena z roko kos rjavega papirja, na katerem je bilo zapisano »še bo gorelo pri Vas in drugod, saj sem bližnji človek«. Orožniki so še iste dne ugotovili, da ima Kraljeva v svoji skrinji sličen rjav papir, nakar so jo potem 9. novembra zasliševali na občinskem uradu v Vel. Gabru v pričo župana Zajca.

Spočetka Kraljeva sploh ni hotela odgovarjati, potem je delj časa vse trdovratno tajila ter se delala popolnoma nedolžno. Ko so ji orožniki predložili, da so sličen rjav papir našli v njeni skrinji, je po daljšem oklevanju priznala, da je na papir ona sama zapisala grozilne besede ter cikorijsko skatlo z ugašim ogljem sama skrila v seno zato, da bi med ljudstvom povzročila strah, pri čemer bi imela ona sama velik užitek. — Priznala je, da je domače gospodarsko poslopje sama zažgala, zanikala pa je požig pri posestnici Okoren Franciški ter navedla za požigalca tega poslopja svojega strica Kralja Janeza iz Vel. Gabra št. 58, pri katerem je bila v nedeljo 6. novembra popoldne na obisku. Pravila je, da jo je njen stric Janez v nedeljo zvečer epremiljal proti domu Hribarja. Ko sta šla mimo Okornove domačije, ji je rekel stric: »V kozo pa je naloženega mnogo sena, kako lepo bi bilo gledati, če bi vse to gorelo.« Orožniki so takoj zaslišali strica Kralja, pa se je izkazalo, da si je vse skupaj Roza izmislila, nakar je tudi ta požig priznala. — Izpovedala je, da je v nedeljo zvečer zgodaj legla spat, ker ni mogla zaspati, pa je pričela delati načrt, kako bi zažgala pri svoji prejšnji gospodinjji Glihi Rozaliji, kateri je zagrozila zaradi odpusta iz službe in prejetih klofut maščevanje. — Vstala je okrog 11 ponoči ter se izmuznila iz kamre skozi poseben izhod skozi klet v vežo, od tu pa na prosto, in to tako spretno in tiho, da jo gospodar Hribar, ki je spal v isti kamri, in gospodinja Terezija v sosednji sobi nista slišala. Odšla je na-

ravnost proti hiši Gliha Rozalije z namenom, da zažge veliko gospodarsko poslopje. Pri gospodarskem poslopu pa sta bila privezana dva psa, ki sta začela močno lajati. Vedela je tudi, da na skedenju spi domači hlapec. Posebno pa se je ustrašila svoje prejšnje gospodinjje Gliha Rozalije, ki se je na lajanje psov prebudila in skozi okno pričela miriti pse. Zato je Kraljeva odšla čez cesto do sosednjega poslopja, last Okoren Franciške, kjer se je skrila za šupo in premišljevala, kaj začeti. Sklenila je po triurnem čakanju, da zažge Okornovo domačijo misleč, da bo požar vnel tudi Glihovo domačijo. Zažgala je na šupi kup slame ter nato zbežala domov, kamor je neopaženo zopet prišla nazaj v kamro. Kmalu nato so pričeli ljudje vpiti, da gori, nakar jo je poklicala gospodinja, da je šla z njo gasiti požar, pri čemer je z vso vneto pomagala nositi vodo v škafu. V ponedeljek zvečer, ko je legel že mrak na zemljo, pa je Kraljeva zapustila mizo, za katero so domači večerjali, čes da gre na vodnjak prst svoje cunje. Hitro je skočila za domače evinjake, katere je zažgala z žveplenko na dveh krajih, ter pohitela nazaj v sobo ter vpila, da zopet gori, nakar so domači takoj šli gasiti. Kraljeva je izpovedala, da je to storila iz maščevanja, ker jo je gospodinja kregala, čes da se je prejšnjo noč pri gašenju Okornove domačije prevec vlačila e fanti. — Orožniki so mlado požigalko po zaslišanju spravili v sodne zapore v Višnji gori, kjer bo nadaljnja preiskava.

Nov prosvetni dom na Vrhniki

Prosvetni dom na Vrhniki: Pogled na celoto z državno ceste.

Povabili smo že občinstvo k slovesni vselitvi vrhniskega Prosvetnega društva v njegov lep Prosvetni dom na današnji nedeljo popoldne. Danes prinašamo sliko novega doma, ki seveda še ni popolnoma gotov in bo njegova končna oblika še vsa lepša. Dom stoji ob državni cesti poleg dosedanjega Rokodelskega doma. Stavba je dolga 41,30 m, široka pa 20,80 m. Pročelje, ki ima plitvo streho, krasi v sredi ogromno okno v kamenitem okviru. Desno ob pročelju je odprto stebrišče s petimi monumentalnimi stebri. Izpod stebrišča je vhod z desne strani bodisi v vestibul, ki leži za glavno fasado in ki tvori foyer k veliki dvorani, bodisi v garderobo na desni strani, od koder je dostop v telovadnico, ki je prizidana na desni

strani glavnega trakta. Nad garderobo so dviga mogočen stolp, ki lepo zaključuje arhitekturo stebrišča. Velika dvorana, ki zavzema širino glavne fasade, je dolga 27,60 m, široka pa 12 m. Pred odrom glavne dvorane je poglavljen prostor za orkester, oder sam je pa širok 12 m in globok 10 m. Telovadnica ob desni strani je dolga 17,50 m, široka pa 7,53 m; desno od odra so v kletnih prostorih kurilnice za centralno kurjavo, v pritličju ženska in moška garderoba ter pralne kopeli, v prvem nadstropju pa velika 5,50×7,50 m obsega-joča knjižnica. Načrt za stavbo je napravil arh. Jože Sykita, vsa obrtniška dela so izvršili domači vrhniski mojstri. Stavbenemu odboru je načeloval župan g. Hren

Švicarska ura
poznana po svoji točnosti, eleganci
in vsakomur zmožljivi ceni.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 13. novembra: 23. pobinkoština nedelja. Stanislav Kostka, spoznavalec; Didak.
Ponedeljek, 14. novembra: Jozafat Kunčević, škof, Veneranda, devica. Zadnji krajec ob 17.20. Herschel napoveduje lepo vreme.
Torek, 15. novembra: Jedert; Leopold; Albert Veliki, cerkveni učenik.

Osebnostne novice

— Umeščen je bil včeraj, dne 12. novembra 1938, na župnijsko Naklo pri Kranju g. Janez Filipič, do sedaj župnik v Krškem. Obenem je bil imenovan za škofijskega duhovnega svetnika. Cestitamo!

— Iz ljubljanske škofije. Imenovana sta: dr. Andrej Snoj, univ. prof. v Ljubljani, za predsednika škof. odbora ACM, in prelat Josip Vole, stolni kanonik v Ljubljani, za nadzornika na vseh obrtno-nadaljevalnih šolah mesta Ljubljane. — Umeščen je bil 5. novembra na župnijsko St. Jernej Franc Cerkev, upravitelj te župnije. Podeljeni sta župniji: Krško Alojziju Kurentu, župniku v Leskovcu, in Ljubno Ivanu Špendalu, kaplanu istotam. — Potrjen je za župnika-vikarja v Metliki p. Alfonz Klemenčič, O. Teut. — Premesteni so bili: Franc Frölich, kaplan v Gornjem Logatcu, za upravitelja župnije v Kokri; Anton Pogacnik, župni upravitelj v Naklem, za kaplana k Sv. Jakobu v Ljubljani; Ivan Veider, kaplan na Brdu, za ekspozita v St. Vid pri Brdu; Valentin Toman, kaplan na Trebelnem, za kaplana v Kranjski gori.

— Za veroučitelje-pripravnike so bili imenovani: Jožef Jamnik, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za I. drž. dekleško meščansko šolo v Ljubljani; Ladislav Lampič, kaplan v Trnovem v Ljubljani, za I. drž. dekleško meščansko šolo v Ljubljani; p. Kalist Langerholz, OFM, za drž. ljudsko šolo za Bežigradom v Ljubljani; Srečko Huth, kaplan pri D. M. v Polju, za drž. ljudsko šolo v St. Vidu nad Ljubljano.

— Iz lavantinske škofije. Imenovana sta bila: dr. Aleksij Jakob, kn.-šk. konzist. svetovalec, docent kn.-šk. bogoslovnega učilišča v Mariboru, za ravnatelja kn.-šk. dijaškega sesterstva v Mariboru. Požar Alfonz, kn.-šk. duh. svetovalec in župnik na Rečici, za upravitelja dekanije Gornji grad. — Postavljeni so bili: Smirnaul Alojzij, sesterstveni duhovnik, za prefekta v kn.-šk. dijaškem sesterstvu v Mariboru; dr. Držek Maksimilijan, bogoslovni docent, za študijskega prefekta v kn.-šk. bogoslovnem sesterstvu; Tomšek Franc, kaplan na Ljubnem, za provizorja istotam; Ravšl Anton, kaplan v St. Ilju v Slov. gorah, za vikarja pomočnika istotam. — Koren Ivanu, kaplanu v Dobrovniku, se dodeli služba ekspozita v Kobiliu. — Nastavljena sta bila navomašnika Kores Ivan za kaplana v Starem trgu in Hodnik Emil za kaplana v Negovi. — Prestavljeni so bili s 1. novembrom kaplani: Uranjek Martin iz Gornje Radgone (I.) k Mali Nedelji; Vahčić Rudolf od Sv. Jurija ob Ščavnici (I.) v Gornjo Radgono; Vodeb Ivan od Sv. Petra pri Mariboru k Sv. Lovrencu v Slov. gorah; Polokar Ferdinand od Sv. Lenarta v Slov. gorah k Sv. Juriju ob Ščavnici (I.); Vogrinec Anton od Male Nedelje k Sv. Andražu v Slov. gorah v delokrogom v Zetalah; Kovačič Anton iz Teharij k Sv. Petru pri Mariboru. — Resigniral je na župnijsko Rajhenburg Jožef Tratinik, častni konz. kn.-šk. duh. svetovalec in župnik. — Dopust je nastopil Šuštar Franc, kaplan v Zetalah.

— Poročila sta se v ljubljanski stolnici gospod Franc Golobar, tesarski mojster iz Šmartna pri Litiji, in gđ. Francka Medved iz Dol pri Sv. Križu. Naše čestitke!

— Vrednost nabožnega lista. V Gorici izhaja mesečnik »Svetogorska Kraljica«, ki prinaša verske članke in poročila o razvoju katoliške misli po svetu. Dobro urejani mesečnik se je med slovenskim vernim ljudstvom v kratkem času zelo priljubil in razširil. V zagrebški »Istria« pa je prof. Lavo Čermelj zapisal o njem sledečo sodbo: »List »Svetogorska Kraljica« nima nobene literarne ali druge vrednosti, ker je v pravem pomenu besede samo reklamna publikacija ob 400-letnici samostana na Sv. Gori, kjer gospodarijo sedaj italijanski redovniki. — Da ta nabožni list za svobodno misleca prof. Čermelja nima nobene vrednosti, razumemo. Gotovo pa je, da ima list veliko vrednost za tisoče Slovencev, ki morejo iz njega v domačem jeziku zajemati katoliške resnice in pobude. Obžalujemo, da se pisec, ki je znana oseba pri manjšinskem delu, ne more pri presojanju tega vprašanja dvigniti na objektivno višino, ki jo zahtevata predmet in resnica.

— Za izlet na Oplenec sprejemajo prijave Putnikove biljetarnice do 22. t. m. Zahtevajte prospekt!

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ne zamudite si ogledati krasnega barvastega velefilma

Sadovi zemlje

Olivia de Havilland
in Georg Brent

Kino Matka tel. 21-24
Ob 15., 17., 19. in 21. uri!

— Čas, revija Leonove družbe, šte. 1—2 za 1. 1938/39 izide konec tega tedna. Vsebinska je taka, da mora zanimati vsakega Slovenca in vsakega katoličana. — Uprava Časa se je preselila v Prosvetno zvezo na Miklošičevi cesti št. 7. I. nadst. — Leonova družba.

— Uprava »Naše svedec« prosi vse one gg. poverjenike, ki jim je že preostala 1-2 številka Naše zvezde za dijake, da jo nemudoma vrnejo, ker je popolnoma pošla, žele jo pa še vedno novi naročniki.

— Oren-terpentinovo milo je izdelek najstarejše domače tovarne mila Ignac Fock iz Kranja. Dolžnost Slovencev je, da rabijo to odlično milo.

Za hladno jesen — toplejša oblačila!
Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleko, povrhnjke, suknje itd. pri trdki

Drago Schwab

Ljubljana, Aleksandrova cesta 7

Izgotovljena oblačila vedno na zalogi.

Lasni izdelki / Lasten modni salon

— Izlet v Trst in Gorico v dne 26 in 27. t. m. priredi Zveza za tujski promet. Podrobne informacije in prijave do 20. t. m. v vseh biljetarnah Putnika.

— Trdiko oziroma šolo, ki je inserirala v avgustu oglas pod šifro »Garantirano zanesljivo«, prosimo, da se zgleda v upravi »Slovenec«.

— Nova železniška postaja. Danes se odpre med postajama Sv. Lovrenca na Pohorju in Brezno-Ribnica na progi Maribor-Prevalje ob 14.24 po vlaku št. 9014 novo postajališče Sv. Ožbalta. Vlaki odhajajo iz Sv. Ožbalta proti Mariboru ob 6.43, ob 11.43, ob 15.59 ter ob 19.49; in iz Ožbalta

kovniku v Ljubljani. Partitura stane 50 din, besedilo samo pa 2 din. Ker so melodije lahke in pevne, tako da hitro ostanejo v ušesu, se jih igralci v kratkem času nauče.

— Prijavite se za Putnikov izlet na Oplenec!

— Tiskarski škrat nam je v včerajšnjem poročilu o sprejemu na italijanskem konzulatu izmislil priimek g. generalnega konzula v »Morenc« G. generalni konzul se piše Agostino Guerrini Maraldi.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 12. t. m. so objavljene »Spremembe pravilnika o carinskih posrednikih«, dalje »Prodajne cene bencinske mešanice«, »Bensinska konvencija za zaščito literarnih in umetniških del. Uporaba na Aden in Birmoe« in »Objava pravilnika in pristojbinske tarife javnega skladišča špedicije R. Ranzinger v Ljubljani«.

— Vzore in boje pokojnega dr. Jož. Debeveca danes lahko imenujemo vzgojno povest preteklosti; delo dobiva že svojo zgodovinsko vrednost. Današnji mladi rod najde v njej mnogo lepih zgledov, izpodbude, posebej pa vir čistega idealizma. Knjiga je vredna, da jo mladina spozna. Dajte jo jiti Založila jo je Nova založba v Ljubljani.

— Zakon o volitvah narodnih poslancev s spremembami in dodatki, tolačenji itd. ter Zakon o volitvah imenikov s spremembami in dodatki 3. spopolnjeno izdajo priredil Polhar Robert din 12 ter Zakon o volitvah narodnih poslancev din 8 priporočila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani predvsem predsednikom sodišč, članom volivnih komisij, kandidatom ter njih namestnikom

in slehernemu volivcu, ki hoče biti natančno poučen o vseh paragrafih, ki se tičejo volitev in postopka istih.

— Poskusen samomor. V graščini Slatina v Šmartnem pri Litiji si je hotel včeraj ob 5 zjutraj vzeti življenje 35letni šofer graščaka Windischgrätz Ivan Bevc. Ustrelil se je z revolverjem v glavo. Vsega okrvavljenega so ga zjutraj našli ljudje, toda še pri življenju. Poklicali so reševalni avto, ki je moža naglo prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Bolečo stanje je zelo resno.

— Vlomilci na deželi. Iz Medvoda poročajo o eumilji vlačugarski trojici, ki se klati po tamkajšnji okolici. Sta to dva moža, stara okoli 40 let, in žena enega izmed njih. Tako so trije vlomili v vasi Seničici k Ivani Bečanovi ter ji odnesli več moke in žganja ter električno svetilko, skupaj vredno okoli 400 din. Vlomili so tudi na Golem brdu pri Medvodah ter odnesli Ivanu Koscu več obleke ter 200 din gotovine. Kosci ima nad 600 din škode. Orožniki so že ugotovili imena teh treh pateguhov ter jih sedaj iščejo.

Novoustanovljena

Livarna in železokonstrukcija inž.

E. Zadnik in drug, Maribor - Nova vas

izdeluje strokovno in solidno vse v to stroko spadajoče odlikte iz bronce, medi, aluminija, litega železa, dalje vse odlikte, odporne proti kislinam, in specialne odlikte za visoko odpornost. Trdka izvršuje vsa železokonstrukcijska dela in popravila vsakovrstne stroje. Specialna delavnica za izdelavo rje prostih predmetov.

— »Slovenski Božič«. Drugi narodi, zlasti Nemci so že davno oživili svoj narodni zaklad za različne prilike, zlasti pa za božič. Poznamo drugod celo vrsto iger ali oratorijev, ki so sestavljeni iz posameznih božičnih narodnih pesmi in povezani v celoto. Takšno delo smo dobili sedaj tudi Slovenci. Novi zvezek »Ljudskega odra« prinaša besedilo takšne »duhovne opere«, oziroma »božičnega oratorija«, ki ga je iz samih starih slovenskih narodnih pesmi sestavil prof. Niko Kuret. Glasbenega dela se je lotil prof. M. Tomc, ki je ohranil v celoti stare božične naprave ter oskrbel vsemu preprosto spremljavo na harmoniju. Delo združuje v sebi ves čar tiste stare slovenske božične pesmi, ki žal, že tako gineva med nami. Delo bo uprizorljivo na odru z razdeljenimi vlogami, enako pa bo primerno tudi za koncertno izvedbo v obliki oratorija, za cerkvene koncerte, za razne božične prireditve v šolah in društvih, za izvedbo v

Originalni
ameriški
žvečilni
bonboni

sadni — mentolni
— janeževi

Zaloga za Jugoslovijo:

Maks Jeras, Ljubljana

Miklošičeva cesta 34. Telefon 38-36

Lahkoatleti: zvečite Chicks, prožne vam bodo noge.

nato pa zborovanje kot običajno v Rokodelskem domu. Vsi člani in prijatelji društva vabljeni.

— Vaš konjiček bo vesel, ako mu privoščite za zimo gorko odejo. Dobite jih v vseh velikostih od najnižje cene do najboljšje kvalitete: Manufakturna trgovina Janko Česnik, Ljubljana, Lingarjeva ulica.

— Pintarič pred petlaskim senatom. Rudolf Pintarič iz Šafarskega v ljutomerskem okraju se bo te dni zagovarjal pri okrožnem sodišču v Murski Soboti zaradi zločina požiga in s tem povzročene smrti pastirja, zaradi napeljevanja k umoru svojega brata, zastrupljanja živine in raznih drugih pregreškov. Zvrhan koš pregreh bo stresel pred petlaskim senatom, ki bo ob tej

priliki prvič zasedal pri novoustanovljenem okrožnem sodišču v Murski Soboti. Za razpravo, ki je javna, vlada v Pomurju veliko zanimanja.

— S posebnim vlakom priredi Zveza za tujski promet v Ljubljani izlet na Oplenec v dne 20. 11. do 2. 12. Vse informacije in prijave sprejemajo biljetrne Putnika.

Velik napredek v izdelavi baterij

Izdelava baterij je v zadnjih letih silno napredovala. Način sedanje izdelave baterij pri nas je v toliko pomanjkljiv, ker je bila doba shranjevanja zelo omejena; poleg tega so se baterije pri uporabi silno hitro izrabile. Vzrok je bil v tem, da se je pri dosedanjih izdelavi uporabil material, ki je kvarno vplival na elemente.

Inozemskim kemikom se je med tem posrečilo izdelovati baterije brez kisline in brez salmijaka. Zaradi tega jih moremo skoraj neomejeno čas shranjevati, razpolagajo z veliko kapaciteto, in poleg tega si same zelo dobro opomorejo (regenerirajo).

Zvedeli smo, da si je od inozemskega koncerna pridobila pravico izdelovati te baterije domača trdka

>KONTAKT< elektrotehnična tvornica,

Zagreb, Radnička cesta 55

ter namerava te v inozemstvu že dobro znane baterije brez kisline izdelovati pod znamko »GIF« baterija z rdečim pečatom.

— Zohem, ustom in ustnam moramo danes izkazovati najskrbnejšo in najizbranejšo nego. Usta s svojim osvajalnim smehom so nedvomno najprivlačnejša točka ženske lepote, enako važna kakor frizura in toaletta. Oči, koža, frizura in nakit pomagajo, da dobe usta pravi izraz — usta lahko govore tudi brez besed! Čar Vaše lepote bo izpolnjen šele z Vašimi nasmejano mladostnimi usti. Negujte zato usta in zobe — čista, sveža, dišeča usta in krasni zobje so Vaš uspeh — in uspeh ODOL-a!

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

— Važno opozorilo za lastnike hiš, stanovanj, ustanove itd. Sedaj je čas, da se pobriigate za novi štedilnik, ki vas bo v vsakem pogledu zadovoljil — mala uporaba — velika toplota. Priporočamo Vam kvalitativne TRIUMPH štedilnike, proizvajalce Osijske livarne, katere Vam nudi najboljšo garancijo. Torej ne pozabite TRIUMPH štedilnik.

Jesenice

Včeraj je umrl po operaciji v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu naš tvariš, jeseniški delavec g. Janko Cegnar. Star je bil 68 let. Prepeljal ga bodo iz Kandije na Jesenice, kjer ga bodo pokopali. Prizadetim našo sožalje! Naj počiva v miru!

Kranj

Damske klubke in popravila dobite najceneje v salonu »Mia«, Kranj, Mesni trg 17.

St. Vid nad Ljubljano

Dramatični odsek Blaž Potočnikove žitarnice uprizori v nedeljo 20. novembra ob 8.30 zvečer v »Domu« Finžgarjevo dramo »Divji lovec«. Vabimo vas, da nas obiščete v obilnem številu.

Zadobrova-Sneberje

Prostovoljna gasilska četa Zadobrova-Sneberje priredi danes orodne vaje, od 17. do 19. novembra bodo pa nočne vaje. Vse vaje so nenapovedane in bo dan znak »splat zvonac« iz podružne cerkve v Zadobrovi. Opozorjamo vse bratske čete in okoliško prebivalstvo, da se ne bo razburjalo, posebno pri nočni vaji. — Uprava prost. gas. čete Zadobrova-Sneberje.

Trbovlje

Shod ministra Cvetkoviča v Trbovljah bo prih. nedelja, 20. t. m. zjutraj ob 8 v Drštvenem domu. Govoril bo tudi okrajni kandidat g. prof. Bitenc in drugi.

Pobiranje občinske trošarine je sedaj preurejeno tako, da je treba prijaviti alkoholne pijače oddelku finančne kontrole. Tako je bilo, predno je občina poskušala vpeljati lastno pobiranje na mitnicah, ki se niso obnesle. Druge trošarine podvržene predmetu, kakor meso, mast, mineralna voda in uvožena abutve pa je prijaviti na tržnem prostoru v novo urejeni pisarni občinskega trošarinskega urada, ki ga vodi g. Milos Rozin.

Martinov večer bo danes zvečer v Društvenem domu. Vsaka vetopnica je tudi erečka in ima številko za žrebanje. Dobitki so goska in 10 butelj finega vina.

Kino Društveni dom predvaja danes film »Držni kapitan« in še v ponedeljek zvečer ob 8. Po znanih cenah pa bo ponovitev filma »Dusica Rožmarin« v ponedeljek ob 6 in torek in sredo ob 6 in 8.

Dve uri smeha in pristrčne zabave! Duhovita veseloljna polna humorja in satire! Ob 15, 17, 19 in 21.

VSE ZA LJUBEZEN!

Pride! Ignac Najveselejša komedija sezone v stilu do brega vojaka Švejk V naslovni vlogi najboljši francoški komik Fernand.

Ob 10.30 po globoko znižanih cenah! **TAMARA** Film, ki ga mora videti vsakdo!

Proizvod čeških filmskih atelijev! — V glavni vlogi Rolf Wanka, nepozaben iz filma »Pater Vojtech«, Richard Romanovsky in Ellen Schwanecke.

• Kino Sloga Telef. 27-30

— Šmarna gora. Danes in prihodnje nedeljo, če bo lepo vreme, bo na Šmarni gori služba božja ob 10 dopoldne.

— Kako so ugasnile pod ukazno besedo redovne in druge verske šole na Bavarskem. Enaka usoda se bliža redovnim šolam tudi v bivši Avstriji. Odvzeta jim je že pravica javnosti. Zadnji čas pa so dobila lastništva teh šol migljaj, naj se pripravijo, ker zasebne redovne šole prihodnje šolsko leto ne bodo več dovoljene. Redovnim zavodom so dovoljeni samo še penzionati za gojenke (gojence) iz inozemstva, za katere bodo vzdrževale posebne jezikovne, gospodinske in podobne tečaje. S tem odlokom je tudi prizadet znani zavod Thurenfeld v Hallu na Tirolskem, kjer poučuje tudi par Slovencev, sester Marijinega obiskovanja. V tem zavodu se je vzgajalo in vzgajalo zadnja desetletja mnogo deklic iz vseh evropskih narodov, med njimi tudi več Slovencev. Sestre Marijinega obiskovanja si močno prizadevajo, da bi si ohranile zavod, če se bo dalo. Škufale bodo privabili čim več tujih gojenk. Če se to posreči, bo zavod ohranjen krščanski vzgoji in omiki!

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3528

Dr. Frane Dergane
ml.-priznani kirurg, zdr. v. p.
Ordinacija: 11.—1.

— Pomagajmo slovenskim misijonarkam! V Siamu delujejo že tri slovenske misijonarske-uršulinke, spomladi oddeta tja še dve. Te misijonarke imajo na svojem mestu lepo priliko za uspešno apostolsko delovanje, ko bi jim ne manjkalo sredstev. Z ureditvijo samostanov in šol in ob vedno večjem številu siamskih sirot so prišle v težke gospodnje zadrege. Tudi razne prirodne nepravilnosti, pogoste poplave, so pripomogle k temu, da se je misijon zadolžil. Preživljajo se zelo skromno, saj njihovi plači dohodki komaj zadostujejo za vzdrževanje šol in oskrbo sirot. V nepopisnih vzklih se obračajo na blaga slovenska srca za pomoč. Pomagajmo našim rojakinjam, ki žrtvujejo vse svoje moči in zmožnosti za blagor najubožnejših. Darove za misijon v Siamu sprejema uršulinski provincialat v Ljubljani. Tudi darovi za misijon v južni Afriki, kjer delujeta med Zamorci dve slovenski misijonarki-uršulinki, naj se pošljejo uršulinskemu provincialatu v Ljubljani.

proti Prevaljem ob 6.26, ob 11.26, ob 14.24 ter ob 19.32.

— Železniške legitimacije državnih uradnikov. Dravska finančna direkcija razglasi: Vsi državni upokojenci (-ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto predložijo tej direkciji še v drugi polovici meseca decembra, da jih bodo lahko uporabljali za vožnjo takoj v začetku leta 1939. Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki se kupi pri blagajni železniške postaje. Znamke ne sme nihče sam nalepiti v legitimaciji. Predložene poštne znamke ali kolke bo direkcija upokojencem vračala, ker jih ne more uporabljati; ravno tako ne bo direkcija sprejemala gotovine, ker nima žel. znamk v zalogi. Razen žel. znamke mora vsak upokojenec predložiti kupon (odrezek) ček. nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec. Brez tega dokazila se veljavnost žel. legitimacije ne bo podaljšala, ker se sicer ne more ugotoviti pravištevne istovetnosti. Prav tako mora poslati kupon ček. nakaznice, kdor prosi za novo železniško legitimacijo.

SVICARSKA URE, slatnina, briljanti pri ČUĐEN, Prešernova ulica 1.

— Razpis. Ministrstvo vojske in mornarice sprejme pet in dvajset diplomiranih pravnikov za uradniške pripravnike v VIII. položajni skupini, in sicer za sodno stroko v vojski in mornarici. Prosnje je poslati sodnemu oddelku ministrstva vojske in mornarice do zaključeno 5. decembra t. l. — Dalje bo sprejetih v aktivno službo vojske deset zdravnikov in pet lekarnarjev. Rok za vlaganje prošnje je do 31. marca 1939. Sprejemni pogoji po prvem in drugem razpisu so razvidni iz službenega vojnega lista, stran 1625 do 1630, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih vojnih okrožjih in na vseh orožniških postajah.

Halo! Halo! Oglejte si zalogo LUTZ-pecil! Tovarna v Sisk, tel. 32-52.

— Vaša Miklavževa prireditev bo najboljša ngajala, če boste svojim gostom pripravili dr. Gržiničev spevoigro v treh dejanjih »Miklavž prihaja«. Izšla je v Salezijanskem zavodu na Ra-

Ne odlašajte!

KINO UNION

Telefon 22-21

Se danes si morate brezpopolno ogledati **Walt Dsney-jevo** filmsko umetnino po pravljici bratov GRIMM

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Snegulčica

HALO! Dop. ob 10.30 isti film po znanih cenah

P. Kazimir Zakrjšek:

Praznik naše krvi v tujini se bliža

Tudi letos bo prva adventna nedelja, 27. nov., posvečena naši skrbi, našim žrtvam, našemu delu, pa tudi našim vročim molitvam za našo slovensko kri, razkrojeno široma sveta, za naše izseljence.

Pod besedo »izseljenec« pa Slovenci ne smemo in ne moremo razumeti samo onih 400.000 krušnih izgnancev, katere je pomanjkanje kruha pri domači družinski mizi pogosto izpod rodnega krova v tuji mrzli svet, daleč tja za morja, ali v razne bogatejše države zapadne Evrope, temveč vso slovensko kri, vsako njeno kapljico, kjerkoli izven naše ožje domovine, ali razkrojeno po našem jugu, ali razpršeno široma sveta po tujini, ali pa tudi kruto odsekano po nesrečnih državnih mejah od našega narodnega telesa.

Drugi večji narodi tega tako ne čutijo, zato izseljenstva tako ne razumevajo. Mi Slovenci ga moramo in moremo samo tako razumevati. Majhni smo. Pa tudi naši visokomilijonski sosedi, kakor vidimo, z mrzlično skrbjo čuvajo vsako kapljico svoje narodne krvi izven svoje domovine! Pa kaj bi pomenila zanje izguba tudi več milijonov. Nič!

Kateraga zavednega Slovenca ne zazebe v dno duše, če se spomni, da je pri nas Slovenceh ne par majhnih odstotkov naroda na tujem, ločenih od narodnega telesa, temveč — polovica! Polovica naroda odrganega od narodne skupnosti pri tako majhnem narodu? Ali ne pomenja to lahko našo narodno smrt? Da, samo dvoje je mogoče: ali bomo rešili to polovico svoje krvi, ali pa smo najbrž šli.

Izseljenska nedelja, izseljenska v tem pomenu, je zato danes naš najsvetejši narodni praznik, praznik naših mrzličnih misli in skrbi za naš lastni biti ali ne biti.

Ali nima zato Družba sv. Rafaela prav, ko nas tako vabi in kliče k praznovanju te velike nedelje? O, da, veliko, veliko nam bo dala misliti, samo če bomo hoteli odpreti svoje oči in pogledati resničnim, neutajljivim dejstvom naravnost v njih oči. Veliko nam bo povedala o potrebi naše skrajne slege, obupnega dela, velike ljubezni do svoje države in do naroda, velikih žrtv, ki so potrebne, heroičnega dela, ki nas kliče, velike ljubezni do slovenske krvi na tujem izven meja ožje domovine, mrzlično skrb, kako jo rešimo pogina, ker z njo poginjamo mi sami, poginja naš narod.

Ali bodo vsa naša društva razumela ta veliki dan? Bodo vsa vsaj eno poslovno uro posvetila premišljevanju teh strašnih dejstev, ki jih lahko vsakdo vidi, saj so na dlan! Ali bodo vsi naši časnikarji razumeli ta dan, in mu posvetili v stolpcih svojih listov tisto pozornost, ki so jo dolžni kot vodilni usmerjevalci narodnega mnenja svojemu narodu in njega obstoj? Bomo vsi kot eno srce ta dan zažareli v veliki ljubezni do samih sebe in tako do krvi bratov, ločenih od nas? Bo ta dan zaplala slovenska kri tu doma tako močno po naših žilah, da bo poginjala tudi izven meja ožje domovine v naše naselja v vse zamejno slovenstvo in jim nesla nove močnejše življenjske krvi, krvi, ki jih bo krepila k vztrajnosti, k zvestobi, k delu in žrtvam za naš skupni obstoj?

Sicer bo pa naša Družba sv. Rafaela še dala potrebnih navodil za ta veliki in sveti naš dan.

Letos pa izseljenska nedelja ne bo samo en dan, temveč bo ves teden posvečen izseljenski vprašanju. Vsa izseljenska društva naše države, združena v Zvezi izseljenskih društev (ORIS) s sedežem v Zagrebu, so namreč sklenila, da letos posvete izseljenski vprašanju ves teden od 27. novembra do 4. decembra, to pa zato, ker je letos stoletnica začetka večjega jugoslovanskega izseljstva v tujino. Za nas Slovence je bila ta stoletnica leta 1931, ko je odšel tja naš velikan škof Baraga in odprl pot slovenskemu izseljstvu v USA. Toda drage volje se bomo pridružili celi državi in združili svojo stoletnico skupaj s stoletnico naših bratov in naredili za vso državo samo

eno slavo, ki naj zagradi ves narod in vso državo, saj je tudi za našo državo pojmovanje izseljstva, kakor omenjeno zgoraj, prav istega pomena in iste važnosti kot za nas Slovence. Ni še objavljen celotni program, katerega bo izdelal glavni odbor ORIS-a. Toliko je pa gotovo, da bo za to priliko izdal dve knjigi o našem izseljstvu, da bo Rafaelova družba izdala skupaj z Izseljensko Zbornico »Izseljenski zbornik«, da bosta radio postaji Belgrad in Zagreb posvetila vsak večer ves teden nekoliko svojega spreda izseljstvu, da je Družba sv. Rafaela zaprosila našo radio postajo, da naredi isto, da sta naša slovenska narodna kneza in škofa izdala posebne odredbe za vse župnije in cerkve Slovenije, da se bo ta nedelja praznovala prav v vsaki naši cerkvi s primernim sporedom itd. Upamo pa, da bodo tudi vse naše zveze društev pozvale vsa podrejena društva, da ta dan ali teden gotovo proslave vsaj z enim večernim sporedom in opozore članstvo na ogromno važnost tega našega narodnega vprašanja, na našo najnujnejšo dolžnost, da delamo, žrtvujemo za rešitev svoje krvi za mejami v širnem svetu, na potrebo naše skrajne slege in edinosti v vseh narodnih vprašanjih, da v vsem narodu mogočno zapolje slovenska in jugoslovanska kri, da postanemo zdrav narodni državni organizem, močan in krepak, da bo iz tega organizma poginjala močna kri narodne zavesti tudi v nesrečno našo, od nas odtrgano polovico naroda, jo poživilo, pokrepilo, ji dalo moči in vztrajnosti, zvestobe in ljubezni ter močno voljo — živeti hočemo!

Sedaj je pravi čas

da si naredite liker, ki bo do Božiča ravno prav obložal. 34 vrst likerskih esenc in rumova kompozicija izredna kvaliteta v

Drogeriji Gregorič dr. z o. z.
Ljubljana, Prešernova ulica 5

Velika smola mariborskih tihotapcev

Iz vlaka je padalo tihotapsko blago, pobirali so ga pa finančni stražniki

Maribor, 12. oktobra. Kljub vsem naporom finančnih oblasti in pa orožnikov ni mogoče zatreti na severni meji tihotapstva. Vedno znova najdemo tihotapci pota in načine, da spravijo svoje blago čez mejo ter ga potem prodajajo iz Maribora dalje potom svoje izvrstno na široko razpredene prodajne organizacije. Glavni tihotapci in organizatorji tihotapske trgovine so finančnim oblastem dobro znani, vendar jih je skoraj nemogoče zasačiti pri delu ter jim dokazati dejanje. Med takšne »glave« v tihotapskem svetu spada tudi neki Rudolf Šum iz Maribora, ki ga pa letos zasleduje precejšnja smola. Šele meseca avgusta je prišel iz zapora, v katerem je sedel več mesecev zaradi tihotapstva. Sedaj pa je padel vnovič v roke oblasti, povrhu pa mu je ušla iz rok lepa kupčija, ker so veliko zalogo kontrabandske roke pobrali namesto njega finančni stražniki.

Finančne oblasti v Mariboru so bile že v ponedeljek opozorjene od svojega zaupnika, da bo poslal neki trgovec v Spilju čez mejo večjo količino tihotapskega blaga. Zaupnik je tudi sporočil, da bodo prenesli to blago nemški železničarji, ki vozijo nočni tovorni vlak ter ga bodo zmetali neke ob progi z vlaka. Zaradi tega je bila organizirana vzdolž proge kontrolna služba. Finančni stražniki in orožniki so priredili več zasled, ki so bile več noči na svojem mestu, po cesti vzdolž proge pa so bile patrulje na avtomobilih. Res so pred

Jubilej krščanske dvojice

Ljubljana, 12. novembra.

40 letnico svoje poroke sta slavila g. Franc Janežič in njegova žena g. Alojzija iz Ljubljane. Bilo je leta 1898., ko je mladi g. Franc Janežič v Smartnem pod Šmarno goro povedel

pred oltar svojo sedanjo družico Alojzijo Čizmanovo. Imela sta dvanajst otrok, od katerih jih šest še živi in so vsi v dobrih položajih. G. Franc Janežič je bil dvanajst let strojnik v splošni bolnišnici, skoraj dvajset let pa strojnik v bolnišnici za duševne bolezni. Možu odločnega značaja in jasne doslednosti tudi režim JNS ni prizanesel ter ga je predčasno upokojil, tako da trpi še zdaj, ker prejema premajhno pokojnino.

G. Janežič je bil znan kot stalno zvest pristav SLS in njen vnet agitator. Sodeloval je in še sodeluje pri vseh krščanskih društvih. G. Janežič je skrajno marljiv in vreden mož, ki uživa splošno spoštovanje. Tudi sedaj, ko je že zaslužil svoj mir, se je ponovno vpregel v delo. Deluje v mnogih društvih in seveda tudi pridno agitira za dr. Korošca. Naročnik »Slovenec« je postal kmalu potem, ko se je poročil, in mu je ostal vedno zvest.

Gospa Alojzija pa je znana kot izvrstna gospodinja in skrbna mati. Oba sta globoko verna ter hodita vsak dan k maši in k popoldanskim cerkvenim obredom.

G. Janežič je znan tudi kot velik ljubitelj ptic in veveric. V Tivoliju jih vedno obiskuje in

dvema dnevnoma sredi noči srečali ob progi motorno kolo brez luči, ki pa je pred avtomobilom naglo pobegnilo. Zaradi tega so potem pazno še podvojili in zaseda se je v pretekli noči obnesla. Domnevali so, da bodo železničarji metali blago z vlaka kje v bližini predora v Košakih, pa so bile zlasti na tem mestu zasede na gosto postavljene. Orožnik in finančni stražniki so se postavili v skrišvališče ob vходу v predor, v bližini viadukta, ki je izpeljan nad lenarško cesto, in pa na odcepu ceste proti Kungoti. Malo pred prihodom tovornega vlaka, ki pripelje proti tunelu okrog 23., je pridrl iz Maribora avto ter se je ustavil v bližini viadukta. Bilo je takoj jasno, da bo avto v zvezi s prihodom vlaka. Bila pa je enoči zelo temna noč ter se ni daleč videlo. Zaradi tega je bila postavljena še med viaduktom in Pesnico posebna patrulja. Ko je privozil mimo vlak, se je prikazal iz teme možki, ki je naglih korakov planil iz gozda čez cesto na travnik. V hipu, ko je prestopil cesto, so ga videli iz zasede ter so se potihoma napotili za njim. Možki je obstal pod železnimi nasipom poleg večjega zavoja, ki je ležal na travniku in v tem hipu so ga zgrabile trde pesti orožnikov in finančnih stražnikov. Prijeli so nato še šoferja, ki je sedel v avtomobilu. Mož, ki so ga prijeli pod viaduktom, je bil Rudolf Šum, šofer pa lastnik avto-taksija Friderik Riedl. Poleg nasipa so ležali trije zavoji, ki so prileteli iz vlaka. V zavojih je bilo 837 vžigalnikov, 255 izvodov igralnih kart ter 37.380 vžigalnih kamenčkov. Vrednost tega blaga je znatna. V tihotavski trgovini se računa vžigalnik z 20 din, izvod igralnih kart 30 din, vžigalni kamenček pa se prodaja po 25 par. Vse skupaj bi bilo vredno kakih 40.000 din. Šum skuša tajiti, da je bilo to blago namenjeno zanj ter se izgovarja, da je slučajno prišel sredi noči na sprehod v Košake. Avtoizvošček Riedl pa se izgovarja, da ga je najel Šum za vožnjo ter ni vedel, da se peljeta po tihotapsko blago.

Dr. Švajger Drago

specijalist za bolezni ušes, nosa in grla
se je preselil na Aleksandrovo c. 10.
Ordinira od 10—12 in od 3—1/2 ure
Telefon 32-19

ZZD v boju za pravice prekmurskega delavstva

Murska Sobota, 11. nov.

V Murski Soboti je že dalj časa krajevna organizacija Zveze združenih delavcev, ki je pred kratkim imela svoj občni zbor. Ker je položaj delavstva v tem kraju naravnost obupen (saj se za službe nekatere delavke v podjetju Sitar le po 60 din na teden), je centrala ZZD izdelala osnutek kolektivne pogodbe in ga predložila podjetju s prošnjo, da prietane na pogajanja, da bi na ta način prišlo čimprej do podpisa kolektivne pogodbe, s katero bi se delovni pogoji za okoli 300 delavcev in delavk v obeh tukajšnjih podjetjih uredili v skladu z obstoječo socialno zakonodajo in najnujnejšimi potrebami delavstva.

Podjetje se je odzvalo temu pozivu na čisto svojevrsten način. Odpovedalo je službo 24 delavkam — članicam ZZD, centrala ZZD pa obvestilo, da se je enkrat ne more pogajati, ker še ni moglo preštudirati osnutka kolektivne pogodbe.

Ta vest je povzročila med delavstvom veliko razburjenje. Delavstvo v Murski Soboti je kompaktno organizirano v ZZD, ker se zaveda, kdo je njegov edini in pravi zaščitnik, ter sedaj odločno zahteva, da se skliče poravnalna razprava radi čimprejnejše ureditve neznošenega stanja in nestrpnosti pričaškega rezultata poravnalne razprave.

Da se prekmursko delavstvo tako kompaktno zbira v vrstah ZZD, je povzročila dejstvo, da se je delavska strokovna organizacija ZZD odločno zavzela, da se tudi v teh krajih spoštuje socialna zakonodaja, zlasti uredba o minimalnih medzah in zakon o zaščiti delavcev, pa katerem se morajo nadure plačevati e 50% pribitkom. Prej je bilo v Prekmurju veliko število delavstva, ki ni poznalo svojih pravic in ga je šele ZZD o tem poučila in storila potrebne korake za naknadno izplačilo pribitka za nadure in razlika na minimalne mezde, pri čemer je bilo delavstvo v raznih krajih v Prekmurju v zadnjih dveh letih oškodovano za nič manj kakor 360.000 din.

ga te živalice poznajo kot svojega skrbnega ljubitelja.

Obema vrlima zakoncem čestitajo vsi njuni prijatelji in z njimi tudi »Slovenec« ter jima žele, da bi dočkala tudi še zlato poroko!

ORION
radio
TIPA 105
5-cevni super
DIN 3.150⁰

RADIO r. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva 6
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova 13
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva 6

Lep življenjski jubilej

Gospa Marija Vrančičeva, roj. Lušinova, praznuje danes v krogu svojih otrok, vnukov in vnukinj 80 letnico. Zadovoljno lahko gleda nazaj, saj se je vedno vneto trudila za narod in družino. Ze ko se je mlada poročila z železniskim uradnikom Ivanom Vrančičem, je bila v sredi narodnega boja v Mariboru in je nastopala na čitalniškem odru, pa tudi pozneje so dolga leta vsa narodna društva lahko zanesljivo nanjo računala. Težko jo je zadela smrt prvorojenke Micike in ljubljene soproga, še težje grozovita vest, da je padel prvi dan na bojišču njen najstarejši sin dr. Miroslav, sodni avskultant in rezervni poročnik, ki se od njega ni bila niti utegnila posloviti, ker je odšel naravnost z orožne vaje na fronto. Mero človeškega gorja ji je zvrhala smrtna nezgoda 19 letnega vnuka, visokošolca Svetozarja Likarja, ki je umarjal, ko je plezal na Turn pod Šmarno goro. V uteho so ji pa še štirje sinovi: dr. Janko, direktor Pokojniškega zavoda, Ciril, načelnik Dolenjskega kolodvora, Vladimir, uradnik Ljubljanske kreditne banke in predsednik bančnih uradnikov, in Stanislav, pravni referent OUZD v Zagrebu, ter hčerka Metoda, poročena z dr. Ivanom Likarjem, predsednikom upravnega sodišča v Celju. Srčnoblagi gospe, ki je še pri polnih duševnih in telesnih močeh, naše najiskrenejše čestitke in želje, da bi dočkala še precej srečnih jubilejev.

Smrtna nesreča v Dupljah

Kranj, 12. novembra. O nesreči, ki se je pripetila v petek zvečer, smo na kratko poročali že v sobotnem »Slovenec«, vedeli pa nismo še za ime nesrečnega fanta.

V petek je dobil g. Huhar iz Dupelj naročilo od neke stranke, da mu pošlje na vlak, ki odpelje iz Trčica okrog šestih zvečer, neko količino klobas. G. Huhar je poslal na postajo svojega 18 letnega vajenca Zarnika Franca, rodom iz Suhadol pri Kamniku, da bi izročil klobase dotični stranki. Zarnik je tekel vso pot na postajo, da ne bi zamudil vlaka. Na postaji Duplje se je postavil v sredino stranskega tira poleg vagona in gledal, kdaj bo prišel vlak. V trenutku, ko se je bližal vlak postaji, se je obrnil na glavni tir, da ne bi zgrešil dotične stranke. Ker niso bile kretnece pravilno položene, je vlak zavozil na stranski tir, treščil v tam stojčega vagon, ki se je ob udarcu iztril, nato pa je vagon podrl podse Zarnika, kateri pa pod vagonom ni dobil hudih poškodb. Šele ko je zadela vanj lokomotiva, ki se je medtem s prednjimi kolesi tudi iztrila, je dobil smrtno udarce. Lokomotiva ga je namreč zaobrnila pod kolesje, ki ga je v trenutku zmečkalo in pretrgalo na dvoje.

Ko je snoči ugotovila komisija, da je nesreča nastala samo iz vzroka, ker niso bile kretnece pravilno položene, so truplo Zarnika prepeljali na dom g. Kuharja. Pokopali ga bodo danes.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, 1/2 in 1/2 9.

Alarm na vzhodu

(Errol Flynn, Kay Francis)

Sirota mala bogatinka

(Schirley Temple)

Delo našega vojaštva pred 20 leti

Prijatelj našega lista nam je ob 20 letnici preračunal naslednje zanimive spomine, ki nazorno kažejo, kako veliko in naporno delo je opravilo naše vojaštvo v tistih razburljivih dnevih:

Bil sem takrat dodeljen rezervni bolnišnici št. 6, kjer je bila tedaj belgijska vojašnica ali sedaj vojašnica vojvode Mišiča. Poveljnik te bolnišnice, ki se je meseca februarja 1918 spremenila v aktivno bolnišnico, se je znal potruditi, da so v tej bolnišnici služili skoraj samo slovenski in jugoslovanski vojak, po večini ljubljanski obrtniki, prav tako je bilo tudi s častniki. Le nekaj je bilo Čehov in en sam dunajski Nemec.

Vojaki in častniki so v velikem številu prihajali z bojišča v bolnišnico. S seboj so imeli navadno mnogo orožja, čeprav je bilo strogo ukazano, da se mora orožje takoj oddati na bojišču bojujočim se četam. V bolnišnici smo orožje odvezovali, tako da se ga je v bolnišnici nabrala velika množina — za vsak primer.

Shoda in spreveda dne 29. oktobra 1918 smo se udeležili vsi častniki in zdravniki te bolnišnice, ki smo imeli takrat prosto. Takoj naslednjega dne smo imeli jugoslovanski častniki sestanek v Narodni kavarni, kjer smo izbrali odbor šestih častnikov, med temi dva iz bolnišnice. Odbor je imel nalogo, da stopi v stik z narodno vlado in ji da na razpolago vse častnike in moštvo slovenskih narodnosti, kolikor ga je v Ljubljani. Odbor je zvedel, da se v Ljubljani osnuje dne 31. oktobra narodna vlada. Tedanje avstrijsko vojaško mestno poveljstvo je pričelo preganjati častnike, ki so se udeležili narodnega shoda. Zato se je v bolnišnici z mrzlično naglico pričel pripravljati upor.

Dne 31. oktobra se je ustavil na glavnem kolodvoru del 53. pešpolka, ki so ga tvorili Hrvatje in ki je bil namenjen v Zagreb. V Ljubljani smo imeli le malo častnikov in vojakov slovenske narodnosti, zato smo prosili hrvatske častnike, naj ostanejo vsaj 24 ur v Ljubljani, ter smo jih tudi res pregovorili. Pod vodstvom slovenskih častnikov so z godbo odkorakali v staro cukrarno. Tam je bilo zaprtih več Čehov, ki so se uprli da bi odšli na fronto, ter mnogo srbskih in ruskih ujetnikov. Vse smo oprostil, naker smo odkorakali v bolnišnico št. 6, kjer smo jih oborožili s pripravljenim orožjem. Prišlo je tudi mnogo drugih vojakov jugoslovanske narodnosti, ki so bili v Ljubljani. Vse smo oborožili, naker so se priključili našim oddelkom. Število oboroženega moštva je še istega dne naraslo na več sto mož. Bolnišnico smo takoj prekrstili v Prvo jugoslovansko bolnišnico, ki je postala tiste dni središče in zbirališče slovenskega moštva.

V Ljubljani je bil v polni opremi bataljon 19. pešpolka, 600 Madžarov. To moštvo je bilo treba razorožiti. To se nam je na dvorišču vojašnice kmalu posrečilo. Razorožene Madžare smo odpeljali do meje, naša zaloga orožja pa je tako močno narasla. Ko je mestni poveljnik zvedel za nastop našega moštva, je takoj odstopil, njegovo mesto pa je prevzel častnik naše bolnišnice.

Takoj nato smo zasedli glavni kolodvor, oba državna kolodvora ter predkolodvora v Zalogu in Dravljah, zasedli smo vojaška skladišča in straže, postavili na Rožniku, mestno poveljstvo, deželno vlado, policijsko ravnanje, deželno blaginjo, Avstro-ogrsko banko, Kranjsko hranilnico ter vse tovarne, ki so bile pod vojaškim nadzorstvom. — Formirali smo tudi cestne kordone na Viču, v Šiški in na Dolenjski cesti, kjer smo razoroževali čete soške armade, ki so se vračale, tovarne avtomobile in trenske kolone pa smo dirigirali v belgijsko vojašnico, kjer so rastla velika skladišča živil, usnja, tobačnih izdelkov, tehničnih aparatov in drugega. Zelo težavno delo je imel kordon na Tržaški cesti, ki je noč in dan razoroževal in rekviriral trensko in avtomobilsko blago največjega dela vračajoče se soške armade.

Seveda je bilo treba vse te straže in oddelke oskrbovati in prehranjevati, kar je z velikim trudom opravljala Prva jugoslovanska bolnišnica. Na prostranem dvorišču bolnišnice so neprestano kuhali za moštvo, ki smo ga tudi oboroževali. Bilo je kakor v velikem vojaškem taborišču. Mnogo vojakov pa je potem, ko smo jih nasitili in oborožili, pobegnilo, zlasti zato, ker je primanjkovalo slovenskih častnikov.

Rešili in ohranili smo državi ogromne količine živil, konj, avtomobilov in trenskega blaga. Slovensko ozemlje je bilo obvarovano nasilnosti vračajočih se vojakov, ki so šli tod čez. Vse slovensko moštvo smo deloma formirali v legije, na dan po več tisoč mož, oborožili, deloma odpustili domov, deloma pa ga pridržali, da nam je pomagalo razoroževati neslovansko moštvo, ki smo ga v skupinah odpravljali domov. — Častniki, zdravniki ter moštvo so bili prve prevatne dni vedno in povsod prvi na mestu. Tako se je pripetila pri transportu ogrskega moštva na Brezovici pri Ljubljani huda železniška nesreča, kjer je bilo več mrtvih in ranjenih. Takoj smo pomagali. Mnogo vojakov je popadalo med vožnjo s streh vagonov v Ljubljani in bližnji okolici, kar je tudi zahtevalo takojšnje pomoči.

Naši vojak, ki so sodelovali pri aretaciji ljubljanskih nemških veljakov Kaltenebergerja, grofa Künlga, Elsnerja, Skubla in Rabitscha, kakor nam je ukazal narodni svet, Nadzirali smo vojaška skladišča ponoči in podnevi, zlasti pa v Zalogu in Dravljah, kjer je bilo nakopičeno milijonsko premoženje.

Manjkalo nam je namestnikov in smo žrtvovali tudi noči, na oddaljenejša mesta pa nihče ni hotel v prostovoljno službo. Častniška miza je prve dni prehranjevala tudi slovenske častnike, ki so prihajali v Ljubljano in na 524 srbskih častnikov, ki so se na potu iz ujetništva v domovino pod poveljstvom podpolkovnika Švabiča ustavili v Ljubljani. Te smo v kratkem oborožili, ti pa so organizirali srbske ujetnike, ki jih je bilo mnogo v Ljubljani. Srbi so nato prevzeli stražno službo in polagoma napravili red. J. P.

Ljubljanske novice

Karitativni tečaj za člane Vincencijevih in Elizabetinih konferenc je danes v Marija-nišu (dopolodne od 9-12, popoldne pa od 3 dalje, ne od 2 dalje).

1 Cvetje in jagode v pozni jeseni. Naša zve-
sta naročnica, gospa iz Gorupove ulice, nam
je prinesla lep šopek zrelih, rdečih jagod ob-
nem s cvetovi ter krasen šopek cvetočih vr-
tic. Pač redek primer v megleni Ljubljani.
Gospa se za pozornost iskreno zahvaljuje.

1 Krekova prosveta — Zveza delavk vabi
k sv. maši za pokojnega predsednika msgr. dr.
Jožeta Debeveca, ki bo v torek ob 8 v stolnici.

1 Promenadni koncert. Turistični odbor za
mesto Ljubljano priredi danes ob 10.30 pro-
menadni koncert na Tržaški cesti pred šolo.
Koncert bo izvajala godba Vič-Glince pod vo-
dstvom kapelnika g. Gorjupa.

1 Kršćansko žensko društvo vabi svoje čla-
nice, ki bi hotele sprejeti blago v izgotovitev ob-
lačil za Miklavžovo obdaritev, naj se zglase v
sredo, 16. t. m. med 3 in 4 v dvorani Akad. doma,
Miklošičeva cesta.

Zimski plašč, suknjo ali obleko boste imeli
res dobro in po okusu ako boste kupili
v novi manufakturni trgovini

PRED ŠENKLAVŽEM!
LJUBLJANA - PRED SKOPLJO 13

1 Razstava Božidarja Jakca je odprta v
Jakopičevem paviljonu vsak dan od 9 dopoldne
do 7 zvečer. Obisk je bil doslej prav zadovoljiv.

1 Strokovno izobraževalni tečaj za služkinje je
prvi te v vrste v Ljubljani. Teoretično in praktično
podajanje najrazličnejših predmetov bo pripom-
glo k strokovni izpolnitvi slovenske služkinje.
Tečaj se bo začel 2. decembra t. l. Prijave v tečaj
sprejema Poselska zveza v Delavski zbornici in v
Poselskem domu, Križevniška ulica, kjer se do-
be tudi podrobna pojasnila. — Poselska zveza in Slo-
venska krščanska ženska zveza.

1 Poziv. Podpisano Društvo komisionarjev v
Ljubljani poziva avtorja notice, priobčene dne
5. novembra t. l. v št. 249 »Slovenskega narodca«
v rubriki »Izpod sita«, da navede svoje ime in
bivališče ter številko nosača, kateremu je zaupal
svojo prtljago in imel pri tem baje nepravilne. Le
tako bomo mogli preiskati utemeljenost očitka,
tako v korist občinstva kot tudi v interes našega
ugleda. Ako se avtor prostovoljno ne bo javil,
bomo smatrali izrečene očitke za kleveto in bomo
primorani poiskati si zadostne. Ohenem prosimo
vse cenj. občinstvo, naj event. pritožbe zoper naše
dne 8. novembra 1938. — Društvo komisionarjev
v Ljubljani, r. z. z. o. z.

La elegantno damo

ROKAVICE • NOGAVICE • TRIKOTAŽA
Ljubljana, Selenburgova ulica 3

1 Najden sarkofag na Ajdovščini. Ena najsta-
rejših pokopališč je bilo na Ajdovščini, to je na
trgu pred kavarno »Evropo«. Baje so tam pokopa-
vali svoje pokojne že Rimljani. Tlak na tem trgu
sedaj razkopava stavbna trdnjava Ogrin. V petek
popoldne je delavec s krampom udaril pod tlakom
ob nekaj trdnj. Misleč, da gre za kakšen star kan-
nal, je o najdbi obvestil stavbenika Ogrina, ki pa
je ukazal, naj se predmet odkoplje čim najbolj
previdno. Res se je prikazal dobro ohranjen sar-
kofag, kakršnih je bilo v Ljubljani najdenih že več.
Včeraj jutraj si je sarkofag ogledala muzejska ko-
misija, ki jo je vodil g. dr. Rajko Ložar. Sarkofag
so dvignili in ga prenesli na dvorišče muzejskega
poslopja.

1 Starši! Instruktorje, vestne in sposobne iz-
vrst brezposelnih profesorjev, Vam preskrbi
Društvo brezposelnih profesorjev kandidatov,
Ljubljana, Krakovska ul. 35. Uradne ure vsak
dan od 10 do 12 v društvenem lokalu. — Odbor
DBPK.

**1 Cenjenemu občinstvu, društvom in korporaci-
cijam** vlijudno sporočamo, da bo Podporna zdru-
ga drž. polic. nameštencev in upokojevcev za drav-
sko banovino priredila pod pokroviteljstvom bana,
gospoda dr. Marka Natlačenca običajno letno dobro-
delno prireditve dne 7. januarja 1939. Ker je ta
prireditve edini vir dohodkov za podporo in kritje
stroškov za pogrebe ubožnih članov zadrug, se
prosi cenj. občinstvo, društva in korporacije, da
blagovoljivo vzeti to naznanilo in datum na zna-
nje. — Odbor.

1 V Ljubljani umrli od 4. do 10. novembra:
Velepič Jakob, 82 let, hlapec, Vidovdanska c. 9;
Koprivec Jožef, 82 let, perica, Japljeva
ulica 2; Jerman Anton, 55 let, fin. uradnik v p.,
Vidovdanska cesta 9; Hafner Kristina, 18 let, št.-
vilja, Ladja 6 pri Medvodah; Cimerman Františka,
55 let, žena zasebnega uradnika, Celovška 61.
V ljubljanski bolnišnici umrli: Makovec Ivan, 52
let, žel. čuvaj, žel. čuvajnica na Viču; Tarman
Marija, 3 leta, hči delavca, Gozd 45, obš. Kranjska
gora; Pikec Franc, 38 let, teraser, Brezovica 72 pri
Ljubljani; Poreber Franc, 6 let, sin zasebnice,
Draga 12 pri Stični; Umek Marija, 25 let, žena ru-

darja. Toplice 6 pri Zagorju; Springer Marjeta,
41 let, hči posestnika, Prerigelj 12, obš. Koprivnik
pri Kočevju; Intihar Ivan, 25 let, delavec, Rakek
190; Babnik Franc, 28 let, kamnoseški pomočnik,
Zg. Šiška, Pod hribom 47; Vizjak Zora, 39 let, žena
tiskarja, Rožna dolina, C. II-7; Dolenc Ana, 77 let,
služkinja, Leše 2, obš. Mošnje; Verce Ivko, 4 leta,
sin pom. uradnika, Hrenova 19.
1 Novo karoserijo za gasilski avtomobil in
tudi za reševalni avtomobil potrebuje gasilski
urad, ter izide razpis licitacije v prihodnji šte-
vilki »Službenega lista«. Stroški so preračunani
za obe karoseriji na skupno vsoto okrog 80.000
dinarjev.

Gledališče

**Drama: Nedelja, 13. ob 15 »Izsiljena ženi-
tevc, Ljubezen-zdravnik«. Izven. Znižane cene. Ob
20 »Potopljeni svet. Izven. Znižane cene. — Po-
nedeljek, 14. zaprto. — Torek, 15. zaprto. —
Sreda, 16. »Labodkca. Premiera. — Premierski
abonma. — Opera: Nedelja, 13. ob 15. »Grofica
Marica. Izven. Globoko znižane cene. Ob 20 »Gej-
šac. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 14. za-
prto. — Torek, 15. »Tosca. Gostuje ga Ljubica
Ljubčić iz Belgrade. Red. B. — Sreda, 16. »Don
Kihot. Red. Sreda.**

Prireditve in zabave

Martinov večer bo priredila frančiškanska
prosveta M. O. v Ljubljani drevi ob 8 zvečer
v frančiškanski dvorani. Na sporedu je godba,
šaljivi nastopi dr. Morella in Nušičeva veselo-
igra »Sumljiva oseba, ki jo režira Milan Skr-
binšek. Vse vstopnice so na hrbtu opremljene
s tekočimi številkami in bo imetnik izrebrane
vstopnice dobil živo Martinovo gos. Preskrbite
si vstopnice od 10 din navzdol v predprodaji v
pisarni »Pax et bonum«.

Šiskarji! Drevi ob 8 vsi v samostansko dvorano
k igri »Izgubljeni raj, ki jo uprizori Dekliški
krožek. Če vam bo sreča mila, lahko zadenete še
debelo Martinovo gos, ki je nagrada za izrebrano
vstopnico.

Ljubljanski komorni kvartet bo izvajal jutri,
v ponedeljek poleg modernega Zikovega kvarteta,
klasičnega Beethovskega kvarteta op. 59 št. 2 v
e-molu tudi še Verdijev godalni kvartet v e-molu.
Verdijev kvartet kaže vse znake svojega mojstra,
ima 4 stavke, izmed katerih je I. stavek Allegro
pisan v običajni klasični sonatni formi, II. Andan-
tino poteka izredno lahko, prelep je III. stavek
Prestissimo s pravo nežno italijansko kantileno
za čelo. IV. stavek Allegro pa je mogočna figura.
Skratka: prekrasno delo italijanskega mojstra, ki
ga je kaj redko slišati na našem koncertnem odru.
Koncert Ljubljanskega komornega kvarteta bo ju-
tri v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20 v veliki Fil-
harmonični dvorani. Vstopnice so na razpolago v
knjižarni Glasbene Matice. Cene od 30 din na-
vzdol.

Fantovski odsek in dekliški krožek Zg. Šiška-
Koseze priredi danes ob pol 8 zvečer v cerkveni
dvorani v Dravljah p. Kaz. Zakraskovo trojejanjo
»Pri kapelici. K udeležbi vabi odbor.

**»Danes boste nekaj videli. Nocoj ob 7 zve-
čer bo v Rokodelskem domu običajni Martinov
večer, na katerem bodo igrali J. Novakovo veselo-
igro »Danes boste nekaj videli. Režijo vodi g. J.
Novak. Vse vloge so zasedene po najboljših igral-
skih močeh in je zato uspeh zasiguran. Vljudno
vabimo vse prijatelje lepe igre, da se nocoj ude-
ležijo martinovanja v Rokodelskem domu. Vstopnice
si lahko nabavijo danes dopoldne od 10-12 v
Rokodelskem domu.**

Koncert priredi 20. novembra ob 20 zvečer
v frančiškanski dvorani trnovska Elizabetna kon-
ferenca. Sodelujejo: koncertna pevka g. Pavla
Lovšćetova, g. Jože Gostič, član zagrebške opere,
Tone Röger recitacija, violina g. Marko Sever in

pri klavirju g. Jože Osana. Čisti dobiček je na-
menjen za božično trnovskim revežem. Vljudno
vabljeni! Cene od 20 din navzdol.

**Akademija priredi trnovska Elizabetna kon-
ferenca 20. novembra ob 5 popoldne v frančiškan-
ski dvorani. Na sporedu so: Slovenske narodne
pejo trnovski fantje, mali harmonikarji, deklama-
cija, perice in svetilna bajka »V kraljestvu rož«
v dveh dejanjih. Cene od 10 din navzdol. Čisti do-
biček je namenjen revežem za božič.**

Predavanja

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani
priredi v torek 15. t. m. ob 8 zvečer v franči-
škanski dvorani skiptično predavanje »Clovek
in priroda ob Sredozemskem morju«. Ob
številnih krasnih skiptičnih slikah bo preda-
val docent dr. Valter Bohinec. Vstopnice po
3 din v predprodaji »Pax et bonum« v franči-
škanski pisarni.

**Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega dru-
štva v Mostah** priredi v četrtek, dne 17. t. m. v
risalnici ljudske šole v Mostah ob 8 zvečer pre-
davanje »Najvažnejša dela sadjarstva v jeseni in
zimici«.

**Prosvetno društvo Trnovo. Na III. prosvet-
nem večeru v sredo 16. novembra ob 8 zvečer**
bo imel skiptično predavanje p. Roman Tomi-
nec pod naslovom: »Povest o dveh mestih«. Po-
leg predavanja bo na sporedu še petje fantov-
skega kvinteta in recitacija.

Zenski odsek Šempetrske prosvete ima v po-
nedeljek 14. t. m. ob 20. uri v društveni dvorani
predavanje. Predaval bo zdravnik g. dr. Justin.

Predavanje Prirodoslovnega društva bo v to-
rek, 15. novembra ob 18.15 v predavalnici mine-
raloškega inštituta. Predava dr. Stane Rape o temi:
»Opazovanja letalca v zraku«.

Sestanki

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske ima
zopet redne vaje vsak torek in četrtek ob 20 zve-
čer. Vse člane pevskega zbora opozarjamo in va-
bimo na jutrišnji koncert Ljubljanskega komorne-
ga kvarteta v veliki Filharmonični dvorani.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki
stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne
»Franz-Josefove« grenke vode, zavzete
zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo
uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke
rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker
se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten
učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Naše dijaštvo

Na 89. občnem zboru SKAD »Danice« v
torek 8. t. m. je bil izvoljen naslednji odbor:
predsednik Sojer Franc, cand. iur.; podpred-
sednik Kovič Ivan, cand. iur.; tajnik Kos Jože,
stud. phil.; blagajnik Halik Anton, cand. iur.;
gospodar žunec Ernest, cand. iur.; arhivar Vil-
fan Sergij, stud. iur. Nadzorni odbori: Lobe Hin-
ko, cand. iur.; Tušek Lojze, cand. phil.; Kle-
menčič Franc, cand. iur. Razsodišče: Kovac Ci-
ril, abs. iur.; Jaklič Anton, abs. iur.; Pezdirc
Lado, cand. iur.

Čekarne

**Nočno službo imajo lekarne: Nedelja: mr. Suš-
nik, Marijin trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4
in mr. Bohinec del., Rimska c. 31. — Ponedeljek:**
mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bahover, Kongresni
trg 12, mr. Komolar, Vič.

Poizvedovanja

Zlata zapetna damska ura se je zgubila od
prelaza na Tyrševi cesti do kolodvora, pošten naj-
dritelj naj jo proti nagradi odda Vilharjeva c. 23.

Mariborske novice

m Proslava 20letnice Jugoslavije. Na pre-
večer narodnega praznika Zedinjenja dne 30. no-
vembra priredijo narodna prosvetna društva in
kat. organizacije v Mariboru v Narodnem gledali-
šču veliko akademijo. Sodelujejo fantovski odseki,
dekliški krožki, ljudski oder, zavod šolskih sester
in pevsko društvo »Maribor« ter vojaška godba.
Vstopnice za prireditve se dobijo od jutri dalje
v knjižarni Cirilove tiskarne, Aleksandrova c. 6. Va-
bimo, da si pravočasno odkribite vstopnice.

m Koncert septeta bratov Zivko bo v Ljudski
univerzi jutri, v ponedeljek, ob 20. uri. Septet
bratov Zivkov je zanimiva pevška skupina, ki
menda nima nikjer primere. Gojijo umetno in
ljudsko slovensko pesem ter so si na svojih šte-
vilnih koncertnih nastopih ustvarili lep sloves.

m Obmejni promet v oktobru. Meseca oktobra
je prekoračilo našo mejo preko Maribora 15387
ljudi in sicer jih je 7411 v državo prišlo, 7976 pa
odpotovalo iz države. Med došleci je bilo 5193
Jugoslovancev, 4661 Nemcev, 255 Čehoslovancev, 103
Italijani. Odpotovalo pa je iz države 2448 Jugo-
slovancev, 4751 Nemcev, 469 Čehoslovancev, 106 Ita-
lijancev.

VELIKO IZBIRO BLAGA
po najnižjih cenah dobite le v

ČEŠKEM MAGACINU
MARIBOR, ULICA X. OKTOBRA

m »Uspehe skupnega nastopa socialistov in
JNS v Mariboru se kaže prav nazorno v rapidnem
padanju članstva v socialističnih strokovnih orga-
nizacijah. Tako ima sedaj organizacija tekstilnih
delavcev, ki je svojačasno štela že nad 2000 čla-
nov, samo še okrog 200 članov, organizacija stav-
binskih delavcev je padla od 1800 na okrog 180
članov. V podobnem razmerju je nazadovale čla-
stvo tudi v ostalih strokovnih organizacijah. De-
lavstvo ostro obsoja sodelovanje med socialistično
skupino in JNS ter je nezadovoljno tudi z mari-
borskimi kandidatom dr. Reismanom. Zaradi tega
se sedaj pri najvestnejših pristajalcih socialistov pro-
pagira za volitve abstinence.

m Smrtina kosa. V bolnišnici sta umrli 39 let-
na soproga železničarja Helena Walthausen in
69 letna soproga državne upokojenca Ana Stan-
cer. Na Tržaški cesti 6 je umrla v starosti 60 let
zasebnica Ana Rapac. Naj počivajo v miru!

m Fantovski odsek Maribor II. ima jutri v
ponedeljek ob 8 zvečer redni sestanek v običajnih
prostorih na Aleksandrovi cesti 6. Novi člani vab-
ljeni!

m Ljudski oder igra danes ob 17 zabavno
veseloigro »Tisoc vozlov« v dvorani Zadrugne go-
spodarske banke. Vstopnice se bodo dobile pri
blagajni eno uro pred predstavo in dopoldne na
odru. Vabljeni!

m Sestanek salesijanskega sodruštva danes
ob treh popoldne v stolnem župnišču.

m Nova livarna. G. inž. E. Zadnik je zgradil
v Novi vasi pri Mariboru livarno in delavnico za

železokonstrukcije, stavbeno- in umetno ključav-
ničarstvo. Posebnost novega podjetja je delavnica
za izdelovanje rjepstarih predmetov. Inž. Zadnik
je bil več let zaposlen v sličnih tovarnah in si je
zato pridobil v svoji stroki temeljito znanje in
prakso.

Danes veseloigra

»TISOC VOZLOV«
ob petih na Ljudskem odrul Mnogo smeha!

**m Otroka je ostavila v gozdu, da je umrl. Vče-
raj dopoldne se je zagovarjala pred mariborskimi**
sodiščem 33 letna viničarska hči Marija Jus iz Do-
lene. Dne 3. julija sta našla zakonca Marinič v
gozdu v Doleni pod drevesom z gabrovini vejami
pokrito trupelce novorojenega otroka. Skrila sta
se v zasedo ter sta videla, kako je prišla v gozd
Marija Jus ter je hotela otroka zakopati. Ko pa
je videla Mariniča in njegovo ženo, je zopet odšla.
Zadeva je bila potem prijavljena orožnikom, pa
je sodna preiskava ugotovila, da je Marija Jus po-
rodila otroka živega in zdravega. Pri raztelesenju
zdravniki ni mogel ugotoviti nasilne smrti, ker je
bilo truplo že v popolnem razkroju. Marija Jus je
nato priznala, da je mati najdenega otroka, tajila
pa je, da bi ga bila namerno umorila. Bala se je
staršev, da je šla roditi v gozd, kjer je otroka pu-
stila. Pokrila ga je s predpasnikom ter odšla do-
mov po steklenico mleka. Pinesla je mleko v
gozd ter je hotela dati malčku piti, vendar pa
dete ni moglo požirati mleka. Potem je zopet šla
domov ter je nameravala iti zvečer po otroka in
ga skrivaj prinesiti v hišo. Doma pa ji je postalo
slabo ter ni mogla iz hiše. Dete je potem ležalo
vso noč v gozdu. Ko je prišla naslednjega jutra
k njemu, je bilo že mrtvo, pa ga je pustila tam,
samo z vejami ga je pokrila. Naslednjega je pri-
šla, da bi ga pokopala, pri tem pa so jo zalotili.
Zaradi malomarnosti je bila včeraj obsojena na
5 mesecev zaporu, pogojno na 3 leta.

m Krznarstvo P. Semko. Gosposka ulica 37.
Vam nudi ceneno kožuhovino in krznarsko iz-
delke.

Linolej kartolej, umetno usnje, voščeno platno,
gumi tekače, avto platno tudi najceneje
»OBNOVA« - F. Novak, Jurčičeva 6

Gledališče

Nedelja, 13. novembra, ob 15: »Boccaccio. Ob 20:
»Hudičev učencec.

Ponedeljek, 14. novembra: Zaprto.

Torek, 15. novembra, ob 20: »Kar hočete. Red. A.

m Pojasnjen vlom. V noči od 25. julija t. l. je
bil izvršen v vilo mariborskega trgovca Josipa
Čare pri Sv. Jurju ob Pesnici vlom. Vlomilec je
vilo popolnoma opleni, odnesel je vso posteljnino
in perilo ter razne druge predmete v skupni vred-
nosti 25.000 din. Tega vloma je bil obtožen Čare-

Celje

c Mirovna akademija v Celju. Zveza bojevni-
kov v Celju priredi danes ob 10 dopoldne v veliki
dvorani Ljudske posojilnice v Celju »mirovno
akademijo«. Vstopnine ni, zato pripeljejo s sabo
tudi svoje prijatelje in znance. Dopoldne ob 9
bo v župniški cerkvi sveta maša za umrle vojake
v svetovni vojni. Danes bo Zveza bojevnikov zbi-
rala za spomenik žrtvam svetovne vojne.

c Proslava praznika narodnega zedinjenja.
Mestno poglavarstvo je zaradi čim svečanейše
proslave 1. decembra, praznika narodnega zedi-
njenja, povabilo vsa celjska društva na sestanek,
ki bo jutri, v ponedeljek ob 8 zvečer v mestni
posetovalnici na mestnem poglavarstvu celjskem.
Tudi društva, ki pomotoma morda vabila ne bi
prejela, se naprošajo, da se po svojem zastopniku
sestanaka zanesljivo udeležijo.

KINO METROPOL, CELJE

je prišel zopet z rednim obratovanjem in predvaja
od 13.—14. novembra »Zrlec spovedne molččnosti«,
od 15.—17. novembra »Čuvarji Indije«,
od 18.—21. novembra »Ljubavne noči kneza«.

Predstave ob delavnikih ob 18 in 20.30,
ob nedeljah ob 16, 18.30 in 20.30.

c Kongregacijski sestanek celjskih gospa bo
drevi ob 6 v kapelici pri šolskih sestrah. Vablje-
ne vse članice in tudi druge celjske gospe!

c Prostovoljna gasilska četa na Babnem pri
Celju priredi danes v prostorih ge. Janič spelo-
igro v treh dejanjih: »Svoje glave«.

c »Kako nastane vremenska napoved« bo
tema predavanja na ljudskem vseučilišču, ki bo
v ponedeljek ob 8 zvečer v risalnici drž. meščan-
ske šole v Celju.

c Siferski izpiti za kandidate iz mesta Celja
in celjskega okraja bodo v petek ob 8 zjutraj pri
predstojništvu mestne policije, kjer naj kandidati
čimprej vložijo tožadavne prošnje.

c Dijaška kuhinja v Celju bo imela svoj re-
dni občni zbor v torek, 22. novembra ob 6 zvečer
v klubi sobi Celjskega doma po običajnem dne-
nem redu.

KINO UNION, CELJE

13., 14. novembra: »Kdo je srečnejši od mene.«
15., 16. novembra: »Na pragu življenja.«
17., 18. novembra: »Tajinstvena ulica.«

c V evidenci celjske Borze dela je bilo dne
10. nov. 369 brezposelnih. Na novo prijavljenih
je bilo 149.

c Kamenje sta spuščala na vojaško strelišče.
Pred tričlanskim senatom okrožja sodišča v Celju
sta se včeraj dopolne zagovarjala 35-letni rudar
Franc Turn iz Pečovnika in 25-letni rudar Tomaž
Kolar iz Zagrada. 31. julija sta ob 11 ponoči v
Zagradu z občinske ceste spuščala proti vojaške-
mu strelišču, in sicer na vojaško stražnico za
pest debelo kamenje, pri čemer sta razbila 1 šipo
in prizadela lažjo telesno poškodbo Lajošu Totu.
Bila sta namreč v gostilni Celinšek, kjer sta se
precej napila. Sodišče je upoštevalo vse olajše-
valne okolnosti in ju kaznovalo vsakega na 4 me-
sece strogega zaporu.

Radi tople jeseni

in prevelike zaloge se vrši do nadaljnjega
odprodaja

zimskega blaga po izredno nizkih cenah pri

F. Dobovičnik - Celje

Gosposka ulica 15

c Zrlec materinstva. V petek ob 11 ponoči je
umrla v celjski bolnišnici 34-letna žena posest-
nika P. Kozine iz Zabajke pri Sevnici. Postala je
žrtve materinstva. Pavla Kozine je sestra gospo-
dov Neraksev v Celju in Zalcu. Včeraj so jo od-
peljali v Zalec, kjer bo danes ob 4 popoldne po-
greb od hiše žalosti št. 59 k Sv. Kancijanu. Naj
v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Gospodična **Vera Pavšičeva** iz Štor je odprla
v Celju, Prešernova ulica št. 20
v hiši gostilne »Pri angelu« svoj lastni

damski česalni salon

Lokal je popolnoma nanovo preurejen,
tako tehnično, kakor higiensko. Poleg
tega je salon opremljen z najmodernejšo
aparaturjo in ga bo, z ozirom na strokovno
sposobnost lastnice, brez dvoma prištevati
med najboljše v Celju.

c Preureditev dimnikarskih ometalnih okoli-
šev v Celju in celjskem okraju. Kr. banska uprava
je odobrila novo odredbo za rajonizacijo mesta
Cel

Cerkev sv. Treh kraljev v Slov. gor.

Ob 350 letnici blagoslovitve

Sv. Benedikt v Slov. Goricah z znamenito podružnico Sv. Treh kraljev.

K znamenitim cerkvam naše slovenske domovine spada tudi veličastna cerkev sv. Treh kraljev v Slovenski goricah, ki je podružnica župnije Sv. Benedikta v Slov. goricah. Na 293 m visokem hribočku stoji, od koder je zlasti s 50 m visokega zvonika krasen razgled po Slov. goricah. Očarljiv je pogled z zvonika na zoreča pšenična polja v poletju, na zelene travnike, na sadovnjake in gozdove. Ob takem pogledu nehoti vzklikneš:

Kako si lep, moj mili dom,
ti zemlja draga, zemlja sveta,
kako ne bila bi zate
pač moja duša vsikdar vnetaj!

Danes cerkev slovesno obhaja 350 letnico svoje posvetitve.

Na trikraljevskem hribočku je moral biti v srednjem veku kak gradič, kakaj prebivalci na tem hribočku še danes pravijo, da so doma »v purgie«. Pri hiši v bližini cerkve pa se še danes pravi »pri ferbollarju«. V tej hiši je moral nekaj stanovati grajski oskrbnik.

L. 1521. sta benediški župnik Jurij Prosenjak in graščak Kristof pl. Myndorf, čigar je bil hriboček, prosila solnograškega nadškofa kardinala Langa za dovoljenje za zidavo cerkve sv. Treh kraljev in za dovoljenje, da se sme v leseni kapeli sv. Treh kraljev maševati. Prejela sta obe dovoljenja. Začele so se priprave za stavbo cerkve. Koliko stavbnega materiala je bilo treba za tako veliko stavbo, kot je trikraljevska cerkev! S kolikimi žrtvami so ga skupaj zvozili požrtvovalni verniki ob takratnih slabih cestah! Njih darežljivost in požrtvovalnost res občudujemo, ko dandanes komaj zmagujemo stroške za dostojno vzdrževanje.

L. 1558. je bilo dogotovljeno zunanje ograjenje cerkve, l. 1564. je bil obokan presbiterij, l. 1577. pa srednja in obe stranski ladji. L. 1588. je bil sezidan zvonik, v čigar pritličju se je nahajal prvotni žagrad. Cerkev je zidana v poznogotskem slogu, ki že močno prehaja v renesanso. Stavbenik je moral biti Luka Novak, ker je na stropu srednje ladje pri letnici 1577 ovekovečen. Cerkev je simetrično zidana in je zelo akustična. Dolga je 36,90 m, široka 22 m in visoka 14,02 m. Posvetil jo je l. 1588. sekovski škof Martin Brenner, ki je največ storil, da se ni na štajerskem razširila luteranska vera. Njegova podoba, kakor tudi podoba Kristofa pl. Myndorfa sta vklesani na kamniti prižnici.

L. 1623. je slikar Sebastijan Jouda iz Radgone naslikal podobe za oltar sv. Janeza Krstnika, od katerih je še ohranjena podoba: Sv. Janez oznanjuje pokoro v pušči. L. 1636. je bil postavljen v južni ladji trinadstropni renesančni oltar Matere božje Vnebovzete. Pri tem oltarju je bila ustanovljena bratovščina M. B. Vnebovzete in ji je 15. jul. 1650. papež Inocenc X. podelil odpustke. Ta bratovščina je bila povod, da so začela romanja v trikraljevsko cerkev. Za cesarja Jožefa II. je morala prenehati, romanja pa so ostala. Dandanes je pri tem oltarju ustanovljena bratovščina prečistega Srca Marijinega.

V severni ladji je bil postavljen krilni oltar sv. Janeza Evangelista. Na vratih oltarja je osem zanimivih slik iz življenja in trpljenja Gospodovega. Pred dobrimi 50 leti je bil odstranjen in

shranjen v starem žagradu. Otel ga je pogube g. dr. Stele, restavriral pa ga je akad. slikar Matej Strnen l. 1937. s podporo banovine in je bil letos postavljen na nekdanjem oltarju sv. Janeza Krstnika pri drugem stebri v severni ladji. V oltar pa so vmešali kipi sv. Treh kraljev in Matere božje s starega velikega oltarja, ki so bili nad 100 let shranjeni na oratoriju. Mojster Sojč je oltar prenovil in bo danes blagoslovljen. Ena slika tega oltarja je posneta v »Monumenta artis slovenicae«. Ta krilni oltar je zelo zanimiv in vreden, da si ga ogledaš.

Njemu nasproti pri južnem stebri je postavljen drug krilni oltar: »Pastirji molijo novorojenega Jezusa v Betlehemu«. Iz Jeseta izhaja ko-

renina, na vratih pa so nekateri predniki Jesu-sovi vsi v reliefu. Na sprednji strani zaprtega oltarja je slika Marijinega Oznanjenja, na zadnji pa Kalvarija. Ta krilni oltar posebno zanima obiskovalce in sega v prve čase te cerkve, ravno tako Kalvarija na steni južne ladje. Ta oltar s slikama vred je posnet v »Monumenta artis slovenicae«, ki jih izdaja dr. Stele.

Kakih 200 let sta stara oltarja na prvih dveh stebrih. Na severnem stebri je baročni oltar z lepo sliko »Jezus blagoslavlja otročiče«, na južnem pa baročni oltar »Učence Jezusova v Emavsu«.

Na mestu nekdanjega velikega oltarja se sedaj nahaja zelo lepa slika sv. Treh kraljev, ki jo je l. 1818. naslikal znani slikar Lederwasch. L. 1904. je bil od škofa Napotnika posvečen glavni oltar. Nastavek je preprost. Na to mesto spada monumentalni oltar.

Na mestu nekdanjega krilnega oltarja sv. Janeza Evangelista je župnik Fr. Zmazek l. 1908. postavil lep gotički oltar Srca Jezusovega, delo Dominika Demetza v Gródnju na Tirolskem. Pri tem oltarju je ustanovljena bratovščina Srca Jezusovega in je vsak mesec pobožnost prvega petka, ob prazniku Srca Jezusovega pa slovesna tridnevniša.

Sedanji župnik je na stroške male posestnice Roze Dokl oskrbel zelo lepo hrastovo obhajilno mizo z 8 reliefi mojstra Sojča, ki je tudi gotičke klopi v presbiteriju okrasil s svojimi reliefi. Obhajilna miza s svojimi evharističnimi podobami posebno zanima nedolžne otroke, ki v tej cerkvi vsako leto obhajajo praznik svojega prvega svetega obhajila, tako da z njimi vred obenem tudi starši prejmejo sv. obhajilo. Nedolžen otrok med očetom in materjo pri obhajilni mizi je pač ganljiv prizor.

Pred l. 1731. je strela udarila v zvonik; l. 1731. uliti zvonovi in napisih poročajo, da so se njihovi predniki zaradi strele stalili. L. 1844. je bil kupljen manjši zvon z napisom v krepki panonščini: »Či boš vseli mola rad, te boš talnik božjih gnad«. Vzela ga je obenem z velikim zvonom svetovna vojna.

Če se pelješ iz Maribora preko Sv. Benedikta v Gornjo Radgono in v Prekmurje ali narobe, imaš od okrajne ceste 5 minut do cerkve Sv. Treh kraljev. Obišči jo in si oglej njene umetnine. Ne bo ti žal. Ona je krasen spomenik pravovernih Benediktov in v nevarnosti luteranski dobi, v novejšem času pa je zbirališče naše mladine na mladinskih shodih ter častilcev božjega Srca Jezusovega. Njen pomen še vedno raste.

Fr. Sal. Gomilšek.

Davčna posvetovalnica

J. Z. v K. Vojnica. Pred dvema mesecema ste prejeli od davčne uprave obvestilo in plačilni nalog za vojnico. Pritožili se niste, ker ste prejeli »vojniško ispravo« šele po preteku pritožbenega roka. Tudi se vam je reklo, da se ne morete proti odmeri vojnice pritožiti, ako pritožite ne morete priložiti svoje »vojniške isprave«. Sedaj bi radi vedeli, kako bi prišli do povračila nezakonito plačane vojnice. — Odgovor: Vojnica se pobira na podlagi §§ 227, 232, 233. zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 6. septembra 1929. K tem zakonskim določbam je izdalo ministristvo za vojsko in mornarico in sicer sporazumno s finančnim ministristvom poseben pravilnik z dne 20. septembra 1927, št. 31.875. Pa tem pravilniku pridejo vsi vojničarji, t. j. osebe, ki naj plačajo vojnico, v poseben knjigo vojničarjev, v kateri knjigi je tudi navedeno, v katero kategorijo vojničarjev (§ 227, 228. zakona in pravilnika o vojnici) spada določnik. Na podlagi »knjige vojničarjev« napravi nato komanda vojnega okrožja za davčne uprave posebne »razporede vojnice«, na osnovi teh razporedov odmerjajo nato davčne uprave vojnico. Člen 22. pravilnika k zakonu o vojnici priznava davčnim zavezancem sledeči dve vrsti pritožb, in sicer: a) pritožbo radi nepravilnega vpisa kake osebe v »knjigo vojničarjev« in pritožbo radi nepravilnega kategoriziranja vojničarjev od strani komande vojnega okrožja, in b) pritožbo, ker davčna uprava ni pravilno izračunala vojnice. Prvo vrsto pritožb rešuje komanda vojnega okrožja. O svoji rešitvi obvešča vsakokrat tako stranko kot davčno upravo. Proti rešitvi ima stranka pravico do pritožbe na komando divizijske oblasti in to v roku 15 dni. Drugo vrsto pritožb rešuje finančna direkcija. Iz teh pojasnil sledi, da vam je davčna uprava predpisala vojnico, ker ste bili vpisani v »knjigo vojničarjev«. Zato bi se morali pritožiti na komando vojnega okrožja, ako ste bili mnenja, da ne spada v knjigo vojničarjev. Vložiti bi jo morali pri davčni upravi in to v roku, ki je bil naveden v plačilnem nalogu za vojnico. Da se takrat niste nahajali v posesti »vojniške isprave«, vas ne bi smelo motiti, ker mora komanda vojnega okrožja po določbah člena 22. pravilnika k zakonu o vojnici po službeni dolžnosti si nabaviti vse za rešitev vaše pritožbe potrebne podatke in se uveriti o utemeljenosti vaše pritožbe. Zato bi za vašo pritožbo zadoščalo, ako bi uveljavljali, da ste bili po vašem mnenju na naboru potrjeni k vojakom, zбог česar vas ne bi smel vpisati v knjigo vojničarjev, odnosno se vam ne bi smela predpisati vojnice. Za vsak primer bi lahko omenjali, da začeno v dokaz vašega pritožbenega zahtevka »vojniške isprave« ne morete predložiti, ker je še niste prejeli. Predložili jo pa boste, čim se vam dostavi. Zato se začasno sklicujete na uradne spise o naboru. Ker se niste pravočasno pritožili, je postal predpis vojnice pravomočen in se ne da več izpodbijati. Člen 23. pravilnika k zakonu o vojnici predvideva sicer še prošnjo za povračilo plačane vojnice iz naslova vaše naknadne oprostitve od plačila vojnice, odnosno radi pogrešno plačane vojnice. Taka prošnja se lahko vložijo po določbah člena 156-a. zakona o neposrednih davkih v petih letih od plačila vojnice. Toda, ker gre v vašem primeru za plačilo vojnice, ki je postala pravomočna, ker niste vložili pritožbe, dvomimo, da bi s svojo prošnjo za povračilo plačane vojnice uspeli. V prošnji bi lahko navedli, da ste plačali predpisano vojnico, ker ste bili z ozirom na izročeni vam plačilni nalog mnenja, da vas je vojno okrožje evoječasno spoznalo za začasno, odnosno za trajno nesposobnega za vojaško službo (člen 28. zakona o ustroju vojske in mornarice). Iz naknadno vam vročene »vojniške isprave« pa ste razvideli, da temu ni tako. Zato je smatrati vaše plačilo vojnice za pogrešno, zaradi česar imate pravico do povračila v smislu določb člena 156-a. zakona o neposrednih davkih.

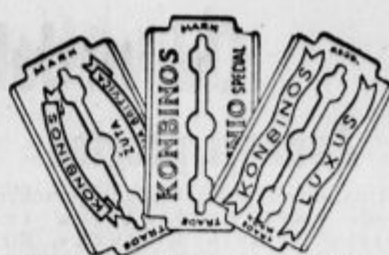
J. H. v Lj. Na vprašanje, kako jeizračunati 1%-ni izredni pribitek k službenemu davku, vam pojasnimo sledeče: Izredni pribitek na službenem prejemku smo dobili prvičkrat e § 16. finančnega zakona za leto 1934-35, ki je izšel v Službenem listu z dne 23. aprila 1934, pod št. 272-34. Pobira se izza navedene proračunske dobe vsako leto in to na podlagi specialne določbe zadevnega finančnega zakona. Za tekoče leto se pobira na osnovi določb § 18. finanč. zakona za leto 1938-39. 1%-ni izredni doprinos se je začetkom pabilal od

kosmatih službenih prejemkov. Naknadno je pa ministristvo za finance izdalo — in sicer dne 24. aprila 1934. pod št. 32.228-III. navodila, da je predmetni 1%-ni izredni doprinos odmeriti od iste davčne osnove kot službeni davek. Od službenih prejemkov je torej odbiti, ko se odmerja 1%-ni izredni pribitek, tako eksistenčni minimum kot odbitek za otroke v smislu določb člena 93. zakona o neposrednih davkih. Glej tudi razpis ministristva za finance z dne 21. maja 1934, št. 39.757-III. Ako ima vaš službenec mesečno plačo v iznosu od 2000 din, je od te osnove odbiti davka prosti eksistenčni minimum po 400 din in poleg tega še za vsakega event. otroka do 18 let, ki nima samostalnega dohodka, po 100 din. Od ostanka se potem šele odmeri 1%-ni izredni pribitek. Pripomnimo le še to, da znaša po določbah člena 93. zakona o neposrednih davkih: a) pri mesečni plači do 4000 din eksistenčni minimum 400 din, a odbitek za otroke pa 100 din; b) pri mesečni plači nad 4000 din do 6000 din, znaša davka prosti minimum le polovico, torej le 200 din in odbitek za otroke pa 50 din, in c) pri plačah mesečno nad 6000 din ni nobenega davka prostega odbitka.

I. K. v V. — Pred kratkim ste eno sobo, ki ste jo dosedaj sami uporabljali, oddali v najem. Dotičnik dajete še hrano, perilo in kurjavo. Hkrati uživa vso postrežbo, ki je običajna v takih primerih. Za vse to plačuje nizko najemnino. Sedaj ne veste, kako da je to sobo prijaviti v prijavi za odmero zgradarine, ki jo je ta mesec oddati davčni upravi. V dvomu ste zlasti glede vprašanja, ali je to sobo prijaviti pot oddano v najem, ali pa kot del stanovanja, ki ga sami uporabljate. Soba, ki ste jo oddali v najem, je v zgradarinski prijavi izkazati posebej, torej ločeno od lastnega stanovanja. Ker ima vaše stanovanje sedaj eno sobo manj, je najemninska vrednost lastnega stanovanja nižje oceniti kot lani. Za sobo, ki ste jo oddali v najem, pa je prijaviati primerno najemnino, in sicer v višini, ki ustreza najemnini za eno sobo v vašem kraju. Ako boste izkazali nižjo najemnino, vam jo bo na primerni znesek zvišala pač davčna uprava. V davčni prijavi je navesti ime najemnika, ki naj prijavo potrdi z lastnoročnim podpisom v zadevni rubriki. Da ostanek najemnine morda ne ustreza običajnim odškodninam za hrano, postrežbo, perilo in kurjavo, pri odmeri zgradarine ne pride v poštev, ker se s tem davkom obdavči vselej ona najemnina, ki ustreza najemnini za sliče v najem dane prostore v vašem kraju, ne glede na to, ali jo hišni lastnik tudi dejansko prejme ali ne.

E. T. v Mozirju. Avtonomne doklade. — Na dano vprašanje glede višine avtonomnih doklad k zgradarini vam sporočamo sledeče: Leta 1937 sta bili občini Mozirje-trg in Mozirje-okolica samostojni občini. Letos pa sta bili zaradi komasacije strnjene v eno samo občino. Leta 1937 so znašale vse avtonomne doklade, ki se pobirajo k neposrednim davkom v občini: a) Mozirje-trg 148%, b) Mozirje-okolica pa 203%. Letos pa znaša skupna vsota avtonomnih dokladov za komasirano občino Mozirje 191%. Iz tega vam bo jasno, kakaj da so vaše avtonomne doklade k zgradarini letos višje, kot so bile lani. Višino avtonomnih dokladov odobri vsako leto banka uprava z občinskim proračunom vred, upošteva pri tem občinske potrebe in dohodke. Čim je odobritev pravomočna, ni mogoče višine avtonomnih dokladov izpodbijati. Avtonomne doklade k zgradarini se predpisujejo in pobirajo za vse davkoplačevalce z istimi odstotki. Le pri zgradbah, ki uživajo davčne olajšave iz člena 37, odst. III., zakona o neposrednih davkih, se samopravne doklade nalagajo le v izmeri od 100%, to pa zaradi izredne zadevne določbe zgoraj citirane zakonske določbe.

»Samopomoč« v T. Skupni davek pri zasilnem zakolu živine. — V okviru tamošnje kmetijske podružnice ste ustanovili odsek »Samopomoč«, ki ima namen medsebojnega podpiranja članov-kmetovalcev zlasti v primerih, da pogine živina ali da jo je treba zaradi kake nesreče zasilno zaklati. V takih primerih dobi član »Samopomoči« odškodnino v višini 70% vrednosti poginule odnosno zasilno zaklane živine. Poleg tega dobi le še kožo in sicer kot odškodnino za zakol živine odnosno za transport živine do klavnice. Zato pa odda meso zasilno zaklane živili, ki je sposobno za konsum, »Samopomoči«. Tako prevzeto meso proda »Samopomoč« na prosti stojnici na občinskem tržnem prostoru. — Dolžnost članov »Samopomoči« je, da

RUMENE zak. zaščit.

KONBINOS

britvice razveseljujejo milijone samobrivcev! N dosegljiva možnost uporabe, idealno, higijenično britje. Komad po 1, 2 in 4 din. v vseh strokovnih trgovinah. Brezplačno pošiljamo vzorec na poskus, javite nam točen naslov in poklic:

KONBINOS, Maribor, p. p. 70

takoj po vsakokratni nesreči poravnajo svoje deleže na odškodnini, ki jo prejme njihov sočan zaradi zasilnega zakola živine. »Samopomoč« mora zadnje čase od zasilnega zakola živine na klavnici plačati skupni davek na poslovni promet v iznosu 6,2% od vrednosti zasilno zaklane živine. Ali je ta stvar v redu? — Odgovor: Pod zasilnim zakolom živine je davčnopravno razumevati tako: a) primere, da zasilni zakol odredi upravno oblastvo iz sanitarnih ozirov, kakor tudi b) primere, da se žival zakolje zaradi kake nesreče, n. pr. ker si je zlomila nogo. V prvem primeru se meso zagrebe, v drugem primeru se pa meso sme konsumirati, prodati itd. V prvem primeru sploh ni prometa, zato tudi ni podlage za plačilo skupnega davka. V drugem primeru je pa zakol zavezan k plačilu skupnega davka na poslovni promet, kolikor zakon tak zakol izrečno ne oprošča od plačila tega davka. Od plačila skupnega davka od zakola so oproščeni kmetovalci. Po členu 8. t. 2a zakona o splošnem davku na poslovni promet odnosno po členu 14. zakona o skupnem davku na poslovni promet so namreč skupnega davka oproščeni kmetovalci glede prometa z njihovimi osnovnimi proizvodi. Razpis ministristva za finance z dne 11. novembra 1937 št. 76.000/III zato izrečno podčrtava, da so kmetovalci pri zakolu lastne živine oproščeni od plačila skupnega davka na poslovni promet. Pri tem davčnopravno ne igra nobene vloge vprašanje, ali se meso zaklane živine porabi v domačem gospodarstvu ali ne, odnosno ali se v celoti ali delno proda drugim. Istotako je davčnopravno brez pomena, ali se zakol vrši doma ali pa v klavnici. V prvem kot v drugem je zakol živine po kmetovalcu prost davka. — Po teh pojasnilih je jasno, da je zakol živine, ki jo izvrši kmetovalec, ako je živina njegova last, prost od plačila skupnega davka na poslovni promet. Drugače bi bilo, ako bi kmetovalec prodal ponesrečeno živino »Samopomoči«, naker bi ta živino šele dala zasilno zaklati. Ta zakol ne bi bil prost skupnega davka, ker »Samopomoč« ne moremo smatrati za kmetovalca.

Odllična kakovost

res odlična, ki je ima slovenski izdelek

HUBERTUS

milo, Vas bo uverila, da je najboljšo kupovati domače milo.

Zdravje iz rož

Kaj? Kako? Da bi tale pritlikava, po grmovju se skrivajoča rastlina, ki vsebuje še celo strupe, zlasti v svojem neprijetno dišečem hlapnem olju asaron, bila zdravilna? Se boste čudili, ko boste slišali in brali ime kopitnika ali virha, tudi leskovega korena, leskove korenine, ščirjevca, ali prušnice, kot mu pravijo ponekod, po nemško Bruchwurz ali Haselwurz, češko: kopytník evropský, poljsko kopytnik, rusko kopilen, latinsko pa Asarum europaeum.

Mislím, da ni človeka, ki bi ne poznal te, komaj 10 cm visoke, vztrajne rastline, ki se najraje skriva pod grmovjem, po mejah, senčnatih gozdocvih, zlasti po apnenih kotlinah in včasih precej široko prepleta zemljo. V zemlji ima vztrajna plažeča se korenika, iz katere pozeženo kratke vejice, ki nosijo po dva ledvičasta, zgoraj svetla lista. Dočim so listi zgoraj temnozeleni, so spodaj rdečkasti in prepreženi z žilicami. Listni pecelj pa je kociast, oziroma kratkodlakast.

Izmed listov se dviga na kratkem pedlju skrit, kimačoj, zunaj umazanozelen, znotraj temnozelen, rdeč cvet. Tudi cvet je pokrit z dlavicami. Plod je glavica z mnogimi semeni.

Cvete od marca do aprila. Vsa rastlina, tako korenika, listi in cveti, diše zopno in »silijo« človeka na kihanje (Cilensek). Ta vonj prihaja od neprijetno dišečega hlapnega olja z asaronom, kot smo že zgoraj omenili. So pa tudi ostrega in grenkega okusa. Kopitnikov prah povzroča, če pride v nos, kihanje, če pa pride v želodec, se pojavi bruhanje, driska, vnetje ledvic, pa tudi smrt.

Zdravljenje zastrupljenec naj se izvrši tako, kakor smo povedali pri smrdljivem brinu.

Včasih so uporabljali kopitnik kot sredstvo za bruhanje, obolenje jeter, oparnosti, pa tudi za kihanje (prah). In zdravilna knjiga iz leta 1720 piše o njem: »Verb, metlika, taushentroshe na vin kuhaj in pi, pernese in naprei sprau shenk zait.« Ona druga iz leta 1810 pa piše: »So korenine, ne pirje za arznije... usem dva lola verba, den ga v en firkel moshta, pust en mesz ukop stat, potem odli vinu prozh, tega vina usak juter in vezhir en glash popi, preshane vodeniza, misherbst, sprau von use shlome is zhloveka.« (Po Pajničju.)

Dandanes uporabljajo v zdravilstvu kopitnik kot sredstvo za povračanje, pri glavobolu in celo pri živčnih boleznih, seveda le po naročilu zdravnika.

Nekdaj so rabili kot čistilo tudi garjavi mlečnik, ali kačje mleko, tudi srednji mleček imenovan, češko: svetlik learský, poljsko: wilczomlecz, rusko: mleczak, nemško Zypressenwolfsmilch, latinsko pa: Euphorbia cyparissias. Otroci radi trgajo liste te rastline, iz katerih se pociodi bela tekočina, ki povzroči na koži mehurje »garje« (od tod ime: garjevi mleček). Je prav za prav plevel, ki ga je najti povsod dovolj, zlasti pa ob potih, po suhih tratah, grobljah, peščenih njivah, travnikih, pa tudi po pusti, neobdelani zemlji. Vsebuje v vseh delih strupeno »mleko«, v katerem so euforbinove kisline in euforbon. Ako pride kaj tega mlečka v oko, povzroči vnetje; zato pravijo ljudje, da človek po njem oslepi. Zaužit povzroča vnetje v ustih, žrelu, povračanje in bruhanje, drisko, omotico, krče, tudi smrt. Zaradi tega je prav, da starši otroke svare pred to rastlino.

V domačem zdravilstvu ne prihaja v poštev, pač pa ga ponekod predpisujejo zdravniki, predelane v preparate, zlasti pri vodenici in zaprtju, pa tudi pri kožnih boleznih.

Martinova nedelja in dinarski dan

Martinova nedelja je v čiših pri meščanih in vaščanih. Na Martinovo nedeljo se »prekrsti« most v vino. To je dogodek, ki ga je treba obhajati z novim vinom. V družinah, kjer se še držijo starih običajev, pride na Martinovo nedeljo na mizo gos, kakaj bi sicer obrazovala likovna umetnost Panončana sv. Martina z gosko? Hagiografi vejo razložiti, kako je prišel sv. Martin do tega oblikovanja. Od šestega stoletja naprej se je namreč začel po godu sv. Martina 40 danski post kot priprava na božični praznik, tako da je bil večer sv. Martina nekako isto, kar je danes pusti večer; posloviti se je bilo od gosje pečenke!

Kakor vemo ceniti te lepe narodne običaje, slovensko ljudstvo ob »Martinovanju« na Martinovo nedeljo ne pozabi duhovne veličine škofa sv. Martina, ki je junak kršč. karitas. Še kot nekrščen vojak je podaril prezebajočemu revežu polovico svojega vojaškemu plačila, ki ga je z mečem razčesnil na dvoje.

Ni brez zveze s to dobrodušno potezo iz življenja sv. Martina, da si je lavantinska škofija izbrala Martinovo nedeljo za dinarski dan v prid novega bogoslovja.

Pred 10 leti se je ob proslavi 700-letnice lavantinske škofije napravil velik sklep: postaviti z zedinjenimi močmi in z darovi vseh Lavantincev kot dostojen spomenik tega jubileja v Mariboru novo primerno bogoslovno.

Od leta 1928 naprej poznajo Lavantinci Martinovo nedeljo še tudi kot nedeljo dinarske zbirke. Doslej so zložili v ta namen veliko vsoto blizu 3 milijonov dinarjev.

Jubilejni spomenik 700letnice lavant. škofij je letos v surovem stanju dograjen. A pogojena vsota za surovo zgradbo znaša 4 in pol milijona!

Ko bodo torej danes na Martinovo nedeljo ali kasneje nabirali prosili za »dinarske« in prid novega bogoslovja, naj Lavantinci tudi tokrat pokazuje svojo tradicionalno darežljivost — in še pozneje, dokler ne bo novi bogoslovni dom dozidan.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Med najpomembnejše dogodke preteklega tedna spada smrt predsednika turške republike Kemala Atatürka. Bil je že dalje časa bolan in so njegovo bolezen prikrivali, kakor je to navada pri vzhodnih vladarjih. Življenje tega velikega turškega rodoljuba, ki je novo Turčijo gradil iz razvalin izgubljene vojne, naj bi služilo za zgled vsem, ki obupavajo nad usodo malih narodov. Tur armado razcefranih, lačnih, slabo oboroženih Turkov se je pognal nad nasprotnike in svojo domovino očistil sovražnikov v znamenitih letih 1921 in 1922. Med vsemi poraženimi državami svetovne vojne je bila pod njegovim vodstvom Turčija edina, ki ji poraza ni bilo treba plačati. Pod Kemalom Atatürkem je bila Turčija postopno preurejena v moderno državo v pravem pomenu besede. Nastalo je poljedelstvo, nastala je industrija, nastajale so odlične prometne zveze, turški narod je dobil moderno šolstvo in nepismenost je nazadovala. Uvedel je reforme, ki o njih nikdo sanjal ni, da bodo kdaj mogoče: odpravil je množično politiko Atatürka, ali bo šla spet nazaj na staro pot sodelovanja s sovjetsko Rusijo. Eno je gotovo: z Atatürkem je izginil s pozornosti človek, ki je skozi 20 let takorekno osebno jamčil za mir in red ter napredke v državi, ki leži na važnem prostoru med Evropo in Azijo.

Na Češkoslovaškem se počasi uveljavlja novi red. Češka ima sedaj določene meje. Slovaška tudi. Le glede Karpatske Ukrajine vlada še neka negotovost, ker propaganda za priključitev k Madžarski noče in noče odnehati. Poljska in Madžarska nadaljujeta z agitacijo v inozemstvu, a tudi med ukrajinskimi ljudstvom samim, ki se z novimi mejami nahaja v hudem gospodarskem položaju. V Pragi so pripravili ustavno obliko nove države, ki se bo spremenila v zvezno državo treh samoupravnih dežel, Češke, Slovaške in Ukrajine, ki bodo imele skupno predsednika republike, zunanjo politiko, vojsko in nekatere finančne zadeve. Vse je pripravljeno za volitve novega predsednika države, ki bo po vsej verjetnosti sedanjí zunanji minister Chvalkovski. Na znotraj se uveljavlja težnja, da bodo v bodoče pripustili čim manj strank. Za enkrat so razpuščene vse politične stranke in bodo sedaj ustanovili eno, dve, kvečjemu tri stranke na Češkem, na Slovaškem bo dovoljena samo Hlinkova ljudska stranka, v Ukrajini pa bo verjetno prav tako. Češkoslovaška je dobila od Anglije večje posojilo za prve potrebe.

V Nemčiji so bili pretekli teden veliki protislovski izsledi, ob priliki katerih so Nemci požgali večidel židovskih molitnic (sinagog) ter razdejali vse židovske trgovske hiše, banke in tudi zasebna stanovanja. Okrog 40.000 Židov pa je bilo zaprtih. Odslej židje v Nemčiji ne bodo smeli stanovati po mestih. Preseliti se bodo morali v okolice. Orožja ne bodo smeli nositi.

V Italiji so sprejeli protislovski zakon, ki zelo omejuje pravice Židov, ki ne smejo biti člani stranke, ne smejo služiti v vojski, ne smejo imeti več posestva kakor za 5000 lir vrednosti na deželi in 20.000 lir vrednosti v mestih. Zenitve med državnimi uradniki in židinjami so prepovedane. Novo priseljevanje Židov je prepovedano. Oni, ki so prišli v Italijo v zadnjih 10 letih, se morajo izseliti.

Sveta stolica bo objavila protest proti takemu postopanju, ki je proti naravnemu pravu.

V Španiji so se začele zopet borbe in je Franco na reki Ebro dosegel znatne uspehe.

Med Francijo in Italijo so se začela pogajanja za sporazum. Pravijo, da bodo dolga, mučna in da ni veliko upanja na uspeh.

Nemčija je postavila zahtevo, da se v vrne njene nekdanje kolonije v Afriki. Pri sedanjem razpoloženju Anglije in Francije in z ozirom na njuno oboroževanje ni verjetno, da se bo kolonialno vprašanje dalo tako gladko rešiti, kot je bila priključitev Avstrije k Nemčiji ali raztelesenje Češkoslovaške.

Na Daljnem vzhodu so se Kitajci pri Kantonu zopet postavili v bran. Japonsko napredovanje je pri Hankavu tudi nekoliko zastalo.

Notranji pregled

Volilni boj se je začel razvijati. JRZ je svojo listo sestavila, medtem ko imajo druge stranke še velike težave s kandidati. Je namreč tako, da bi tamkaj vsakdo rad bil kandidat, in sicer v ta-

kem kraju, kjer bi gotovo zmagal. To pa bo silo težavno, ker je že danes več kakor jasno, da bo 11. decembra JRZ sijajno zmagala. Zato bodo JNS-arski kandidati, privezani na Matka, ostali lepo doma brez mandatov. To dokazujejo doslej vsi javni nastopi JRZ. Medtem ko je preteklo nedeljo predsednik vlade dr. Stojadinović imel velikansko zborovanje v Petrogradu v Banatu, kjer je razložil, kaj je vlada v teh dobrih 3 letih za ljudstvo naredila, in kjer je pred 40.000 volivci izjavil, da njegov boj pozna samo zmago, je dr. Korošec imel velikaško zborovanje v Paračinu v Srbiji. Tukaj je povedal, da se bo JRZ po volitvah kot močna stranka pogajala s Hrvati za sporazumno rešitev notranjih naših vprašanj, da pa pri teh pogajanjih ne bo treba JNS-arjev, ki ne pomenijo prav nič več. Dr. Korošec je v Paračinu zlasti ostro podčrtal škodljivost komunizma, ki po nalogu iz Moskve ustvarja pri nas nekako ljudsko fronto.

V Sabcu v srbski Mačvi so 8. novembra slovensko odprli novo kemično tovarno. K tej slovensosti je prišel sam dr. Stojadinović, ki je nato pred 10.000 Srbi govoril o delu vlade za povzdigo ljudskega blaginje.

V Sloveniji so se tudi začeli volilni shodi. Dne 9. novembra je dr. Korošec imel v ljubljanski okolici kar tri shode, in sicer dopoldne na Dobrovi, popoldne v Dolu, zvečer pa v St. Vidu, prejšnji večer pa shod za ljubljanske zaupnike. Dr. Korošec

se kot voditelja slovenskega naroda na vseh shodih sprejemal z nepopisnim navdušenjem. Zlasti veličasten je bil shod v St. Vidu. Dr. Korošec je napovedal, da so te volitve zaradi tega tako važne za Slovence in za Jugoslavijo, ker bo sedanja vlada po volitvah presla na notranjo ureditev Jugoslavije, pri čemer morajo biti zastopani Slovenci po svojih pravih zastopnikih. Kdor to ve, ta bo razumel, kako potrebna je, da se v tem volivnem boju zbere okoli svojega voditelja dr. Korošca vsi Slovenci kot enotna fronta. Zaradi tega je tudi neumljivo cepljenje slovenskih sil za Mačkovo glasovo, ker Maček sam trdi, da zbira Hrvate. Slovenci se zato zbirajo okoli dr. Korošca.

Tudi inozemstvo se zanima za volitve pri nas. Tuji listi obširno poročajo o volivnem boju v Jugoslaviji ter pri tem naglašajo velik pomen teh volitev za prihodnost. Nemški list »Türing Allg. meine Zeitung« poroča iz Beograda n. pr. tole: »V dobro poučenih političnih krogih v Beogradu menijo, da bo dr. Stojadinović po volitvah uredil tudi notranja vprašanja Jugoslavije, ki se imenujejo »hrvatske vprašanje«. List misli tisti sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki se tudi Slavenci zaniže 20 let bojujemo. Tudi ta nemški glas nam veli, da moramo prav sedaj biti še bolj strajani okoli svojega voditelja dr. Korošca.

Nj. Vel. kraljica Marija je bila v četrtek, 10. t. m. v Curihu operirana. Kraljica je hudo trpela zaradi žolčnega kamna. Operacijo je dobro prešla.

Belgrajsko delavsko zbornico je socialni minister Cvetković razpusil. Imenoval je nov odbor, ki bo delal bolje, kakor so delali doslej socialisti.

Posebnosti Maribora

Maribor, 11. novembra.

Obmejni Maribor ima prav značilne posebnosti, katere je deloma podedoval iz predvojnne dobe, deloma pa so pognale in so se že globoko ukoreninile pod Jugoslavijo.

Jožefovanje

Maribor ne slovi kot božjepotno mesto, dasi se ponša s krasno baziliko Matere milosti. Iz Maribora so bolj redki romarji, kateri bi se vozili na oddaljena ter znamenita inozemska romanja. Pač pa je že od nekdaj posebnost Maribora obhajanje godovnega dneva sv. Jožefa, ki ima v Studencih pri Mariboru prav častno ter prostorno cerkev. Jožefovanje je za Maribor nekaj imenitnega ter posebnega, brez česar si pravega Mariborčana niti predstavljati ne moremo.

Dober teden pred Jožefovim se natepe v Studence v bližino cerkve vsemogoč »tingl-tangle«, kateri postane vsako leto na Jožefov praznik privlačnost za vsakega Mariborčana, od otrok do starih. Na Jožefovo popoldne se preseli celotni Maribor čez Dravo v Studence. Najgostejše procesije se gnetejo gor in dol po cesti. Vsak kotichek je prenapolnjen. Vrtiklji, mali cirkusi, strelšča, panorame in razna druga kramarska navlača ne more sproti postreči vsem preštevili gledalcem ter obiskovalcem.

Ko se je Mariborčan preril s svojo družino skozi gnečo do Jožefove cerkve, pogleda tudi v notranjost toliko, da se pokropi z blagoslovljeno vodo, pokriža, nekoliko pozore okrog po svetišču in se zopet zgubi med radovednejši, kateri se privarajo ter stopajo drug drugemu po nogah.

Vsako, ki se je udeležil jožefovanja, si kupi kak spominček in če ne zmore drugega, vsaj leseno kukljo, za katere je ta dan v Studencih nekaj poseben sejem. Iz rajne Avstrije so zanesli v novejši čase razvado, da so kupovali mlajši moški kuklje samo zaradi tega, da so udarjali z njimi ženski svet po nogah. Kukljanski zamahljaji so bili dostikrat nekoliko več nego navadna šala in je morala poseči pred leti v to naravnost divjaško pretepanje policija in ga strogo prepovedati.

Pravi slovenski kmečki človek ljubi gnečo in se je naužije vsaj enkrat na leto, ko opravi romarsko pobožnost. Ravno tako je a pristnim Mariborčanom, kateri se preriva na Jožefovo par ur skozi najtesnejše strnjene množice sočestvanov, vsaj pokuha v božjepotno cerkev sv. Jožefa in kupi kako malenkost kot viden znak, da se je udeležil pravega mestnega praznika pri sv. Jožefu v Studencih.

Promenada po glavnem mostu

Maribor je čakal dolgo, preden je dobil nov most, kateri pa je danes veliko prelesen za moderni promet. Veliki dravski most so slovensko izročili prometu 1. 1913. K slovensosti otvoritve se je pripeljal z Dunaja nadvojvoda Friderik. Mariborski »purgarji« so storili vse, da bi dokazali visokim gostom nemško lice mesta, a jim ni uspelo. Slovenski voditelji so organizirali za to priliko obilno udeležbo slovenskih okoliških županov, pa tudi mariborski Slovenci so se postavili neustrašeno ter prekrivali nemško heilanje z gromovitimi živjo klici. Na glasne slovenske pozdrave je postal pozoren nadvojvoda s spremstvom in so je čudil, da so bolj glasni nego Nemci. Rajni g. Lorber, župan od St. Petra pri Mariboru, je pozdravil za slovenske nazdrave se zanimajočega nadvojvodo v slovensčini. Od onih, kateri so povzročili nemškimi mestnim očetom z burnimi slovenskimi pozdravi precej neprilik, jih živi še precej. Med temi je

najbolj znan g. Franjo Žebot, podžupan slovenskega Maribora.

Nemci in še bolj pa nemškutarje je hudo grizla narodna neustrašenost Slovencev in bi jo bili zatrli v kati s policijo, a se niso upali na dan z nasiljem zaradi nadvojvode, kateri se je prepiral ta dan na lastna ušesa, da Maribor ni čisto nemški.

Sčasom je pozabila mariborska »purgar«, da se je zanimal visoki gost z Dunaja za slovensko podzravo in tedaj nemško razvpitek Mariboru.

Kot nekaj spomin na otvoritev za predvojnne čase veličastnega mostu so ohranili premočnejši mariborski meščani ponos na to zgradbo. Ta ponos so kazali javno v tem, da so se sprehajali po mostu v skupinah bodisi zjutraj ali na večer. Navada purgarske promenade je priromala iz Avstrije v Jugoslavijo in se je držala do pred leti ko so pomrli zadnji Nemci, kateri so bili še starejši očitki, kako so gradili veliki most in so ga izročili s slovenskim nazdravljanjem prometu.

Mariborski teden

Povojna in že jugoslovanska značilnost naše obmejne trdnjave je vsakoletni Mariborski teden. Mariborski teden je postal za vse Mariborčane brez razlike na narodnost isto, kar smo beležili o jožefovanju in o že izumrli promenadi po glavnem mostu. Tega tedna se veseli vse, izvezli so le trgovci in oni gostilničarji ter kavarnarji, kateri nimajo prodajnih šotorov na veseljem prostoru.

Mariborski teden zbira skozi sedem dni od večera do jutranjih ur vse, kar po Mariboru leze in gre. Na veseljem prostoru je malodane isti »tingl-tangle« kakor pri sv. Jožefu. Nič ni videti posebnega, če izvzamemo vsakoletno res obiska vredno obrtno razstavo. Pravi Mariborčan si mora ogledati vsaj enkrat zabavni dirindaj, se napiti in v tolikih primerih še razgrajati po mestnih ulicah, vračajoč se prot idomu. Trgovci in pri tednu neudeleženi krčmarji so jezni na prireditve, ker ima Mariborski teden za ta dva sloja občutne posledice.

Za obisk Mariborskega tedna se pripravi vsak Mariborčan denarno, ker tamkaj ne dajo nič na kredo. Večkratni družinski obiski tedna precej posušijo žepe in to občutita mesec poprej in nekaj mesecev po prireditvi trgovci in gostilničar.

Značilno za mariborske trgovce in birtje je že to, da obhajljajo vsako leto organiziran bojkot tednu; v resnici pa ravno ta dva stanova tedaj na zabavnem prostoru največ napravila in najbolj kritizirata, kaj bi še moralo biti na tednu, da bi bil bolj privlačen ter številneje obiskan.

Rekordni obisk novih gostlin

Maribor ima po zgledu drugih mest mnogo preveč gostlin, a še vsako leto otvori k stari preobilici nekaj novih. Naj bodo krème mestu v srečo ali nesrečo, o tem tokrat ne bom razpravljaj. Poudariti hočem pri otvoritvi vsake nove krème v Mariboru to posebnost, da se je držl nekaj dni rekordni obisk. Ako Mariborčani slišijo ali berejo, da bo otvorjena tam in tam v mestu nova kréma, točilnica ali kavarna, je ta lokal gotovo skozi nekaj dni nabito poln gostov iz vseh slojev. Pri novem birtu je vse najboljše, najmodernejše in najlepše, čeravno mora čakati na četrtinko vina zaradi preobilnega obiska precej dolgo. Ko so pa preizkusili radovedni Mariborčani skozi nekaj dni novega gostilničarja glede prostorov, pijače in jedi, se zopet razlezejo in porazgubijo v svoje stare »pajzle« ter stalne lokale in zmerjajo na debelo, kar so pred dnevi povzdigovali v deveta nebesa. Krčmar novinec, kateri je bil nekaj dni bahavo ponosen na najboljši obisk, se znajde lepega večera sam z uslužbenci in mora presneto moleovati, dajati jed in pijačo pod ceno nekaj časa in še cigarete zastoni, da si obdrži vsaj nekaj nemanjše kot goste, a katerimi ima neprestano jezo zaradi nerednega plačevanja in ubajanja s ceha. Težavno bi bilo prešteti v Mariboru od prevrata do danes eno krčmarje, kateri so se ponahali z rekordnim obiskom ob otvoritvah, pa so morali zapreti s težkim denarjem najeti ter predelani lokal po preteku nekaj mesecev.

Mariborčan mora pozdraviti z zapitkom vsakega novega krčmarja; zvest pa ostane le enemu, h kateremu stalno zabaja in dnevno zabavlja ter zmerja, da je pri njem najslabše.

Slovenske Konjice

Katoliško izobraževalno društvo v Slovenskih Konjicah ponovi danes popoldne ob 34 v dvorani Kat. pros. doma veseloigro »Nehesa na zemlji«, zvečer ob 8 pa priredi v isti dvorani Martinov družabni večer. Pridite po dobro voljo!

Zagorje

V Zadržnem domu bo danes ob 8 popoldne prosvetna prireditev pod naslovom »Koroški večer«. Na sporedu je predavanje s egiptičnimi slikami, nato petje ter deklamacije.

V »Slovenec« z dne 6. t. m. je bilo objavljeno, da bo v nedeljo, dne 20. novembra t. l. v kino dvorani predavanje o obvezni telesni vzgoji. Obveščeni smo, da je bilo navedeno predavanje naknadno odpovedano ter se bo vršilo poznejši čas.

Ptuj

V nedeljo 6. novembra je imela tukajšnja podružnica Slovaške družbe dobro uspehi drugi občni zbor, ki je pokazal krepko rast podružnice in trdno voljo članstva, služiti svojemu narodu v duhu velikega vzgojitelja in vzornika Antona Martina Slomška. G. prof. dr. Cajnkjar je v globokem in miselno silno bogatem govoru podal vzroke ateizma in pokazal veliko važnost o obnovitvi živega verovanja v Boga. Občni zbor je posetil tudi prosvetni inšpektor g. Marko Bajuk in dal v prisrčnem razgovoru članstvu mnogo aktualnih informacij. Občni zbor je obiskal tudi predsednik mariborske podružnice g. Alfonz Kopriva, ki je sporečil pozdrave svoje podružnice in iskreno izpodbujal članstvo k intenzivnemu strokovnemu študiju in idealnemu delu.

Naznanjam, da sem odprla v Ptuj lastni damski česalni salon in se cenjenim damam priporočam. — Salon Mara.

Novi kažipotli. Dne 10. t. m. zvečer je bila v posvetovalnici mestnega magistrata seja turističnega odseka, ki jo je vodil predsednik odseka restavrater g. Jožko Berlič. Obravnavali so vprašanje kažipotov v Ptuj. Tuji, ki prihajajo v Ptuj, se pritožujejo, da ni na vidnih mestih kažipotov, tako da morajo vpraševati razne osebe, da jim pokažejo pravo smer. Temu bo sedaj konec, ker bodo postavili kažipote in to na Florjanskem, Srbskem, Minoritskem trgu in pri mostu čez Dravo.

Murska Sobota

— Trgovski dom v Murski Soboti bo kmalu pod streho. Prihodnje leto bo v Murski Soboti zborovanje trgovskih združenj iz dravske banovine. Ob tej priliki bo odprt in blagoslovljen novi trgovski dom, ki ga zida prekmursko trgovstvo v izobrazbo svojega trgovskega naračaja. Dom bo stal poleg delavskega doma in bo tvoril z njim lepo celoto, ki bo v okras kraju in v ponos poštvalnim članom soboškega trgovskega združenja. Stavbenik g. Stefan Sraka je pihel z delom in dvignil stavbo že čez višino prvega nadstropja, tako da bo še ta mesec pod streho.

Razstava lepote našega Prekmurja. Na razpisani natečaj za najlepše posnetke iz Prekmurja je prejelo Tujakoprometno društvo lepo število fotografij, ki bodo razstavljene od 19. do 21. novembra v osnovni šoli.

Nabavljajna zadruga drž. nameštencev se je preselila v lastne prostore v Zvezni ulici.

Iz Julijske krajine

Koncert tenorista Slavka Lukmana v Komnu. V nedeljo 6. nov. smo imeli pri nas izredno prireditev: sopranistinja gđ. Pina Bergot in znani slovenski tenorist g. Slavko Lukman iz Nabržine sta priredila koncert, ki je krasno uspel in nam nudil mnogo pravega umetniškega užitka. Če pomislimo, da je bil to po dvajsetih letih prvi koncert, na katerem smo slišali našo domačo slovensko pesem, potem boste razumeli, da je bil koncert za Komen in okolico dogodek. Spored je bil zelo pester in srečno izbran. Slišali smo najslavnejše svetovne skladatelje: Puccinija, Verdija, Bizeta, Lehara, Schuberta in druge ter se divili njihovim umetninam. Ogledli in od srca ganile so nas pa. Flajkmarnove, Konjevičeve in Paučičeve skladbe, ki nam jih je g. Lukman zapel s toplim in krasno izolanim glasom. Občinstvo mu je burno ploskalo in ga prisililo, da je nekatere točke ponovil ter se ponovno prikazal pred zastorom. Naša domača dekleta so mu v znak hvaležnosti poklonila lep šopek rdečih nageljov, ugledna družina mu je priredila pa častno večerjo, h kateri je bilo povabljenih tudi okrog 20 naših odličnih vaščanov. Tudi tu je še pozno v noč večkrat zadonela lepa pesem, pred hišo se je zbrala pa številna množica, ki je še in še hotela slišati našo slovensko popevko. Še mnogo takih prireditev si prav srčno želimo mi Kraševci.

Planina pri Vipavi. Prijatelj iz Vipavske doline nam piše: Če se vozil iz Vipave proti Ajdovščini, vidim na levem bregu na precej visokem položnem gorskem hrbtu planinsko župnjo, Farani te prikupne vipavske duhovnije so na glasu po svoji gostoljubnosti, njihov viniki pridelek pa pa izborni kakovosti. Planinci bi se lahko ponašali tudi s svojo pridonostjo, kajti ob zori začno in pozno v noč še ne mirujejo. Doživeli so slaba leta in marsikako premoženje je zasllo. Kar se je pa prodalo, so kupili le domačini. Lansko leto in tudi letos je, kakor tudi marsikje drugod, Bog poslal svoj blagoslov in planinci kmet je vesel spravil svoje pridelek v shrambo. Kaj bi se ne radaval, saj se je mogoče marsikdo rešil biča, ki se je že vihnil nad našegovim premoženjem. Povojna leta so bila za našega kmeta bridka, vendar zdrava šola. Bili so časi, ko so planinci dolgovji rasli kot gobe po dežju, pa par letih je pa boben pel svojo usodno pesem. Sedaj se je božja roka usmiliila Planincev, ki ne bodo nikoli več nasledili zapeljivim besedam gospodov, ki imajo milijončke in ponujajo posojila pod zelo ugodnimi pogoji. Dolgov se bojmo, če hočemo ostati svobodni gospodarji na svojih domačijah!

Javna dela v gorški pokrajini. V teku 1. 1938. so bila v gorški pokrajini dovršena javna dela za skupno vsoto 14.433.000 lir. Večji del denarja (nad 8 milij.) je šel v ceste. Zgrajenih je bilo več novih cest, nekaj že obetočenih pa so popravili. V slovenskem delu pokrajine so se izvršila sledeča cestna dela: nova cesta Planina-Zaga v občini Bovec (3.228.000 lir), poprava ceste na Sv. Mihael (80.000 lir), poprava bivše vojaške ceste Kronberg-Ravnica (184.000 lir), cesta k spomeniku na Oslavju (390.000 lir), poprava ceste Kobarid-Videm (70.000 lir), poprava državne ceste pri Zagodu v občini Idrija (65.000 lir), poprava državne ceste Kanal-Kobarid (3.533.000 lir), cesta iz Grgarja v Bate (40.000 lir). Med drugimi javnimi deli so: obnovenje goriskega gradu in ureditev grajskega griča (960.000 lir), stavba otroškega vrta v Grgarju (60.000 lir), nova šola v Zaloščah pri Dornbergu (246.000 lir), preureditev gradu v Stanjelu za občinske pisarne (120.000 lir), ureditev hiše za faistovsko mladino (Gil) v Vipavi (10.000 lir), nova vojašnica za obmejno milico v Cerknem (106.000 lir), nova ureditev goriskega muzeja (300.000 lir), razširjenje goriskega Travnika (560.000 lir), novo pokopališče v Idriji (350.000 lir), nav vodovod v Robežiču v občini Breginj (100.000 lir), nov vodovod v Vrhpolju pri Vipavi (20.000 lir), spomenik padlim vojakom na Sveti gori (75.000 lir) in spomenik padlim v abeinski vojni v Cerknem (12.500 lir). Za dovršitev nekaterih del je bilo treba več let. Mnogo otroškov so krile prizadete občine ali pa deželna uprava. — Se vedno pa počiva delo pri veliki gorški eplošni bolnišnici, za katero je deželna uprava prispevala nad poldrug milijon lir, goriska občina pa en milij. Zgrajeno je samo zidovje.

Zahtevajte povsod naš list!

Razgovori med ZZZ in KID na Jesenicah

Jesenice, 12. novembra.

Danes je prišlo do razgovora med KID in zastopnikom delavstva od ZZZ. Kakor znano, je KID v zadnjih dveh tednih odpustila od dela 100 delavcev. Odpustitev je povzročila med delavstvom nemalo razburjenje. ZZZ, ki je bila pri teh redukcijah zelo prizadeta, se je z vso odločnostjo zavzela za delavstvo, zlasti za svoje člane. Njim v korist je intervenirala pri glavnem oblastniku KID g. A. Westnu, pri odločujočih ministrih in zlasti pri g. banu. Za delavstvo je storila svoje korake tudi okrajna organizacija JRZ za radovljiški okraj z g. dr. Albinom Šmajdom na čelu.

KID je zaradi teh intervencij povabila zastopnike ZZZ in JRZ na razgovore. Ti razgovori so bili na eni strani med g. A. Westnom, tehničnim ravnateljem g. inž. dr. Klinarjem in šefom inšpekcije dela pri podjetju g. inž. Petrovičem, na drugi strani pa med tovarišem Francem Rajnerjem, predsednikom ZZZ na Jesenicah, g. dr. Stankom Županom za JRZ in g. Jožetom Godino, kaplanom na Jesenicah. Razgovorom je prisostvoval tudi g. inšpektor Baraga od inšpekcije dela pri banski upravi. Razgovori so trajali od 10 dopoldne do pol 2 popoldne.

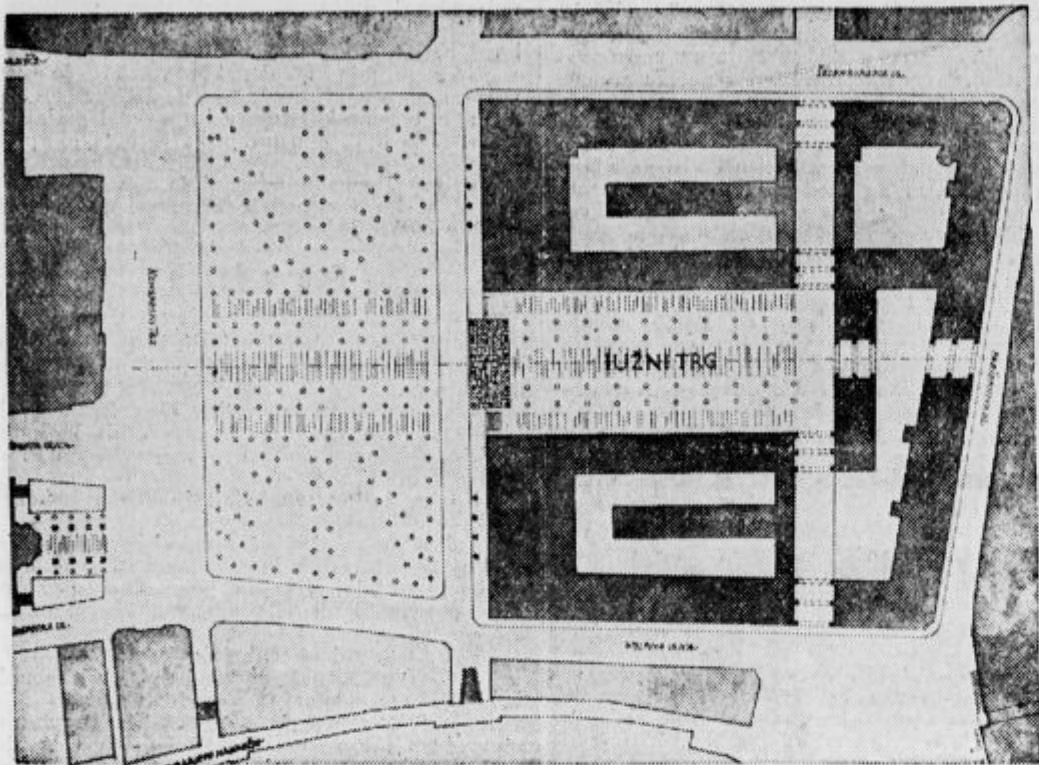
G. A. Westen in g. ravnatelj Klinar sta omenjala velike finančne težave podjetja in izražala želje po složnem sodelovanju med tovarno in de-

lavstvom. G. inž. Petrovič je skušal iz poslovnih knjig dokazati, da ZZZ ni bila čezmerno prizadeta pri redukcijah. Po izjavi zastopnikov ZZZ in po naknadnem vpogledu v knjige se je uradno ugotovilo, da je bil odstotek odpuščenih delavcev ZZZ resnično čezmeren. Ugotovilo se je tudi, da so pri nekem obratu bili odpušteni štirje delavci, namreč dva od ZZZ, dva pa od neke druge organizacije. V odgovorni dobi sta bila oba delavca od druge organizacije ponovno sprejeta na delo, do čim je pri članih ZZZ tovarna vztrajala pri odpovedi.

G. ravnatelj dr. Klinar je dal v teku razgovorov častno besedo, da do spomladni ne bo prišlo do nobenih novih redukcij. Glede konkretnih zahtev zastopnikov JRZ in ZZZ si je pridržal še nekaj časa, preden se izjavi. Ko so zastopniki naslovili iste prošnje na g. Westna, je ta odgovarjal, da je uslišanje te prošnje zadeva ravnatelja g. dr. Klinarja. Upamo, da bo g. ravnatelj zahtev delavstva in želje slovenske javnosti upošteval in jim ugodil. Zastopniki so g. tovarnarju in njegovim pomočnikom odkrito povedali, da se čuti naše delavstvo zapostavljeno in prikrajšano in so navajali konkretne podatke. Ponovno pa so izjavili, da imajo zaupanje v pravičnost g. Westna in gospoda ravnatelja dr. Klinarja in ju samo prosijo, naj onadva uveljavita svoj vpliv za nepristransko postopanje v tovarnah KID.

KULTURA

Še h kraljevemu spomeniku v Ljubljani

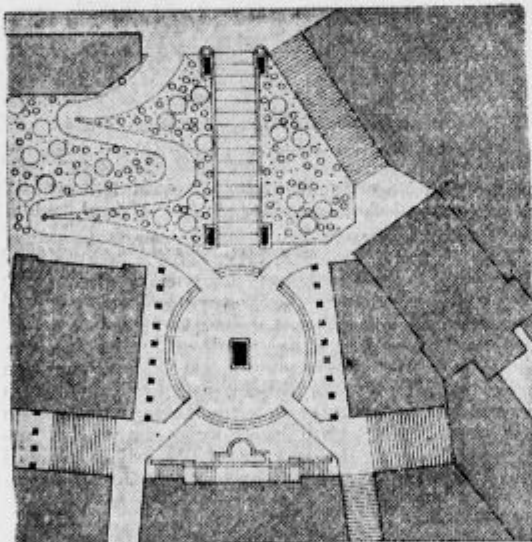
Thoris Plečnikovega Novega trga in Propilej

Na tem mestu sta nedavno obravnavala arhitekta D. Grabrijan in M. Tepina spomeniški problem kralja Aleksandra v Ljubljani. Prvi Grabrijan, ko je bila pokopana Plečnikova zamisel propilej, drugi Tepina, potem, ko je bil določen za spomenik novi prostor. Glasov enega in drugega se združita v celoto in se spopolnjujeta: obadva se vračata na osnovno zamisel Plečnikovih propilej. Prvi je sledil naravno redosledu Plečnikove regulacije, počeni od Sv. Jakoba, oziroma Trnovega, preko Vegove ulice in se ustavi na kazinskem vrtu. Pri tem je uporabil smelo primeru pariškega analoga, ki je bila duhovita in v marsičem resnična, si licet parva componere magnis. K temu je postavil neoporečno dejstvo, da je spomeniška zadeva v prvi vrsti arhitektura in šele v drugi plastika, češ dobro izbrani, v sebi zaključeni prostor reši tudi manj vredno plastiko, nasprotno pa dobra, toda slabo postirana plastika ne reši brezizraznega prostora. Drugi je oporekal načinu odločitve za novi prostor na začetku tivolijske avenije in končno dokazoval, kako zgrešeno je postavljati spomenik v naravo s svojimi nemirnimi konturami in s svojo neizmernostjo.

Tem iskrenim in tehtnim besedam je sledil molk; morda le zatišje pred viharjem? Zdi se pa, da ni umestno iti preko mnogih tehničnih misli, preden se problem dokončno ne razčisti. V starem veku so zlasti Egipčani postavljali spomenike v raven, brezmejen, naraven horizont. Plastika je bila temu odgovarjajočih dimenzij, nenaturalistične obdelave, skoraj čista arhitektura. Grki so približali odnos plastike prostoru, kar so tudi njihovi posredni učenci Rimljani nadaljevali. Epitafi nekropol,

kvena fasada z močno razčlenitvijo, ampak je silhueta cerkvene arhitekture plastično živa in formalno podrejena. Tudi uhaja na ta način v ta zaključeni prostor narava in se z njo ob nekaterih pogledih spaja v plastičen lik in harmonično celoto. Vrh tega stoji Donatellov spomenik v oseh dveh cest. Oba spomenika imata potrebni globinski prostor (Tiefenplatz), a vendar ne prevelikega, ker bi s tem trpela plastika. Kot roži, ka sta vzcveteli iz trga, se dvigata na najvišjih mestih spomenika.

Mark Avrelij v Rimu

Drugi primer ponazarja namestitev Marka Avrelija. Tu je Michelangelo šele ustvaril simetrični prostor z arhitekturami senatorske palače, konservatoriata in kapitolskega muzeja. Spomenik je postavljen na križišču obeh središč, katerih podolžna se prične z monumentalno stopniščno rampo in konča v plemeniti fasadi senatorske palače z monumentalnim stopniščem pred njo. Spomenik je v celoti viden le iz trga samega, ker bi nasprotno pogled od daleč motil soglasje razmerij.

Pompejanski forum

Naslednji in zadnji primer predstavlja namestitev plastike na pompejanskem forumu. Širok prostor z razsežno arhitekturo stebrišč, kjer skupno živita plastika in arhitektura in se medsebojno plemenitujeta.

Plečnikove propileje

Odtod do Plečnikove zamisli propilej ni daleč. Že v početku omenjeni prostor kazinskega vrta je dosleden in žlahten zaključek arhitekture podolžne osi z globinsko veduro. Sama plastika te daljne perspektive ne prenese; k življenju ji pomaga stebriščna arhitektura — propileje.

Krajevna imena v Slovenski krajini

Ze skoraj dve desetletji se veliko piše po slovenskih revijah in časopisih o prekmurskih krajevnih imenih. Izšla sta celo dva seznama prekmurskih krajevnih imen, in sicer Vengust J.: Seznamek prekmurskih občin 1. 1919 ter za prekmurska krajevna imena važnejši seznam, sestavljen od bivšega sreskega načelnika v Soboti Gašperja Lipovška: Prekmurje — Seznam občin, 1. 1921, in druga izdaja 1927. Kakor prvi pisatelj, tako tudi drugi zapostavlja domači ljudski izraz krajevnega imena. Pri svoji sestavi se oba pisatelja preveč ozirata na prevod madžarskih imen ter pri tem večkrat popolnoma popačita slovensko ime, ali pa dasta ljudskemu izrazu krajevnega imena končno knjižne slovenščine; posebno se to močno opazja pri Lipovškem seznamu, ki je celo dosegel, da so njegova krajevna imena dobila tudi uradno veljavo.

Zadnje čase si pa močno prizadeva mlado Prekmurško muzejsko društvo, da spravi v veljavo in tudi v uradno potrditev domača ljudska krajevna imena, katerih niti največji madžarski pritisk ni mogel uničiti skozi dolga stoletja in katera dajajo skupno z ledinskimi imeni že od časa kolonizacije do danes zemlji med Muro in Rabo popoln slovenski značaj. Ob priliki, ko je izšel prvi Lipovškov seznam prekmurskih krajevnih imen, je že takrat znani slovenski zgodovinar prof. Kovačič zapisal sledeči stavek: »Vsekakor je želeli, naj se pri končni določitvi prekmurskih krajevnih imen ne gleda toliko na pravila knjižnega slovenskega jezika, marveč na historične oblike in dialektološke zakone prekmurske slovenščine. Krajevna imena so važen del narodnega folklorističnega zaklada in le v svoji pristni obliki vzbujajo zanimanje zgodovinarjev in jezikoslovcev.« (Casopis za zgodovino in narodopisje 1920-21, stran 34.)

Tudi v ostali Sloveniji je smisel za ljudska krajevna imena zadnje čase močno napredoval, saj so celo o tem izšle razprave, naj omenim samo razpravo prof. Rusa, ki je med drugim zapisal: »Zavedajte se, da imena niso nobene prazne besede, ampak močna stvarnost živega ljudskega govora iz sedanjosti in dokument preteklosti. Zato jih je treba šteti za najstarejše vire zgodovine vsakega kraja, za najzanesljivejši spomenik daljnih, četudi nedatiranih časov.« (Samouprava, glasilo županske zveze v Ljubljani, 1928, šte. 3, str. 48.)

Poglejmo si vsaj nekaj splošnega in karakterističnega o prekmurskih krajevnih imenih, ki se v marsičem razlikujejo od krajevnih imen ostale Slovenije.

Kolonizacija slovenske zemlje med Muro in Rabo, ki meri približno 970 km², se poleg zgodovinskih dejstev, narečja, rodinskih in hišnih imen, razdelbe zemljišč ter tipa naselij in hiš kaže tudi v krajevnih in ledinskih imenih.

Po Vollmannu so krajevna imena ali kulturna, ki nam govorijo o odnosih ljudi do kraja (to je o njih udeleževanju na kakem kraju, po obdelovanju in gospodarstvu, zgodovinskih dejstvih, posevstvih, pravnih, prometnih, obrtnih, obrambnih in socialnih razmerah), ali prirodna, ki nam označujejo geografske objekte po prirodnih svojstvih (to je po legi,

In še kako težje bi prenesla plastika nedogledno globinsko perspektivo Aleksandrove ceste in Tivolijske! V primeru, da je prostor pred Tivolijsko avenijo dokončno določen, potem je tam mesto edino za velik arhitektonski spomenik, morda zasnovan kot stavolok, nikakor pa ni primeren za plastiko.

Če pa nasprotno upoštevamo dejstvo, da je genialna regulacijska misel, ki se je polagoma ustvarjala od šentjakobskega trga preko Cojzovega grabna, Vegove ulice in Kongresnega trga, oropana zadnjega in najlepšega razčeta v Propilejah, potem nam mora biti dvakrat žal, če se kljub krasni rešitvi za večno pogreši. Arhitekt Marjan Mušič.

obliki, barvi, svojstvu tal, po odnosu do rastlin in divjih živali.) (Remigius Vollmann, Flurnamensammlung. Vierte verb. Aufl., München, 1926, stran 5.) Da je v Slovenski krajini kulturnih imen več kot prirodnih, je samo po sebi umevno, ker pokrajina med Muro in Rabo nima velikih prirodnih značilnosti; saj sestoji v geološko-morfološkem pogledu na jugu iz diluvialno-aluvialne ravnice, a na severu od nje povprečno 150 m višjega terciarnega gričevja. Med kulturnimi in prirodnimi imeni so posebno karakteristična za Slovensko krajino kolektivna krajevna imena s končnico -ovci, -ci, n. pr. Bratonce, Beltinci, Ivanci, Andrejci, Domjanjenci, Poznanjenci, Matjašenci, Večeslavci, Stevanjenci, Košarjenci, Lončarjenci, Pečarjenci, Stréharjenci, Lipóvci, Bréžovci, Topolóvci itd.

Vsa Slovenska krajina ima skupno 170 krajevnih imen (srez Lendava 48 in Sobota 122), in če prištevamo osemleto rabških Slovencev, ki so po trijanonski mirovni pogodbi prišli pod Madžare, je vsega skupaj 179 krajevnih imen. Že na prvi pogled na karto vidimo, da so najbolj zastopana kulturna kolektivna imena, ki nam govorijo o odnosih ljudi do kraja, to so osebna in rodinska imena.

Točna ugotovitev starosti naselja v Slovenski krajini ne bo nikoli mogoča zaradi pomanjkanja zgodovinskih virov. Očitno pa se je začela ta kolonizacija že pred prihodom Slovanov v te kraje, seveda v malem obsegu. Šele v 9. stoletju za časa Pribine in Koelja se je začela močnejša slovenska kolonizacija in dosegla svoj vrh v 12. in 13. stoletju.

Prekmurska krajevna imena so pod Madžari doživljala svojevrstno usodo. Uradno jih nihče ni smel uporabljati, Madžari pa so jih prirojavili svojemu jeziku. Na splošno lahko ugotovimo, da sta v pomadžarjenju slovenskih krajevnih imen med Muro in Rabo vladali dve razdobji: v starejši dobi so slovenska krajevna imena le nekoliko popačili, bodisi da so jim opustili končnico, bodisi da so izpremenili kak samoglasnik. Tako so napravili n. pr. iz slov. Bogojina — mđz. Bagonja, iz Beltinci — Belatince, iz Črenšovci — Čserencsovcz, iz Lipovci — Lipocz. V novejši dobi po dualizmu, nekako okoli 1. 1890 pa so šli Madžari še dalje v težnji, da bi prvotni slovenski značaj imen docela zabrisali. Če primerjamo prej navedena imena z novimi, ki so veljala do osvobodjenja, vidimo tako-le razliko: Čserencsovcz — Čserföld (t. j. slov. začetek Čer — in »föld« — polje, Lipocz — Harsliget, t. j. Loka lip) itd. Lahko rečemo, da je večina slovenskih imen zdaj popolnoma izgubila svojo prvotno obliko.

Slovenska imena pa so živila naprej med ljudstvom in publikacijah (kolektarjih, listih), ki so izhajali v narečjih. Šele 1. 1919, ko je prišla Slovenska krajina pod Jugoslavijo, so se začela slovenska krajevna imena pojavljati ne samo med prekmurskim kmetskim ljudstvom, temveč so tudi dobila svoje mesto v vseh javnih prostorih in uradih, čeprav ne v pristnem ljudskem izrazu. Zdaj pa upajmo, da bo tudi oblast po dvajsetih letih upoštevala vse zgodovinske, jezikoslovne, geografske in druge lokalne momente, spoštovala vkoreninjeni ljudski izraz, nikdar pa uveljavljala namišljenih »pravilnosti«.

Jože Maučec.

Ob stoletnici rojstva Avgusta Šenoe

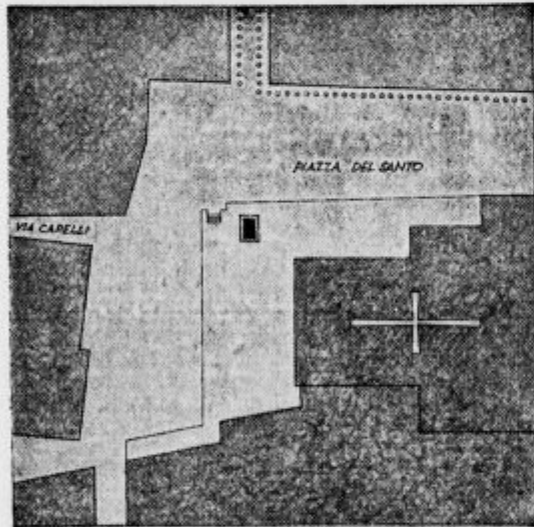
14. tega meseca praznujejo Hrvatje rojstvo enega svojih največjih pisateljev Avgusta Šenoe, pisatelja tako znanih povesti, kot so »Zlatarjevo zlato«, »Kmečka vstaja«, »Čuvaj se senjske roke« itd. ter lepih novel, v katerih se spominja Slovence, tako klasične spomina na obisk Prešernovega groba v Kranju pod naslovom »Nagelj s pesnikovega groba« ter novele »Priatelj Lovro«, s Slovincem Lovrom Mahničem kot glavnim junakom. Kot kajkavec je bil Šenoe najbolj poklican, da veže Hrvate s Slovenci. Slovenci smo imeli malo tako velikih prijateljev, kakor je bil ta hrvatski Jurčič, Jurčič po pomenu, toda kot pisatelj močnejši oblikovalec, oblikovalec zlasti zgodovinskih snovi, ki je Hrvatoma naravnost ustvaril zgodovinski roman. Posebno mi Slovenci moramo biti Šenoi hvaležni za njegovo veliko ljubezen do naših krajev (opeval je Kranj in Bohinj), do naših ljudi, do naše zgodovine in naše književnosti in do naših narodnih vodij. Zato danes v spomin njegove stoletnice, ki se ji pridružujemo ponatiskujemo samo odlomke iz njegovega članka v slavo sedemdesetletnega slovenskega voditelja dr. Bleiweisa, kakor ga je napisal v Viena (točno pred 60 leti): »... pred nama izniknu živa slavenska četa, budna predstraža proti zapadu — Slovenci, a tu četu dignu iz sna vredni sin svojega naroda, dični dr. Ivan Bleiweis, čelik značaj komu jedva ima mnogo ravnih. — Da omjeriš Bleiweisove zasluge, valja ti imati na umu, na koli važnu mestu Slovenci živu, valja pamtili, koli huda kob je taj narod zastigla, tamanila ga kroz vekiave, treba uvažiti sve one prepone, što ih birokracija nameće svakom prilikom tomu nevelikomu u 6 delova razkrojenemu narodu, (jer Slovenci biraju u kranjski, štajerski, koruški, gorški, tršćanski, porečki, magjarski sabor, jedan dio toga naroda preko Soče bira pače poslanika u rimski parlament. Zaista u povjesti ima strašnih nepravda, ima smrtnih griehova proti zdravomu razumu i zakonom prirode!)

Slovenski jezik bijaše samo jezikom prostaka, predmetom obće poruge, da, u novije vrijeme objasili bi slovenskemu dječaku magareće uši, kad bi u školi slovenski govorio Slovenci narod smatrali su pasminom, što no se veli »raće inferiure«, samo onaj Slovenac mogao je proći po svijetu, koga se je odrekao svoga naroda, svoga jezika. Ni poduke, ni ponuke, smieh i rug odasvud, narodnje izdajstvo svuda nagradjeno, bez prava, bez

jedinstva, bez povjesti, bez literature (ako izuzmeš protestantske pokuse Trubora) pa to kroz čitavu tisuću godina. Tu da čovjek ne sdvoji, kad čitava poviest njegova naroda nije bila nego krvavi znoj, nego škripanje zubi. A sve to dogodilo se narodu, koj je darovit, uman, okretan, iz kojeg se rodiše mletački dužd Mocenigo (Močnik) i patrijic Zobenigo (Zobnik). Da, reč u vam više. Jedan sin slovenske obitelji preseli se u Belgiju u 17. veku, njegov sin posta pjesnikom, pisao je silu latinskih tragedija, medju njima i tragediju »Joanna d'Arca« (djevicu orleansku) a prvi genij njemačkoga naroda Schiller preveo je naglasoviti monolog svoje »Djevice orleanske« (Lebt wohl ihr Berge, ihr geliebten Triften) gotovo od rieči do rieči iz latinske tragedije slovenskoga sina. Tu da čovjek ne sdvoji, narod razpeten, mučen, na pol izjeden? Nije sdvojio, velim vam. Daleko me je zanijela misao. Istina je. Al te misli povrieše u mojoj duši, kad sa Bleiweisove kuće gledah u te stotine i stotine bakalja, koje njemu — veličajan kries — plamčahu uz gronki pjev, kad promatrah onu valovitu vrevu silnoga ljudstva, koje je grmilo »Živila Slovenija!«, kad u kolu stajah pred starem, gledajuć kako ti ulomci zastupnika razkrojenog u 5 sabora naroda izadjoše pred tu svedu poštnu glavu, da joj se poklone, svomu oću da se poklone, te misli munuše mi mozgom, kad mu krekrasno seosko djevojče od Trsta, spustiv svoje svilolike trepavice, preda kitiću cvieća od jadranskog mora i smierno sapnu: »Zdravo oće našega naroda!« takovo čuvstvo zadržati mojim srcem, kad me je na razstanku suznih očiju poljubio dični starac i reko: »Hvala vam braćo Hrvati, da ste došli! Budite nam vazda prijatelji!«

Vidite taj čovjek nije sdvojio o sudbini svojega kroz tisuću godina gaženog naroda, taj čovjek ga je uzkrizio. — A sada kličemo opet »ove strane Suttle: »Živio dični poštnjak i vodja slovenski!« nadajuć se, da će se sa toga sastanka probuditi življe duševno obćenje medju Slovenci i Hrvatima!

Ko sedaj ves hrvatski narod časti spomin svojega velikoga sina, do dna prežetega s hrvatsko sedanjostjo in preteklostjo, se tudi mi Slovenci, ki nas je imel tako rad in nas resnično ljubil, pridružimo tem proslavam, gledajoč v njem enega najlepših posebnosti slovenskega in hrvatskega sodelovanja in medsebojnega spoštovanja.

Gattamelata v Padovi

postavljeni v brezmejni prostor, v naravo, postavim oni ob stari Apijski cesti (via Appia antiqua) v Rimu ali pa v Pompejih, so otroci arhitekture. (Cestijeva piramida in Metelin grob v Rimu, Priscinjin grob in nešteto drugih v Pompejih.) Nasprotno pa so plastične like postavljali v omejen uokvirjen prostor in jim tako dali šlovesko merilo. (Pr. poleg mnogih drugih Palado Ateno na Akropoli in rimske spomenike po vsem imperiju!) Teoderikov mavzolej pri Raveni, postavljen sredi ravninske pokrajine, je arhitektura velikih dimenzij.

Po tem bežnem naševanju najmarkantnejših spomenikov starega veka in dobe preseljevanja narodov vse preko nešteti brezimnih romanskih in gotških spomenikov, ki žive v povsem jasnem odnosu z obdajajočo jih arhitekturo, stojimo v renesansi. In tu iščimo zdravila in škrpila za našo stilo zbežanost! V mislih imam tri od njih, ki nam preprečevalno usmerjajo korak, tako da ne moremo mimo njih: Verocchijev Colleoni v Benetkah, Donatellov Gattamelata v Padovi in Michelangelova že baročna kompozicija z antičnim Markom Avrelijem na Kapitolskem trgu v Rimu.

Gattamelata v Padovi

Verocchio in Donatello sta postavila spomenika v že obstoječi nesimetrični prostor, ki ga na eni strani oklepata arhitekturi cerkve sv. Antona, oziroma sv. Janeza in Pavla. Spomenika imata svoji težišči v močnem cerkveni arhitekturi, postavljena pa sta in ob bok, tako da ne deluje na nju neposredno velika cer-

MLADI SLOVENE

Stričkov kotichek

Dragi striček! — Ali voš, striček, kako hudó je, če mlademu dečku umre dobri, skrbni oče? Morda si tudi Ti doživel to in voš, kako je človeku pri srcu, ko za zmerom izgubi, kar je ljubil z vsem žarom svoje mlade duše? Da, striček, želim Ti iz srca, da bi Ti bila ta bridkost v življenju prihranjena. Meni ni bila. Prihodno nedeljo bo preteklo leto dni, odkar so težke grude prsti zakrile krsto, v kateri je počivalo truplo mojega zlatega očeta. Ob tistem votlem bobnenju se mi je zdela, da se zemlja pogreza pod menoj. Kajne, striček, prehudo me je življenje udarilo v trinajstem letu?

Zdaj si pa misli, striček: prej je bil pri nas tak ropot po delavnicah in vesela pesem stroja, ki je žagal, oblat in vrtil (moj oče je bil namreč mizarški mojster), zdaj je pa vse tiho in puščobno. Kako rad sem iz šole pohitel k očetu v delavnico! Njegove oči so me ljubeče pogledale, ko me je vprašal: »No, kako je bilo danes v šoli?« Že leto dni me nič več ne vpraša, toda pri ljubem Bogu pa gotovo prosi za svojo družinico, ki ji je v življenju posvečal vso skrb in ljubezen.

Pa tudi čebulice so bile njegove ljubljene. Ves prosti čas je prebil pri njih. Ko sem jih letos opazoval, se mi je zdela, da niso več tako veselo brenčale kot takrat, ko jih je še očka negoval.

Medtem, ko Ti pišem, striček, mi pogled uhaja skozi okno na vrt. Gledam, kako list za listom pada z vej in vsak mi govori: »Nikoli več se ne povrnejo v življenje, kakor se ne vrnejo oni, katerih trupla počivajo na božji njivi.« V duhu sklepam roke in prosim Boga, naj mi ohrani vsaj ljubljeno mamico, očku pa podeli zaslužen rajske plačilo.

Striček, prihodno nedeljo bo poteklo tudi leto dni, ko je »Slovenec« prinesel članek o mojem očetu. Prosim Te, deni za obletnico njegove smrti to moje pisemce v svoj kotichek.

Ce Te kdaj pot pripelje na Barje, se oglasi pri nas, pa Te bom spremljal k novi barjanski cerkvi, ki Ti bo gotovo všeč.

Imam tudi sestrico Merči, ki obiskuje prvi razred gimnazije pri Uršulinkah in Te lepo pozdravlja. Najlepše pa Te pozdravljam jaz, Egidij Dolinar, učenec II. razr. klasične gimnazije v Ljubljani.

Vesela družbica pod dežnikom

(Za mlade risarje.)

Jesenskega dežja nekateri otroci prav nič ne marajo. Še čemurni obrazi gledajo skozi okno in se jezijo: »Hu, ta grdi dež!« Naše družbice, ki jo vidite na sliki, pa dež ne more spraviti v slabo voljo. Kar pogledate Janka in Metko, kako veselo se držita! Edino putke se nekam čudno drži, kakor da ne bi vedele prav, ali naj se iokajo ali smeji.

Da bo ta slika, ki predstavlja veselo družbico, še lepša, vzemite v roke barvne svinčnike ali pa opišite in barvite ter pobarvajte z njimi sliko, kakor veste in znate.

Pet najlepših slik bomo nagradili s knjigami. Pošljite svoje umotvorne najpoznejše do četrta, 17. t. m. na naslov: Kotichek striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Mlada njiva

3. Čuvaj in poljsko strašilo.

Bila je noč. Mesec se je smejal z neba in svetle zvezde so mu delale družbo in mu mežikale.

V vasi je bilo vse tiho. Ni bilo budnega človeka, le novi čuvaj je hodil po cesti s svetilko v roki.

S kričavim glasom je oznanil: »Ura je enaajst!« Njegov glas je zamolklo odmeval od zidov vaške cerkvice.

Čuvaj se je prestrašil. Gotovo mu nekdo nagaja in ga oponaša! Stisnil se je pod vaško lipo in si komaj upal dihati.

»Eh, kaj! Le pogum! Saj imam vendar helebardo in meč!« se je začel bodriti samega sebe. A noge so mu kar odpovedale in ga niso hotele nositi. Stiskal se je k debli vaške lipe in čakal...

Tako je pretekla ura. Spomnil se je svoje nočne službe, se nekoliko vzravnaval in zavpil: »Dvaanaajst!«

Spet je njegov glas odmeval od zidov.

»Hu, sam peklensček mi odgovarja!« je zavpil in se stresel. Potem je skočil na noge in bežal, bežal. Ves upchan je obstal šele sredi polja. Ozrl se je, če mu kdo sledi. In tedaj — o groza — je sredi pšenice, komaj pet metrov pred seboj, zagledal temno postavbo. Prav dobro je v mesečini razločil glavo, valjasto telo in roke, v katerih je neznanec držal nekaj, česar le ni mogel razločiti.

Lasje so mu zlezli pokonci. Ni vedel, ali naj bi udaril ali bežal. Pa se je spet spomnil: »Saj

Dragi Egidij! — V teh žalostnih jesenskih dneh, ko umira vse okoli nas: polje, travnik, gozd, ga menda ni človeka, ki včasih ne bi legla vanj senca daljne bridkosti. Na dnu srca zaključuje pol zaceljena rana in obraz ljubečega bitja, ki ga je nekoč zdavnaj izgubil, oživi pred njim. Prikladal ga je iz onstranstva občutek praznote in zapuščenosti.

Tudi na Tvoje srce je potrkalo hrepenenje in Ti pokazalo pot nazaj k očetu. Lepo si se ga spomnil in mi ga opisal v svojem pismu. Kar vidim ga pred seboj, razločim obrise njegove postave in poteze njegovega obraza, čeprav ga nikoli nisem poznal. Da, res dober je moral biti Tvoj oče! Razumem Tvojo žalost in Te pomilujem. Udarce je bil za trinajst mladih let nekoliko prehud in pregrenak. A nikar ne pozabi, da jih je na svetu vse polno, ki jih je življenje še stokrat huje udarilo. Nekaterim je življenje eno samo slovo od vsega, kar jim je na svetu najdražje. Komaj jih zapusti eno

ljubljeno bitje, že se za zmerom poslovi od njih drugo. In ko nekje na koncu poti trudni in stari zakopljejo v obraz dlani, vedo, da je izgubljeno vse. Tako sami so in zapuščeni kot kamen na cesti. Teh se spomni, kadar Te bo žalost za očetom le preveč prevzela!

Želiš mi, da bi bilo meni prihranjeno gorje, ki je zadelo Tebe. Za to plemenito željo sem Ti hvaležen, čeprav se izpolniti ne more več. Pozabil si, da je mimo mene šlo pač že mnogo, mnogo več let, kot mimo Tebe, in da sem potemtakem moral tudi že mnogo več izgubiti. Drevo Tvojih mladostnih sanj se še ni do kraja osulo; še vse polno zelenih listov visi na njem. Pred nekaterimi pa stoji golo drevo. Namesto zelenih listov stojijo na njem — spomini. Tvoja bridkost roma za enkrat na en sam grob, nekateri pa imajo grobov, da jih skorajda preštet ne morejo. In v vsakem je pokopan nekdo, ki jim je prav tako drag, kot je Tebi Tvoj oče.

Ce me kdaj zanese pot na Barje, se nemara res oglasim pri Tebi, da mi razkažeš očetovo delavnico in vse drugo, kar je vredno, da si ogledava. Na svidenje torej! — Kotichek striček.

Dve indijanski

Zviti lisjak

Guverner iz Minnesote je v vasi, ki so jo zgradili naseljenec, nekega dne zagledal Indijanca, ki je zadovoljno kadil svojo pipo in opazoval bele moše, ki so bili zaposleni pri gradnji nove hiše. »Hej, prijatelj rdečkar,« je zaklical guverner, »zakaj samo zijala prodajal in nič ne delaš?« Indijanec »Zviti lisjak« se je nasmehnil in rekel:

»Zviti lisjak počiva. Toda zakaj pa ti nič ne delaš?«

»Saj delam,« je odgovoril guverner. »Z glavo delam.«

»Daj mi delo!« je rekel Indijanec. »Tudi jaz znam delati.«

Guverner mu je ukazal, naj zakolje telička. Obljubil mu je, da mu bo dal šiling, kadar bo delo dokončal.

Indijanec se je kmalu vrnil z zaklanim teličkom.

»Zakaj ga pa nisi iz hože dal?« je vprašal guverner.

»Obljubili ste mi šiling, če telička zakoljem,« je odgovoril Indijanec. »Dajte mi še en šiling in potegnili mu bom še kožo s telesa.«

Guverner se je vdal. Čez dobre pol ure je Indijanec spet stopil predenj in mu povedal, da je drugi šiling ponarejen. Guverner je bil prepričan, da ga je Indijanec osleparil, pa mu je vseeno dal tretji šiling. Potem je napisal pismo upravitelju jetnišnice v Sv. Pavlu. Zapečatil ga je in izročil Indijancu z besedami:

»Nesi to pismo v mesto in ga osebno izroči upravitelju jetnišnice. Dobil boš za to pol krone.«

»Zviti lisjak« je z žarečim obrazom vzel denar in odinil na pot. Sploh ni srečal nekega zamorca, ki je bil guvernerjev sluga in je potoval v mesto.

»Tukaj imam pismo od tvojega gospodarja,« je rekel Indijanec. »Naročil je, da ga moraš takoj nesti v jetnišnico!«

In tako se je zgodilo, da je ubogi zamorec kmalu nato dobil lepo število skelečih udarcev po grbi. V pismu, ki ga je izročil upravitelju jetnišnice, je bilo namreč napisano, naj izročitelju pisma naštejejo 50 batlin...

Teden dni na to je guverner spet srečal zvitega Indijanca in ga ves jezen ozmerjal.

Indijanec pa je mirno odgovoril:

»Kako vidiš, dela tudi »Zviti lisjak« z glavo, kakor tite

Huda kazen

Prijatelj je srečal prijatelja, ki se je vračal iz zapore. Vprašal ga je:

»Zakaj so te zaprli? Kaj si storil?«

»Nič takega,« je odgovoril tat. »Videl sem na tleh kos stare vrvi in jo pobral.«

»Zato so te zaprli?« se je začudil prijatelj in ga sočutno pogledal.

»Da, zato,« je odgovoril nesrečni mučenik in pristavil: »Imel sem pač smolo. Slučajno je bila na vrvi privezana krava...«

Tine, ki se je učil smučati ter se pri tem s silo zalezel v drevo, svojem učitelju smučanja: »Kako pa naj se ustavim, če ni nobenega drevesa?«

Na razbeljeno peč je sedel

Indijanski poglavar »Sivi volke« je nekega dne s svojimi hrabrimi vojščaki obiskal bližnjo vas, kjer so taborili beli vojaki.

Zunaj je bil snežni metež in mraz, da je kar škripalo pod nogami. Poveljnik belih vojakov je povabil indijanskega poglavarja v svojo sobo. V kotu sobe je stala nizka železna peč. Indijanski poglavar se nikoli v svojem življenju ni videl peči, zato je bil prepričan, da ta čudna reč služi belim ljudem v iste namene kot stol. Še preden ga je

poveljnik utegnil posvariti, je že sedel na žarečo ploščo. Častniki so prestrašeno priskočili in zaklicali:

»Vstani! Vstani!«

Poglavar »Sivi volke« pa je premagal strašno bolečino in vzdržal na žareči peči še nekaj sekund, ne da bi trenil z očmi. Šele potem se je počasi in dostojanstveno dvignil.

»Moji beli bratje naj mi dovolijo, da se s svojimi vojščaki nekaj pomenim,« je mirno rekel in odšel s spremljevalci v drug prostor. Tam so mu indijanski vojščaki strašno opeklino namazali in obvezali. Nekaj minut na to se je že vrnil k poveljniku, ne da bi izpregovoril besedico o svoji nesreči.

Prvi dan šole

Šola se je pričela. Učitelj je imel prvi dan dela čez glavo. Naučiti je moral svoje učence lepo sedeti, držati roke na klopi, pazljivo poslušati in še to in ono. Nazadnje je rekel:

»Če bi kdo še kaj rad vedel, naj vstane in povpraša.«

In se je dvignil v zadnji klopi debeli Janezek in vprašal:

»Gospod učitelj, kdaj se pa začno počitnice?«

Lažnivec. Mihec in Jožek gledata na stolp farne cerkve. Mihec: »Ali vidiš muho na križu? Jaz jo dobro vidim!« — Jožek: »Jaz jo pa ne vidim, slišim pa, kako brenči!«

Bolna deklica

Najlepšo rožo iskala sem povsod, kjer razprostira se nebesni svod. Iskala sem jo po planinah, iskala sem jo po dolinah, prebrskala sem lepe gaje, obšla vse tuje kraje. Srce mi je po roži hrepenelo, nikjer uthe ni imelo.

Nekoč od dolge poti trudna vsa h kapelici samotni sem prišla. Iz nje pogledal me obraz je mil, v lepoti rajski ves ee je iskril.

Bila Marija je Kraljica, brezmadežna Devica. Oči so meni se odprle, po licih solze so se mi udrle: »Najlepša roža si, Marija, samo Ti!«

Majda Uršič, dijakinja v Novem mestu.

Bolna deklica

V sobici nizki visoko pod streho deklica mlada bolna leži, modre oči skozi okno upira, k materi stiska se, grenko lihti:

»Mamica ljuba, ti zarjica moja, sonca prinesi, zdravja mi daj! Rada, o rada bi še živela vsaj še to leto, mesec dni vsaj...«

Sonce se skirilo je v dalje neznane, dolgo, o dolgo ne bo ga nazaj; zdravje odšlo je z njim, deklica vene, prej, ko bo mesec, odplula bo v raj.

Olga Kurelova iz Zagorja.

Slepec in mleko

(L. N. Tolstoj.)

Slepec, ki že od rojstva ni videl belega dne, je vprašal prijatelja:

»Kakšne barve je mleko?«

»Mleko je belo kot papir,« je odgovoril prijatelj.

»Ali ta barva tudi šumi v rokah kot papir?« je vprašal slepec.

Prijatelj je odgovoril:

»Ne, ta barva je takšna kot moka.«

»Ali je tako mehka kot moka?« je slepec poizvedoval dalje.

»Ne, bela je kot zajčja dlaka,« mu je razlagal prijatelj.

»Ali je tako mehka kot volna?« je spet vprašal slepec.

»Ne, bela je kot sneg,« je povedal prijatelj.

»Ali je tudi tako mrzla kot sneg?« je vprašal slepec.

Prijatelj mu je navedel še vse polno primerov, a slepec vendarle ni mogel dopovedati, kakšne barve je mleko.

Pes v jaslilih

(Ezopova basen.)

Velik pes je skočil v jaslji, ki so bile polne sena. Udobno se je zleknil po senu in začel dremati.

Kmalu nato se je vrnil v hlev domači vol, ki je ves dan vozil težek tovor. Bil je hudó truden in lačen. Približal se je jasljam, da bi si potolažil glad.

Ko ga je pes zagledal, je skočil pokonci in divje zalajal.

Vol se je umaknil, čez nekaj časa pa se je spet približal jasljam in hotel zobati seno. Pes je iztegnil dolgi vrat in pokazal ostre zobe. Prav gotovo bi bil vola ugriznil, če vol ne bi hitro odskočil.

Vol ga je mirno vprašal:

»Zakaj ne pustiš, da bi jedel svoje seno? Tebi itak nič ne koristi, ker ne ješ sena.«

»To je vseeno,« je zalajal pes. »Če ga ne smem jesti jaz, ga tudi drugim ni treba jesti!«

Otroci, največja sebičnost na svetu je, če kdo nekaj prepove svojemu bližnjemu, česar sam ne more uživati.

Kralj in berač

Pokojni danski kralj Kristijan se je nekega dne sprehajal po mestu. Nasproti mu je prišel star berač in mu pomolil klobuk, da bi mu kralj kaj daroval.

Kralj ga je vprašal:

»No, kako je kaj, prijatelj?«

Berač ga je mlo pogledal in rekel:

»Tako rad bi imel vašo sliko za spomin.«

»Prav rad bi ti ustregel, prijatelj,« je odgovoril kralj, »ampak svojih slik ne nosim s seboj.«

Berač se je zvito nasmehnil in rekel:

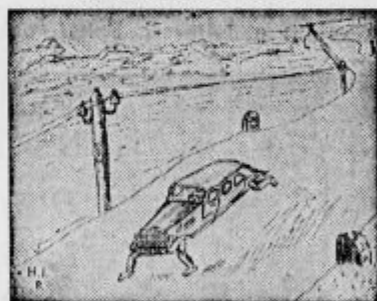
»Veličanstvo, če bi hoteli seči v svoj žep, bi nemara vendarle dobili svojo sliko.«

Šele v tem trenutku se je kralju posvetilo v glavi, kaj hoče berač. Segel je v žep in mu daroval cekin, na katerem je bila njegova slika.

Pravilice in pripovedke izpod Triglava

»Satelj teh pravilic je nabral novih, še lepših pravilic pod sivim očakom Triglavom zvrhan klobuk in jih bo začel objavljati prihodno nedeljo. — Toliko v odgovor na razna vprašanja, če so pravilice že končane.

Kako pravimo...

„Auto gre“...

Kadar pridvi avto v vas, pravijo ljudje: »Avto gre!« Če bi avto v resnici šel, bi moral imeti noge, ne pa kolesa. Kako čuden bi bil tak avto z nogami, nam kaže slika, ki jo je narisal Janez Gostič, učenec IV. razreda v šent Vidu pri Brdu.

Jutro

Sončece rumeno izza gore vstalo, lepah zlatih žarkov v božji svet poslalo.

Zopet vsa narava se je prebudila, sladka pesem ptičkov se je oglasila.

Znova se je delo vsepovsod pričelo in življenje novo nam srce ogrelo.

Jožef Mihelič, Dobrava pri Kropi.

Žitno zrno

Neki kmet je mlatil žito. Metal je zrnje na kup. Ko je bila mlačev končana, je vzel v roke vevnico in sipal zrnje v vreče.

Eno izmed drobnih zrn se je potočilo po tleh in se skirilo v razpoko. Odondod se je škodoželjno smejalo zrnju v vrečah:

»He, he, jaz sem pravočasno odneslo pete, vas pa čaka grenka smrt v mlinu!«

Kmet je natovoril polne vreče na voz in jih odpeljal na polje. Razsipal je zrnje v razorano zemljo in zadovoljno rekel:

»Tako, zdaj ste v varnem zavetju, otročki moji! Pridno kalite in zorite, da bo nova žetev še lepša, kot je bila letošnjaja!«

Zrno, ki se je skirilo v razpoko na tleh, je iztaknila lačna kokoš. Odprla je kljun, rekla: ham! — in lahkomišno zrno je našlo žalostno smrt v kokošem želodcu...

DRUŽINA

Pastorki življenja

Po lonček juhe

Bolečina je največja človekova nčiteljica; pod njenim dihom se razvijajo duše.

Predvsem so pastorki življenja nezakonski otroci, ki niso nikoli zaželeni; dalje so to že od rojstva pohabljeni. — Življenje nezaželenega otroka je navadno jako žalostno. Brez ljubezni života, nihče ga ne pogleda z dobroto v srcu, zmeraj je ko trn v oči. Pride k tujim ljudem, ki ga vzamejo zaradi denarja v oskrbo. Mati in oče sta otroku tujca. Otroci dorašča brez ljubezni in veselja in občuti, da je v napotje in odveč. Kmalu je prepričan lastni usodi. Kaj more tak otrok za to, da je na svetu?

Kako more biti kak otrok nazaželen, pove tale primer, ki se je resnično zgodil. Ljubimkanje je imelo posledice. Oče bodočega otroka je pustil bodočo mater v nemar. Rodila se je deklica. Otroci so ovirali mater v zaslužku. Stari starši so se zavzeli za uboga črviča. Mati je bila spet prosta in za otroka ni imela ne ljubezni ne skrbi. Nudila se ji je prilika možitve, poročila se je, a njen mož ni smel niti slutiti, da ima ona kakega otroka. Dekletce je raslo v varstvu starih staršev, očeta in matere ni poznalo. A v srcu deklice je vzkalilo veliko hrepenenje po očetu in materi. Saj sta bila stari oče in stara mati dobra z njo, vendar sta ji bila prestara in nekam čudna. Ljubezni pravih staršev ji seveda nista mogla dati. Skrbela sta pa zanjo in jo dobro in pošteno vzgojila. Kasneje je zvedela deklica, kje živi njen oče in da je oženjen in ima otroke.

Oče je dobil pismo od svoje male hčerke. Da tako hrepeni po njem in bi ga rada spoznala! — Da ga zdaj ne more še videti, ji je odgovoril, kasneje pa že kdaj. Ostalo je pri dopisovanju. Deklica je pisala z veseljem in polna lepega pričakovanja. Spet in spet je deklica pisala, kako da si želi videti očeta, dokler ji ni nekega dne oče pisal: »Za zdaj ni niti misliti, da bi me videla, saj jaz ne morem k tebi zaradi svoje službe, ti pa ne k meni, ker tega moja žena ne pusti. Prav tako prenehaj s pisanjem, ker se z mojo ženo zaradi pisem vedno spričkava!« Kako je pač bilo deklici, ko je dobila to pismo! Na mah ji je bilo uničeno vse upanje in vse veselje. Kaj je storila? Nič več ni pisala očetu in tudi oče ni dal nobene besede več od sebe. Deklica pa se je spet in spet mučila z vprašanjem, ali bom sploh kdaj videla svojega očeta? — Uboga »pastorka življenja!« Kako lahko bi bilo izpolnjeno tvoje hrepenenje!

A kako ubogi so šele otroci, ki pridejo pohabljeni na svet! Tudi ti so odvisni od pomoči drugih ljudi in skoraj nemogoče jim je priti do kruha, dasi imajo vprav pohabljeni dostikrat izredne duševne zmožnosti. Navzlic temu ljudje nočejo dati pohabljenemu priliko, da bi pozabil na svoje trpljenje in bi se mogel po svoje veseliti življenja.

Nezakonski otroci trpi duševne bolečine, pohabljeni pa telesne in duševne. To so otroci, ki jim je življenje dar bila klofuta. Tisti, ki je hotel, da so na svetu, tudi ve, zakaj jih je izbral za »pastorke življenja!«

Muf je spet tukaj

Spet je tukaj naš stari, domači muf. Rejen in čisto majcen, le za eno roko primeren, ali pa je tako obsežen, kot je bil časih.

Kakšne dobe je že muf preživel! Bil so časi, ko so tudi moški nosili mufe; pa ne le starčki, marveč tudi krepki, zdravi možje. H koncu 17. stoletja se je bil muf tako visoko povzpela, da se je v Italiji vtihtopil celo k vojaškimi uniformam. Seveda, prostak si mufa ni smel privoščiti; nekateri gizdavi častniki pa so zagrebali svoje roke v krznene cevi, kar se je ujemale z njihovimi, s čipkami okrašenimi dolžniki in hlačami-dokolenkami.

Da je muf star, to pa drži. Iz starih listin in bakrorezov zveš, da živi prillčno 500 let. Čudno pri tem je to, da ga niso uvedli v modo kje na severu, med ledom in snegom; marveč so ga imeli najprej na jugu. Kakor se dozdeva, je Italija domovina mufa.

Kot »manchone« (rokavnik) si je muf kmalu zavzel tudi Francijo. Plemstvo je nosilo dragoceno izdelane mufe. Polagoma se je razširil po Nemčiji in Angliji. Kjer sicer ni bil tako razkošne zunanosti, saj ga je smel tudi nositi vsakdo. V Franciji je v dobi revolucije izgubilo plemstvo pravico, da sme muf nositi le tisti, ki ima »modro kri«. Tedaj so se iz mufa začeli celo norčevati. Nekaj časa se je skrival v skri-

njah in omarah, dokler ni čez kakih deset let iznova nastopil in je bil večji kot sploh kdaj prej in narejen iz raznega dragocenega krzna. V »biedermeier« jevil dobi niso ženske nič več vlačile orjaških mufov s seboj, ki so se časih skoraj tal dotikali, marveč je postal okrogel ko sodček ali pa je bil ploščato stlačen.

In tako ni muf prav za prav nikoli popolnoma izginil iz mode. Nепrestano se je spreminjal; zdaj je bil ploščat zdaj »krogel«, pa velikanske oblike ali pa majcene. Zmeraj je bila še kje ta in ona oseba, ki ga je uporabljala. Takrat pa, ko je bilo krilo tako kratko, da so se ženske usedale na rob krila, in ko so se rdeči nosovi in ozeblji prestorili v športni, takrat se je moral muf potprežljivo umakniti v kot.

Zdaj pa je videti, da je muf osvobojen iz izgnanstva. Spet je v modi, in sicer različnih oblik: ploščat je, okrogel, v sredi z blagom prevezan ali zapet z ozko progo krzna. Vsakršno krzno je primerno zanj: bodi astrahan, bodi skunks ali lisica in zajec in ovec. Pariški krznarji ga obešajo na trakovice iz žametastih cvetk, da se ne izgubi. Krasijo ga s travkovi; za zvečer z velikanskimi šopi vijolic; časih je v njem torbica in se zapira in odpira na zadržo. Priljubljen in uporabljen pa je muf povsod.

Smrt

Smrt, kako je strašna tvoja veličina! temna, kot prepadov gorskih globočina.

Vendar ne bojim se ostre kose tvoje — saj boš vendar izpolnila želje moje!

In srce nemirno boš mi umirila; dvome vse in vse bojazni razpodila.

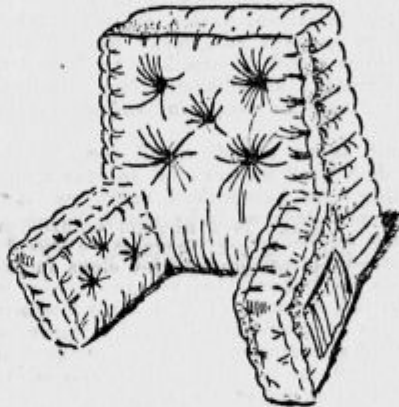
Trpek moj nasmeh iz ustnic boš ukrala — več pa nimam! — da, še solze ti bom dala.

Zemskih spon rešila dušo boš trpečo. Naj bi vsaj v objemu tvojem našla — srečo!

(Marija Brenčič.)

Sadje kot hrana bolnikov

Med vseh živil, ki jih dajemo na mizo, je sadje pač najvažnejše. V prejšnjih časih so dejali, da je sadje celo težko prebavljivo, in tako je dobilo šele v poslednjih letih svoj pomen kot bolniško živilo. Edine zgorljive snovi, ki jih sadje vsebuje, so ogljikovi hidrati, torej sladkorne snovi, in sicer take, ki so zlasti lahko prebavne, to se pravi, da jih telo izlahka vsrkava. Mimo tega vsebuje sadje še dragocene rudninske snovi, vitamine, sadne kisline in aromatične snovi. Soli je v sadju tako malo, da je prehrana s sadjem isto kot prehrana brez soli. Sadje je torej primerno za dieto, ki ni dražljiva, pa je hkrati okusna in vzbuja občutek sitosti. Taka dieta je na mestu pri boleznih srca in krvnega obtoka, dalje pri ledvičnih boleznih in če prebava ni v redu, pa tudi če ima kdo kožne bolezni in kronične izpuščaje ali uljesa. Sadje je tudi primerno za

NASLONILLO ZA BOLNIKE

Pričujoči stol je kaj čudne vrste, ker je brez sedala. To je naslonilo za bolnike, ki ga utegneš postaviti na posteljo takim bolnikom, ki jim je zdravnik dovolil, da smejo po kaki hudi bolezni že sedeti. Odveč bi bilo, da bi še posebej poudarjali, kako je takšno naslonilo vprav za take bolnike čim najbolj primerno.

shujšanje. Mimo tega vzbuja sadje tek do drugih jedi, saj se še zdravemu človeku kar »sline poodijo«, ko zagleda kako lepo, okusno sadje. Če zrelo sadje dobro prežvečimo in počasi pojemo, vedno dobro dene telesu. Toda sadje se ne druži s slehernimi jedmi. Predvsem je znano, da ni dobro piti vode k sadju, ker se z vodo prehitro izplaknejo prebavne kisline v želodcu, tako da sadja potem ni moči dobro prebaviti. To neprebavljeno sadje pride v tenko črevo in nato začne boleti trebuh in nastane črevesni katar.

Sadni sokovi, ki jih bolj in bolj uporabljamo pri bolniški dieti, so laže prebavni kot presno sadje. Važno je pa, da niso preveč oslajeni.

Jabolko vsebuje pa še posebno zdravilo, in sicer snov »pektin«, ki jako dobro učinkuje zoper črevesni katar. Če se kdo zdravi zoper črevesni katar z jabolki, ne sme pri tem ničesar drugega uživati.

Če obravnavamo vprašanje o sadju kot hrani bolnikov, ne smemo tu misliti, da je sadje že tudi zdravilo zase. Sadje je le važno živilo, ki pomaga pri zdravljenju te ali one bolezni. Zdravi ljudje, zlasti pa otroci, naj bi redno uživali sadje pri zajtrku, kosilu in večerji.

Vse zaman

Kapljica sem na drevesu — ni mi mar, če v sončnem svitu zažarim, ali se v globok vrtnec potopim...

Rožica sem v temnem lesu — ni mi mar, če nežna roka utrga me, ali mi v dremoti gozda cvet odmré...

Strana sem na violini — ni mi mar, če kdo udari trdih rok in ukrade iz srca mi vrisk in jok...

Droben žarek sem v temini — rada bi zemljo ogrela... Vse zaman! Več luči v meni — bolj je svet teman — — —

(Marija Brenčič.)

SVOJSKO PLETENJE

Tako zvano »patentno« pletenje je speč v modi. Debeli, mehki vzorec je pripraven za pletenine za sport, telovnike, rokavice brez prstov itd. Na sliki je bluza, ki je pletena na ta način in navadno. Navadno spleteni del ima 6 majhnih vezanin. Patentno pletenje je takole narejeno: Nasnuješ prillčno število pentelj, število pa mora biti deljivo z 2. Prva vrsta: Oviješ, snameš 1 p. levo, spleteš 1 p. desno — tako vso vrsto. Druga vrsta: Oviješ, snameš nalahno 1 levo p. in spleteš 2 d. skupaj itd. — vso vrsto.

Svetujem ti

Tintni svinčniki

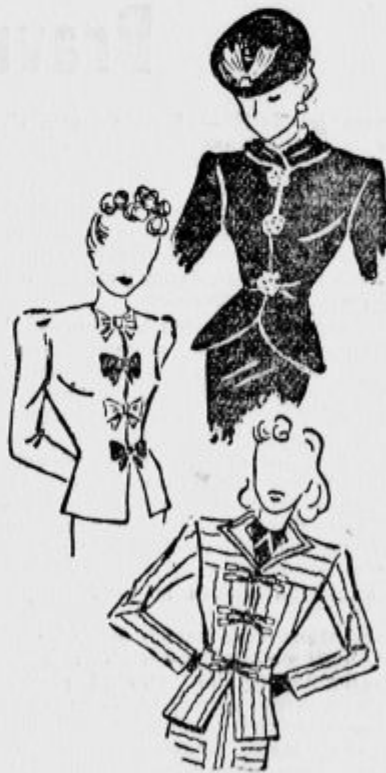
pod nobenim pogojem ne spadajo v otroške roke, ker se utegnejo otroci z njimi prav hudo zastrupiti. Če zaide le nezaten drobec v kako odprto ranico, ali če se otrok zbode s tintnim svinčnikom, je že nevarnost tu, da je otrok zastrupljen. Kmalu se tisto mesto zgnoji in je težko ozdravljivo.

Madeže od kakava

moreš izlahka odstraniti iz perila. Tisti kos blaga razpotegneš čez globok krožnik in počasi kapljaš mrzlo vodo na madež. Nato malo pomeneš, pa že ni madeža več.

Kako skuhaš čokolado

Vzameš lonec, čigar emajl je nepokvarjen. Že majhna luknjica more povzročiti, da se ti čokolada zgrize in se pripali. — Za dobro čokolado vzameš četrtil kilograma čokolade, dve žlici kakaa, 1 l mleka in petino litra vode. Kakao najprej premešaš v nekoliko vode in daš vanj razdrobljeno čokolado, ki naj se mehča skoraj uro dolgo. Nato daš vodo, čokolado in kakao na ogenj in tako dolgo mešaš, dokler ne nastane gošča. Mešaš še dalje in dolivaš mleko. Čokolado napravi že nekaj ur prej, preden jo daš na mizo, ker je boljša, če je postana.

NAMESTO GUMBOV

Saj ni bilo zdavnaj toliko lepih, raznovrstnih gumbov, kakršni so vprav zdaj moderni, vendar imamo še različne drugačne predmete, da si zapenjamo obleke. Na sliki vidiš, da si moreš zapeti

1. jopico z zaponkami, ki so kot cvetlice;
2. rjavu bluzo z rjastorjavimi pentljami;
3. športno jopico s kovinastimi progami

RAZNO SLADKORNO PECIVO

Španski vetrci

Trd sneg iz 3 beljakov zmešamo na lahko v 25 dkg sladkornega poprha, dodamo še vanilijo in polagoma sneg z žličko na oblate v obliki kupčkov na pekačo in jih denemo v ohlajeno pecico, kjer se deloma spečejo in osuše. Kdor ima brizgalko, bo pecivo še boljše.

Keksi

10 dkg masla zdrobimo v 25 dkg bele presejane moke, v katero zamešamo 1 pecilni prašek, dodamo 15 dkg sladk. poprha, 2 jajci, 5 žlic smetane, nekaj vanilije in seseklji lim. lupinice. Testo dobro znetemo na deski, nakar ga razvaljamo na 1/2 cm in zrežemo z raznimi obodci kekse. Kekse pomazemo po vrhu z raztepenim jajcem ter jih svetlorumeno zapečemo.

Naš domači zdravnik

J. G. R. 6: Po let starega sina imate, ki ima na vratu pod ušesom bulo. Nakateri menijo, da so to »skrofelnje«. — Iz vašega opisa ne morem sklepati in kaj določega povedati. Ime »skrofuloza« pomeni bolezen, ki nam daje lepo zaokroženo sliko in je tuberkulozne narave. Otekle žleze na vratu se kaj rade istovetijo s skrofulojo. Velikokrat pa najdemo, da temu ni tako, ampak so drugega izvora. Svetoval bi vam, da greste s fantom ponovno k zdravniku.

M. A. B.: Stari ste 26 let in sicer popolnoma zdravi. Tekom zadnjega leta pa vam je postal trebuh trd in napet in vas včasih boli, če pritisnete. Pred porodom — 4 leta staro punčko imate — in tudi po porodu niste imeli tako velikega trebuha. — Nič točnega vam ne morem odgovoriti, ker ste malo povedali. Lahko je kaka bula, ki se vam je polagoma tekoma leta razvila v trebuh. Možna bi bila pa tudi nočnejša, zato pa vi sami bolje veste, kako je z vami.

P. Z.: Noge imate nabuhle. Samo to ste napisali v svojem sicer dolgem pismu. Bolezni, pri katerih opažamo otečene noge, je prav čedno število. Katera je pri vas, ne vem.

M. D. M.: Stari grehi se maščujejo pri vas, menim. Receptov ne pišem. Poskrbite za trdo ležišče. Ogibajte se vseh ostrih hrane in umivajte se z mrzlo vodo. Bavite se s športom in telovadbo. Od domačih zdravil bi vam priporočal hmeljevo moko. Eno nožovo konico, ki je zmešana z enakomno sladkorja, vsak večer.

K. R. C.: Nadušljivi ste. Dolgo časa vam niso postavili prave diagnoze. Zdravili ste se z vsemi mogočimi zdravili. — Ozdraviti nadohu v vaših lehtih je težka stvar. Menim pa, da vam ni zametavati zdravljenja. Če tudi vam ne preženejo nadloge, vendar so vam v veliko pomoč.

F. K. S. V. L.: Stari ste 35 let, samekl. Pred meseci vam je nagaal želodec, ki pa ste ga z zdravili zopet spravili v stari trt. Zadnji čas pa ste nekam oslabeli. Ne morete spati, strah vas je ponoči, teka nimate pravega. Nobenega veselja do dela. Bolečin pa prav za prav nobenih nimate. — Menim, da bo več ali manj živčna elabost, ki vam dela te nepravilne in nadloge. Prisegate, da to seveda ne morem, ker vas nisem videl. To pa je važno, šele po tem moremo govoriti o živčni elabosti, če smo prej izključili vse organske bolezni. Gibljite se v zraku in soncu, ki ga imate v svojih barih v izobilju. Jejite zdravo, preprosto domačo hrano. Koplajte se pridno, zlasti zvečer, preden ležete. Ne pozabite na redno iztrebljanje. Poiščite si dobre družbe in poštenega razvedrila.

J. J. C. P.: V vaših letih, prijatelji, niti vedel nisem, kaj so žilci. V vašem planinskem rajju si kakšno živčno elabost težko predstavljam. Eno pa je, kar ste takole med vreticami povedali. To bi utegnilo biti vzrok nadlogam. Tisto »nagajanje vsak dan« mislim si tem. Ali ne tiči v tem grmu zajec? Izprašajte si vest. Če se boste spoznali za krivega, odmolite confiteur, pa z novim pogumom in trdnjo voljo v življenje!

L. V. P.: Stari ste 28 let. Čez en mesec se mislite poročiti. Straši vas pa huda nadloga. Ko ste bili etari 23 let, ste nevarno zboleli. Zdravje se vam je čez mesec dni povrnilo, z njim pa nova nesreča. Na preish so vam začele poganjati dilače kakor pri moških. Ker pa lahko zbolite in bo treba k zdravniku, pa tudi kot žena in bodoča mati, ne morete biti vedno pokrita kot Turkinja, vas ta nadloga hudo mori. — Ker ste prišli bolj pozno na vrsto za odgovor, menim, da ste že davno erečna zakonska žena. Prepričan sem, da vam tih zakonake ereče dilače prav nič ne kalijo. Verujte, da tudi zdravnik, če bi ga potrebovali, ne bo to prav nič motilo. Če pa vam je to res taka nadloga, imate na razpolago veliko zdravil. Treba pa je z njimi ravnanje previdno, ker so nekatera nevarna. Najbolj uspešna je še elektroliza, oziroma elektrokoagulacija.

Pravni nasveti

Zavarovanje. K. F. — Ko ste podpisali ponudbo za življenjsko zavarovanje, ste morali iz tiskovin, ki ste jih imeli pred seboj in ki ste jih podpisali, videti, pri kateri zavarovalnici da se zavarujete. Po našem mnenju bi bila tožba na razrušitev zavarovalne pogodbe, češ da vas je agent premotil, da je zavarovalnica švicarska, kar pa ni, zelo dvomljiva, ker ste morali pač videti, kaj podpisate.

Daljša zaposlitev izučenih učencev. J. K. — Vprašate, ali in kako dolgo mora imetnik obri obdržati učenca v službi po končani učni dobi? — Obrtni zakon predpisuje za imetnike rokodelskih obrti, da morajo zaposlovati učence po opravljenem pomočniškem izpitu kot pomočnike tri mesece v svojem obrtu, če to učenec želi, in so dolžni dajati jim najmanj ono plačo, ki so jo učenci dotlej imeli. Zaradi tehničnih vzrokov sme obče-upravno oblastvo prve stopnje imetnika obrta razrešiti te obveznosti, če to zaprosi. V tem primeru pa ta tri mesece ne sme vzeti v uk novega učenca ali si vzeti pomočnika.

Odpoved stanovanja zaradi prezadolženosti. Š. J. P. — Oddali ste stanovanje v novi hiši brez pismene najemne pogodbe. Dne 14. preteklega meseca vam je stranka izjavila, da se bo tekoma enega meseca izselila, ker jo prezadolžena. Vprašate, kdaj lahko stranka stanovanje odpove in v kolikem odpovednem roku ga lahko zapusti, če ni bila sklenjena pismena pogodba, in če lahko stranko prisilita, da ostane v stanovanju, odnosno da plača najemnino za tri mesece, ker bi toliko časa ostalo stanovanje neizkoriščeno? — Tudi če niste napravili s stranko pismene najemne pogodbe, velja med vami ustno dogovorjena pogodba glede plačila najemnine in odpovednih rokov. Če se pa glede odpovednih rokov niste prav nič domenili, velja v vašem mestu (Ptuj) še vedno naredba bivšega namestništva v Gradcu iz l. 1907 za odpovedne in selitvene roke: če se je najemnika plačevala četrtletno skupaj, potem veljajo odpovedni roki od 1. do 14. II., 1. do 14. V., 1. do 14. VIII. in od 1. do 14. XI. za konec dotičnega četrtletja, tedaj za 30. IV., 31. VII., 31. X. ali 31. I.; če se je pa najemnika plačevala v krajših obrokih, ne za tri mesece skupaj, potem velja 14-dnevna odpoved, ki se jo da od 1. do 3. oziroma od 15. do 17. vsakega meseca za 15.

ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEČ“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 13. november 1938

Merli Poročeni ste 3 leta. Prej ste se branili otrok, ali kakor sami bravite, ste se »pazili«. Zdj pa, ko si jih želite, se vam želja ne izpolni. Pač pa krvavite že 2 meseca v kosih. — Menim, da se nobena stvar tako hitro in hudo ne maščuje, kakor če skušamo naravo prevariti. Kazen je huda. Dandanes gazijo ljudje vsa moralna in etična načela. Ne čutijo se krive in odgovorne, niti pred Bogom, niti pred svojim lastnim narodom. Tako daleč smo zabredli, da smo Slovenci po letnem prirastku na zadnjem mestu v državi. Prav lahko izračunamo, kdaj nas bodo izbrislali s tega prelepega kosčka slovenske zemlje. Kakšno odporno silo pa naj se nudimo, kako naj se postavimo po robu tisočim nevarnostim, ki pretijo našemu narodu. Nobenih razlogov ni in nobenih indikacij, ki bi tako ravnanje opravičevale! Krvavite, ki traja že dva meseca, spada v zdravniško oskrbo.

K. L. Z.: Imate 4 mesece starega sinčka, kateremu so popek neprestano solzi. Menite, da ima gobico na popku. Mazilo, s katerim ste ga mazali, ni nič izdalo. — Gobico spoznate po tem: popek pokriva hrupavo, divjemu mesu podobno tkivo, ki je včasih na široko razraslo, včasih pa je pecljato. Po navadi je gobica velika kakor lešnik. Pri manjših gobicah zadostuje, da požgemo površino z lapieom in potresemo z dermatolom. Pri večjih, pecljatih gobicah, pa si pomagamo na ta način, da jih podvezemo s razkuženo, prekuhano avilom. V 2 do 3 dneh potem gobica odpade.

P. O. V.: Oploditev bi bila teoretično možna. Dvomim pa, da je to v vašem primeru. Krvavitve, ki se pojavljajo, so v zvezi s splavom. Prav tako tudi opisane težave. Verjetno je, da je zaostal koček posteljice. Pojdite čimprej k zdravniku.

L. K. S. L.: Od 30. avgusta ste gluhi na desno uho, čeprav ne popolnoma. Napravili ste si eoparico in gledi glavo s termoforom. Nadlogo ste si s tem toliko omilili, da vas desna stran glave ni več toliko bolela. Gluhi ste pa še kar naprej. Iz ušesa pa vam je začel teči belkasto-zelen gnoj. Svetovali so vam, da si daste izprati uho. Zdravnik vas je pregledal in ugotovil, da imate počen bobnič. Dal vam je potrebna navodila in zdravila. Radi bi vedeli, ali se bobnič sam zarašče in če so potrebna še kakšna domača zdravila poleg teh, ki vam jih je zdravnik zapisal. Ali vam zadostuje vata v ušesih, ali morate nositi ruto na glavi in če se lahko umivate. — Menim, da imate vnetje srednjega ušesa, ki nastane na ta način, da zaidejo kužne klice v srednje uho. Največkrat po takozvani Eustahijevi cevi, ki vodi iz žrela v srednje uho. Kužne klice čisto mehnično potisnemo v uho: n. pr. če se usekujemo tako, da zatismo obe nosnici hkrati, potem pri kihanju, pri nesmotnem izpiranju nosu itd. Bolj redko pa pridejo kužne klice po krvi, če je kje v telesu kakšno koščice: n. pr. vnetje srčne mreže. Pa tudi od zunaj skozi predrt počen bobnič, in sicer po navadi z umazano nesnažno jedjo. Vnetje srednjega ušesa pa se pojavlja tudi pri nalezljivih boleznih kakor sa: ošpice, škrlatinka, davica, influenza itd.

Bolezen spada v zdravniško oskrbo in ni, da bi sami doma pacali s čimerkoli že. Lahko nastanejo vse mogoče komplikacije. Naj omenim samo vnetje notranjega ušesa in vnetje možganske mreže.

Bobnič se po navadi zaceli sam, nekako po šestih tednih do 2 mesecev od začetka vnetja, če tega celjenja na kakršenkoli način ne motimo. Rute vam radi tega ni treba nositi. Važno pa je, da si vate ne tlačite pregloboko v uho. S tem namreč izcedek zaostaja v ušesu. Vata pa ima ta namen, da ga popije. Umivate se seveda lahko. Pazite pri tem, da vam voda ne zaide v uho in pa, da se znova ne prehladite. Bolezni v ušesih so četo zvezane z nadlogami v nosu in njegovi bližnji okolici. Obrnite se na strokovnjaka za nos in ušesa, da vas natančno pregleda.

odnosno zadnjega dne v mesecu. Stranka, ki se izseli pred potekom odpovednega roka, je dolžna gospodarju povrnuti za vsa še neizteklo najemno dobo zapadlo najemnino.

Obnemogel oče. N. P. — Kot nezakonski oče ste redno plačevali od sodišča določeno preživnino za otroka, dokler ni postal sposoben, da se je sam preživljal. Zdj ste stari, nezakonski sin pa ima dobro službo in vprašate, če imate pravico zahtevati od sina, da vam nekoliko pomaga? — Dolžnost zakonskih otrok je, da svoje roditelje dostojno vzdržujejo, če sami ubuhajo. Take zakonite dolžnosti pa ni za nezakonskega otroka nasproti očetu. S silo ne boste mogli doseči ničesar, morda pa kaj dosežete s prošnjo.

Razočarana. M. S. — Ni važno, kako se je vaše znanje začelo: da ste rekli fantu, da ste že stari 28 let in da morate dobiti resnega fanta, ampak odločilno bo v odškodninski tožbi, kaj vam je fant obetal in če vam je res zakon obljubil, preden ste se mu podali. Če morete to dokazati, čeprav brez prič, pač pa z listino izpovedbo pod prisego, potem tožite na primerno odškodnino. Če pa ni bilo tako, pa celo stvar pustite!

Večletno razmerje. L. K. C. Lj. — Svetujemo vam, da svoje večletno razmerje z dekletom tako uredite, da se čimprej poročita. S tem bodo odpadli vsi spori glede medsebojnih dajatev tekoma tega razmerja. Sami priznate, da ste dekletu že od vsega početka obljubili zakon. Zaradi te svojčasno dane obljube zakona ste dolžni povrnuti dekletu vsu škodo, ki jo je utrpela zaradi vašega zapeljivanja. Kar vam je ona pošiljala denarja k vojakom, vam ga je dala v pričakovanju, da se poročita. Če se ne poročita, bo smela vaša zapuščena zaročenka vse to zahtevati nazaj.

Propadla trgovka. B. S. Lj. — Sami ste vzeli v najem trgovino, ki pa ni šla, tako da ste izgubili vsa založena kavejci in še napravili dolg pri neki veletgovini. Letos ste se poročili. Vprašate, če ste dolžni vi sami ali pa tudi vaš mož plačati ta dolg? — Za dolg, ki je nastal iz vodstva lastne trgovine, jamčite samo z lastnim premoženjem, oziroma z lastnimi dohodki. Zato tudi vaš mož ni plačnik za te vaše še pred poroko nastale obveznosti.

Sporna meja v gozdu. J. L. S. — Lastnik ste gozda, ki pa sega, kakor kaže občinska mapa, za 12 m po dolžini v sosedov gozd. Sosed vam grozi s tožbo, če mu tega ozemlja ne odstopite. Imate pa priče, da ste že več kot 30 let tudi v tem delu gozda grabili listje in tudi sekali po potrebi. Meja je dobro vidna, ker je sosedov gozd dosti mlajši od vašega. Vprašate, če lahko to zemljo izgubite? — V vašem primeru ne gre prav za prav za sporno mejo, ampak si lasti sosed vidno naznačen kos sveta. Ta kos sveta bi izgubili le tedaj, če bi vas sosed tožil in bi vi zamudili narok pri sodišču, tako da

bi bili v odsotnosti obsojeni. Sicer pa ne morete te zemlje izgubiti, ki jo že več kot 30 let mirno in nemoteno uživate. Samo mapne meje še ne ustvarjajo lastnine. Mapni narisi služijo le zato, da se približno pokaže, kje da parcela leži. Katastralna mapa je podlaga le za odmero zemljiškega davka, meja med posameznimi parcelami pa je določena po mejnikih ali mejnih črtah, ki so v naravi vidni, kjer teh ni, se pa določa po zadnjem mirnem uživanju. Ker je vaš gozd starejši od sosedovega, je s tem v naravi vidno označena mejna črta.

Zavarovanje kmetijskih delavcev. M. K. — Pri svojem gospodarstvu imate mlatilnico in slamozeznico na gopelj, ki obratuje le v času potrebe. Okrožni urad za zavarovanje delavcev zahteva vplačilo zavarovalnih prispevkov, in to za 5 let nazaj. Vprašate, ali je terjatev Okrožnega urada upravičena in ali ste dolžni poravnati prispevke za pet let nazaj, zlasti še, ko pri stroju dela lastnik sam? — Po zakonu o zavarovanju delavcev se morajo tudi pri poljedelskih podjetjih, ki uporabljajo stroje, kateri se gonijo z elementarno ali z živalsko silo, zavarovati oni delavci, ki jim preti nevarnost od pogona. Ker lastnik ne more sam obratovati s strojem, zahteva Okrožni urad zavarovalne prispevke za potrebno število pri strojih zaposlenih delavcev. Terjatve Okrožnega urada za zavarovanje delavcev zastarajo v petih letih od dne, ko se je vročil plačilni nalog. Zato bo Okrožni urad od vas lahko izterjal zaostale prispevke tudi s prisilno izvršbo.

Premajhna dola. P. Posesnikova hči se je poročila leta 1917 in je tedaj dobila le majhen znesek za doto. Lani je oče-posesnik umrl. Nekaj časa pred smrtjo je izročil posestvo sinu, ne da bi bil tudi hčeri kaj zapustil. Vprašate, ali hči lahko od brata še kaj zahteva? — V kolikor se hči z notarsko pogodbo ni odpovedala dedovanju, ima pravico zahtevati nujni delež, ki znaša polovico zakonitega dednega deleža. Pri tem bo treba priracunati vse, kar

je dal oče svoji hčeri za časa svojega življenja za doto.

Brezplačna stanovanjska pravica. F. L. — Ko ste kupili hišo, si je prejšnji lastnik zgornji dosmrtno brezplačno stanovanje v njej. Tudi ste se pogodili, da prodajalec ne plačuje nobenih davkov ali doklad in sploh nobenih pristojbin. Vprašate, ali morete kljub temu prodajalca prisiliti, da plačuje delne stroške za vodo, za odvoz fekalij, kanalske pristojbine itd.? — Zdi se nam, da je pogodba dovolj jasna, ako se glasi tako, kakor ste navedli v vprašanju, kjer pravite, da prodajalec ni dolžan plačevati sploh nobenih pristojbin ali davščin. Če pa mislite, da je treba pogodbo drugače razumeti, kakor je zapisana, bo moralo o sporu pač odločiti sodišče.

Spor z užitarico. L. — Z užitarico se prepirate, ker ne zaklepa vrtnih vrat in ker jih tudi njeni obiskovalci ne zaklepajo, ker pere perilo v kuhinji itd. Vprašate, kako bi napravili red? — Poskusite z lepo besedo. Morda bo kaj zaleglo. Tudi preužitkarica se mora držati hišnega reda. Odgovorna vam je tudi za škodo, ki vam jo morda povzroči s pranjem perila v kuhinji. Če lepa beseda ne pomaga, pač lahko pokličete sodišče na pomoč.

Dvignjena pešpot. F. — Ko ste pred 30 leti gradili hišo, je bil nivo hišnega vhoda v isti legi kakor pešpot, ki pelje na cesto. Občina bo zaradi preureditve pešpot dvignila, tako da bi morali napraviti dve stopnici za vhod k vaši hiši. Menja ste, da bi zaradi tega hiša zgubila na vrednosti. Vprašate, ali je občina upravičena, da staro že obstoječo pot povzra in s tem zniža vrednost vaše hiše? — Ako je pešpot občinska, je občina upravičena isto popravljati, in če je potrebno, tudi zvišati. Težko bo verjeti, da se bo zaradi nezadnega zvišanja steze vrednost vaše hiše zmanjšala. Zato vam ne bi svetovali spuščati se v kakšno pravljanje ali pritoževanje. Vedeti morate tudi, da se morajo včasih zasebne koristi umakniti javnim.

Kmetijski nasveti

Goba v lesenem podu. U. A. St. — Pred tremi leti ste preuredili tla v sobi. Radi vlažnosti ste izkopali 30 do 40 cm prsti iz tal ter dali tja gramoz. Sedaj pa raste pri vratih goba, ki je uničila ves mecesov prag in okvir pri vratih. Prej je bil prag kamenit. Goba se je pojavila obenem tudi na steni do pol metra visoko. Kaj vam je proti temu storiti? — Goba v pragu se je pojavila zaradi vlage. Ta pa je prišla v les bodisi, da je bil ta vlažen ali svež (mececi se le počasi suši), ali pa iz zidu, ki sega v vlažno zemljo in od tam vodi vlago navzgor. Iz vašega opisa sledi prej domneva, da prihaja vlaga iz zemlje po zidu navzgor, kajti goba se je pojavila samo v pragu in v podbojih vrat. V ostali pod se pa ni razširila. V tem primeru boste pač morali osušiti zidovje, če se hočete obraniti gob. V ta namen bi bilo zid odkopati na obeh straneh v globino, omet izluščiti, zid namazati s kakim terom ali karbolinejnim preparatom in potem šele ga na novo ometati s cementno malto. Tako boste preprečili dvig vlage po zidu navzgor. Prag morate pač napraviti nov ter ga namazati s karbolinejem ali z oljem za mazanje poda. Ta sredstva preprečujejo, da se les ne more navzeti vlage, in uničijo tudi vse klice in podgobje lesne gobe. Kot izborno obrambno sredstvo proti gobi priporočajo tudi navadno kuhinjsko sol, s katero potrosimo izmenjani prag in druge lesne dele tam, kjer se je goba pojavila. Izkušnje pričajo, da s soljo potroseni pod ni bil več napaden po lesni gobi. — Pogosto preizkušnje pratorov pa že samo na sebi veliko pripomore, da se lesna goba ne pojavlja v poslopih.

Razkuženje gosjega puha. P. V. Š. N. — Kupili ste nastrojen puh, ki ste ga otrebili čez polje se so v njem zaredile neke živalce, zelo drobne, ki vam niso znane. Radi bi vedeli, kako bi ga mogli razkužiti, preden bi ga nadevali v pernico. Omenjene golazni je bilo v njem zelo malo, vendar se bojite, da se ne bi ta razmnožila. — Te živalce so prišle, iste kakor žive na razni perutnini in uničujejo tudi perje. Te so v stanu razgrizti vse puh in preiti tudi na človeško telo. To golazen lahko uničite z naftalinom, če potrosite puh z njim. Najbolje ga je postaviti v kako gosto vrečo, natrositi ga s tem razkužkom ter ga zapreti v zaboj, v katerem naftalin izhlapeva in uniči ves mrčes. V zaboju naj bo vsaj mesec dni. Potem ga morate seveda temeljito otrestiti in prežati, da ne bo dišal po tem sredstvu. V drogerijah dobite tudi druga sredstva, ki manj neprijetno diše, vžle temu zatro to golazen.

Gnojenje vinograde z umetnimi gnojili. I. P. B. — Svoj vinograd bi radi pognojili z umetnim gnojem in želite vedeti, s katerim bi bilo najbolje; kako je gnojiti in koliko na oral laporne, peščene zemlje. Nadalje če lahko posadite med trese marelce in breskve brez posebne škode za vinograd. — Za gnojenje vinograde je najprikladnejše umetno gnojilo nitrofoskal I, ki je mešano gnojilo iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. To vsebuje 8% kalija, 8% dušika in 6% fosforne kisline. Namesto te mešanice gnojite lahko z apnenim dušikom, superfosfatom in kalijevo soljo. Za oral vinograde potrebujete za dobro gnojenje 500 kg nitrofoskala I. Še bolje bo učinkovalo, če potrosite na en oral 150 kg apnenega dušika, 300 kg superfosfata in 60 kg kalijeve soli, kar je po množini hranilne snovi isto kakor 500 kg nitrofoskala I, učinek je pa večji, ker ne gre nabena hranilna snov v izgubo. Teh treh gnojil pa ne smete zmešati in skupno trositi, ampak apneni dušik posebej, superfosfat in kalijevo sol pa lahko mešate. Umetno gnojilo, katerokoli, morate potrositi po vsem vinogradu, ne morda k trsom, ter takoj nato podkapat, da pride čim globlje v zemljo. Spomladi in poleti pa treba pridno pletti, da se plevel preveč ne razvije. — Da bi med trese sadili breskve in marelce, pa vam ne priporočamo. Kjer raste ena rastlina, tam druga ne more uspevati, zato pomeni vsako drevo v vinogradu med trtami izgubo na grozdju. Bolje napraviti poseben nasad teh dreves ter jih ravno tako oskrbovati kakor trte, boste imeli več koristi od njih in za trte ne bo škoda.

Kapar na pomarančnih listih. B. F. T. — Na pomarančnih drevesih in na lovorjih so se pojavili kaparji. Želite vedeti, kako bi se jih znebili, ne da bi pri tem poškodovali mlade poganjke in zelene liste. — Kapar je taka uš, ki živi pod kapico, ki je v mladem stanju bele, pozneje sivorjave barve. Težje ji je bolj poredko so od tega napadene rastline pomaranč in lovorja, ki jih goje bolj na zravnem in svetlem prostoru ter jim gnoje s fosfornimi in kalijevimi gnojili. Če jih pa ta mrčes napade, ga zatiramo na sledeči način. Učinkovito sredstvo proti njemu je arborin, ki ga umoril navzile njegovi zaščitni kapci. Za škropljenje napadenih listov vzemite 2-3 odstotno raztopino arborina, za mazanje pa 5 odstotno; s pomočjo čopiča namažite z njo vse napadene liste in stebeljve, kjer najdete naselbine kaparja. Mazati ali škropiti morate čez osem dni zopet in to

ponoviti tolikokrat, dokler kaparji ne zginejo. — Kot domače sredstvo priporočajo nekateri tudi toplo milnico, s katero odgrnite s krtačo napadene liste ter jih nato operite s čisto vodo. Močno napadene liste pa je najbolje potrgati in sežgati, da se ti škodljivci ne širijo.

Slinavka in smrkavost. K. S. R. Vedeti hočete razliko med slinavko in smrkavostjo in kako se spozna ena in druga. — Slinavka nastopa pri govodi, ovcah, kozah in prašičih. Ker se istočasno pojavi tudi na parkljih, zato jo imenujemo sploh slinavka in parkljevak; je to torej bolezen parkljarjev. Znaki: na gobcu se pojavi slina, ki se izceja iz njega. Gobec je močno boleč, da žival ne more žreti in zato hujša. Na parkljih oteče koža, napravi se mehurčki, iz katerih se pozneje izceja gnoj. O tej bolezni je bil v »Slovenec« že daljši članek, v katerem je bil njen potek podrobno opisan, pa tudi zdravljenje, v kolikor je sploh mogoče. — Smrkavost pa je bolezen konj, oslov in mul, ki je tudi človeku zelo nevarna. Sploh je to skoraj neozdravljiva bolezen, zato smrkave konje navadno pobijejo in zakopljajo. — Tudi slinavka je človeku nevarna bolezen, ki se od govede prenese nanj. Zato je treba zelo previdno postopati pri tako bolni živini, da se človek ne okuži, kakor se jo, da pred kratkim neke dogodilo.

Naš domači živinozdravnik

F. Š. R. Vnetje vime. — Vnetje mlečnih žlez je vsakdanji dogodek v živinozdravniški praksi. Zaradi njene zveze s produkcijo mleka je velikega pomena za narodno gospodarstvo. Posebno je ta bolezen v bližini, ozir. okolici večjih mest, tam kjer so večja gospodarstva z intenzivnim gospodarstvom.

Vnetje mlečnih žlez povzroča ne samo precejšnjo izgubo mleka, temveč dostikrat primora posestnika, da dobre krave pita, ali pa jih proda mesarju za slabšo ceno.

Posebno pozornost zahteva mleko, ki vsebuje bacile sušice, gnojne bacile. Takšno mleko je nevarno za ljudsko zdravje. Zato je nujno potrebna kontrola vsega mleka. Tudi kontrola mleka od krav, ki so okužene s slinavko in parkljevko, je potrebna, ker se s takim mlekom lahko okužijo otroci, posebno tedaj, ko ga pijejo nekuhanega.

Povzročitelji bolezni so razni, zlasti pa vimenu. Na tri načine pridejo v vime: Če je sesek odprt, od kože in iz krvi.

Najžejši in najnevarnejši je prvi vzrok. Samo namazati je treba in zadostuje, da se bolezen pojavi. V življenju se to dostikrat zgodi. Če se mlečni kanal zapre, marsikateri brez vsake hude misli poskuša odstraniti to, kar zapira kanal, ozir. razširiti ga. To zadostuje, da nastanejo najtežja, dostikrat gnojna vnetja tiših delov vime, ker so predmeti, ki se vtikajo v kanal, skoraj vedno okuženi z raznimi bacili.

V takem primeru se razboli navadno le del vime, ki se je okužil. Zato svetujemo, da nikoli ne odpirate kanala s katerikoli predmeti, ne da jih poprej skuhate in operete s kako razkuževalno tekočino celo vime in seske, kakor tudi roke, s katerimi delate.

Če se držite tega navodila, ne boste imeli težav z mlekom.

D. I. S. p. L. — Imate 6 let staro kobilo, seraste barve, ki je letos imela zrebe. Zrebe je bilo lepo. Po odstavi zrebeta se je kmalu nekoliko zredila. Zdj, en mesec po odstavi zrebeta, je precej neješča, se pri delu hitro poti, dlaka ji je bolj pušta in kakor umazana. Popije dosti vode, več kakor navadno kak drug konj enake teže in pri enakem delu. Blato daje bolj vodeno in se le slabo drži. Kobila je bolj počasna in mirne narave, krmljena je srednje. Dajete ji dobro seno, rezanico od slame, otave in detelje s pridatkom ovsu, koruze ali pa otrobov, včasih pa dobi tudi sveže trave.

Odgovor: Vaši podatki niso zadostni za pravilno presojo bolezni pri vaši kobili. Svetujem vam, da mi točno odgovorite na vprašanja, ki sem jih dal v »Slovenec« od 30. oktobra t. l.

Pri vaši kobili gre lahko za nepravilno prehrano in zaradi tega za želodčni in črevesni katar. Kakor vidim, ji ne dajete soli, kar je tudi potrebno. Lahko je tudi katera druga bolezen zaradi prehlajenja itd. Poglejte ji dobro zobe in odgovorite mi na vsa vprašanja, ki jih lahko sami odgovorite. Pišite tudi, kakšna je seč. Spremenite za enkrat hrano tako, da ne daste detelje, niti koruze, ali ji dajte navadne kuhinjske soli pa tudi grenke soli. Če v hlevu vleče, jo dobro pokrijte, da ji bo toplo. Ko mi odgovorite na vsa vprašanja, vam bom lahko povedal več. Za enkrat bo tudi to zadostovalo.

V deželi mraza in smrti

Bilo je jasne poletne noči v juliju, ko smo se bližali Spitzbergu, deželi mraza in smrti, ki jo Stvarnik postavil visoko tja na sever pred severni tečaj.

Stojim na krovu in vidim, kako pada s severnega sija goreč pramen po morju. Videti je, ko da si gradi most iz samega ognja iz ladje tja preko roba obzorja. Galeb zakriči glasno in tožeče; zunaj na obali brzga kit vodo in zrak kvišku, da se dozdeva, ko da vstaja stebel dima. Iz prostorov za stroje se enakomerno oglašajo zamolkli sunki.

Pred štirimi dnevi smo videli poslednje gole čeri Norveške pod modrim, morskim svodom. Odtlej ni bilo pri nas ničesar drugega kot nebo in morje in takšno sonce, ki kroži dan in noč na obzorju, ki nikoli ne zaide in se nikdar ne odpotuje.

A včeraj popoldne so se slednjič daleč pred nami pojavili Spitzbergi, in zdaj smo že tako blizu, da morem to pokrajino prav razločno pregledati; vse je pusto, mrzlo in mrtvo. Morje se peni na ozkem peščenem bregu. In v ozadju se dviga pečina, ki je vsa modra in prevlečena z dolgimi sneženimi progami. Snežene lise so položene navpično poleg druge. Takšno je vse kot dlaka čebre.

Vem, da so ta obrežja eno samo veliko pokopališče. Dolgo časa so si ljudje tu, na koncu sveta, iskali vsakdanjega kruha; na stotine jih je tu leglo k večnemu počitku. Na obali Spitzbergov ti blede kosti kažejo pot. Tu in tam stoji lesen križ, ki je zbit iz naplavljenega lesa in je vanj z nožem zarezano ime in letnica. To je grob, ki ga ni nobena mati močila s solzami. Morski valovi so zapeli smrtno pesem, kak bradat lovec je nasul peska na svojega mrtvega tovariša, se odkril in odšel. Potem je grob ostal sam, ves tih in moleč in v večnem miru.

Ure minevajo. Stroj v trebuhu ladje se ne utrudi. Nos barke se na plitvinah dvigne in stoji za hip tako visoko kakor pečine tam spredaj. Nato pa se s težavo in počasi pogreznje. Val pridivja, zašumi ko v silnem srdu ob ladji in tišči pene še dolgo zadaj za njo. Ladja plove dalje.

To je ekspedicijska ladja, ki plove ob bregu Spitzbergov in mora posneti kartografske skice. V Tromsju je bil prišel neki moški na ladjo in je prosil kapitana, naj vendar skuša najti dva loveca, ki sta lani v septembru pri ledenih otokih običala. Odtlej ni bilo nič slišati o njima; bojijo se, da sta umrla zaradi skorbuta ali pa sta kako drugače izgubila življenje. V bližini ledenih otokov sta baje dve lovski baraki in v eni od teh bi bilo moči loveca najti, če sta sploh še živa.

Tako je bil moški v Tromsju povedal. Medtem ko vstaja novo jutro z blestečim soncem iznad ledenih poljan, se ladja počasi bliža obali. Kapitan stoji na mostičku in zre skozi daljnogled. Zdaleč zagledam ondi na ozki obrežni peščenici črna lisa, ki se vedno bolj veča, čim bliže prihajamo. Mogoče je skalovje? A tu na Spitzbergih vidim malokdaj take mogočne sklade. Sunki strojev pojemajo, ladja je zmanjšala brzino. Že stoji in se pozibava, medtem ko se valovi izlajajo proti ladji in se razblinjajo ob njej.

Skozi daljnogled vidim, da je tista črna lisa na obali koča. Majhna je in zbita iz naplavljenega lesa. Na južni strani jo prekaša baraka, bržčas za drva, kakršno uporabljajo lovci za zavetje pri sproščanju snežnih metežev.

A nobenega živga bitja ni videti. Neskončno zapuščenost in črna stoji koča, prava pravcata podoba smrti. Zadaj je gola pečina, pred njo butajoči valovi. Vzdušje vse obale se divje odbija razpenjeno morje, tako da je sploh nemogoče priti tja. In tako se naj bi nekateri našli z odprtim čelnom odpravilo tja. Šest mož vstopi v čolno. Kapitan zavpije za njimi:

»Če ju ne boste našli živa ali mrtva, pa akusajte najti vsaj kako sled za njima!«

»V redu!« se odzove tisti, ki sedi prav zadaj v čolnu in ki krmar; visokega stasa je in ima zlate naočnike. To je norveški univerzitetni profesor. A nihče mu ne more oporekati, da bi bil kak zapekar. Saj je bil že sam veslal v majhnem, odprtem čolnu deset milj daleč vzdolž obale Spitzbergov!

Morje je divje razburkano. Okrog majhne čeri pred bregom se dvigajo pene skoraj navpično kvišku. Videti je, ko da bi bele rože iz nič nenadoma vstajale navzgor.

Počasi, kos za kosom, se peha čolna trnoma proti bregu. Voda škropi čez rob, tako da smo kmalu vsi premočeni. Ladja je videti manjša in manjša. Zdalj čelo se zavemo, da je do kopnega dosti delj, kot smo bili prej mislili. Tu na Spitzbergih te razdalje jako varajo, iz človeka se tako rekoč norčujejo. Ozračje je tako redko, da so razdalje neverjetno večje, kot jih vidiš. Čez pol ure napornega veslanja je obala še prav tako daleč, kot je bila prej.

Že večkrat sem imel priliko spoznati pustote skalnatih samot in barij na Norveškem, ki človeka vabijo, a tudi težijo. Toda vse tiste samote niso nič spričo te, zares od Boga zapuščene pokrajine, ki jo zdaj vidimo pred seboj. Vsi prejšnji občutki praznoti in pustote obledijo spričo te pravečne zapuščenosti polarnega morja, ki ti tako rekoč v ušesih šumi in brni. Pri tem imam pa venomer v mislih tista dva loveca, ki ju pravkar iščem, ki sta se bila lanske jesen semkaj izgubila in ki odtlej pač nista videla nobenega človeškega obraza več. Nobenega drugega glasu nista slišala kot svojega. Tri mesece dolgo je bila tema, je bila črna noč, dan in noč enako črna. Le zdaj pa zdaj je bila luna na nebu ali je zagorel severni sij kot strašilo. Sto milj daleč sta ju led in morje ločila od življenja, in kamorkoli sta stopila, je prežala smrt nanju in je režeje grabila po njima, pa bodi da je divjal snežni vihar ali so plazovi grmeli nizdol ali pa se je skorbut plazil okoli...

Ali veste, kaj je skorbut? Skorbut je v pravem pomenu besede strah in groza polarne noči. Nekega lepega dne stopi nevidno in ne-

elšno v kočo in se usede lovecu na posteljo, čeprav on zanj še niti ne ve. A že čez malo časa človek slabi, občutek utrujenosti ga prešinja, ob ves tek je in bi rad le spal, nič drugega kot spal. Ves je ko duševno zmehčan, vsakršno hotenje tako rekoč izkoplja iz njega.

Nato se tam in tu pojavijo na njem modre lise, zobraza mu počrni in začne krvaveti, zobje se razrahljajo in polagoma izpadajo.

Komaj se more še plaziti okrog koče. Leži in mrči predse, in skoraj, skoraj je po njem...

Že tolikanj zgodb sem slišal in bral o tistih tihih žaloigrah, ki so se dogajale tu zgoraj, da mi zdaj ob pogledu na tisto črno, strahotno kočo ondi na obali vstaja v duhu takale slika: Gledam v majhen, nizek prostor. V kotih je mračno, saj ne more tisto edino okence v steni zadostno razsvetliti izbe. Spredaj leži lovec na tleh, molče in ves skolačkan. In zadaj leži ob steni še drugi, strmečih, na široko odprtih očih, ki nikoli ne vstanejo in so negibno uprte v eno samo in isto točko na stropu.

Tako sta oba ležala že dan na dan, noč za nočjo. Ne zganeta se, ne premakneta se v svoji legi. Zunaj pred kočo pa hudožno in srdito kriči galeb; ta dva v koči ga ne slišata. To sta tista dva, ki ju iščem...

Kakor bel, nabran ovratnik kipi morje ob obali. Nenadoma se dvigne huda burja in mahoma plane razdivjano in kot z bičem napadeno morje naravnost v čoln. Zdalj vidimo, da smo zavozili med tesne, koničaste čeri. Če bi se v katero zadeli in bi padli v vodo, bi kmalu vsi skupaj zadnjikrat vzdihnili: zakaj, voda je tu tako mrzla, da bi kmalu zmrznil.

Tedaj pravi nekdo: »Ko sem odhajal od doma, sem svoji ženi obljubil, da bom previden. A tole zdajle, to je pa...«

Koj nato reče drugi: »Nemogoče je, da bi kdaj brez nesreče dospeli na suho. Vsi se bomo pozubili v tej besni vodi!«

A profesor z zlatimi naočniki začne preklinjati. Mislim, da je to prav kak huz brezbožnež, čeprav je učen, ko tako neznansko preklinja. Jaz si za vse na svetu ne upam zdajle preklinjati, zdajle, ko je le nekaj tenkih desk med menoj in ledenim morjem! Da bi si upal preklinjati, bi moral že stati na varnem na ladji in bi moral čuti trdna tla pod seboj. Toda ti zlati naočniki tu zadaj v čolnu se kar bliskajo v jutranjem soncu.

Nič ne pomagaj — vrniti se moramo in spet odveslati v zahodno smer k ladji; huda burja nam zapira pot.

Toda kapitanu to ni všeč. Z ladjo krene za pol milje bolj proti severu, kjer sega majhen zemski jezik v morje. Zadaj za njim je morje bolj mirno. Zdalj pa se odpravi šest drugih v čoln in odvlesa proti obali.

Nekako tri ure jih ni. Potem pa pripluje čoln, boreč se z valovi, k ladji. Zdalj sta na čolnu dva moška več. To sta onadva loveca, ki ju iščem.

Prikratk čez leto dni sta spet med ljudmi. Stara sta, okrog 70 let bi utegnila imeti. Plečata dedca sta to in njihi oči so rezke in stisnjene. Oči so se jima tako spremenile, ker sta bržkone prevečkrat strmela v neurje.

Neki pomorščak nam je povedal, kako so ju našli:

Ko so pristali in spravili čoln na suho, so se ločili: trije so odšli proti severu, da bi našli kočo, ki naj bi bila tam po podatkih moškega iz Tromsja; trije drugi pa so krenili na jug h koči, ki smo jo bili že videli.

Tisti trije, ki so šli proti severu, so kmalu izsledili stopinje v pesku, ki so vodile na sever in na jug in so bile povsem sveže. A na Spitzbergih je tako, da so stopinje dolgo vidne, tudi leto dni in več; zato je sledi še niso bile dokaz, da sta bila loveca še živa.

Ranjeni morski vran

V vzhodju velike sive kletči Clogher Mor je bila črna štiriogla masivna skala, ki se je zdelala lisasta, ker so v morju po njej polegali beli škurji. Morje, ki se je ondi natekalo in odtekal, se je penilo. Ko je narasčalo, je razširjalo morsko travo, ki je odganjala z robov skale, dokler se niso prameni razmotali in se razprostrli po beli peni kakor krvavi curki. Ko se je ulegalo, pa je oseka vpiljala predena, da so okorelo sršela iz gomoljkastih korenin.

Bilo je polдне in vse tiho. Morje je bilo mirno. Po njem so zaspano čemeli skalni ptiči, ki so imeli kljune naslonjene na mastnih, belih prsih. Visoko gori po grebenih so na eni nogi stojali dremali zajetni morski galebi. Tu doli na veliki skali pa je počivala jata črnih morskih vranov, ki so sunkoma stresali dolge vratove, da so mogli požirati živež, ki so ga imeli v nabreklih goltancih.

Z vrha čeri je gledala v morje rumenkasta koza. Na lepem pa se je splašila. Zapuhala je in zbežala v skalovje. A ko se je bila zasukala, je sprožila ploščat kamen v robu grebena. Kamen se je skotljal in padel na skalo, ki so na njej počivali morski vrani. Treščil je mednje in s skale so se odbili odkruški. Ptici so se pogrnali v zrak. Ko so se vzdigovali, je drobni kamna zadel enega v desno nogo in mu jo zlomil. Ranjeni ptič je piskavo zavreščal. Noga se mu je pobesila in vso pot s skale nad morje kavljasto kinkala.

Morski vrani niso leteli daleč. Kakor hitro so bili čez veliko skalo, so se na glavo potopili v morje. Podolga črna telesa z iztegnjenimi vratovi so po bliskovito izginila pod vodo. Precej časa je preteklo, preden so se spet prikazali stresaje z glav slano vodo. Posedli so po morju, črne hrbe lečeče v sončni luči, blede, rjavca grla nagnjena naprej, drobne glave uravnane na dolgih zvijuganih vratovih. Kakor na kvišku zvize kače so sedeli in oprezovali, ali so v bližini kakih sovražnikov. Ker ni bilo nič takega, so začeli gagati in se šepertiti.

Toda ranjeni vran se je prevračal po vodi in ko do smrti zadet frtolal s peruti. Slana voda mu je žgala rano, da ni mogel biti pri miru. Ne dolgo, pa je vstal z morja, a le stežka zletel vzdolž obrežne stene. Noga ga je bolela, da bil ves iz sebe. V velikanskih lokih je trikrat obkrožil kletčevje; menda je poskušal zbežati pred bolečino v nogi. Potlej se je poglaval navzdol in spet pristal na vodi kraj jate.

Ptici, ki so ga bili opazovali, so zagagali. In ko je ranjenec spaval tesno do najbližjega, je ta zavreščal in se naglo odmaknil. Nato se je približal drugemu, ki pa je celó zlošno kljunil vanj. Tedaj so vsi ptiči hkrati zavre-

A čez nekaj časa je eden od njih zaparil kamnitno gomilo, ki je tical v njej kol. Ali je to nemara grob? Ni bil grob, pač pa kamnitno opozorilo, ki je bilo bržkone postavljeno zaradi orientacije. Prav zraven so dobili dolgo, ozko omaro, kakršne postavljajo lovci, da so v njih samostrelne priprave za severne medvede. Puške ni bilo, a kos slanice, ki je bila za vabo, je bil še ondi.

Malo dalje proti severu so našli na visoko skladanico naplavljenega lesa in so opazili še sveže udarce sekire v deblih. A tudi takšni udarci ostanejo na severu dolgo sveži, ne da bi počrneli, tako da tudi po lesu ni bilo razvidno, ali sta loveca še živa. A nato so zagledali še dve skladanici drv in slednjič so odkrili preko nizkega grebena holmov sleme koče, kjer je bila cev od peči namesto dimnika. To je bila lovska koča, žalostna in mrka kakor tista, ki smo jo bili videli z ladje. A tudi tu ni bilo nič živga, in iz dimnika se ni kadilo. Vendar je stalo nekaj zabojev pred kočo in je nekaj kadi slonelo ob steni, a spodaj na obali je bil čoln.

Vrata, ki so bila na severni strani, so bila samo nalhano prislunjena. Vstopili so v majhen prostor, čigar stene so bile polne kož severnih medvedov in belih severnih lisic. Pa so bila še druga vrata v zadesnji steni, ki so bila pa zaklenjena.

Stali so nekaj časa tiho in so prisluškovali, ali se bo kaj zganilo; pa se ni. Tedaj so potrskali in čez hip so zaslišali glas:

»Ali je kdo zunaj?«

»Ja,« so naši odvrnili. »Ali smemo noter?«

»Prosim!«

Prisrli so vstopili v majceno izbičo z dvema posteljama, sleherni je stala ob daljši steni. Na posteljah sta se skoraj hkrati dvignila dva bradata loveca, prav tista dva, ki sta se bila lani v septembru odpeljala z Norveškega. Pravkar sta se bila ulegla in zaspala. Čez kakih štirinajst dni pa bi naj prišla ponje ladja. To so se bili že takrat jeseni dogovorili... Bila sta zdrava in vedra ko riba.

Zdalj sedita oba v jedilnici ekspedicijske ladje. Dali smo jima gorka jedila in nekaj smotk. In pripovedujeta o svojem življenju v neskončni samoti, govorita brez poučkanja, prav mirno in skromno. Tiho opravljata svoje vsakdanje delo, ne da bi dosti razmišljala o njem, nikar da bi se zato kaj balaha.

Eden od njiju je bil nekoč v zimskih mesecih običal v snežni vihr in je prišel v tisto kočo, ki smo jo bili z ladje opazili. A v koči ni bilo živil in tudi pri sebi ni imel brašna. Štiri dni je moral ondi tčati, ker se ni bil mogel preiniti skozi mrežo. Trikrat je bil poskusil, trikrat je v krogu blodil v snežnem meteu okoli in trikrat se je bil vrnil na isti kraj.

A pete noči se je vihra slednjič polegla. Severni sij je razlil blesteče se pramene po nebesu. In v tem, tako čudovito krasnem odsevu se je vrnil pol milje daleč domov v kočo in je bil napol mrtev od lakote.

»Lahko si mislite, kako mi je takrat kava zadisala,« je dejal. A njegove ustnice so kakor okamenile in se ne more zasmejati. Sploh se pa ti lovci niso vajeni smejati, saj videvajo polovico svojega življenja smrt pred seboj.

A to zimo ni bil dober lov. Pet severnih medvedov in sedem in dvajset lisic je premalo, da bi bilo moči z dobičkom kriti drago opremo, ki jo zahteva takšna lovska ekspedicija. In cene za krzno so tudi padle. Zdalj pa, ko so priletele ptice-selike, sta si nabraja šest tisoč jajc in skoraj dvajset vreč račjega puha. A za to je malo izkupička.

Le malo časa ostaneta loveca na ladji. Potem počasi zlezeta nizdol v čoln. Stojimo na krovu in vidimo, kako veslata počasi, a odločno in se borita z valovi; vendar se pomikata naravnost k obali, nazaj v obupno pustoto in samotno. (Norveško: Mikkel Fönhus.)

Novembrski dan

Ni vprašanja brez odgovora

Znani šaljivec je nekoč šel po veliki mestni cesti. Mahoma je obstal pred drogerijo, se ozrl v izložbo in vstopil. Mlada prodajalka je stopila predenj. Šaljivec je vljudno dvignil klobuk in dejal: »Me.«

Prodajalka je mislila, da prav ne sliši. Lepo se je nasmešnila in vprašala: »Kaj želite, gospod?«

»Me,« je rekel in se spoštljivo priklonil.

Prodajalka ni vedela, kaj bi, in hipoma se ji je posvetilo: mogoče je gospod blazen in je ušel iz norišnice? Še zmeraj je stal in čakal pri vratih. Prodajalka se je brž okrenila in stekla h gospodarju.

»Tak čuden gospod je tukaj. Ne reče drugega kot 'me'.«

Gospodar je odložil žemljo s slanino, si s papirnati prtičem obrisal usta in je stopil iz pisarne v trgovino. Šaljivec je stal še zmeraj na istem mestu pri vratih. Obraz se mu je kar svetil od zadovoljnosti. Gospodar ga je ostro pogledal in dejal: »Torej, kaj želite?«

»Me,« je odvrnil šaljivec in se spet odkril.

»Kaj da želite?« ga je vprašal gospodar in šel za prodajalno mizo.

»Me,« je dejal šaljivec. To je izgovoril kar preprosto in bi bil to še tisočkrat mogel ponoviti.

Gospodar je strumno pristopil k njemu, naglo odprl vrata in postavil gospoda na cesto.

Takšen čudak,« je rekla prodajalka. Gospodar ni odgovoril. Z uslužbenci se sploh ni spuščal v pogovore. Razen tega je čutil, da je ravnal kot junak. Stopil je spet v pisarno in pojedel žemljo do konca.

Popoldne je šel šaljivec spet po isti cesti. Obstal je pred drogerijo, se ozrl v izložbo in vstopil. Ko ga je prodajalka zagledala, je takoj stekla h gospodarju in vzkliknila: »Že spet je tukaj!«

Gospodar je precej vedel, kdo bi bil, a gospodar se ne zmeni za vsak nič. Zatorej je vprašal:

»Kdo pa?«

»Tisti gospod, ki zmeraj reče 'me',«

Gospodar se je zdrnil, si odpel gumb na jopiču in je odhitel van. Nič več se ni mogel premagati. Zavpil je:

»Kaj za vruga pa hočete vendar?«

Šaljivec bi ne bil junnak le zgodbe, če bi ne bil ostal stanovit. Zato se je priklonil, se vljudno nasmešnil in je glasno in razločno izrekel »Me.«

Zdalj je treba še povedati, kako je gospodar zdijval, kako je prodajalka vila z rokami, kako je prišla policija, kako so se ljudje gnetli pred drogerijo in kako se je nekaj bolj pogumnih ojunacilo in začelo izpraševati. In k zgodbi spada tudi še to, kako so šaljivca odvedli na stražnico in kako se je še prej obrnil in se poslednjič ozrl v izložbo drogerije. Ondi je videl napis:

»Ali vas glava boli?«

Šaljivca pa je glava res bolela. (H. Z.)

Anekdoti

Nareškin, igralec in intendant carskega gledališča v Petrogradu, ki je bil navzlic svoji visoki plači zmeraj zadolžen, je dal natisniti zbirko raznih rečenic in jih posvetil svojemu dobrotniku, carju Nikolaju I. Potem pa je dal car napraviti knjigo, kjer so bili listi sami 100 rubelski bankovci in jo izročil Nareškemu. Ko sta bila nato prvič s carjem skupaj, je car vprašal: »No, Nareškin, kako ti je bila moja knjiga všeč?« »Tako me je vsebina zanimala,« je odvrnil zviti Nareškin, »da komaj čakam, da bi dobil še drugi del v roke.« Car se je nasmešnil in Nareškin je drug dan dobil drugo, prav tako dragoceno knjigo, kjer je bilo pa pod naslovom napisano: »Drugi in zadnji del.«

dokler se ni s konicami peruti dotaknil vode. Tedaj je še enkrat obrnil navznoter, se malo po malo dvigal in si obupno prizadeval dobiti vzmah, ki bi ga odnesel na skalo, kjer so počivali njegovi tovariši. Izobčenemu iz jate bi mu bilo za gotovo poginuti. Požrl bi ga morsk galeb.

Ko so ga ptiči videli prihajati in slišali močno udarjanje njegovih peruti med vzletom, so divje zagagali. Strnjene vrste so se pomaknili na rob skale, suvali s kljuni predse in drgetali. Tudi bližajoči se ptič je zagagal in strmoglavil k njim. Preko njihovih hrbtov je telebil na ploščo, zavreščal in razprostril peruti obležal. Nič več si ni mogel pomagati; bil je izčrpan. Vsi so se spravili nadenj. Razdraženi vrani so ga suvali s kljuni in s kremplji sproti razbrskali črno perje, ki so mu ga izruvali. Ranjenec si je na vso moč prizadeval, da bi se zavlekel in skril v temno skalno razpoko. A ptici so ga spehali od onod in ga potiskali k robu skale. Eden mu je zabodel kljun v desno oko. Drugi ga je zgrabil in vlekel za zlomljeno nogo.

Navsezadnje je ubogi ptič obležal na boku in začel stresetavati. Nič več se ni upiral napadalcem. Vrani pa so na vse grlo zagagali, ga potisnili na rob in pahnili s skale. Slabotno plahutaje s peruti je počasi padel. Nekajkrat se je preobrnil, nekajkrat zaprl in odprl peruti in bil na morju.

Tedaj je še dvakrat fototnil, potlej pa je obležal pri miru. Ko ga je kmalu obrežni val treščil ob črno skalno steno, je izginil. Med prameni morske trave ga je potegnulo navzdol.

(Angleško: Liam O'Flaherty.)

Brez težav

Frtaučku Gustl ma beseda

Tku sem pa jezen na tista uremskega preroka, ke zdej zadne čase ureme prerukuje, de na vem, kua b z nim naredu, če b m prsou u roka. Kua se utika tak člouk u ureme, če se na zastop nanj. Nej bo raj tih. Sej ja še »Družinska pratka« večkrat pulom, ke ja vender zatu ven dajeja, de nam puve, kuku bo prenglih z uremenam. Ta ta nou prerok nas pa sam zmeša, de na-

zadne res na vema, pr čm de sma. Lepu vas prošem, a člouk na bo jezen, ke je ta prerok un mesec že kar prec ud ta develga naprej, pa not du ta šestnajsja prerukovu sam dež, toča, burja, meglja, nevihte, pot nazadne pa še snog in use-sorte take gruzovitast, ke jih Iblančani še nekol nisma prou puseben ubrajtal. U resnic je pa cu tist čas tku lepu sonce sjau na Iblančane, koker de b prčakvau kašne pusebne mestne, al pa še clu banuvinske nagrade za soja pustrežba.

Se dons se sam seb čuden, de sem bil tku naumen, de sem temu preroke sploh kej verjeu in cu teden lepu duma sedou, pa doučas predaju. No, sej na bom več tku naumen. Pr men je ta prerok že ves kredit zgubu. Sevede, jest se nisem upu jit ven izpuđ strehe, ke sem glih en dan pred tem prerukvajnem puzabu marea gor na Vič pr Paulič, ke ma štarija prec zraven ta nove cerkve. Kdu bo pa tud kej taaga reskiru, če ve, de voda še u čoule ni dobra? Snega sem se pa tud bav, ke nisem mou še smučk nastimam, koker je treba. Pa ne sam tu. U takem uremen, ke nam je biu prerukvan, b se člouk lohki tud tku prehladu, de b mou za en lep čas zadost. Jest sem s holt mislu: bi pameten bo, če ustanem duma, koker pa, de b cele nuči krehu. Noja, pa špetala sem se tud bav, ke je že zdej brez mene tku natlačen, koker sardele u tisteh plehasteh škattah. Keder se nas boja usmlel in nam špetau mal puvečal, bom pa že tud jest tku kurajžen, de se bom upu jit tud u slabeme uremen ven na cesta. Zdej za enkat pa usakmu prou tople prpu-ročam ta narveči previdnost, če ni navajen, de b kar pu trje skupi na en pojstel stokal. Dež maja rad sam kmeti, če je že glih suša. Pa Iblansk kavarnari ga tud še precej ubrajta, ke se suše še bi bujeja, koker kmeti.

Verjamete, de se men kar čuden zdi, kuku je tu, de ja je to pot ta prerok tku heđu pulomu. Sej men je že več ldi rekel, de ja sempake učaseh prou dober pugnuntu. Družga s člouk na more miselt, koker de je mogu pridet s soncem kej naskriž, zatu mu pa zdej nagaja, kar more. Opozicija more bit holt pousod, ne sam v parlamente. No pa pestima zdej ureme, pa negauja pre-roka prgmah. Zdej je že kar je. Men je res zdej že useglih, nej gre dež al pa sneg. Marea mam duma, smučke mam pa tud že z usem žaubam našmirane. Sevede, sonce mam pa še useglih ta narraja.

Sej za družga m ni, nej bo ureme tak al pa tak. Tu me pa jezi, de sem se zavle uremena tku blamiru. Kene, jest sem zjutri gledu pr vokne dol na cesta, pa čaku, kdaj se bo tista ta prerukvana ploha ulila. Kar naenkrat pa prmašira en pulcaj gor pu cest. Ke se m je čuden zdel, de se je upu kar brez marea ven, sem ga pa prašu, če ni brau, kua nas še use dons čaka, pa svetvu sem mu, de nej gre kar hiter na straženca pu marea, če neče bit moker.

Pulcaj me je ta peru prou grđu gledu, pol m je pa puvedu, de marel pulcaji še nisa fasal. Ke m je tu puvedu, se je začou pa tku reglat, de sa začel lde kar skp letet, koker de b se zgu-

dila buhve kašna nesreča. Jest sem pa hitr voken zaperu in se nisem upu tist dan nō več skuz voken pugledat.

De se na bom temu uremskmu preroke preveč zameru, morem pa resnici na lubo tud še puvedat, de se na temperatura mal ker tku zastop, koker on. Puglejte! Zadenč je kar čist točen puvedu, de se bo temperatura dvigelna, sam tu je puzabu puvedat, kuku vesok se bo dvigelna. Sevede, tu je blu pa za tiste Iblančane, ke sa že zimske montelne iz zastaulaunce ven uzet, heđu naroden. Zdej nisa vedel, al jih čja spet nazaj not znost, al kua čja naredit. Kene, če se temperatura dvigne, b blu prenaumen, de b montelne kar duma ubdržal, de b jim jil moli pužrl. Cist zmešan sa že bli. K sreč jim je pol puvedu, de bo temperatura punoč spet dol padla. Če se bo pr tem padce kej puđerderbala, al se pa clu ubila, pa spet ni puvedu. Tku de lde spet nisa bli čist na jasnem. Noja, pa zdej je že, kar je. Jest sem tu sam zatu puvedu, de nas bo uremsk prerok zanaprej bi natančen infurmuru.

Kaj praute? Al b na blu bi pameten, če b se zdej še mal ud spumenika pumenil, ke ga misela zdej enkat našmu rankmu krale Aleksandre tle nek u Iblan pustaut? Kene, ud uremena se lde sam tekat puguvarjaja, keder nimajo glih nubenga družga pr rukah, de b ga skuz zube ulekel. Men pa še marskej družga, koker je ureme, na sre leži. Člouk sam na ve, kuku b začeu, de b ja na zafuru. Sej vam je mende znan, kuku sa ja zdej jeenesari zafural, ke nisa prou soje reči u roke uzet. Zdej jih pa jezi, ke se lde norca z nh delaja. Pa zdej ni nē za naredit. Keder je enkat eden u zos, se mu je tešku spet ven skubacat.

No, pa se dejma dons ta narpreh ud kraluga spumenika puguvarit, de se na bo ta reč preveč zavlekla, koker se pr nas punavad use zauleče.

Zdej je zaden čas, ke sa že razpisane še precej lepe nagrade za osnutek tega spumenika. Če boma še mi pritsnel, pa bo šlu use tku hiter naprej, koker de b blu namazan. Sevede, umetenki morja pa tud hiter u roka plunt, de boja tud ta šestnajsja jenerja fertik, če čja kej zaslužen. Asten, kar hiter se skp uzemte. Kene, ker bo naredu ta narbl mudern osnutek, bo dobu zajnga kar dvejet jurčku na roka. Tist, ke bo prsou za tem, jih bo dubu pa petnajst. Lepu vas prošem, tu je ja en lep gnar. Pa tu še ni use, Kdur bo ta trek le kulčkej muderenga pugruntu, bo dubu deset jurčku kar prec izplačaneh. Pol je pa tud še eneh pet nagrad pu pet jurčku, če se na motem. Lepu vas prošem, al ni tud tu en lep gnar pr teh teških časeh? Jest b se prou gvišen ubliznu, če b jih dubu.

De b pa sam naš sluvensk umetenki ves ta gnar na pužrl, ke sa že sami tku premožen, de u bankah že nhnga gnarja nočja več gor jemaj, je pa ta komesjon, ke ma spumenik krala Aleksandra čez, prsou use umetenke tega sveta, de nej se udeležaja tega tekmuvajna. Jest pa mislem, de b velik bi pameten naredu ta kumesjon, če b naprosu sam jugosluvsanske umetenke. Sej u Jugoslaviji b se že najdu kašen tku brihten umetenk, de b mu kar brez skrbj lohka prnal tisteh dvejet jurčku. Puseben naš južen brati sa tiči u takeh rečeh. Če je znou en južen umetenk naredit za Split enga tku veliega mužakarja, de lohka gleda čez use strehe, bo ja znou tud za Iblančane kej prmerenga naredit, ke nisma tku naklihi, koker sa Splitčani. Doužnost je pa tud naša, de se mal našem južnem bratem revanžama, ke greja nam tku na roka. Sej ni glih treba, de b tud naš spumenik čez strehe gledu. De bo le muderen, pa boma zaduvalen.

Noja, pa kumesjon bo že sam vedu, kua mu je za naredit, de bo Iblančanem ustregu. Jest se nočem preveč umes mešat, de na bom dubu nazadne še kašna pud nus ud kumesjona, al pa ud našeh umetenku. Če men na bo spumenik useč, bom pa raj pol kašna bleknu.

F. G.

Šah

Tekma med semifinalistoma Ljubljanskim šahovskim klubom in Amaterskim šahovskim klubom v Zagrebu je prinesla državnemu prvaku Ljubljanskemu šahovskemu klubu prepričevalno zmago. Ljubljanski šahovski klub je imel v programu le tesno zmago, toda mu je okolnost, da so zagrebški šahisti hoteli na vsak način zmagati, prinesla zelo visoko zmago 6:2. Ta rezultat sicer ne predstavlja slike moči obeh klubov, dokazuje pa brez dvoma večjo moč ljubljanskih šahistov in neosnovanost forsiranja zmage od strani Amaterskega šahovskega kluba. Ljubljanski šahovski klub je postal s to zmago finalist in bo nastopil prihodnjo nedeljo še proti belgrajskim šahistom. Za to tekmo še ni določeno, ali bo v Ljubljani ali v Belgradu.

Turnir osmih velemejstrov se je pričel v nedeljo v Amsterdamu. Od partij iz prvega kola je bila skoncana samo partija med Fineom in Botvnikom, v kateri je Fine zmagal, ostale pa so končale remis. Glavni favoriti tega turnirja je po splošni sodbi Aljehin, Capablanca pa pripisuje dobre uspehe tudi Botvniku in Keresu.

Iz tekme v Zagrebu prinašamo partijo med Liculom in Sikoškom, ki ima končni del zelo napet in zanimiv.

Licul — Sikošek

1. d2—d4, d7—d5; 2. c2—c4, c7—c6; 3. Sb1—c3, Sg8—f6; 4. Sg1—f5, d5×c4; 5. d2—d4, Le5—f3; 6. e2—e3, e7—e6; 7. Lf1×c4, Lf8—b4; 8. 0—0, 0—0; 9. Dd1—e2, Dd8—a5 (običajnejši je Sf6—c4 ali tud Lf5—g4); 10. e3—e4, Lf5—g1; 11. e4—e5, Sf6—d5; 12. Sc3—e4, b7—b5 (črni igra zelo ostro); 13. Lc4—b3, Sb8—d7; 14. Lc1—g5, h7—h6; 15. a4×b5, Da5×b5; 16. Lb3—c4 (izsiljeno, ker bi po menjavi dam viseli dve beli figuri), Dh5—b7; 17. Lg5—c1 (na Lg5—d2 bi zgubil beli le kmeta), c6—e5; 18. Sc4—d6, Dh7—e6; 19. Ta1—a6, Sd7—b6; 20. Lc4—b3, Dc6—c7; 21. Lc1—e3 (močnejše bi bilo preiti v napad s Sf3—h4), Sd5×e3; 22. Dd2×e3, c5×d4; 23. Dc5×d4, Lb4—c5; 24. Dd4—d2, Lc5×d6; 25. Dd2×d6 (bolje e5×d6), Dc7—c2; 26. Dd6—a3, Sb6—d5; 27. Sb3—d4 (če vzame na a7, dobi črni b kmeta), Dc2—e4; 28. Sd4—c6, Dc4—c2; 29. Ta6—a4, d7—a6; 30. Lb5—c4, Sd5—b6; 31. Sc6—e7+, Kg8—h7; 32. Lc4—b3, Dc2—e2; 33. Se7×g6, f7×g6! 34. Ta4—a5, Sb6—c4; 35. Lb3×c4, Dc2×c4; 36. b2—b3, Dc4—e2; 37. Da3—a2 (tu je bila partija prekinjena), Dc2—d3; 38. g3—b4 (beli nepravilčno igra na napad, ker ima črni že boljše izgled), Ta8—c8! 39. h2—h3 (na D×e6 bi prišla Te8—c2 s silovitim napadom); 40. Da2×e6, Te2×f2! 41. Tf1×f2, Dd3—b1+! 42. Kg1—h2, Tf8×f3; 43. Ta5×a6, Tf2—f1 (grozi matirati, ker je točka g6 branjena); 44. Dc6—b6 (beli mora napadati točko g6, ker bi sicer prišlo Db1—e1 z neubranljivim matom), Tf1—h1+; 45. Kh2—g3, Dd1—g3+; 46. Kg3—h4, g6—g5+; 47. Kh4—h5, Th1×h3+; 48. Kh5—g4, Th3—h4 mat.

Razvezano snopje

DRŽAVNE OBLIKE

Stari vek:

1. Monarhija: Oblast poedinca. a) Ta vlada neomejno, to je po svoji volji, ljudstvo ga priznava kot vladarja, ki je od Boga poslan. Tako je bilo na vzhodu. Take vladarje so imele vse države, ki so nastale po razpadu velike Aleksandrove države leta 323. pred Kr. V teh državah so zavladali večidel njegovi generali. V rimski državi pa je prava monarhija nastopila od Diokleciana dalje, to je od l. 284. pred Kr. b) Poedinec vlada neomejno proti volji ljudstva, kajti on sam mu je vsilil svoje gospodstvo. Taki so bili grški tirani od 404. l. pred Kr. dalje. c) Vladar je odvisen od volje svojega ljudstva, pa tudi od plemstva. Tako je bilo v najstarejši dobi v Atenah in Rimu.

2. Oligarhija: Je nasprotno od demokracije, kjer vladajo vsi. Ta sestav je gospodstvo nekega določenega razreda s posebnimi pravicami, to je plemstva, in sicer plemstva po rodu, to je aristokracije ali pa denarnega plemstva, to je timokracije. Prave razlike med obema pa je težko ugotoviti v posameznih dobah. V starejši grški dobi je bilo namreč s plemstvom nujno združeno tudi bogastvo. V rimski dobi pa je dobimo obubožno dedno plemstvo in nastopajo že plemiči iz plebejskega stanu, ki so obogateli. To bi bila tako imenovana nobiliteta, ki se je delila v uradniško in denarno. — Platonova država, kjer bi vladali filozofi, oziroma plemiči po duhu, je še dandanes utopija.

3. Demokracija: Vlada ljudstva v republiki. Pri tem je ljudstvo a) do neke mere še odvisno od plemstva, tako v Rimu do l. 510. pred Kr. ali b) celo suvereno, tako v Atenah od 580—538 pr. Kr. — Ohlokracija je najpopolnejša demokracija, ki se še ni javila kot državna oblika. Ravno tako je s socializmom in komunizmom, za katere manjka v starem veku vsakih izročil.

Nadaljni razvoj v srednjem in novem veku: Mnogo državnih oblik starega veka se je obdržalo ali oživelu. 1. Na vzhodu so opustili v starem veku nastale svobodne države in prevzeli monarhijo, večinoma tako, pri kateri je bil vladar neomejen vladar, ki je vladal po svoji volji in ga je ljudstvo imelo za od Boga poslanega vladarja. Tako je bilo v Turčiji do padca Abdulā Hamida 1908. Danes je še tako v Egiptu, Iraku in Arabiji. 2. V Evropi niso nordijske države ravno tako sprejele republiko. Te so bile v srednjem veku v italijanskih mestnih državah, na pr. v Genovi in Benetkah in še danes v San Marinu. Sicer je bila monarhija pod vplivom pozno antičnega razvoja najbolj razširjena državna oblika, najbolj v taki obliki, da je bil vladar odvisen od volje svojega ljudstva, pa tudi od plemstva. V Franciji in pod francoskim vplivom je v mnogih državah zmagala Ludvika XIV. uvedena absolutna monarhija. Ravno tako pod francoskim vplivom, oziroma vplivom francoske revolucije so nastale najprej v Franciji 1789 in drugod republike. Vse državne oblike niso prav za prav nič novega, ampak samo spremenjene oblike na zunaj, na znotraj pa so si razne državne oblike kolikor toliko enake.

Rihard III. Igralec, ki predstavlja v Shakespearovi drami Riharda III., izpregovori po izgubljeni bitki. »Kraljestvo za konjale! Pri neki ponovitvi, ko zopet citira z veliko žalostjo zgoraj omenjeni stavek, se oglasi nekdo v parterju: »Ali osel ne bi bil dober?« — »Seveda,« mu odvrne igralec, »kar na oder pridite!

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17						18					
19				20				21				22		
23	24	25		26				27				28	29	30
31				32					33	34	35			
36				37	38	39	40		41					
42			43	44	45	46			47					
48	49	50				51				52		53	54	55
56			57				58		59	60	61			
62			63			64	65	66			67			
68		69	70	71				72				73		
74	75	76		77				78				79	80	81
82			83						84					
85			86						87					

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelejših črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. kraj pri Domžalah, 4. starogrški bog lepote in umetnosti, 10. naslovna oseba iz Pregljeve povesti, 16. desni pritok reke Volge, 17. kraj pri Domžalah, 18. druga beseda za si-roto, 19. naslov Ibsenove drame, 20. kraj jugovzhodno od Vipave, 21. kmečko orodje, 22. sodobna slovenska znanstvena revija, 23. pripadnik izumrlega naroda, 26. pristaniško mesto v severni Afriki, 27. desni pritok reke Goljska Morava, 28. draga tekočina, 31. sodobna slovaška politična osebnost, 32. vrsta dragega kamenja, 33. izraz iz računstva, 36. tuja beseda za izbrano družbo, 37. del glave, 41. posmrtno prebivališče izbranih, 42. država v Združenih državah Severne Amerike, 46. tuja beseda za pego, 47. izdelovalec sit, 48. tuja beseda za pripravo, 51. prebivalec dela Anglije, 52. zgodovinsko mesto na zahodu Male Azije, 56. sladka tekočina, 57. starogrško božanstvo ljubezni, 58. mohamedanski bog, 61. angleška trdnjava v južni Arabiji, 62. turški gospodar, 63. indijanska priprava, 65. moška oseba iz sve-tega pisma, 67. velika lesena posoda, 68. prvi vla-dar zahodnih Slovanov, 70. glavno mesto države Peru, 72. vrsta maščobe, 73. družinsko ime iz Wastovega romana: Zlato večnega Juda, 74. kraj pod Fruško goro, 77. tuja beseda za zagon, 78. vseučiliško mesto v Angliji, 79. pristaniško mesto na zahodnem obrežju Finske, 82. tuja beseda za tečaj, 83. ožgan ostanek lesa, 84. egiptovsko božanstvo, 85. druga beseda za jarem, 86. druga beseda za telesno napako, 87. oseba iz starorimske zgodovine.

Navpično: 1. reka v Ukrajini, 2. važen del glave, 3. mestno nočno zabavišče, 4. najvišja gora v Armeniji, 5. žensko krstno ime, 6. beseda za odiralca, 7. ud Nar. gled. v Ljubljani, 8. slovenska beseda za kritiko, 9. druga beseda za okrasje, 10. zadnje telesno prebivališče, 11. del lesene ograje, 12. pripadnik izumrlega naroda, 13. del velike Ljubljane, 14. skrajšano srbsko moško ime, 15. abesinski naslov, 23. druga beseda za kosilo, 24. nekdanji madžarski vladar, 25. severno moško krstno ime, 28. pripadnik kmečkega stanu, 29. del klasu, 30. bajeslovni grški letalec, 33. reka v Bosni, 34. druga beseda za zvijačo, 35. gora na Koroskem, 38. nekdanja grška pokrajina, 39. italijanska denarna enota, 40. domača žival, 43. bivša slovenska telovadna organizacija, 44. pritok reke Drine, 45. grška sveta gora na Halkidiki, 48. Kreitenova drama iz rimskega življenja, 49. druga beseda za liso, 50. moška oseba iz svetega pisma, 53. prostor v gledališki dvorani, 54. kraj pri Črnučah, 55. država v Zadnji Indiji, 59. tuja beseda

za zdravnika raztelesovalca, 60. pokrajina na Štajerskem, 61. lepi mladenič iz grškega bajeslovja, 64. del sobnega pohištva, 65. moško krstno ime, 66. del morskega premikanja, 69. štajerska beseda za del njive, 70. mera za papir, 71. kraj pod Fruško goro, 74. uporni indijski fakir, 75. vrsta glasbenega orodja, 76. vrsta masne zemlje, 79. trgovski izraz za predplačilo, 80. druga beseda za bilko, 81. strupena žuželka.

Rešitev zlogovne križanke z dne 6. novembra.

Vodoravno: 1. rokoklo, 4. kupe, 6. Kosta, 8. neroda, 11. prha, 13. kimono, 16. Mali, 17. Loka, 18. romar, 19. Rebeka, 20. nihaj, 21. lopar, 22. Riga, 23. debata, 25. lopa, 27. Čabar, 29. samica, 31. tržan, 32. gorjača, 34. Tesla, 36. blago, 38. terca, 40. kadriča, 42. Lima, 43. bistvo, 44. metež, 45. Sumatra, 47. bala, 49. Pali, 51. nastavek, 53. kočar, 54. busola, 56. danko, 58. saje, 60. Sovre, 62. kastorec, 64. mreža, 65. Bizet, 66. parket, 67. stopalo, 69. Senan, 71. Lodi, 73. jablana, 75. Mo-hač, 76. Pletorje, 78. Pameče, 80. smoking, 81. kolmeč, 82. Zagarje, 84. kaša, 86. vabilo, 88. Kosar, 89. tikva, 90. Kropa, 91. prometnik, 93. zavod, 95. rama, 97. Volpi, 99. bratomor, 101. slikar, 102. kri-za, 103. mešičje, 105. kamen, 107. žarišče, 109. pro-rek, 110. vdova, 111. salo, 112. platana, 114. Senta, 116. torba, 118. mapa, 120. Melkovič, 122. krava, 123. vreča, 124. padalo, 126. borba, 128. zapeka, 130. Vesta, 131. kava, 132. Patč, 133. pisava, 135. ščene, 137. raka, 139. Bela, 141. ranjenec, 142. talec, 143. nosač, 144. žaganje, 145. Boka, 146. Lancovo.

Navpično: 1. Roma, 2. koliba, 3. kolo, 4. ku-kalo, 5. pero, 6. Komarča, 7. Stare, 8. nebosa, 9. roka, 10. Danica, 11. prhaj, 12. haložan, 13. kipar, 14. Morija, 15. noga, 23. dete, 24. tabla, 26. pa-ter, 28. barka, 30. milja, 31. trma, 32. grostvo, 33. Catež, 35. slama, 37. goba, 39. capa, 41. Drina, 42. Livek, 43. bičar, 44. meso, 45. Sudan, 46. tra-sa, 48. laso, 50. Lika, 52. starec, 53. koža, 54. Bu-zeč, 55. laket, 57. kapa, 59. Jese, 61. vrelo, 63. staja, 64. mrena, 65. Bihac, 66. parter, 67. stopa, 68. Loče, 70. Nanking, 72. Dimež, 74. blagor, 75. moka, 76. pleva, 77. jelo, 79. mesar, 80. smokva, 81. Kolpa, 82. zamet, 83. jeza, 85. šara, 87. bivol, 88. kobra, 89. Timor, 90. krokar, 91. proza, 92. Nikšič, 94. vodka, 96. maža, 98. pišče, 100. torek, 101. sliva, 102. krilo, 103. meta, 104. jesen, 106. Mentor, 108. rima, 109. promet, 110. Vdovič, 111. Sava, 112. plača, 113. nada, 115. tabor, 117. baza, 119. Paka, 121. Kostanje, 122. Kravata, 123. vre-teno, 124. pasaža, 125. loščenje, 127. baraka, 129. Pebece, 130. vera, 131. kanec, 132. palec, 133. pi-sač, 134. vaga, 136. Nebo, 138. Kalan, 140. Yalo.

»Gospod plačilni, postavite na mizo »Zase-deno«, nočem, da bi bil kdo zraven mene.«

Ne dovolite, da Vam kukavica znese jajce v Vaše zdravje!

Radenska

originalna, naravna in zdravilna

Je samo ena,

ona z rdečimi srei. Zdravje in užitek!

Slovenski misijonar na Kitajskem

Ko se oblastniki razbeže na vse strani, se ljudstvo zateka k njemu

France Jereb CM, Yenshan, Sev. Kitajska, provinca Voje:

Oktober 1938.

V zadnjem pismu sem samo mimogrede omenil svoje srečanje z japonsko vojsko. Tada sem mislil, da se bodo razmere kmalu ustalile. Mislim sem si: »Po opravljenih misijonih bom svojim dragim dobrotnikom lahko mirno opisal vse.« Toda, zmotil sem se. Dogodki so prehitevali in še prehitevali sami sebe in mene. Danes je naše mesto že drugih zasledeno od Japoncev.

Na kratko lahko označim svoje razmerje z japonskim vojaštvom kot dobro. Če se pa primerjam z večino ostalih misijonarjev, moram celo reči, da z novim gospodarji naravnost prav dobro izhajam. Kako je prišlo do tega?

Na čelu zbeganega mesta

Da bo moje pripovedovanje bolj razumljivo, moram poseči nekoliko nazaj. Konec lanskega leta se je po Jenšanu raznesel glas, da Japonci marširajo proti nam. Kitajske patrulje so javile, da bodo v dveh ali treh dneh že tu. Kitajsko vojaštvo se je posvetovalo, ali se kaže udariti z Japonci ali ne. Zmagali so tisti, ki so svetovali umik na desno in levo. Okrajni glavar z vsem uradništvom je že tri dni prej zbežal na varno, takrat, ko so nas obiskovali japonski aeroplani. Strah med ljudstvom je naraščal od ure do ure. Srdite besede, ki so prej padale na račun osvojevalcev, so nankrat zamrle in čuli so se drugi glasovi: »Kaj moremo mi, neoboroženi kmetje in meščani? Ustanovimo začasno, Japoncem prijazno vladno, ter jim pojdemo naproti, kakor so podobno storili v že zasledenih mestih!«

V dveh dneh je bilo vse mesto za ta predlog. Toda, kdo naj prevzame vodstvo? Kdo se bo upal stopiti strašnim Japoncem pred oči in jim predstaviti vdano prebivalstvo. Brž so sklenili, da naj si kaj takega drzne samo misijonar, torej jaz. Deputacija za deputacijo se je oglašala na misijonu, vsi veljaki so se zbrali pri meni in me začeli oblegati s prošnjami, naj prevzamem vodstvo. Sprevidel sem, da je zanje res treba nekaj storiti, že zato, da rešim svoj ugled kot misijonar. In pa, mislil sem si, morda le preprečim kako zlo. Toda takoj sem se odločil, da načelstva imenovane začasne uprave mesta nikakor ne prevzamem. Prav nič me ni motila skušnjava, da bi se pred vami, strmečimi rojaki, postavil kot »mandarin in višji uradnik«. Razložil sem meščanom, da bom le začasno vodil prebivalstvo ob prihodu japonskega vojaštva in da bom njihovemu poveljniku dopovedal, da v mestu ni nikogar, ki se ne bi podvrnil novim gospodarjem.

Sprejem osvajalcev

S tem so se moške vsaj na videz zadovoljili. A nikakor niso še opustili misli, da bom prevzel tudi načelstvo začasne uprave (Vei-čehui). In res, kar na lepem so me postavili pred izvršeno dejstvo. Zgodilo se je tako: Japoncem so pošiljali nasproti oprezovalce, ki naj bi mestu naznanili čas njihovega prihoda. Enega izmed teh oprezovalcev so Japonci zgrabili ter ga začeli izpraševati: »Odkod si?« »Iz Jenšana.« — »Ali so kitajski vojaki še tam?« — »Jih ni več.« — »Ali so v mestu in okolici roparji?« — »Jih tudi ni.« — »Ali ste ustanovili Vei-čehui?« — »Smo ga.« — »Kdo je načelnik?« »Misijonar.« — Dopoldne 19. oktobra so Japonci že korakali proti mestu in mi smo jim šli naproti, to se pravi: jaz naprej, kakor sem meščanom obljubil, ljudstvo pa v spoštljivi razdalji zadaj, oprežujoč, kaj bodo Japonci z menoj storili. Ko so videli, da ni nihče pomiril s puško name, so se kmalu vsi zbrali okoli mene ter mimoidočemu vojaštvu klicali v pozdrav svoj »van-suje«.

V kočevskih gozdovih.
»Tak vraga, ustrelil že no!«
»Čemu neki, saj vidiš, da se je podal!«

Angleški kralj na prvi seji parlamenta

Tudi letos je bila po starodavnem običaju prva seja angleškega parlamenta v navzočnosti kralja in kraljice. Slika ju kaže v dvorni kočiji, ko se peljeta v parlament. Ta kraljevi vhod je posebno esen in ga pride ob straneh ulic gledat na tisoče ljudi.

Dve, tri ure za tem se je pri meni javil poveljnik, major, z nekaj oficirji ter se mi je zahvalil za sprejem in mi izrazil priznanje, da se trudim za prebivalstvo. Tada sem kratko razložil komandantu, kako so me prebivalci ujeli, in izjavil, da nikakor ne morem prevzeti službe načelnika javne uprave. Dal se je pogovoriti in me samo prosil, naj do postavitve okrajnega glavarja vodim posle.

Tiste tri dni sem res od jutra do večera urejeval stike med domačini in zmagovalci, razglašal povelja in javil poveljniku želje prebivalstva. Nekajkrat sem prav odločno protestiral proti nasilju vojaštva ter prevzel celó odgovornost, da v mestu ne bo nikake zasede ali upora proti Japoncem. Četrty dan so prebivalci, ki so že premagali strah, na poziv komandanta izvolili načelnika začasne uprave. Kandidatov je bilo zdaj, ko je bilo že vse vpeljano, na izbiri. Meni so dali mesto svetovaleca in diplomu za zasluge. Postal sem slaven blizu in daleč.

Dva gospodarja

Toda slava v takih težkih časih je kaj dvomljive vrednosti. Tri mesece pozneje sem samo tako mogel rešiti svojo glavo pred maševanjem komunistov, ker sem jim dokazal, da nisem bil

Maršal Čangkajšek na umiku pred Japonci

Maršal Čangkajšek je zapustil svojo dotedanjo prestolnico Hankov le malo prej, preden je japonska vojska pridrla v mesto in ga zasedla. Slika ga kaže z ženo tik pred odhodom iz obleganega mesta.

nikdar pravi načelnik Japoncem prijazne uprave in da se kot svetovalec nisem udeležil nobene seje.

Kitajci so po prvem presenečenju kmalu prišli do sapa. Japonci so namreč ob prodiranju v deželo puščali v posameznih osvojenih krajih le redko posejane posadke. Železnico od Tientsina do Tsinana so dobro zastražili. V vsem ozemlju vzhodno od imenovane črte in do Rumene reke pa je samo naš zanikrni Jenšan zadela čast, da imamo stalno posadko Vzhajajočega sonca (Japoncev). Vse ostalo ozemlje pa, ki sem ga pravkar omejil in na katerem živi blizu 4 milijone duš, je pod kitajsko oblastjo. Toda ne smemo misliti, da izvaja to oblast kaka redna kitajska uprava. Te ni. Vse povsod pa so se organizirale čete razkropljenih vojakov, orožnikov, miličnikov, prostovoljcev, ki iz lastne gorečnosti ali pa po navodilu centralne vlade povsod nasprotujejo novim gospodarjem. Pravim »nasprotujejo«, kajti v odprt boj se spuste z osvojevalci le v prav ugodnih okoliščinah. Napadejo samo majhne skupine zunaj mestnih zidov ali pa premalo oborožene transporte. Pred močnejšo japonsko četo vedno beže. Japoncev je v bojih s temi četniki — »guerillac« — jih imenujejo tuji listi — padlo prav malo. Pač pa so temeljito obračunali z organi nove, od osvojevalcev postavljene vlade. Ti so proglašeni za izdajalce in gorje jim, če si upajo dalje, kakor nesejo puške njihovih pokroviteljev, Japoncev. Marsikdo, ki se je preveč zanesel na zmagovitost sončne zastave, je že klavno končal.

Izdajalec »han-dzejn«, je tudi, kdor plača novi vladi davek ali sprejme v trgovini njihov denar. Mislite si torej nesrečni položaj prebivalcev v mestu ali okolici, kjer je japonska posadka. Če

ne plačaš, pridejo vojaki, postrele ljudi in požgo vas. Japonci pravijo, da so to uporniki. Če pa plačajo, se morajo bati enakega od kitajskih četnikov. Popolno priznanje svoje oblasti zahtevata obe stranki tudi od nas misijonarjev. In ker je v vsej škofiji samo naš ljubi Jenšan postavljen tako srečno, da je fara v oblasti dveh sovražnih strank, sem tudi jaz, gospod župnik, pri vsakem koraku, ki ga naredim, prisiljen, da držim ali s hudičem ali z biričem, da se tako izrazim. V teoriji je ta reč nerazrešljiva.

Po zlomu kitajske vojske — četniki

Še besedo o kitajskih četnikih. V začetku, torej pred pol leta in več, so povsod nastale čete prostovoljcev, večinoma iz študentov in mlajših uradnikov. Imenovali so se »Rešilna armada«. — Kmalu pa se je izkazalo, da imajo pri njih prvo besedo komunisti. Pred pol leta jim tega še niso smeli reči, danes pa to sami priznavajo in so se v naših krajih meseca aprila tudi uradno združili z 8. komunistično armado, ki ima svoj sedež v Jannanu (Šensi). Ker so odločni in bojevit, so druge poveljnice samostojnih čet in četice drugega za drugim ali premagali ali prisilili, da so se jim podredili. Ker so Japonci tudi v zasledenem ozemlju gospodarji le ene petine dežele, je vsa ostala — govorim namenoma samo za pokrajino Hope — pod izključno upravo komunistov. In kaj mislite, kakšen raj so ustvarili ti rdeči »misijonarji? Kaj bi vam ponavljal reči, ki jih v svojih poštenih časopisih vsak dan berete. Jaz sem opazil, da se ti komunisti od roparjev najslabše vrste ločijo le v

Postrežljiv je treba biti.

»Gospa Suša, spodaj jih ni doma, ali bi jim hoteli vi izročiti tale klavir, ko pridejo?«

so nas Japonci držali zelo na kratkem. Izhod in prihod v mesto je bil dovoljen samo z izkaznico. Včasih so pa vrata sploh zaprli. Za moj god so mnogi kristjani skušali priti k naši, pa le nekemu starčku, ki je prišel pri vzhodnih vratih, je uspelo. Druge so straže zapodile.

Strah ima velike oči

Toda japonska posadka je bila kmalu poklicana drugam. Meni nič tebi nič so naložili svojo priljago na avtomobile, privezali nanje svoja dva topova in oddrli v Tsang-čov. Za slovo je komandant sklical vse, kar v mestu kaj pomeni (seveda mene tudi), nam pojasnil, da smo Jenšanci sami nepridipravi, ki vsak njihov ukrep izdajamo kitajskim četam ter nam zagrozil, da bodo v nekaj dneh po njihovem odhodu priletele letala, ki bodo temeljito prerahljala nelvalčno mesto. — Z Bogom! Mislite si, kako so se našim pogumnim meščanom tresla kolena. Meni je bilo takoj jasno, da je to le neumestna šala, in sem ljudem to tudi povedal. A nič! Zopet sem bil jaz tisti, od katerega je vse pričakovalo varstvo. Potolažil sem jih, da bom takoj pisal pismo našemu škofu, ki da nas bo branil pri vrhovnem poveljstvu v Tientsinu. Škofu sem res pisal, česa se pri nas ljudje bje, a s pripombo, da jaz v to nič ne verjamem. Pozneje sem dobil odgovor od g. škofa, da se je vrhovni japonski komandant glasno smejal, da kdo verjame, da ima kak pehotni poročnik pri letalstvu kaj govoriti.

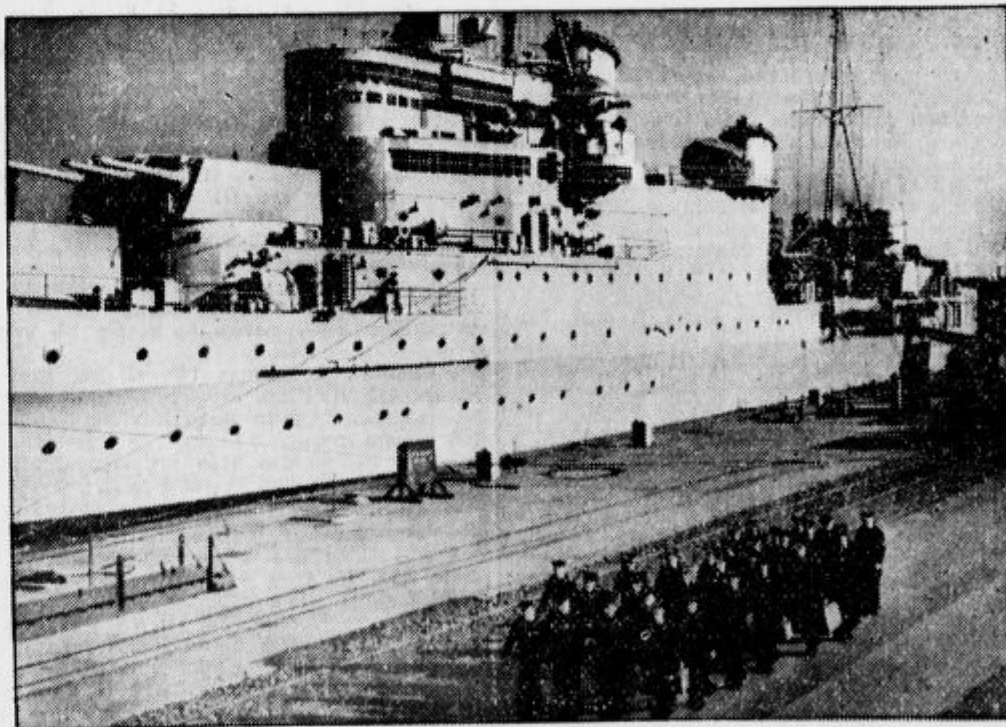
Menjamo gospodarje

Dobro uro po odhodu Japoncev so bili v mestu že komunisti, ki so s svojim početjem načeli novo poglavje v zgodovini Jenšana. Zato tudi jaz odložim zgodbo za prihodnje pismo. Zanimiva je tudi zato, ker bi moral biti jaz ustreljen, a je bil namesto mene naš prašček. Misijon je bil oropan, a pozneje so mi reči vrnil. Naposled smo postali celo kar dobri prijatelji, tako da sem mogel uspešno zagovarjati še ostale »izdajalce«, člane »Vei-čehuiac«. Večkrat sem pozneje še stal pred puškami, a tako kakor ta, mi ni ostal v spominu noben drug dogodek.

Hvaležno sem prejel vse vaše darove in gani-
nilo me je do solz, ko sem videl v »Katoliških misijonih«, da se me mnogi spomnijo, čeprav se jih jaz že dolgo nisem. Kmalu, upam, bom povedal, koliko stradalosti ste rešili in kolikim pripomogli do sv. vere. Zase sem iz vaših darov zajemal le pogum, da vztrajam na svojem mestu.

Vaš hvaležni France Jereb C. M.
(Ako bi kdo hotel g. misijonarju Jerebu za božič kaj darovati, lahko odda na naslov: Uredništvo »Katoliških misijonov«, Ljubljana, Tabor 12.)

Najnovejši angleški pomorski velikan

Anglija silno hiti oboroževati se na morju. Slika kaže najnovejšo križarko »Liverpool« v pristanišču Chatham, kjer naj bi jo prevzelo novo moštvo. Ima 9000 bruto ton, posadka pa šteje 700 mož. Križarka je najmoderneje oborožena. Ima 12 topov po 15,24 cm, 8 po 10,6 cm za obrambo proti letalom, 18 manjših topov, 6 cevi za izstreljevanje torpedov in »katapult« — napravo za spuščanje letal.

Ob jubileju apostola Nizozemske

Nizozemska se zelo vneto pripravlja, da proslavi 1200 letnico, od kar je umrl sv. Vilibord, apostol Nizozemske. Na današnji nedeljo bo v Dejong v tamošnji katedrali slovesno sv. mašo. Utrehtu imel tamošnji nadškof msgr. dr. Dejong v tamošnji katedrali slovesno sv. mašo, kar bo začetek slovesnosti in jubilejnega leta. Poleti 1939 bo v Utrehtu velika razstava sv. Viliborda, na kateri bodo razstavljeni vsi dokazi velike delavnosti nizozemskega apostola. 7. novembra 1939 pa bo veliki katoliški shod vseh Nizozemcev. Tudi v Luxemburgu, kjer je v mestu Echternach grob svetnika, bodo 1200 letnico njegove smrti slovesno praznovali.

Mussolini v cerkvi

Na soboto 29. oktobra so svatje, ki so se udeležili poroke Bruna Mussolinija, po poroki obiskali tudi cerkev sv. Petra v Rimu. Med njimi je

seveda tudi oče ženina Benito Mussolini s svojo ženo. Kakor je navadno ob takih prilikah, se je na prostornem trgu pred cerkvijo zbrala velika množica, ki je voditelja Italije viharno pozdravljala. Tudi v cerkvi sami so nekateri mislili, da ga morajo počastiti s klici »Viva il Duce!« Mussolini pa se je obrnil k ljudem in rezko dejal: »Silencio! Tih! Nismo na cesti, ampak v cerkvi!«

Cerkve v Združenih državah

Po uradnih statistikah je članstvo krščanske cerkve v Ameriki v zadnjem letu naraslo za 754 tisoč 138 in znaša 63.848.094 pripadnikov, kar je 59,9 odstotkov vsega prebivalstva. Protestantov je 35.879.311, katoličanov 21.322.688. Najmočnejša protestantska cerkev je »Southern Baptist Church« (Baptisti), ki ima 4.595.692 pripadnika. Druga najmočnejša protestantska cerkev je škofsko metodistična s 3.364.342 člani. Judov, ki se tudi ver-
sko prištevajo k judovski skupnosti, pa je 4 milijone 81.242

Zmanjšanje obtoka bankovcev

Izkaz Narodne banke za 8. november kaže naslednjo sliko (v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 31. oktober):

Aktivna: zlatu v blaginjah 1.850.96 (+16.4), zlatu v inozemstvu 41.95 (-16.37), skupna podlaga 1.892.9 (+0.03), devize izven podlage 449.8 (+7.6), kovani denar 347.8 (-4.2), posojila: mešna 1.835.3 (-14.94), lombardna 40.3 (-4.0), skupna posojila 1.875.6 (-19.9), prejšnji predjudi državi 1.643.9 (+0.3), razna aktivna 2.399.1 (-21.1).

Pasiva: rezervni sklad 221.9 (+0.3), bankovci v obtoku 6.841.4 (-170.9), drž. terjatve 69.35 (+43.45), žiroračuni 1.160.8 (+133.5), razni računi 992.5 (-3.1), skupne obveznosti po vidu 2.222.66 (+173.8), obveznosti z rokom 100.0 (-50.0), razna pasiva 291.0 (+10.0).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 9.064.1 (+2.87), skupna podlaga s premijo 2.432.37 (+0.04), od tega samo zlatu v blaginjah s premijo 2.378.46 (+21.1) milij. din, skupno kritje 26.83 (v prejšnjem izkazu 26.84)%, od tega samo z zlatom v blaginjah 26.24 (26.01)%.

Če povečanju obtoka bankovcev in kovancev za ultimo oktobra se je že v prvem tednu novembra pokazala znatna razbremenitev banke. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 170.9 milij. din, to pa zaradi velikega dotoka denarja na žirovne račune, kar je razvidno tudi iz izkaza Poštno hranilnice za oktober. Razbremenitev banke je razvidna tudi iz zmanjšanja obveznosti z rokom in posojil banke.

Med aktivni se je povečal zlati zaklad doma zaradi repatriacije zlata iz inozemstva, zmanjšal se je zlati zaklad, ki leži v inozemstvu. Večje izpremembe beležita nadalje le še postavki: razna aktivna (povečanje) in razna pasiva (zmanjšanje).

Plačevanje kmetijskih dolgov

Po poročilu Privilegirane agrarne banke so kmetje dolžniki plačali do konca leta 1937 na anuitetah 143.5 milij. din, nadalje so do 1. avgusta 1938 plačali skupno 193.86 milij. din. V mesecu avgustu 1938 so plačali anuitet 7.06 milij. din, v septembru 12.14, v oktobru pa 11.7 milij. din, tako da so do konca oktobra skupno plačali 224.74 milij. din, od tega v letu 1937 48.5, v letu 1938 pa 81.27 milij. din. Znesek 81.27 milij. din se razdeli takole: Ljubljana 15.82, Belgrad 48.3, Zagreb 10.97 in Sarajevo 6.17 milij. din.

Nadalje je banka izdala 3.180 denarnim zavodom do konca oktobra za 249.5 milij. din obveznic in 123.6 milij. din gotovine na anuitetah. Po poročilih se razdele te vsote takole:

Št. zavodov	obveznice milij. din	anuitete milij. din
Ljubljana	479	50.4
Belgrad	1590	110.7
Zagreb	741	62.4
Sarajevo	370	26.0

★

Izvoz jabolk v Nemčijo. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu obvešča izvoznike jabolk, ker se je pripetilo več primerov, da so bila naša jabolka poslana v bivšo Avstrijo brez fitopatološkega potrdila, da v bodoče ne pošiljajo jabolk brez omenjenega potrdila, ki mora biti tiskano na mednarodnem formulirju, nadalje poleg našega jezika tudi v nemškem jeziku. Pošiljatelj brez fitopatološkega potrdila ne bodo puščene na bivšo avstrijsko področje in se na ta način našim izvoznikom zadajo veliki škodi.

Javno skladišče špeditije Rajmund Ranžinger v Ljubljani.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je podelilo najstarejši in renomirani ljubljanski špeditijski tvrdki R. Ranžinger koncesijo za obrat javnega skladišča v Ljubljani. Javno skladišče obratuje na podstati zakona o javnih skladiščih ter pravilnika, ki ga je odobrilo ministristvo trgovine in industrije in ki je objavljen v »Službenem listu« z dne 12. novembra. Pravilnik vsebuje določbe o področju, izvrševanju poslova, poslovnih tajnosti, zakoniti zastavi pravici, odgovornostih, pristojbinski tarifi, trajanju hrambe blaga in prodaji blaga, prostoVOLJnih javnih dražbah, hišni red, razsedišče in objave.

Nadalje je v isti številki »Službenega lista« objavljena tudi pristojbina tarifa javnega skladišča špeditije R. Ranžinger v Ljubljani, ki vsebuje tudi vse tarife postavke.

Tečaj za mizarske pomočnike. Zavod za pospeševanje o Zbornici TOI v Ljubljani priredi zimsko tečaj za mizarske pomočnike na Tehnični srednji šoli v Ljubljani. Poučevalo se bo strokovno risanje ob nedeljah od 8. do 12. (4 ure) med tednom v večernih urah od 18.30 do 20.30 pa stavbarstvo (1 uro), tehnologija (1 uro), kalkulacija (1 uro), geometrija in računstvo (1 uro) oblikoslovje (2 uri), zakonodaja (1 uro) in knjigovodstvo (1 uro). Pričetek v nedeljo 27. novembra t. l. Pismene prijave s točnim naslovom je treba poslati zavodu do 23. novembra t. l. O sprejemu bodo obveščeni prijavitelji pisмено ter dobe na željo pri zavodu podrobnejša pojasnila.

Tečaj za pripravo na mojstrske izpite. — Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi za pripravo kandidatov na mojstrski izpit tečaj, ki bodo na tehnični srednji šoli v Ljubljani pozimi ob ob sobotah od 14 do 18 in ob nedeljah od 8 do 12, skupno 50 dni. Pouk se prične v nedeljo, dne 27. novembra t. l., ako bo dovolj prijav. V poštev pridejo tele stroke: cementarji, kleparji, kolarji, krovci, pečarji in štukaterji. Poučevalo se bo skupno za vse stroke: geometrija in računstvo, oblikoslovje, zakonodaja, knjigovodstvo, ločeno po strokah pa: strokovno risanje, stavbarstvo in gradivoznanstvo in kalkulacija. Tečaj bi lahko posejali tudi mojstri. Prijave za tečaj z navedbo naslova je poslati na: Zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani najkasneje do 23. novembra t. l., ki bo prijavitelje obvestil, ali so sprejeti, ter dal tudi želena pojasnila.

Večerni tečaj za rokodelske pomočnike. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi za rokodelske pomočnike zimsko tečaj, ki bodo na Tehnični srednji šoli od 18.30 do 20.30 zvečer pričeli s ponedeljkom 28. novembra t. l. Tečaj bo trajal skupno 100 ur. Poučevalo se bo po eno uro na teden oblikoslovje, računstvo in geometrija, knjigovodstvo in zakonodaja. Za primer da se prijavi iz ene stroke večje število pomočnikov, se more za te stroke predavati iz stavbarstva in kalkulacije po eno uro tedensko. Prijavitelji se je do 23. novembra t. l. s točnim naslovom gori imenovanem zavodu, ki bo obvestil prijavitelje o sprejemu in dal na željo podrobnejša pojasnila.

Ceste v donavski in drinski banovini. Kot znano, je za ceste v donavski banovini določenih milijardnega posojila ter cestnih skladov 225 milij. dinarjev. Ta znesek je razdeljen takole: Belgrad—Zremska Mitrovica—Brod—Zagreb 50 milij. din, v kolikor teče cestna zveza Zagreb—Belgrad po donavski banovini, Ruma—Novi Sad in Novi Sad—

Odstotek kritja je v glavnem ostal neizpremenjen, le samo zlato kritje (z zlatom v blaginjah banke s premijo) se je zaradi repatriacije zlata povečalo.

Naslednja tabela nam kaže gibanje obtoka kovancev in bankovcev ter vsaga denarja v zadnjih izkazih banke v primeri z lanskim letom (v milij. din):

	bankovci	kovanci	skupno
8. novembra 1937	5.749.2	851.7	6.600.9
31. avgusta 1938	6.246.2	798.6	7.044.8
30. septembra 1938	7.404.0	814.2	8.218.2
31. oktobra 1938	7.012.35	847.97	7.860.3
8. novembra 1938	6.841.2	852.2	7.693.4

Iz tega pregleda je razvidno, da je obtok denarja v teku meseca septembra narasel za 1.173.4 milij. din zaradi velikih potreb v septembrski krizi. Če v mesecu oktobru se je do zadnjega v mesecu obtok denarja zmanjšal za 357.9 milij. din, v prvih 8 dneh pa se je obtok denarja nadalje zmanjšal za 166.9 milij. din, torej skupno v enem mesecu in 8 dneh za 524.8 milij. kar pomeni, da je polovica povečanja obtoka že prišla nazaj v Narodno banko (odstotek znaša točno 44.7%).

Tudi posojila banke so se v zadnji dobli znatno zmanjšala: višek dosegla dne 8. oktobra 1938 z 1.952.6 milij. din, do dne 8. novembra 1938 pa so se zmanjšala na 1.875.6 milij. in znaša torej zmanjšanje v teku enega meseca 77.0 milij. din (od 31. avgusta 1938 do 8. oktobra 1938 so se povečala posojila banke za 282.6 milij. din). Obveznosti Narodne banke z rokom so znašale pred krizo stalno 50.0 milij. din, od 22. do 30. septembra so se povečale za 300 na 350 milij. din, nato so pa postopno padle na najnižje stanje 100.0 milij. din, kar je le še 50 milij. din nad normalnim stanjem pred krizo.

Zabali — Petrovgrad — Jaša Tomić — državna meja 40 milij. din, Pančevo—Vršac—drž. meja 45 milij. dinarjev, Belgrad—Lazarevac 25 milij. din, Belgrad—Smederevo—Požarevac 30 milij. din in skozi mesta 85 milij. din. — V drinski banovini je določenih za cestna dela 160 milij. din, in sicer takole: Lajkovac—Valjevo (nadaljevanje ceste Belgrad—Lazarevac) 5 milij. din, Sarajevo—Podromanja (proti Belgradu) 70 milij. din, Dobrun—Višegrad in Belo Brdo—Rudo 15 milij. din, Sarajevo—Konjic—Mostar 40 milij. din in skozi mesta na državnih cestah 30 milij. din.

Izprememba v upravi Radio Zagreb. Izbrisana sta upravna svetnika deln. družbe Radio Zagreb gg. dr. Branko Pliverić in dr. Branko Livadić, vpisan pa Badališ Viktor (vsi se iz Zagreba).

Likvidacija: Kmetička hranilnica in posojilnica v St. Petru v Savinjski dolini, r. z. z. n. z.

Konec poravnave. Pipan & Cie., kem. kom. družba z om. zavezo v Ljubljani, Rešajeva cesta 2.

Potrjena poravnava: Mirka Novak, trgovec v Smartnem pri Litiji.

Licitacije: Dne 14. novembra bo pri štabu 39. pešpolka v Celju licitacija za dobavljanje mesa za čas od novembra 1938 do 31. marca 1939 za potrebe celjskega garnizijona.

Izkaz Francoske banke za 8. november kaže v primeri z izkazom za 27. oktober povečanje obtoka bankovcev za 110.8 na 110.557 milij. frankov, ker so se zmanjšale naložbe na žiru in povečala posojila bankam.

Angleška banka. V dobil od 3. do 10. novembra se je obtok bankovcev zmanjšal za 1.26 na 482.7 milij. funtov.

Borza

Dne 12. novembra.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 10.17 milij. din v primeri e 5.467, 5.77, 8.311 in 7.702 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih, Belgrad 10, Pariz 11.696, London 20.925, Newyork 441.87, Bruselj 74.70, Milan 23.22, Amsterdam 239.75, Berlin 176.87, Stockholm 107.82, Oslo 105.20, Kopenhagen 98.45, Praga 15.16, Varšava 72.87, Budimpešta 87.50, Atene 8.95, Carigrad 8.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.23, Buenos Aires 103.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Brežicah, dne 4. novembra 1938. Voli: I. vrste 5, II. vrste 4.50, III. vrste 3.50; telce: I. vrste 5, II. vrste 4.50, III. vrste 3; krave: I. vrste 4, II. vrste 3.50, III. vrste 2; teleta: I. vrste 6, II. vrste 5; prašiči: špeharji 9, pršutarji 7.50 din kilogram žive teže.

Goveje meso: I. vrste 12, II. vrste 10; svinjina 16, slanina 18, svinjska mast 22, čisti med 16, surove kože: goveje 8, telečje 12, svinjske 4 din za kilogram.

Pšenica 150, ječmen 140, rž 140, oves 150, koruza 110, fižol 225, krompir 75, seno 65, slama 30, jabolka: I. vrste 350, II. vrste 250 din za 100 kilogramov.

Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5, finejše sortirano vino 7, vinski mošt iz kvasilnih vrst grozdja 5.50, vinski mošt iz navadnih vrst grozdja 4.50 din za liter.

V Laškem dne 7. novembra 1938. Voli: I. vrste 5.75, II. vrste 5, III. vrste 4.50; telce: I. vrste 5.25, II. vrste 4.75, III. vrste 4.25; krave: I. vrste 4.25, II. vrste 3.75, III. vrste 3.50; teleta: I. vrste 7, II. vrste 5-6; prašiči: špeharji 10, pršutarji 9 din kg žive teže.

Goveje meso: I. vrste 10-12, II. vrste 8-10, III. vrste 8; svinjina 18, slanina 17, svinjska mast 18, čisti med 18-22, surove kože: goveje 8, telečje 7, svinjske 5 din za kg.

Pšenica 200-220, ječmen 250, rž 250, oves 200, krompir 75-85, seno 50-60, slama 20-25, jabolka: I. vrste 300-400, II. vrste 150-200, pšenična moka 250-350, koruzna moka 225 din t.

Cena živine in kmetijskih pridelkov v Krškem dne 5. novembra t. l. Voli I. vrste 5 din, voli II. vrste 4 do 4.50 din, voli III. vrste 3 do 4 din, telce I. vrste 5 din, telce II. vrste 3.50 do 4.50 din, telce III. vrste 3 do 4 din, krave I. vrste 4.50 din, krave druge vrste 2.50 do 4 din, krave III. vrste 2 do 3 din, teleta I. vrste 5 do 7 din, teleta II. vrste 4.50 do 6 din, prašiči špeharji 7 do 9 din, prašiči pršutarji 6 do 8 din za 1 kg žive teže.

Goveje meso I. vrste 10 din, goveje meso II. vrste 8 do 9 din, svinjina 10 do 14 din, slanina 15 do 16 din, svinjska mast 18 do 20 din, čisti med 16 do 18 din, goveje surove kože 7 do 10 din, telečje surove kože 10 do 14 din, svinjske surove kože 4 din za 1 kg.

Pšenica 150 do 200 din, ječmen 125 do 150 din, rž 150 do 200 din, oves 100 do 250 din, koruza 80 do 200 din, fižol 200 do 400 din, krompir 50 do 75 din, seno 40 do 75 din, slama 25 do 30 din, jabolka I. vrste 300 din, II. vrste 200 din, pšenična moka 300 do 350 din, koruzna moka 200 do 225 din za 100 kg.

Hmelj

Savinjska dolina: Vključ je docela neznatnim zalogam je tudi zadnjih štirinajst dni še vedno bilo nekaj zanimanja za naš letošnji pridelek in je prišlo tudi do več zaključkov. Cene so ostale nadalje čvrste in se je za najboljšje blago plačevalo do 38 din za kg.

Vojvodina: Pri nekoliko živahnem zanimanju in povpraševanju se nadaljuje z nakupovanjem letošnjega pridelka in plačuje po kakovosti blaga 6-18 din za kg. Neprodane zaloge v prvi roki so še vedno znatne in tudi ponudba še vedno prekaša povpraševanje.

Češkoslovaška: V hmeljski kupčiji je tendenca slej ko prej čvrsta. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene in se plačuje za letošnji žateški pridelek 24 do 32 din za kg. Prometa je bilo bolj malo, ker se ozirom na že precej pille zaloge drž. hmeljarji zelo rezervirano in zahtevajo višje cene. Znamkovano je doslej 2000 stotov češkega žateškega hmelja pridelka 1938.

Nemčija: V hmeljski kupčiji prevladuje mirna tendenca, ker domača pivovarska industrija računa na hmelj pridobljenih bivših češkoslovaških okolišev in zaenkrat ne kupuje. Zato je bilo prometa le malo, cene pa so se gibale za domačo porabo le nekaj nad uradno določenimi najnižjimi. Za izvoz se nudi hmelj iz Nemčije po konkurenčnih cenah. Sicer pa je neprodano v prvi roki v okoliših stare Nemčije le še kakih 3500 stotov, dočim je iz NHPD precej založena. S 28. pr. m. je bilo v iz CSR pridobljenih okolišev nakupovanje hmelja po trgovih in pivovarnah iz stare Nemčije prepovedano, dokler se vnovčene tega hmelja ne bo dokončno uredilo. Kakor poročajo iz Zorca, pa je to vprašanje le še urejeno in se plačuje za letošnji pridelek Saaz 32-39 din, Auscha 25-29 din in Dauba 21-25 din za kg.

V Nemčiji bodo še skrčili nasade, in sicer hočejo še letos skrčiti površino hmeljišč v stari Nemčiji od sedanjih 8000 na 8000 ha. Skušajo pa to slej ko prej doseči le s premijami in plačajo za 1 ha opuščene hmeljišča, to je kakih 4000 sa-dežev, 1000 RM, to je 15.000 din nagrade. Pa tudi prihodnje leto nameravajo baže zaradi priklju-

čitve novih nasadov iz Češkoslovaške hmeljišča nadalje izdatno skrčiti.

Konsum piva v Nemčiji se še dviga in je v letu 1937-38 znašal 43.000.000 hl, to je povprečno letno na osebo 63.7 l, dočim v letu 1936-37 le 58.7 l v skupni količini 89.000.000 hl. Konsum piva se je torej dvignil zadnje leto v primeri s prejšnjim za 4.000.000 hl, to je 2.3%, oziroma za 5 l povprečno letno na osebo.

Francija: Tendence v kupčiji je mirna. Več povpraševanja je le za boljše blago, ki pa je zelo redko. Cene so ostale v glavnem nespremenjene ter se plačuje za letošnji pridelek alžalski 15 do 21 din za kg.

Poljska: Položaj v hmeljski kupčiji je v glavnem nespremenjen in prav tako so ostale nespremenjene tudi cene. Več povpraševanja je le za boljše blago, ki pa je že redko, ker ga je bilo sploh malo na razpolago in še to že močno razprodano.

Belgija: Pri razmeroma mirni, vendar čvrsti tendenci notira letošnji Alos do 19 din in Poperinghe do 15 din za kg. Več povpraševanja je le za boljše blago, ki pa je zlasti v Alosu že skoraj docela razprodano.

Anglija: Bonitiranje letošnjega pridelka je zapoznelo, ker se je tudi obiralo pri hmelju. Tržišče je še vedno razmeroma mirno, vendar pa se je nekaj hmelja prodalo že naprej. Celokupni pridelek bo po zadnjih ugotovitvah znašal največ 115.000 stotov.

Amerika: Tržišče je mirno in izkazuje le bolj malo prometa. Zdi se, da so pivovarne zaenkrat krile in bodo šele pozneje zopet posegle v kupčijo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in domači pridelek notira letošnji 20 do 24 din, lanski 12 do 16 din in starejši letniki 5-10 din, že zacinjen inozemski pa letošnji 44-52 din in lanski 34-43 din za kg.

Poraba hmelja v USA je, kakor kaže, dosegla svoj višek in je v letu 1937-38 že celo nekoliko nazadovala. Znašala je namreč le 157.644 stotov, dočim v prejšnjem letu še 167.610 stotov. Manj hmelja se je seveda porabilo zato, ker se je prej od ukinitve prohibicije naprej stalno dvigal.

Sport

Današnji šport

Danes ob 14 važna ligaška tekma

SK Ljubljana : Šparta

Predtekma ob 13: Ljubljana (jun.) in Jadran (jun.)

Ob 10 dop. na igrišču SK Pirije za

Kolinsko tovarno SK Mars : Bratstvo

Ob 9.30 dop. na igrišču Ljubljane:

Svoboda : Reka

Grafika : Mladika na igrišču v Šiški

s predtekmo Hermes (jun.) : Mars ob 9 dop.

Mariborski šport

Tudi za nedeljo, dne 13. t. m. so politične oblasti prepovedale v Mariboru odigranje odreenih prvenstvenih tekem Zeleničar : Slavija in Rapid : Mura. Edina prvenstvena tekma v mariborskem okrožju bo odigrana v Čakavcu, kjer bo ISSK Maribor poizkusil svojo srečo.

Da izkoristijo prost termin, je Mura povabila v Mursko Sobotu na prijateljsko tekmo moštvo SK Drave iz Ptuj, ki je v zadnjem času lepo napredovalo.

Celjski šport

Danes bo v Celju bogat nogometni spored. Dopolne ob 10 se bo odigrala na Glaziji drugorazredna prvenstvena nogometna tekma med SK Laškimi in SK Borutom iz Gotovelj. Popoldne se bo ob 1. pričela prvenstvena podzvezina nogometna tekma med SK Jugoslavijo in Olimpom.

Ob pol 3 se bo pričela na istem igrišču prvenstvena nogometna podzvezina tekma med SK Celjem in celjskimi Atletiki.

Svetovno smučarsko prvenstvo

Za svetovno smučarsko prvenstvo, ki bo od 11.-19. februarja prihodnjega leta v Zakopanah na Poljskem, se je doslej prijavilo 12 narodov, in sicer Švica, Anglija, Estonika, Finska, Francija, Italija, Jugoslavija, Norveška, Poljska, Švedska, Nemčija in Madžarska. Vsega skupaj je doslej aktivnih športnikov 250. Računajo pa tudi na udeležbo Kanade in Amerike.

All bomo prišli do balkanskih plavalnih tekem ?

Vsi dosežanji poizkusi jugoslov. plavalne zveze, da bi se po zgledu balkanskih iger lahko telete, rokoborcev, nogometašev in tenis igralcev vršile tudi plavalne tekme Balkana, so ostali doslej brezuspešni, ker so se ostali balkanski narodi izmikali temu predlogu Jugoslavije, češ da so naši plavalci premočni zanje, kar je iskreno priznal neki ugledni vodja romunskega športa. Za Jugoslovani so najmočnejši v plavanju na Balkanu Grki, potem pridejo Romuni, Turki in končno Bolgari. Medtem ko imajo Bolgari krasno plavalnišče z vrsteno bazen, imajo Romuni izredno lepe in reprezentativne bazene v Bukarešti in na morju in ko imajo tudi Turki svoja plavalnišča, so imeli Grki doslej svoje plavalne tekme na odprtih plavalniščih na morju. Sedaj se pojavljajo v Grčiji glasovi za gradnjo plavalnega etadiona, ki bi imel za nas ta pomen, da bi mi dolgo vrsto let igrali vodilno vlogo na Balkanu v plavalnem športu pri balkanskih iger, če bi jih hotele balkanske države prirediti. Grški olimpijski odbor se pripravlja, da kandidira za leto 1944. kot prireditelj XIII. olimpijade. Da bi se za to usposobil, gradi v Atenah v neposredni bližini svojega marmornatega stadiona športno kopališče s plavalniščem, ki bo imel olimpijske dimenzije. V tem plavalnem etadionu bodo imeli grški plavalci priliko, da se pripravljajo v plavalnem športu za meddržavne tekme s svojimi sosedi. Glede na to bo jugos. plavalna zveza ponovno prevzela iniciativo, da se prirejajo balkanske plavalne igre. Če tudi sedaj ne bi hotele pristati plavalne

zveze balkanskih narodov na te igre z ozirom na premoč Jugoslavije, potem bi Jugoslavija tudi pristala na to, da jo zaostpa na prvih takih igrh druga garnitura, torej ekipa brez onih naših najboljših, ki bi bili istočasno zaposleni na drugih tekmah v severni Evropi. Ker bo v kratkem še Carigrad dobil moderen plavalni bazen, potem bi bilo možno tudi v Turčiji izvesti balkanske plavalne igre.

Japonski plavalci so odlični

O Japoncih smo že mnogo slišali, kako izvrstno plavajo. Na berlinski olimpiadi smo imeli priliko občudovati njihove uspehe, iz Daljnega vzhoda pa po navno prihajajo poročila o njihovih izbornih rezultatih. Pred kratkim so imeli prvenstvene tekme visokošolci v Tokiu. Odlikovali so se zlasti znani borci Miyazaki, Arai, Makino, Takagashi, Koike in Hamuro ter novi svetovni rekorder na 1000 m Amano. Oglejmo si še rezultate njihovega zadnjega tekmovalja.

50 m prosto: Miyazaki 26.6 sek., Sasaki 26.8 sek. in Hasegawa 26.8 sek.

100 m prosto: Arai 58.2 sek., Sasaki 58.8 sek. in Sugura 1:01.1.

200 m prosto: Arai 2:12.0, Sagiya 2:17.3 in Sugura 2:18.6.

400 m prosto: Takagashi 4:48.0, Amano 4:51.6 in Makino 4:52.0.

800 m prosto: Amano 10:04.0, Takagashi 10:05.2 in Makino 10:14.6.

Štafeta 4X 50 m prosto: Keloo 1:47 (26.8 sek.), Rikkyo 1:48.6 in Nippon 1:49.4.

50 m hrbtno: Koyimo 31.0 sek., Tanigutti 31.8 sek., Yoshido 32.0 sek.

100 m hrbtno: Koyimo 1:08.6, Yoshido 1:10.4 in Tanigutti 1:11.0.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentovnjaški oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Precizni mehanikar
išče službo za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17708. (a)

Gradbeni prakt. tehnik
in šofer, vojašine prost — išče službo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Tehnika« št. 17880.

Dobra kuharica
samostojna, išče službo pri kračanski družini. — Ponudbe v upravi »Slov.« pod »Pridna« 17.790. (a)

Trgovska pomočnica
mlajša, poštena, pridna, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Postrežljiva« 17.801. (a)

Mesarski pomočnik
začetnik, vojašine prost, išče službo. Cenj. ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« v Celju pod značko »Vestene«.

Starejša dekle
z gospodinjskim tečajem — zna samostojno kuhati meščansko hrano, želi službe. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru, št. 1671.

Cerkovnik
vojašine prost, z dobro prakso, išče mesta za takoj ali z novim letom. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru št. 1673. (a)

Gospodinja ali kuharica
išče službo pri samostojnem gospodu ali manjši družini. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Resna in poštena« 17780. (a)

Medičarski in svečarski pomočnik, dobro izurjen, išče službo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod zn. »Vojašine proste«.

Pekovski pomočnik
z mojstrskim izpitom je sedaj prišel od vojakov. Priden in pošten in išče primerno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17690. (a)

Prodajalka
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, želi do sedanjega mesta premeniti; gre tudi kot blaginčarka. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »V Ljubljani« 17476.

Mesto potnika
ali skladiščnika želim premeniti. Ia. reference. Prevzamem tudi poverljivo mesto. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Vestene« št. 17709. (a)

Kontoristinja
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, strojepljiva in stenografija, želi službo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zanesljiva in poštena« št. 17723. (a)

Kletar
želi premeniti službo. Gre tudi za pomočnika. Navedene pogoje je poslati v upravo »Slov.« pod »Kletar« št. 17686. (a)

Fant
vojašine prost, z dobriimi spricčevaji, išče službo ali kakšno podobno stalno službo, najraje v Celju ali v bližnji okolici. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17605. (a)

Radio

Radio »Hornophone«
5 cevni super in bas gitaro, prodam. Dintir, Sv. Petra cesta 95, ali Jegličeva 10.

Radio aparate
najmodernejši: Seibt-Super serije 1938-39 na vse valovne dolžine, zajemčeno brez motenj, 5 cevne kupite lahko po originalnih tovarniških cenah brez pribitkov pri glavnem zastopstvu — Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska cesta 13. Angleški »Beatone« radio aparati, 5-cevni, po zelo nizki ceni so na potul Ugodnost za preprodajalce

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI ČAJ

Pijte samo zdravilni PLANINKA ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana
8. br. 2007-82

Vajenci

Krojaškega vajenca
sprejemem. Janko Koder - Vižmarje 75, St. Vid n. Lj.

Mizarskega vajenca
sprejemem. — Mizarstvo, Levstikova ulica 5, Celje.

Učenik
za šivanje perila sprejemem. Mihelak, Stari trg št. 4, Ljubljana. (v)

15 let star fant
se želi izučiti slaščičarstva. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17687. (v)

Frizersko vajenko
sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Franc Hering, Radomlja. (v)

Mesarski vajence
zdrav, močan, iz dobre hiše se sprejme. — Franc Ocvič, mesar, Povšetova št. 38, Ljubljana. (v)

Učenec in učenka
se sprejemata v večjo trgovino s meš. blagom. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Delavne« št. 17607.

Kolarskega vajenca
poštenih staršev, sprejme takoj Petkovšek Franc, kolar, Drenov grič, Vrhnik. (v)

Mesarske obrti
se želi izučiti fant, star 19 let. Cenj. dopise na podr. »Slovenca« v Celju pod zn. »Marljiva«.

Vajenca (-ko)
za fotografiko obrt sprejemem. Prednost imajo tisti, ki so se že učili. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17855. (v)

Kateri mojster
sprejme pek. vajenca, ki že eno leto dela. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17759. (v)

Mizarskega vajenca
sprejemem. Prednost imajo tisti, ki se je že učil. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17862. (v)

Ženitbe

37 letni posestnik
išče nevesto do 35 let. — Dote do 50.000 din. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Takojšnja poroka« 17766

Uradnik
premožen, poročil takoj trgovko ali šiviljo z nekaj gotovino. Ponudbe s sliko v upravo »Slovenca« pod »Verna« št. 17724.

Dekle
z 15.000 din gotovine, poročil državnega uslužbenca ali vdova. Starost 35 do 60 let. Dopise upravi »Slovenca« pod »Kračanski« št. 17773. (2)

Uspešen obrtnik, trgovec
premožen, 1909 letnik — želi poročiti deklico, gospodinjsko izobraženo in ljubeznivo, srednje bogato. Vpoštevam samo ponudbe s sliko in zaupanja polnimi podatki upr. »Slov.« pod »Srečen zakon« št. 17679. (2)

Službo dobe

Dva mizarska pomočnika
dobra, takoj sprejemem. — Pavel Okorn, škofja Loka.

Dva sodarska pomočnika
sprejemem takoj. Sodarstvo Homan, Stražišče pri Kranju. (b)

Več damskih pomočnic
za boljše dela, sprejemem. Modni salon Tavčar, Ilirska št. 12, Ljubljana. (b)

Iščemo potnike
za prodajo živalnih strojev proti proviziji in fiksnih plačil. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12. (b)

Krojaškega pomočnika
zmožnega samostojno voditi krojaško obrt iščem. Pavič Kostli, Radeče 41. Zid. most. (b)

Manufakturstista
z vlogo od 20 do 40.000 din sprejemem za solastnika. Ponudbe na podruž. »Slov.« Celje, pod »Rentabilnost«.

Mesarski pomočnik
izurjen sekač mesa, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Franc Ocvič, mesar, Povšetova 38, Ljubljana. (b)

Malado dekle
iz dežele sprejemem z gospodinjsko. Ponudbe z zahtevno plačo na naslov: Vezjak, Maribor, Rosinova 21. (b)

Knjigovodjo
ali knjigovodkinjo, perfektnega v sestavi bilanca, sprejemem v trajno zaposlitve v večjem industrijskem podjetju. — Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitve, rojstnih podatkov, znanja jezikov in zahtev na prejemkih poslati v upravo »Slov.« pod »Perfekte« št. 17624.

Veliko podjetje
išče poštenega in agilnega zastopnika. — Mesečni zaslužek 3—4500 din. — Lahka kolekcija, katere se dobi brez kavelja, lahko se vzame tudi kot postranski zaslužek ali kakor honorirano delo. — Javiti se osebo ali pismo na Minerva, Zagreb, Praška ulica 6. (b)

Pooblaščenec
iščem v vseh krajih naše države, za vodstvo naše prodajne organizacije in za oskrbovanje z našim blagom v vseh krajih. — Naš proizvod se išče v masah, a kupec je vsakega našega sodelavca osigurana za mnogo let. Intereenti morajo za kavelj položiti v gotovini proti dodeljenemu okraju od 4000—10.000 dinarjev. Resne pismene ponudbe pod značko »Stalna ekstenca« na Publicitas, Zagreb. (b)

Dobro frizerko
sprejemem. E. Kavčič, Celovška 94, Ljubljana VII

Šoferja s kaveljo
iščem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Ekstenca« št. 17765 (b)

Dva krojaška pomočnika
za konfekcijo in po meri, sprejme takoj — Mišica, Prešernova 3, Celje. (b)

Gospodinja in kuharico
samostojno, zanesljivo — sprejemem s 1. decembrom. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Ljubljana« 17466.

Železninar
z daljšo prakso pri večjih tvrdkah, zanesljiv, dobi trajno mesto. Ponudbe upravi pod »Ljubljana« št. 17819.

Upokojenca
samca, treznega in zanesljivega sprejemem kot hišnika in čuvaja. Ponudbe — dosedanje zaposlitve — upravi »Slovenca« pod zn. »Trajno« št. 16953. (b)

Trgovski pomočnik
inteligenten, prvovrsten prodajalec, dober govornik, zmožen slovenskega in nemškega jezika — se sprejme v trgovino Alojz Krainz, Ljutomer. (b)

Mlad mehanik
vesten in izvrševanje svojih dolžnosti, s primerno splošno izobrazbo — dobi mesto. Predpogoj nekoliško razredov srednje šole. Pismene ponudbe v upr. »Slov.« pod »Mehanik« št. 17727. (b)

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

MEINELL & HEROLD
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK
A.Z.Q.Z. ZAL.
VORNIC GLASBIL MARIBOR št. 102

Šivilja
Iščemo šiviljo za 1. I. 1939. Pogoji so: perfektno znanje v krojenju kakor tudi v izdelavi. Po možnosti znanje nemščine. Starost 30 do 40 let. Vse drugo po dogovoru. Vprašate se pismo pri Antonu Zavodniku, moški in damski modni salon v Kranjski gori.

Vzgojiteljico
z perfektnim znanjem slovenskega in nemščine, takoj sprejemem s štiri-letnemu fantku. Prednost imajo gospodinjske prakse in znanjem klavirja. Ponudbe na: Vera Kunc, Grosuplje. (b)

Učiteljica meščanske šole
išče zaradi izrednega veselja zaposlitve pri dobri družini, v trgovini ali pri kakem podjetju. Sprejme tudi službo vzgojiteljice. Najraje bi pa prevzela vodstvo kakšne trgovine. Dopise v upravo »Slov.« pod šifro »Resno« 17654.

Izurjene pletilje
sprejme za stalno K. Boss Mestni trg 18, Ljubljana.

Čevljarske pomočnike
in štoparje sprejme Grile, Novo mesto. (b)

Krojaškega pomočnika
za boljše dela, sprejemem. Ciril Tomša, Pristava 21, Križ, Gorenjsko. (b)

Šivilja
sprejme pomočnico. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17869. (b)

Natakarico
zanesljivo in priključivo zunanosti, ki je večša tudi v kuhli, sprejemem za meščansko gostilno s 1. decembrom. Naslov pove uprava »Slov.« pod 17742

Služkinjo
močno, zdravo, vajeno gostilniškega posla — sprejemem. — Pisati na g. Franja Žuljan, gostilna »Ljubljana«, Šibenik, Dalmacija. (b)

Služkinjo
pošteno, zdravo, ki zna kuhati ter vsa gospodinjska dela in ima veselje tudi do otrok, sprejemem 1. decembra. Plača dobra. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17794. (b)

Prodajalko
pošteno in pridno, dobro moč, ki se ne boji dela in rada pomaga pri gospodinjski, sprejme takoj trg. s meš. blagom. Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 17793. (b)

Posedstva

Priljučno hišo
poceni prodam. — Stožice, Stoženska ul. 15. p

Več parcel v Kozelji
prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17625. (p)

Krojaškega pomočnika
starejšega, zmožnega tudi do krojiti, sprejme takoj oblačilnica Dolinšek, Mokronog. (b)

Služkinjo
mlado, pridno in pošteno, najraje začetnico, sprejemem takoj. Zglašiti se od 3—4 popoldne: Rožna dolina, Cesta IX. št. 29.

Prodajalko
okrog 23 letno, popolnoma zdravo, prijetne zunanosti, večje finejšega kuhanja, simpatično, sprejme boljše hiša. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod značko »Za gospodinjico« 17730

Razpis
V Savinjski dolini je razpisano mesto organizista in cerkovnika. Letni dohodki 12.000 din. Oglašiti se je pri tajništvu društva organizistov za mariborsko škofijo v št. Juriju ob Taboru. (b)

Joško OLUP MLAJŠI

KONFEKCIJA MANUFAKTURA IN MODA

V novih prostorih
Stari trg 1

sporoča
cenj. odjemalcem, da ima
že drugo partijo zimskih
oblačil na zalogi

uknje od 350-

Velika izbira manufakture po konkurenčnih cenah

Kuharica-gospodinja
starejša, samostojna, dobi mesto takoj. Ponudbe na poštini predal 13, Celje

Gospodinja
do 30 let, boljše, iz dežele, dobi mesto gospodinje k dvema osebama. Ponudbe s sliko upravi »Slovenca«, Maribor pod »Takoj 1666«. (b)

Služkinjo
ki zna kuhati, vsa hišna in vrtna dela, išče družino s enim otrokom (11 let) na deželo. Ponudbe pod M. K. Stara vas 83, p. Brežice. (b)

Mesarski pomočnik
z dežele, 25—35 let star, neoznjen, dober delavec, iz boljše hiše, soliden — dobi službo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1634.

Novi hiša
bližina tramvaja, 7 stanovanj, 5 kopalnic, kanalizacija, mesečni donos 3210 din, 20 let davka prosta — napredaj za 340.000 din. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 17835. (p)

Posedstvo
četrt ure od postaje Stična, redi se 10 glav živine, napredaj. Polzve se pri Jarmu, št. Lovreno, p. Velika Loka, Dolenjsko. (p)

Enodružinska hiša
novo zidana, s vrtom — napredaj. Gubčeva ulica, pri gramozni jami, Tezno, Maribor. (p)

Vinogradno posedstvo
11 oralo, pri Mariboru, krasno letovlase, prodam. Potrebno 50.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1658.

Komfortno vilo
pod Rožnikom, oddaljeno 15 min. od glavne pošte, veliko, vse pritlikline in centralna kurjava, velik sadni vrt — takoj prodam ali oddam v najem. Vse točnejše informacije se dobe: Rožna dolina, Cesta IX. št. 29, pritičje.

Žaga napredaj!
23. novembra ob 11 popoldne bo prodano na javni sodni dražbi pri sreskem sodišču v Slov. Bistrici stavbišče z žago (parni pogon) in strojnimi napravami. Izključna cena 227.807 din, vadij 34.171 din. Podrobnosti pogoj pri sreskem sodišču v Slov. Bistrici. (p)

Occasion
Krasna vila (dvorec), z dvema stanovanjema, 15 minut od centra Maribora, luksuzno opremljena, z najmodernejšim komfortom: kopalnica, plin, centralna kurjava, velik vrt garaže, veliki prostori in delavnice z industrijsko strujo, zaradi selitve napredaj izpod vrednostne cene za 695 tisoč dinarjev. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Occasion« št. 17676. (p)

Kupimo
vodno sesalno rabljeno, kupim. Vir št. 2, p. Dob. (k)

Izvoliti
konja
prodam zaradi pomanjkanja krme. Jože Kerč, Vir št. 5, p. Dob. (j)

V Brežicah in okolici
so napredaj hiša, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemovskega veleposvetstva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Hišo
z električno razsvetljavo, 10 minut od postaje, prodam. Primerna za penzioniste. Snuderl, Orehova vas, Slivnica 55. (p)

Enostanovniška hiša
novo zgrajena, s vrtom, njivo in gozdom, napredaj v Ihanu pri Domžalah. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 17584. (p)

Parcela
ob izjanski cesti, po ugodni ceni prodam. Polzve se trg. Rahna, Ciglarjeva 36, Moste. (p)

Krasno stavbišče
okrog postaje Vižmarje — elektrika, vodovod, parcele po 9 din naprej zelo ugodno napredaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 17885.

Parcela z ribnikom
s tekočo vodo in precejšnjo množico postrvi napredaj. Pojasnila: Kralj, gostilna »Magan«, Ihan, Domžale. (p)

Restavracijo »Zvezdo«
v Trbovljah zamenjam za hišo v Ljubljani, oziroma jo prodam. — Jenko Lado, Breg, p. Loke pri Zidanem mostu. (n)

Velika trgovska hiša
dvonadstropna, v središču mesta Celja, s velikimi skladišči, napredaj. — Ugodna naložitev kapitala. — Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Ugodno« št. 17666. (p)

Lepo posedstvo
približno 11 jehov veliko, obstoječe iz vinogradi in sadonosi, s lepo stanovanjsko hišo in dvema gospodar. poslopjema, v bližini Rogaske Slatine, je takoj napredaj. Polzvedbe pri Grad, Celje, Vodnikova ulica 6. (p)

Krasno posedstvo
obstoječe iz poslopj, v katerih se nahaja gostilna in mesarija, na najbolj prometnem mestu v Dravljah pri Ljubljani — napredaj. — Cena zelo ugodna, možen prevzem hipoteke do 80.000 din. — Polzve se vsak dan od 3—5 pri: Debeljak, Dravljice št. 79. (p)

Enonadstropna vila
v najlepšem obljudenem industrijskem kraju Gorenjske, z gospodarskim poslopjem, avtogaražo, obsežnim vrtom ob novi državni cesti, tramvajski, železniški in avto postaji, ki je primerna za zobozdravnike, industrije in obrtnike, je ugodno napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Rentabilno« št. 17538. (p)

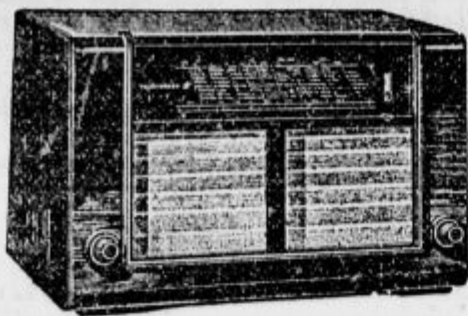
Konja
prodam zaradi pomanjkanja krme. Jože Kerč, Vir št. 5, p. Dob. (j)

TELEFUNKEN - RADIO - APARATE

Po raznih cenah.
Prodaja na obroke do
18 mesecev.

Pozor!

Priložnostni nakup!
Velika izbira že rabljenih
radio-aparatur na
obroke po Din 100.—

Radio Starkel, Maribor, Trg Svobode št. 6.
Telefon 2685.

Prodamo

Čevljarski šivalni stroj
nov, napredaj za polovico
ceno. Magdalenska ul.
št. 19, Maribor. (1)

Svinjino za copatarje
ugodno nudi J. Lavrič,
Ljubljana, Cankarjevo na-
brižje 1. (1)

Umetna gnojila
vseh vrst, po nizkih ce-
nah pri Gospodarski zve-
zi, Ljubljana. (1)

Mreže za postelje
načene pri Andlovicu,
založba pohištva, Komen-
skega ul. 34. (1)

Trgovina z živili
se ugodno odda ali proda
s koncesijo. Emonska cesta
št. 10. (1)

Voz na pnevmatiko
nov, onovprežen, ugodno
prodaja. Fajfer, Ljubljana,
Trnovska ulica 25, telefon
34-10. (1)

Patent »Kraljica pečie«
ki se naloži le enkrat
dnevno, potem pa gor-
i ves dan, se dobi v vseh
velikostih pri A. Semenič
in drug. Ljubljana, Mi-
klošičeva cesta 15, telef.
št. 48-67. (1)

Zaradi končane sezije
večja partija otroških
vozičkov, dvokoles, šival-
nih strojev — zelo poceni
napredaj. — »Tribuna«,
F. Batjel, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. (1)

Šivalni stroj
pogrezljiv, kateri šiva na-
prej in nazaj ter šika in
šepa, poceni napredaj. —
Nova trgovina, Tyrševa 36
(nasproti Gospodarske zve-
ze).

Solidno

in poceni manufakturno
blago za dame in gospode
v veliki izbiri nudi državnim
in samoupravnim uradnikom
tudi na ugodno mesečno
odplačevanje

Oblačilnica za Slovenijo
v Ljubljani
Tyrševa cesta 29
(hška Gospodarske zveze)

Hranilne knjižice članic Za-
družne zveze sprejemamo s
polno vrednostjo in račun
za pri nas kupljeno blago.

Radio

Programi radio Ljubljana

Nedelja, 13. novembra: 8 Radijski šramel — 9 Na-
povedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz
franc. cerkve: Foerster, Slovenska maša — 9.45 Ver-
ski govor (g. Jože Jagodič) — 10 Koncert Radijskega
orkestra — 11.30 Koncert lahke glasbe. Sodelujejo:
Duet ceter (g. V. Kosi in A. Skok) in duet orgle
in harmonike (g. M. Petan in A. Stanko) — 13 Na-
povedi — 13.30 Akademski pevski kvintet — 14 Kar-
šelite, to dobite (plošče po želji) — 17 Kmet, ura:
Slinavka in parkljiva (dr. L. Hribar) — 17.30 Do-
mači napeti (plošče) — 18 Strah v koruzi. — Vesela
kmečka zgodba. Za radio napisal Milan Pavlovčič.
Izvajajo člani rad. igral. družine. — 19 Napovedi, po-
ročila — 19.30 Nae, ura — 19.50 Koncert Rad. orkestra,
vmes Trboveljski pevski jazz kvartet — 21.15 Samo-
spevi in dvospevi, pojeta gđ. Stanka Korančanova in
ga. Drugica Sokova — 22 Napovedi, poročila — 22.15
Koncert Rad. orkestra.

Radioaparat

najugodnejše
kupite le pri
»Tehnik« J. Banjal
Ljubljana,
Miklošičeva 20.

Ponedeljek, 14. novembra: 12 Za vselej in zabavo
(plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Kon-
cert Rad. orkestra — 14 Napovedi — 18 Zdravstvena
ura: O prebavi (ga. Rožena dr. Zaje-Lavričeva) — 18.30
Maurice Pavel: Dafnis in Kloe, simf. pesnitev (plo-
šče) — 18.40 Kulturna kronika: Narodopisne starine v
Kamniku (g. Rudolf Dostal) — 19 Napovedi, poročila
— 19.30 Nae, ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Koncert
Rad. orkestra — 21.30 Komorni trio (gđ. Fr. Orni-
kova, g. C. Sedlbauer in prof. M. Lipovšek) — 22
Napovedi, poročila — 22.15 Prenos pesne glasbe iz ro-
stavrarije »Emona«

Štajerska jabolka
dobite pri Gospodarski
zvezi, Ljubljana. (1)

Šivalni stroj
skoraj nov, poceni na-
predaj »Pri Makedoncu«,
Kolodvorska ulica. (1)

Nepremojljive hubertuse
dežne plašče in obleke,
najboljši nakup: Presker,
Sv. Petra cesta 14.

Nov foto-aparat
9 x 12, na ploščo, s pri-
borom, objektiv 4.5, po-
ceni prodam. Radanovič,
Loče pri Poljčanah. (1)

Medarna
Ljubljana, Zidovska ul. 6,
nudi sortirani, prvovrstni
cvetlični med po najnižji
ceni. (1)

Šivalne stroje
radio aparate, ure, kolesa
kupite ceneje kot kjerkoli
druge pri trvdki »Pieve«
v Preskvi pri Medvodah.

Najfinejše hruške
(Kaiserbirnen) za jelo in za
vkuhanje, dobite poceni
pri »Jugosad« Resljeva ce-
sta št. 4. (1)

Gumijasta cev
nerabljena, 20 m dolga —
napredaj po nizki ceni. —
Tyrševa cesta, baraka 21-
vil, nasproti art. vojašn.

Jesenov les
rezan, suh, razne dimen-
zije, večjo količino, pro-
da Petkovšek Franc, Dre-
nov grič, Vrhnika. (1)

Šivalne stroje
pogrezljive, z 20-letno ga-
rancijo, proda po 1900 din
Ussar, Trubarjeva 9, Ma-
ribor. (1)

Wertheim blagajna 7
177 x 95 x 66 cm, masivna,
skoraj nova, ugodno napredaj.
Pismena vprašanja na
upravo »Slov.« pod »Bla-
gajna 7« št. 17372. (1)

Košare
večje število, pripravne
za razpoložanje sadja in
zelenjave, po ugodni ceni
napredaj. Poizve se pri
špediciji Ranzinger, Ma-
sarykova 19. (1)

Izvrstna vina
različnih vrst lastnega
pridelka iz leta 1937 ima
napredaj Fric Wegschädel,
vinogradnik v Gru-
škoviču, pošta Sv. Andraž
v Halozah pri Ptuj.

Otroški športni voziček
napredaj. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 17831. (1)

Stara okna
steklena vrata, kamen itd.
napredaj pri renovaciji hi-
še št. 53 na Celovski cesti.

Perzijske preproge
več krasnih komadov na-
predaj »Pri Makedoncu«,
Ljubljana, Kolodvorska ul.

Dva mizna štedilnika
(Tischer), železna peč, vse
dobro ohranjeno, proda-
ABC, Ljubljana, Medvedo-
va c. 8, telefon 2444, po-
leg gorenjskega kolodvora.

Šivalni stroji in kolesa
Oglejte si pred nakupom
mojo zalogo prvovrstnih
znamk tudi malo rabljene
pogrezljive, najmoderneje-
še in najcenejše — pro-
daja Triglav, Resljeva 16

Ugodno napredaj
80 komadov železobetons-
kih stopnic, zelo dobro
ohranjenih, ter večje šte-
vilo železnih nosilcev
(traverz), raznih dimen-
zij. Stermeckl, Celje. (1)

Posteljne mreže
izdeluje in sprejema rab-
ljene v popravilo najce-
neje Alojz Andlovic —
Gregoričeva št. 5 (poleg
Gradišča). (1)

Srajce
spod. blače, kravate, no-
gavice se vedno najceneje
pri L. Tomšič, Sv. Petra
c. 38. (1)

Obrtnikom, trgovcem
in podjetnikom
bo prinesla knjiga »Ideja«
naše lastne različne ideje,
navse in izume v svobod-
no izkoriščanje. — Naslove
strokovnih knjig in revij, za
izboljšanje in izpopolnitev
obrata, ali celo ustanovit-
ev nove, boljše eksistence.
Ta knjiga bo prinesla na-
vodila za šolanje Vaših
otrok na različnih strokov-
nih šolah. Založba knjige
»Ideja«, Ljubljana, Prek-
murska 2. (1)

Veliko vilo
Pod Rožnikom, 15 min. od
glavne pošte, komfortno
urejeno, enostanovanjsko, s
kopalnico in vsemi pritlikli-
nami ter velikim vrtom —
oddam takoj v najem. Po-
izvedbe: Rožna dolina, Ce-
sta IX. št. 29, pritličje. (1)

Mizarji!
Okovje za pohištvo
in vse vrste orodje
izberete pri
»Jeklo« - Stari trg

Torek, 15. novembra: 11 Šolska ura: Naše oko —
reportaža iz občnega oddelka ljublj. sploš. bolnišnice
(g. Mirko Demšar) — 12 Godbe na pihala igrajo (plo-
šče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Salonski
trio (g. K. Novak, A. Comelli, B. Borštnik) — 14 Na-
povedi — 15 Vesel domači družbi (igra Rad. orke-
stra) — 16 Vera — duhovna vrednota (g. Fr. Terka-
ci) — 17 Napovedi, poročila — 19.30 Nae, ura —
19.50 Vesela tedenska kronika (g. J. Jankar) — 20.15 Pisan
karneval (plošče) — 20.15 Čajnikar. Potopljivi svet,
drama (člani Nar. gled. v Ljubljani) — 22 Napovedi,
poročila — 22.15 Pesne pesnice ob spremljevanju Ra-
dijskega orkestra, poje g. Drago Zagar.

Drugi programi:

Nedelja, 13. novembra: Belgrad: 20 Ruske pesmi
in plesi, 21 Vokalni koncert s kitaro — Zagreb: 20 Ma-
ndoline, 21 Operetna glasba, 22.30 Kavarniška godba —
Sofija: 19 Nar. glasba, 19.30 Celo, 20 Vok. koncert, 20.55
Operetni odlomki — Varšava: 19.30 Plošče, 21.00 Pisan
koncert, 21.40 Vesela oddaja, 22.30 Plesna glasba —
Trst-Milano: 17 Simf. koncert, 21. Igza, 22.10 Ork. kon-
cert — Rim-Bari: 21 Puccinijeva opera »Madame But-
terfly« — Dunaj: 19.30 Dunajski humor, 20.10 Simfo-
nični, 22.30 Plesna in zabavna glasba — Königsberg: 20.10
Orkester in solisti — Bratislava: 20.10 Komorni kon-
cert — Lipsko: 19.30 Vojška godba, 20.10 Haydnova
skladba — Köln: 20.30 Plesni večer.

Torek, 15. novembra: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 20.30
Komorni koncert, 21.45 Narod. pesmi, 22.30 Kavarniška
godba — Zagreb: 20 Opera — Sofija: 19 Nar. glasba,
19.30 Flavr. 20 Vok. koncert — Varšava: 19.15 Pisan
koncert, 21 Ork. koncert, 22.25 Klavir — Trst-Milano:
19.45 Ritmična glasba, 21 Simf. koncert — Rim-Bari:
21 Opereta — Dunaj: 20.15 Vesel koncert, 22.30 Plesna
glasba — Hamburg: 20.10 Ljudski koncert — Köln: 20.10
Violinski koncert — Monakovo: 19.30 Plesna in zabav.
glasba, 21.30 Italijanske skladbe — Strasbourg: 20.10
Gledališki večer.

Cenjene dame!

Priporočam se vam damski
šolski salon »Olga«, palača
»Dunav«, Beethovnova ul. 14.

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje
lepo, ali manjše dvosobno
za dve osebi — isčem ne
predaleč od centra. —
Ponudbe na Pinter, Ku-
manovska 21. (c)

ODDAJO:

Enosobno stanovanje
oddam. Rudnik št. 82. (c)

Enosobno stanovanje
oddam 1. decembra. To-
varniška 6, Moste. (c)

Enosobno stanovanje
oddam 1. decembra. Mala
čolnarska 4. (c)

Enosobno stanovanje
oddam takoj ali s 1. dec.
Ob Zeleni jami 17, Moste.

Dvosobno stanovanje
v I. nadstropju oddam.
Dolenjska c., Rudnik 79.

Dvosobno stanovanje
in prazno sobo oddam. —
Celovška cesta 90. (c)

Štirisobno stanovanje
sončno, oddam takoj na
Ljanski cesti št. 18, telefon
št. 25-40. (c)

Enosobno stanovanje
takoj oddam. Nove Jarše
št. 58, Moste (c)

Dvosobno stanovanje
sončno, s kopalnico, od-
dam. Cesta na Rožnik 43.

Stanovanje
eno ali dvosobno, takoj
oddam. Šmarska cesta 42,
Moste. (c)

Enosobno stanovanje
(garsonjero) event. z malo
kuhinja in pritliklinami, od-
dam v mestu. — Naslov v
upr. »Slov.« pod št. 17816.

Za 350 din
oddam prostorno stanova-
ni družini z več otrok. —
Ugodno. Velika kuhinja s
krušno pečjo. Nove Jarše
št. 32. (c)

Dvosobno stanovanje
v pritličju, oddam možu
in ženi ali materi s hčer-
ko. Cena nizka. Vprašati
v upravi »Slovenca« pod
št. 17689. (c)

Veliko vilo
Pod Rožnikom, 15 min. od
glavne pošte, komfortno
urejeno, enostanovanjsko, s
kopalnico in vsemi pritlikli-
nami ter velikim vrtom —
oddam takoj v najem. Po-
izvedbe: Rožna dolina, Ce-
sta IX. št. 29, pritličje. (1)

Štirisobno stanovanje
lepo, parketirano, s pri-
tliklinami, v Mariboru v
Razlagovi ul., bližina ko-
lodvora, oddamo 1. de-
cembra. Mesečna najem-
nina 1000 din. Vprašati
pri opekarni Laiftenberg,
Koškali pri Mariboru, te-
lefon 20-18. (c)

Dvosobno stanovanje
sončno, kabinet, balkon,
pritlikline, del vrta, od-
dam boljše, mirni stranki
s 1. decembrom. Vprašati
Zajec, Gradišče 11-I. (c)

Vnajem

ISČEJO:

Planinski dom z gostilno
vzemem v najem. Ponu-
be v upravo »Slovenca«
v Ljubljani pod št. 17684

Gostilno

dobrodošlo, vzamem v
najem. Ponudbe na upr.
»Slov.« pod »Prometna«
št. 17772.

Na deželi

vzemem v najem ali ev.
kasneje odkupim novejšo
hišo ali vilo z več prostori,
vodovodom in elektriko, v
bližini železnice. Ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Nui-
no« št. 17900. (p)

ODDAJO:

Velika in mala skladišča
se ugodno oddajo blizu
dolenjskega kolodvora. —
Rudnik 24. (n)

Trgovino z meš. blagom
v Ljubljani — oddam. Po-
nudbe upravi »Slov.« pod
»Prometna točka« št. 17843.

Delavnico

lepo, svetlo, cca 40 kv. m.
na dvorišču ob Celovski
cesti oddam. Naslov v
upravi »Slov.« pod 17775.

Trgovski lokal

ob zelo prometnem kraju
se odda pod zelo ugodnimi
pogoji v najem. Naslov v
upravi »Slovenca« pod št.
17812. (n)

Tranzitna skladišča

velike svetle kleti, garaže
(pripravno za vsako obrt),
lahko tudi s stanovanjem,
oddamo v št. Vidu ob
glavni cesti. — Čekada,
Sv. Petra c. 16. (n)

Industriji, trgovci

in obrtniki štirje lepi in
obsejni lokali za skladišča
ali podružnico izven troša-
rinske meje se oddajo. Po-
jasniti: Pošta, št. Vid nad
Ljubljano. (n)

Gostilna

z vsem inventarjem ter
specerijska trgovina —
vse dobro ideo — v ve-
likem tovarniškem centru,
jako frekventnega polo-
žaja, se odda z novim
letom v najem pod ugod-
nimi pogoji. Potrebno je
približno 25.000 din. Na-
slov v vseh podružnicah
»Slov.« pod št. 17580.

SOBE

ISČEJO:

Pisarniško sobo
prostorno, svetlo, v sre-
dišču mesta, isčemo za
takoj ali za december. —
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Pisarna« 17.803. (s)

ODDAJO:

Sobo
z majhno kuhinjo oddam v
mestu — takoj. Vrhovčeva 3

Dve gospodični
sprejemam na stanovanje. —
P. Weis, Smoletova 13. s

Sostanovalec

se sprejme na stanovanje.
Poizve se v upravi lista
pod št. 17771. (s)

Sončno sobo

oddam z oskrbo ali brez.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 17785. (s)

Srčkano garsonjero
dve sobici, enoključno —
nasproti Tivoljskega par-
ka oddam. Cesta na Rož-
nik 11. (s)

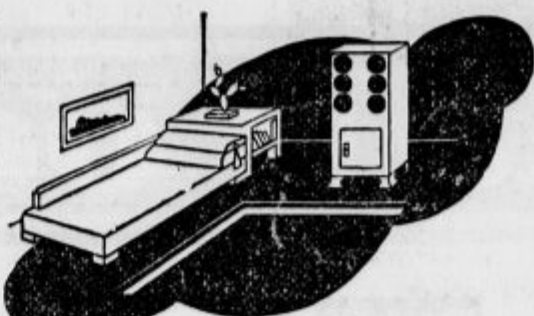
Lepo, svetlo sobo

visoko pritličje, poseben
vhod, oddam takoj. — Na
razpolago kopalnica, tele-
fon v hiši, tramvaj v bli-
žini. Sokolska 3, Prule.

Dijaki

Dva dijaka

4 razr. klas. gimnazije
iščeta stanovanje, skupno
ali posamezno. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 17.808. (D)

V elegantno stanovanje elegančno peč!

Emajlirane peč v najmodernejših barvah!

Zahtevajte brezplačen prospekt!

„ZEPHIR“ B. SUBOTICA

SAMOPRODAJA:
Ljubljana: VENCESLAV BREZNIK
Celje: R. RAKUSCH
Maribor: PINTER & LENARD
Brežice: LÖSCHNIGG & SCHMIDT

Zahtevajte povsod slovite „ZEPHIR“ štedilnike
iz iste tovarne

Priporočam se novootvorjeni

foto-atelje Lojze Mavec

Ljubljana, Šmartinska c. 6

STROJI

Prodaj

Pletilne stroje: 2-80, 4-80,
12-80 cm. Šivalne stroje za
pletene: Singer brzošival-
ni, Rivola (Überdeck), Spe-
cial (Gumiezickm), Krava-
tenstroj (Flachtm.) za kra-
vate in trakovce, Miza lese-
na za 12 šiv. strojev za
transmisijski pogon. Kom-
pletno transmisijsko stojalo
in ležajo z jermenjaki in
elektromotor 2 in pol KS
izmenični tok. — Naslov v
upravi »Slovenca« 17868.

[Pohištvo]

Dve orehovi spalnici
moderni, prodam. Kregar
Jakob, št. Vid-Vizmarje
št. 2. (s)

Orehove jedilnice

prvovrstne, nove — ima
Malenšek, Celovška cesta
št. 258. (s)

Staro spalnico

prodam za 3400 din. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 17753. (s)

Tri kauče

skoraj nove, ima poceni
Malenšek, Celovška cesta
št. 258. (s)

Kupim

staro pohištvo, umetniške
slike, kipe, kozarce, lesen-
ce, porcelan itd. — »Ume-
nost«, Cankarjevo nabr. 25.

Modroce

posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetirske
izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan

tapetnik — Mestni trg 13
Ugoden nakup morske
trave, žime in cvilja
za modroce ter blaga za
prevleke pohištva.

Obprt

50 par entlanje
in ažuriranje, vezanje per-
la, zaves ter monogramov.
Perje po 7 din kilogram. —
»Julijana«, Gosposvetska c.
št. 12. (1)

»Chevrolet«

3/4 tonski, 6 cilindrični, z
dvojnimi zadnjimi kolesi
ugodno napredaj. Poizve
se pri špediciji Ranzin

Obri

Pozor trgovci!
športnim prodajalci! Izdelujem prvovrstne dišice (smučke), razne velikosti in barve, po solidni ceni. Trgovci in posamezniki poslužite se. - Petkovšek Franc, izdelovalec smučk, Drenov grič št. 28, pošta Vrhnika, dravska banovina.

Zasluzek

2.500 din potrebujete
da doma zaslužite mesečno 1000 dinarjev. Pisate: »A N O S«, Maribor, Orožnova.

NAGLUŠNI!
VIBRAPHON
nov pripomoček za sluh, praktično, neviden, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritiskline. Zdravniško preizkušeno in priporočeno. Zahtevajte brezplačno prospekte in pogoje za 30 dnevno preizkušnjo.
APARATI VIBRAPHON
(Dep. II. E.) Zagreb, Boškovičeva 3

Mongol, Crêpe de Chine
meter po Din 12.— dobite pri
TRPINU, Maribor, Vetrinjska 15.

VOLITE!
za najugodnejši nabav kup manufakture na **OBROKE**
z vedno najnovejšimi vzorci in ogromno izbiro
NARODNI MAGACIN
SAMO Sv. Petra cesta št. 27/I.

Iz lastne pletarne
čepice in puloverje za deca 20 Din, topice za dame 25 Din puloverje za moške 35 Din in boljše v veliki izbiri pri
„LUNA“, samo Glavni trg št. 24 v Mariboru.

Št. Vid nad Ljubljano
Naprodaj je obširen kompleks stavbišča z gospodarskimi poslopji vred po domače »pri Johanu«. Lega: v središču Št. Vida poleg tramvajske proge in betonirane glavne ceste. Prostornina stavbišča znaša 5.000 m². Pojasnila daje g. Kavac, »Bata«, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

St. Vid nad Ljubljano

Naprodaj je obširen kompleks stavbišča z gospodarskimi poslopji vred po domače »pri Johanu«. Lega: v središču Št. Vida poleg tramvajske proge in betonirane glavne ceste. Prostornina stavbišča znaša 5.000 m². Pojasnila daje g. Kavac, »Bata«, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

IZLETI

Od 3.—4. dec. avtobusni izlet v Gorico in Trst. Prijave sprejema Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

Ilse von Stach; 43

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

O Bog, da dvigneš kateri koli kamen, — kako naj te to proslavi? Da kronaš šemo, kako hočeš imeti od tega slavo?
Glede nauka o predestinaciji, ki je bil Kalvinu najljubše, dragulj njegovega božjega spoznanja, ni bil svetnik pač istega mnenja z reformatorjem in pravi vmeš:
»Kakor se meni zdi, ne govori Mihael Servet nepobojno; jeziki, ki ga govori, priča o učenosti in krščanskem prizadevanju.«
Zdaj povzdigne Kalvin glas in zakliče:
»Varuj te Bog, da bi se dal varati z navidezno vero pogubljenca! Kajti tudi njegove čednosti, njegova vera, njegova učenost mu je v pogubo! Da, neredko se splazi Bog v srce prekletega, da ne bi mogel biti na dan sodbe tem manj brez krivdel — Jaz se pa nočem dalje ustavljati apostolovi zapovedi, ampak hočem zapustiti tega, ki se je sam obsodil, in ga ematirati za čestinarja in poganal!«
Sledil je kratek molk, med katerim sta rabelj in žrtve izmenjala med seboj poglede globokega, neizmernega nerazumevanja. Nato se zaskripala vrata in padla nazaj v zaklep. Gian Kalvin je spremljan od svetnikov pustil Mihaela Serveta samega.
Ko je končno zapet Benjamin obrnil obraz celici, je bil moker od solz.
»Verjemite mi,« zatepeče svojemu tovarišu, »Martin Luter, ki sem mu služil, je hodil po evlejših stezah.«
Oče Juan ni hotel pomagati Benjaminu iz njegovega, resnično pomilovanja vrednega položaja duše z lepšajočo dobroto, ampak odvrne trdo:
»Resnično, doktor Luter ni spoznal kot njegov bletri brat v službi posledice suženjske volje, ki

Damsko kolo
rabljeno, kupi — trgovina Martinc, Tyrševa c. 17. k

Kupim prešano seno
več vagonov in plačam po duplikatu. Jos. Kirbiš, Celje.

300 kg zdravega želoda
kupim. Ponudbe na veleposestvo »Ravnika, Laze, Planina-Rakek. (k)

Kotel za žganjekuho
rabljen, 70—100 l, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17847. (k)

Šivalni stroj
in damsko kolo kupi ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, telefon 2444, poleg gorenjskega kolodvora. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Železno peč
za sobo, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Peč« št. 17834. (k)

Stare moške obleke
perilo, čevlje, pohištvo itd., kupujem. Pišite na: Drame Alojzija, Ljubljana, Galusovo nabrežje 29. (k)

CUNJE
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo diako (arovo) — kupi vsako množino

Arbeiter - Maribor
Dravska 15

Denar

Hranilne knjižice
zaščitenih zavodov, VREDNOSTNE PAPIRJE in 3% OBVEZNICE vnovčujem stalno po najvišji ceni in proti takojšnjemu izplačilu v gotovini.

Alojzij Planinšek
Ljubljana
Beethovnova 14.
Telef. št. 25-10.

Uradniška posojila

podeljujemo na ugodne dolgoročne mesečne obroke v zvezi brezplačnega zavarovanja na podlagi zamembe, oženjenim brez porokov. - Banka in hranilnica d. d. Informacije brezplačno pri F. L. Klemenu, Ljubljana, Gosposvetska c. 10. (d)

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40

kupi takoj in plača najboljše

HRANILNE KNJIŽICE
bank in hranilnic

VREDNOSTNE PAPIRJE
3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK državne razr. loterije.

Predstavljamo spored najnovejših svetovno znanih aparatov

TELEFUNKEN

berlinskega izdelka:

štiri elektronski	super tipa	49 WK	Din 3150.—
pet elektronski	"	875 WK	Din 3975.—
šest elektronski	"	876 WK	Din 5500.—
osem elektronski	"	898 WK	Din 7700.—
dvanajst elektronski	"	8001 WK	Din 9000.—

Vsi aparati imajo izredno dobre kratke, normalne in dolge valove. — Ugodno mesečno plačilo do osemnajst mesecev. Zahtevajte prospekte in cenike od

Radio

družba z o. z. Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 7

10.000 din posojila
iščem na posestvo vredno 60.000 din. Ponudbe upravi »Slov.« pod »8% obrestje« št. 17832. (d)

Vložno knjižico
Kmečke hranilnice Ptuj ali Zadržne gospodarske banke kupim proti gotovini. Ponudbe upravi Slovensca, Maribor, pod »Gosposvetska« 1665. (d)

Posojila
različna, preskrbljena hitro in brez kakakega predplačila

Hranilne knjižice
vnovčujem proti takojšnji gotovini. Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 8 din

Radio

Radio aparati

Loewe, Minerva, Graetzor in Mende. Božični prazniki bodo mnogo lepši in milejši, če se boste radovali ob zvoku enega teh radio aparatov.

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Objave

»ALP-AUTO«

družba za prevažanje, d. s. o. s. Bled, sporoča p. n. občinstvu, da avtobus s odhodom iz Bleda (hotel Lovec) ob 8.25, 8.41, 10.19 in 11.32 ter s odhodom iz Lese ob 7.47, 9.15, 10.13, 22.04 do nadaljnjega ne bo obratoval. - Novi vozni red stopi v veljavo dne 16. t. m. (o)

Čitajte in širite
»Slovenca«

Čevlje kupi le pri strokovnjaku!

Moške — ženske — in otroške čevlje v veliki izbiri Vam nudi dobro znana čevlarska trgovina
K. Vukasinovič, Maribor, Aleksandrova 13

Divjačino
srne, zajce fazane, jerebice, kupuje vsak čas po najvišjih dnevnih cenah
Viljem Abt, export, Maribor

Celo hišo Vam pogreje najboljše, pri največji štednji goriva samo glasovita peč

„BISER“

Proizvaja
„FEROLIM“
Vinkovci

Za eksploatacijo kamnoloma, v katerem se pridobiva apnenec, se išče

podjetnik.

ki razpolaga s potrebnim obrtnim listom. — Ponudbe sprejema uprava lista pod »Kamnolom 1938« št. 17.614.

ker le tam dobiš prvovrstne kvalitete po solidnih cenah.

Sprejema tudi naročila po meri. Naše izložebe Vam kažejo vedno najmodernejše čevlje.

nleo nepodobne Meduzini glavi. Vrh tega je imel njegov govor manj tarnanja in več zadovoljstva, da je manj kot Kalvinov zadel v sredino zavesti. Vendar je kljuboval nam katoličanom, če moremo mi z vso svojo pridnostjo v moči in imenu evobodne volje ujeti uš in jo ubiti; če bi to mogli, naj kmalu pride in molzi z nami evobodno voljo, velikega Boga, ki more ubiti ušle!
Benjamin si je zakril z rokami obraz, molčal ves večer in našel šele nekaj miru, ko je molil oče Juan pobožno večerne molitve. Spanje ni bilo seveda ne njemu ne duhovniku v tej noči ugojeno. Ze obojeječeva bližina je silila njuni duši, da sta neoprenehoma sočustvovala z njegova smrtno stisko. In kaj šele odmevajoče petje psalmov, s katerimi si je skušal Mihael Servet okrajšati bolešno pričakovanje sodbe Njuna za hip zaspano temačna čustva so vedno znova oživela, da sočustvujejo s trpljenjem.
Ljubim te, o Gospod — je odmevalo v zategnjenih glasovih skozi noč in zaupanje beeed je v oetrem nasprotju s temno donečim napევom psalma.
»Gospod je moja podpora, moje pribežališče in moj rešitelj; moj Bog je moj pomočnik, vanj zaupam; moj branitelj je in roč moje rešitve; on se zavzema zame.
S pohvalo kličem Gospoda in rešen bom evojjih sovražnikov.
Obdale so me smrtno bolečine in hudourniki hudobij so me prestrašili.
Bolečine pekla so me objele; vrvi smrti so me nenadoma povezale.
Tedaj sem klical v svoji aliki h Gospodu in vpil k evojemu Bogu, in slišal je moj glas iz svojega svetlega templja, in moje vpitje je prišlo predenj in dospelo do njegovih ušes.
Sklonil je nebo in stopil dol. Tema je bila pod njegovimi nogami.
Zasedel je kerubine in zdiral, zdiral na krilih vetra.
Naredil si je temo za skrivališče, krog sebe za svojo šator mrak vodá in goste oblake zraka.

Pred žarom njegovega obličja so se podili oblaki s točo in ogli ognja —
Se pred sočnim vzhodom je prišel poročnik Jean de la Maisonneuve v ječo, da odpelje obsojenca, da ga usmrté, druge pa, da gledajo v svarilo prizor. S sklonjeno glavo je korakal pred vsemi Mihael Servet do mestne hiše, kjer mu je s stopnic pred zbranim ljudstvom oznanil sodnik smrtno obsodbo.
Zarko se je dvigalo sonce, ki je moralo obsedati tako strahoto, nad ženevske hiše, pa nihče se ni brigal zanj.
Spanec se je vrgel pred sodniki na spodnjo stopnico in milo prosil milosti, da ga sodijo z mečem, da ga ne bi velikost bolečine prignala do obupa. Tada gospodje svetniki, ki so bili prepričani o krivdi bogokletnikov, so odgovorili s svečanim molkom.
»Usmiljenec!« stoka Servet, »prosim odpustanja vseh grehov, ki sem jih nevede storil; skušal sem povečati božjo čast...«
Sedaj se je priiril maitre (Mojster) Farel, etari prijatelj in občudovalec Kalvinov, ki je prišel k vsaki večji oboodbi iz Neufschátela v Ženevo. Ker je zdaj prevzel nalogo, da spremlja obsojenca na zadnji poti, je stopil k Mihaelu Servetu in mu zaklical:
»Na sodne bolečine bi bil moral misliti, dokler je bil še čas; misli torej vsaj zdaj na muke pogubljenja in ne bahaj se pred obličjem smrti z zločinskim načinom, s katerim si hotel povečati božjo čast!«
Ta brezčutni nagovor je vrnil Mihaelu Servetu epomin na čisto prizadevanje po resnici, ki ga je pripeljal pred stopnice mestne hiše, in s tem pogum, da je zdaj odločno nastopil pot na morišče. Počasi se je premikal sprevod v Champel, — sodniki, obsojenec sredi duhovščine, jetniki, ki naj bi jim bil to zgled za lastni blagor, ki jih je stražil Jean de la Maisonneuve, in mnogi ljudstva.
Mihael Servet ni smatral vsiljivega Farelvega poskusa, da ga spreobrne, vrednega nobenega dru-

gega odgovora kakor zaničujočega pogleda. Med poljo se je večkrat obrnil in prosil ljudstvo za seboj, naj se združijo z njim v molitvi.
Neplemenit smehlaj je preletel Kalvinov obraz. Dovolj razločno, da niso ušle jetnikom njegove besede, je rekel Farel:
»Ta človek, ki je ušil, da v Ženevi ni prave cerkve, ne vere, ne krsta, prosjači zdaj vendar ljudstvo, naj molči!
Na dvorišču in v pričo nakopičene grmade v obliki piramide uide Mihaela Serveta vzklik groze. »O Bog, o Bog!« stoka.
»Nimaš kaj drugega reči?« se zadere nanj Farel.
Nesramnost duhovnega spremljevalca poži vi še enkrat znova obsojenca s pogumom, da gre kot junak in mučenec v smrt. Ker je njegova duša že vdano splavala k Bogu, je pogledal mirno in vzvišeno Guillaumea Farelja in reče:
»Kaj bi mogel boljšega storiti kot govoriti o Bogu?«
Nato se vrže na zemljo k zadnji molitvi.
Ta trenutek miru porabi Farel, da opomni ljudstvo.
»Zdaj vidite,« pridiguje, »kakšno moč ima satan, če ima človeka v svoji oblasti. Mož, ki tukaj kleči in po navadi pogublencev zastoni molli, je slovit učenjak in je morda mislil, da prav ravna. Zdaj ga pa ima satan in isto bi lahko tudi vas zadelo.«
Rabelj prične svoje delo. Mihaelu Servetu posadi na glavo venec iz zvepla, ga dvigne na grmado, ga priveže z železno verigo na pokončen kol in pritrdi z obsojencem vred na verigi njegovo glavno delo, »De trinitatis erroribus«; potem zaviti smrtonosno plamenico v zraku in zažge grmado na treh oglih.
Takoj se dvigne gost stebel dima v jesensko čista modrina neba in zakrije bolestin obraz mučenca pred pogledi množice, samo njegov glas še prodre tu in tam z njemu lastnim ognjem do njihovih ušes

GRAETZ
Super

Muzikalno doživetje
brez primere -

Generalno zastopstvo
A. VERBAJS
LJUBLJANA (poleg Slamiča)

6 uglašnih krogov - 6 elektronov • Regulacija selektivnosti • Odlični kratkovalni pas • Magično oko • Koncertni zvočnik • Zvečana dinamika glasu

Prvič pri superju poseben varčevalni stik, ki prihrani 45% toka

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci
nove barve
ugodne cene!

lahko zadovolji velika izbira naših novih vzorcev damskega in moškega blaga za zimo

R. MIKLAUC - „pri Škofu“

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem
Ustanovljeno leta 1869

SVETOVNE DOGODKE
zasledujte s svetovno znanim

Sachsenwerk-Olympia-Radio
mod. 1939

RADIO-MARIBOR
GLAVNI TRG 1 — TELEFON INT. 26-48

Velika zaloga vseh v radiofonijo spadajočih aparatov in njih sestavnih delov. Strokovni radiolaboratorij. Prodaja na obroke. Menjava zastarelih radioaparatur

Krasen naraven zvok. Izraziti polnodoneči bas. Popolno izenačenje fedinga. Sigurni sprejem kratkovalovnih postaj. — Kinoskala in magično oko.

ZASTOPSTVO V

PTUJU: Jože Krupan, elektrotehn. podjetje
CELJU: Ivan Jelen, Aškerčeva ulica št. 3
LJUBLJANA: Anton Birke, Mestni trg št. 9

Elektromotorji „SACHSENWERK“ type AD

so popolnoma zanesljivi, obratno- in ognjevarni, zato ustrezajo najtežjim zahtevam industrijskega, poljedelskega in rokodelskega obrata. Dobavljamo tudi vse za proizvodnjo in razdelitev električne energije potrebne stroje in aparate za visoko in nizko napetost. Lastna zaloga elektromotorjev.

Ivan Fortič, Ljubljana
Nunška ulica 21, tel. št. 33-27

Zastopnik tovarne »SACHSENWERK«, Niedersiedlitz-Dresden. — Zahtevajte prospekte in ponudbe!

Elektromotorji se dobe tudi v trgovini elektrotovrkde A. Verbaj — Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

Prodamo

Kislo zelje, repo

in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavljajo po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavca, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (1)

Pozor mizarji

Prodam en vagon suhih jelševih desk, dimenzije 20—80. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17317. (1)

Prodam več orodja

za mehaniko, mizarje, tesarje, in moško kolo ter več šivalnih strojev. Beričevo 48. (1)

Kožuhovina

vseh vrst, v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri Josip Dolenc, krznar - Sv. Petra cesta št. 19. Telefon 22-62. (1)

Pozor!

Več prvovrstnih šivalnih strojev, otroških vozičkov, koles in raznih drugih predmetov, prav poceni napredaj pri »Promet«, nasproti križanske cerkve. (1)

Vsakovrstne

dobro ohranjene predmete, kakor pohištvo in opreme, kolesa, šivalne stroje, obleke itd., stalno prodaja in kupuje »ABC«, Ljubljana, Medvedova cesta 8. Telefon 24-44. Poleg gorenjskega kolodvora. (1)

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA

v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

„VELEBIT“
otroški vozički

ZAGREB, Mesnička ul. 7/II. na dvorišču

Najnovejši do sedaj se navadni modeli za 1938 v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino in na odplačilo. Cenik s slikami brezplačno. Izrežite oglas zaradi naslova.

KAPPEL

pisalni stroj je odlično božično darilo in sanje marsikoga. Dobi se zelo ugodno pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Dokolenice, nabrtnike, aktovke, ročne torbice, kovčke itd. priporoča

IV. KRAVOS
Maribor
Aleksandrova cesta 13

Vso opremo

za trgovino s mešanim blagom, kakor tudi vse blago zaradi opustitve trgovine — zelo ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17725. (1)

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Šutna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. I

Padavica
(epilepsija)

krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušenega

»Epilepsana«

Pobliznja navodila daje lekarna Fläster, Ostjke III.

Pozor!

Prvovrstni premog, drva, koks

po najnižjih cenah

Podobnik V.
Tržaška c. 16 — tel. 33-13

VINA

Vam nudi Centralna vinarna v Ljubljani

v svoji posodi najugodnejše
TELEFON ŠTEV. 25-73

Razno

Novi naslov:
Franciščanska ul. 3.
Telefon 45-13

Vzajemna posojilnica

F. Z. Z. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4%, do 5%, po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!

Pod polovično ceno!

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela	din 10.—	
Sv. čistost	din 5.—	
Samec: Za naše male	din 8.—	
Vole: Roka božja	din 10.—	
Turšič: Izgubljeni raj	din 10.—	
Sardenko: Dekliške pesmi	din 18.—	

sedaj skupno samo

din 15.—

Schorsch: Spoved malih grehov	din 25.—	
Potočnik: Dobri pastir, I. del	din 38.—	
Potočnik: Dobri pastir, II. del	din 40.—	
Potočnik: Dobri pastir, III. del	din 40.—	

sedaj skupno samo

din 50.—

Teraš: Za visokim ciljem	din 24.—	
Teraš: Pri studencih zdravja in moči	din 24.—	
Teraš: Po stezah resnične popolnosti	din 24.—	

sedaj skupno samo

din 30.—

Vole: Otroci, I. del	din 25.—	
Vole: Otroci, II. del	din 24.—	

sedaj skupno samo

din 20.—

Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig, skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo

din 200.—

Kdor pa kupi v naši trgovini vsaj za din 50.— blaga, dobi krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Zahvala

Vsem, ki ste nas tolažili v najtežjih dneh, ki ste z nami sočustvovali in nam izrazili sožalje, ustmeno ali pismeno, ob prebrdki izgubi našega ljubega sina in brata

Radoša Paš

dijaka

ga počastili z obiskom ob krsti, mu prinesli vencev in cvetja ter ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Posebno hvalo smo dolžni častiti duhovščini, zdravniku Bratovske bolnišnice g. dr. Cizeljnu in primariju g. dr. Lavriču za njihovo požrtvovalno zdravniško pomoč, kakor tudi častitim sestram za bolniško nego. Nadalje se zahvaljujemo za udeležbo pogreba g. prof. Penku za dijaki soolci in g. prof. Anžiču za njegove ganljive poslovilne besede ter vsem tistim, ki so nam v tej težki uri stali ob strani.

Zalujoči starši Franc in Olga in brat Branko.

Zahvala

Vsem, ki so mi izkazali sočutje in spremili na zadnji poti mojega dragega moža in počastili njegov spomin s cvetjem, se lepo zahvaljujem. Posebno zahvalo sem dolžna izreči čast. g. dekanu Krulcu za lep govor na grobu, kakor tudi gospodu dr. Fellacherju, ki je ob prisotnosti lepega števila pokojnemu posebno dragih koroških rojakov in sorodnikov počastil nepozabnega rajnega s posebnim spominskim govorom.

V Laškem, dne 13. novembra 1938.

IVANA GRAFENAUER

Zahvala

Za izraze iskrenega sočustvovanja ob prerani in bridki izgubi ljubljene sina in brata

Staneta Torkarja

se vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, iskreno zahvaljujem. Posebno hvalo smo dolžni prečastiti duhovščini, pevcem za v srce segajoče žalostinke, gospe in gospodu Legat, darovalcem neštetihih vencev in cvetja ter fantom, ki so nosili krsto.

Lesce, dne 11. novembra 1938.

Zalujoča družina Torkarjeva.